ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

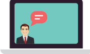
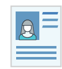
anadolum eKampüs ve anadolu mobil

dilediğin yerden, dilediğin zaman, öğrenme fırsatı!

(ekampus.anadolu.edu.tr)

(mobil.anadolu.edu.tr)

ekampus.anadolu.edu.tr

 Takvim
 Duyurular
 Ders Kitabı (PDF)
 Epub
 Html5
 Video
 Canlı Ders
 Sesli Kitap
 Ünite Özeti
 Sesli Özet
 Sorularla Öğrenelim
 Alıştırma
 Deneme Sınavı
 İnfografik
 Etkileşimli İçerik
 Bilgilendirme Panosu
 Çıkmış Sınav Soruları
 Sınav Giriş Bilgisi
 Sınav Sonuçları
 Öğrenci Toplulukları

AOSDESTEK
AÇIKÖĞRETİM DESTEK SİSTEMİ

Açıköğretim Sistemi ile ilgili merak ettiğiniz her şey AOS Destek Sisteminde...

- Kolay Soru Sorma ve Soru-Yanıt Takibi
- Sıkça Sorulan Sorular ve Yanıtları
- Canlı Destek (Hafta İçi Her Gün)
- Telefonla Destek

aosdestek.anadolu.edu.tr

AOS DESTEK Sistemi İletişim ve Çözüm Masası

0850 200 46 10

www.anadolu.edu.tr

 /AOFAnadolum /Anadolu_Univ instagram.com/anadoluuniv

Bölüm 1

Temel Kavramlar

öğrenme çıktıları

1 Önemli Kavramlar
1 Bilgi, enformasyon ve veri kavramlarını ayırt edebilme

2 Bilgi İşleme Modeli ve Bilgi İşleme Süreçleri
2 Bilgi işleme süreci ve aşamalarını örneklendirebilme

3 Bilgisayarların Bileşenleri
3 Bilgisayarları oluşturan bileşenleri sıralayabilme

4 Bilgi İşleme ve Teknoloji
4 Bilgi işleme sürecinde teknolojinin oynadığı rolü açıklayabilme

5 Sosyal Hayatta Teknoloji
5 Teknolojinin sosyal yaşam üzerindeki etkilerini tartışabilme

Öğrenme çıktıları
Bölüm içinde hangi bilgi, beceri ve yeterlikleri kazanacağınızı ifade eder.

Bölüm Özeti
Bölümün kısa özetini gösterir.

Tanım
Bölüm içinde geçen önemli kavramların tanımları verilir.

Masaüstü Yayıncılık: Desktop publishing

Sözlük
Bölüm içinde geçen önemli kavramlardan oluşan sözlük ünite sonunda paylaşılır.

sözlük

A

Ağ Toplumu: Teknolojiyi kullanabilen herkesin coğrafi sınırlar olmaksızın istediği kişilerle iletişim kurabildiği, bilgi paylaşabildiği ve buna bağlı olarak

Temel Bilgi Teknolojileri-I

Dikkat
Konuya ilişkin önemli uyarıları gösterir.

dikkat
Metin denetiminde yer alan hücre birleştirme işlemi için Ctrl+1 tuşlarına basılmadan önce ilgili hücrelerin seçilmesi gerekmektedir.

Karekod
Bölüm içinde verilen karekodlar, mobil cihazlarınız aracılığıyla sizi ek kaynaklara, videolara veya web adreslerine ulaştırır.

Neler Öğrendik ve Yanıt Anahtarı
Bölüm içeriğine ilişkin 10 adet çoktan seçmeli soru ve cevapları paylaşılır.

1. A Yanıtınız yanlış ise "Temel Kavramlar" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

ÖÇ 1 Bilgi, enformasyon ve veri kavramlarını ayırt edebilme

Araştır	İlişkilendir	Anlat/Paylaş
1968 yılında Pablo Picasso bir görüşmesinde "Bilgisayarlar işe yaramazdır. Size yalnızca cevapları verebilirler." demiştir. Bu görüşe katılıyor musunuz? Sizce bu görüş bilgi teknolojilerinde yaşanan ilerlemeler ışığında hâlâ geçerli midir?	VEBB şeması ile teknolojik gelişmeler arasındaki ilişkileri değerlendirin.	Bilişim teknolojilerindeki gelişim ile artan bayt ihtiyacı arasındaki bağlantıyı anlatın.

Öğrenme Çıktısı Tablosu

Araştır/İlişkilendir/Anlat-Paylaş
İlgili konuların altında cevaplayacağınız soruları, okuyabileceğiniz ek kaynakları ve konuyla ilgili yapabileceğiniz ekstra etkinlikleri gösterir.

Yaşamla İlişkilendir
Bölümün içeriğine uygun paylaşılan yaşama dair gerçek kesitler veya örnekleri gösterir.

Araştırmalarla İlişkilendir
Bölüm içeriği ile ilişkili araştırmaların ve bilimsel çalışmaları gösterir.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

Arapça I

Editörler

Prof.Dr. Rahmi ER

Doç.Dr. F. Betül ÜYÜMEZ

Yazarlar

Prof.Dr. Rahmi ER

Doç.Dr. Derya ADALAR SUBAŞI

BÖLÜM 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

ANADOLU
ÜNİVERSİTESİ

T.C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ YAYINI NO: 3579
AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ YAYINI NO: 2412

Program Akademik Koordinatörleri
Prof.Dr. Ali Erbaş
Prof.Dr. İbrahim Hatiboğlu

Program Akademik Koordinatör Yardımcısı
Doç.Dr. F. Betül Üyümez

Grafik Tasarım ve Kapak Düzeni
Prof.Dr. Halit Turgay Ünalan

Grafikerler
Hilal Özcan
Gülşah Karabulut
Ayşegül Dibek
Özlem Çayırlı

Dizgi ve Yayıma Hazırlama
Gözde Soysever
Murat Tambova
Süreyya Çelik
Nihal Sürücü
Yasin Özkır

ARAPÇA I

E-ISBN
978-975-06-2340-0

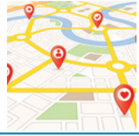
Bu kitabın tüm hakları Anadolu Üniversitesi'ne aittir.

ESKİŞEHİR, Ağustos 2018

3008-0-0-0-2309-V01

İçindekiler

BÖLÜM 5 Arapçada İsim Cümlesi

BÖLÜM 6 Arapçada İşaret Sıfatları

BÖLÜM 7 Arapçada İsim Tamlaması

BÖLÜM 8 Arapçada Sıfat Tamlaması

BÖLÜM 9 Arapça Fiillerde Olumsuzluk, Emir, Nehiy

BÖLÜM 10 Arapça Fiillerde Emr-i Gâib ve Nehy-i Gâib

Önsöz

Sevgili öğrenciler,

Bu kitap, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İlahiyat Önlisans Programı için hazırlanan Arapça ders kitaplarının birincisidir.

Kur'ân-ı Kerîm'in dili olması sebebiyle tüm İslam âleminde özel önem atfedilen Arapça, ülkemizde hem devlet okullarının çeşitli kademelerinde hem de özel eğitim kurumlarında farklı yöntemlerle öğretilmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'in dilini öğrenme ihtiyacı, toplumun geniş bir kesiminde Arapçaya yoğun ilgi gösterilmesine sebep olmaktadır. Günümüzde teknolojinin gelişmesi, internet kullanımı, akıllı telefon uygulamaları, dil öğretiminde karşılaşılan bazı problemler için çözümler sunmakta, kendi kendine Arapça öğrenmeye çalışan öğrencilere yeni imkânlar sağlamaktadır. Dolayısıyla örgün eğitim kurumlarında Arapça öğrenenlere ilaveten bu dili uzaktan öğrenmeye çalışanların sayısı da her geçen gün artmaktadır.

Arapçanın uzaktan öğretilmesi kendi içinde bazı zorluklar barındırmaktadır. Her şeyden önce öğretmen ve öğrencinin aynı ortamda bulunmaması, fonetiği bakımından Türkçeden çok farklı olan bu dilin seslerini doğru telaffuz etme becerisinin kazandırılmasını güçleştirmektedir. Bu kitap Arapçanın uzaktan öğretilmesinin güçlükleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Dolayısıyla alfabenin öğretilmesinden başlanarak, Arapçanın temel dilbilgisi konuları basite indirgenerek yalın bir şekilde verilmiştir.

Elinizdeki kitabın ilk bölümü "Arapçaya Başlarken" adını taşıyor. Sınav sorumluluk bölümleri içine dâhil edilmeyen bu başlangıç kısmı, programda okuyan öğrenciler arasında Arap alfabesini tanımayan, bu alfabeyle okumayı bilmeyen ya da bildiği halde unutmuş olan veya tekrar etme ihtiyacı hisseden öğrenciler düşünülerek hazırlanmıştır. Bu bölümden başlayarak kitabın çeşitli bölümlerinde yer verilen karekod uygulamalarıyla öğrencilerin ses dosyalarına ulaşıp doğru telaffuzları dinlemeleri amaçlanmıştır.

Kitabın her bölümü öğrenme çıktılarının gösterildiği bir sayfa ile başlıyor. Bölümde ele alınan konuların tanıtıldığı "Giriş" kısmının ardından "Günlük Hayatımızda Arapça" adlı diyalog parçalarının bulunduğu sayfalara geçiliyor. Bu parçaların verilmesindeki amaç öğrencilerin günlük hayatta kullanılan Arapça ile tanışmalarını ve bölüm içinde ele alınan dilbilgisi konularına bir giriş yapmalarını sağlamaktır. Bu diyalogların Türkçe çevirileri de aynı sayfa içinde verilmektedir. Diyalogların ardından gelen "Dilbilgisi" kısmında anlatılan konular, örnek cümleler, analizler ve tablolarla işlenmektedir. Dilbilgisi bölümlerinden sonra ise üzerinde durulan konuların ve öğretilen kuralların uygulamasına yönelik cümleler içeren birinci tekil şahıs ve üçüncü şahıs anlatımların yer aldığı resimli sayfalar bulabilirsiniz.

Bölüm başında listelenen her bir öğrenme çıktısı bir ana başlıkla ilişkilendirilmiş durumdadır. Her konunun sonunda üç sütunlu bir öğrenme çıktısı tablosu yer almaktadır. Bu tabloda Araştır/Tekrarla başlığı altında bazen öğrencinin işlenen konuyu defterine yazarak tekrar etmesi bazen ezber yapması bazen de Türkçeden Arapçaya cümleler çevirmesi istenmiştir. İlişkilendir/Karşılaştır başlığı altında, bölüm içinde anlatılan konuyu başta Kur'ân-ı Kerîm olmak üzere diğer kaynaklarla ilişkilendirmesine yönelik yönlendirmeler yapılmıştır. Anlat/Paylaş başlığı altında ise öğrencilerden genel olarak sözlü alıştırmalar yapmaları istenmiştir. Her bölümün sonunda bölümde ilk kez kullanılan kelimelerin alfabetik düzende yer aldığı Türkçe anlamlarıyla birlikte Arapça sözcük listesi bulunmaktadır.

Bu kitapta, Arapçadaki ayrık ve bitişik özne zamirleri, tekil, ikil ve çoğul isim yapıları, fiil türleri, di'li geçmiş zaman, şimdiki ve geniş zaman fiil çekimleri, fiil ve isim cümlesi, bitişik ve ayrık nesne zamirleri, harf-i cerler, yer zarfları, isim tamlaması, sıfat tamlaması, işaret sıfatları, soru edatları, fiillerde olumsuzluk, emir ve nehiy yapıları ele alınmıştır. Bütün bölümler Prof.Dr. Rahmi ER ve Doç.Dr. Derya ADALAR SUBAŞI tarafından kaleme alınmıştır.

Editörler

Prof.Dr.Rahmi ER

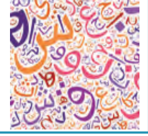
Doç.Dr. F.Betül ÜYÜMEZ

İçindekiler

BÖLÜM 1 Ayrık Özne Zamirleri (Merfû Munfasıl Zamirler)

BÖLÜM 2 Arapçada Fiiller (Aksâm-ı Seb'a)

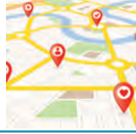
BÖLÜM 3 Arapçada İsimler (Tekil - İkil - Çoğul)

BÖLÜM 4 Arapça Fiil Cümlesi

BÖLÜM 5 Arapçada İsim Cümlesi

BÖLÜM 6 Arapçada İşaret Sıfatları

BÖLÜM 7 Arapçada İsim Tamlaması

BÖLÜM 8 Arapçada Sıfat Tamlaması

BÖLÜM 9 Arapça Fiillerde Olumsuzluk, Emir, Nehiy

BÖLÜM 10 Arapça Fiillerde Emr-i Gâib ve Nehy-i Gâib

Önsöz

Sevgili öğrenciler,

Bu kitap, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İlahiyat Önlisans Programı için hazırlanan Arapça ders kitaplarının birincisidir.

Kur'ân-ı Kerîm'in dili olması sebebiyle tüm İslam âleminde özel önem atfedilen Arapça, ülkemizde hem devlet okullarının çeşitli kademelerinde hem de özel eğitim kurumlarında farklı yöntemlerle öğretilmektedir. Kur'ân-ı Kerîm'in dilini öğrenme ihtiyacı, toplumun geniş bir kesiminde Arapçaya yoğun ilgi gösterilmesine sebep olmaktadır. Günümüzde teknolojinin gelişmesi, internet kullanımı, akıllı telefon uygulamaları, dil öğretiminde karşılaşılan bazı problemler için çözümler sunmakta, kendi kendine Arapça öğrenmeye çalışan öğrencilere yeni imkânlar sağlamaktadır. Dolayısıyla örgün eğitim kurumlarında Arapça öğrenenlere ilaveten bu dili uzaktan öğrenmeye çalışanların sayısı da her geçen gün artmaktadır.

Arapçanın uzaktan öğretilmesi kendi içinde bazı zorluklar barındırmaktadır. Her şeyden önce öğretmen ve öğrencinin aynı ortamda bulunmaması, fonetiği bakımından Türkçeden çok farklı olan bu dilin seslerini doğru telaffuz etme becerisinin kazandırılmasını güçleştirmektedir. Bu kitap Arapçanın uzaktan öğretilmesinin güçlükleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Dolayısıyla alfabenin öğretilmesinden başlanarak, Arapçanın temel dilbilgisi konuları basite indirgenerek yalın bir şekilde verilmiştir.

Elinizdeki kitabın ilk bölümü "Arapçaya Başlarken" adını taşıyor. Sınav sorumluluk bölümleri içine dâhil edilmeyen bu başlangıç kısmı, programda okuyan öğrenciler arasında Arap alfabesini tanımayan, bu alfabeyle okumayı bilmeyen ya da bildiği halde unutmuş olan veya tekrar etme ihtiyacı hisseden öğrenciler düşünülerek hazırlanmıştır. Bu bölümden başlayarak kitabın çeşitli bölümlerinde yer verilen karekod uygulamalarıyla öğrencilerin ses dosyalarına ulaşıp doğru telaffuzları dinlemeleri amaçlanmıştır.

Kitabın her bölümü öğrenme çıktılarının gösterildiği bir sayfa ile başlıyor. Bölümde ele alınan konuların tanıtıldığı "Giriş" kısmının ardından "Günlük Hayatımızda Arapça" adlı diyalog parçalarının bulunduğu sayfalara geçiliyor. Bu parçaların verilmesindeki amaç öğrencilerin günlük hayatta kullanılan Arapça ile tanışmalarını ve bölüm içinde ele alınan dilbilgisi konularına bir giriş yapmalarını sağlamaktır. Bu diyalogların Türkçe çevirileri de aynı sayfa içinde verilmektedir. Diyalogların ardından gelen "Dilbilgisi" kısmında anlatılan konular, örnek cümleler, analizler ve tablolarla işlenmektedir. Dilbilgisi bölümlerinden sonra ise üzerinde durulan konuların ve öğretilen kuralların uygulamasına yönelik cümleler içeren birinci tekil şahıs ve üçüncü şahıs anlatımların yer aldığı resimli sayfalar bulabilirsiniz.

Bölüm başında listelenen her bir öğrenme çıktısı bir ana başlıkla ilişkilendirilmiş durumdadır. Her konunun sonunda üç sütunlu bir öğrenme çıktısı tablosu yer almaktadır. Bu tabloda Araştır/Tekrarla başlığı altında bazen öğrencinin işlenen konuyu defterine yazarak tekrar etmesi bazen ezber yapması bazen de Türkçeden Arapçaya cümleler çevirmesi istenmiştir. İlişkilendir/Karşılaştır başlığı altında, bölüm içinde anlatılan konuyu başta Kur'ân-ı Kerîm olmak üzere diğer kaynaklarla ilişkilendirmesine yönelik yönlendirmeler yapılmıştır. Anlat/Paylaş başlığı altında ise öğrencilerden genel olarak sözlü alıştırmalar yapmaları istenmiştir. Her bölümün sonunda bölümde ilk kez kullanılan kelimelerin alfabetik düzende yer aldığı Türkçe anlamlarıyla birlikte Arapça sözcük listesi bulunmaktadır.

Bu kitapta, Arapçadaki ayrık ve bitişik özne zamirleri, tekil, ikil ve çoğul isim yapıları, fiil türleri, di'li geçmiş zaman, şimdiki ve geniş zaman fiil çekimleri, fiil ve isim cümlesi, bitişik ve ayrık nesne zamirleri, harf-i cerler, yer zarfları, isim tamlaması, sıfat tamlaması, işaret sıfatları, soru edatları, fiillerde olumsuzluk, emir ve nehiy yapıları ele alınmıştır. Bütün bölümler Prof.Dr. Rahmi ER ve Doç.Dr. Derya ADALAR SUBAŞI tarafından kaleme alınmıştır.

Editörler

Prof.Dr.Rahmi ER

Doç.Dr. F.Betül ÜYÜMEZ

ARAPÇAYA BAŞLARKEN

ARAP ALFABESİ

Bu bölümde önce Arap alfabesindeki harfleri, bu harflerin gösterdikleri sesleri tanıyacağız. Daha sonra harflerin hareke adı verilen işaretlerle seslendirilmelerini, birleştirilerek nasıl okunduklarını göreceğiz.

Arap alfabesinde yirmi sekiz harf bulunur. Arap harfleri ve yazısı sağdan sola doğru yazılır ve okunur. Alfabedeki bu harflerin kelimenin başında ortasında ve sonundaki yazımı farklılık gösterir.

ا elif

خ hâ	ح hâ	ج cîm	ث se	ت te	ب be
ش şîn	س sîn	ز ze	ر râ	ذ zel	د dâl
غ gayn	ع ‘ayn	ظ zâ	ط tâ	ض dâd	ص sâd
ن nûn	م mîm	ل lâm	ك kef	ق kâf	ف fe

ي ye	و vâv	ه he

HARFLERİN BAŞTA, ORTADA VE SONDA YAZILIŞI

Şimdi alfabedeki harflerin gösterdikleri sesleri ve harflerin kelimenin başında ortasında ve sonunda nasıl yazıldıklarını inceleyelim:

Gösterdiği Ses	Sonda	Ortada	Başta	Tek Başına	Harfin Adı	Transkiripsiyonlu
Bu harf "a", "u", "i" biçiminde sadece harekenin sesini verir.	ـا	ـا	ا	ا	elif	e, a, i, u
Türkçedekinin aynıdır. "Ben, bilim" derken çıkarılan "be" sesleri gibidir.	ـب	ـبـ	بـ	ب	be	b
İnce bir "te" sesidir. "Temiz, terbiye" derken çıkarılan "te" sesleri gibidir.	ـت	ـتـ	تـ	ت	te	t
Peltek "se" sesidir. Doğru telaffuzu dinlemek için karekod uygulamasına bakınız.	ـث	ـثـ	ثـ	ث	s̱e	s̱
Türkçedeki "ce" sesinin aynıdır. "Can" derken çıkarılan "ce" sesi gibidir.	ـج	ـجـ	جـ	ج	cîm	c
Boğaz genişletilerek çıkarılan kalın bir "ha" sesidir. "Hakem, huzur, hikmet" kelimelerinde olduğu gibi.	ـح	ـحـ	حـ	ح	ḥâ	ḥ
Boğazın sıkıştırılmasıyla çıkarılan hırıltılı bir "ha" sesidir. Doğru telaffuzu dinlemek için karekod uygulamasına bakınız.	ـخ	ـخـ	خـ	خ	ḫâ	ḫ
İnce bir "de" sesidir. "Demir, ders" kelimelerindeki gibi.	ـد	ـد	د	د	dâl	d
Peltek bir "ze" sesidir. Doğru telaffuzu dinlemek için karekod uygulamasına bakınız.	ـذ	ـذ	ذ	ذ	ẕêl	ẕ

Gösterdiği Ses	Sonda	Ortada	Başta	Tek Başına	Harfin Adı	Transkiripsiyonlu
Fetha (üstün) ile harekelendiğinde genelde kalın bir "re" sesini gösterir. "Rahmet, ruh, risale" derken çıkarılan "re" sesleri gibidir.	ـر	ـر	ر	ر	râ	r
Sert bir "ze" sesini gösterir. "Zeynep" derken çıkarılan "z" sesi gibidir.	ـز	ـز	ز	ز	ze	z
İnce bir "se" sesidir. "Sevgi, sen, simit" kelimelerinde çıkarılan "se" sesleri gibidir.	ـس	ـسـ	سـ	س	sîn	s
Türkçedeki "şe" sesinin aynısıdır. "Şevket, şiir" derken çıkarılan "şe" sesleri gibidir.	ـش	ـشـ	شـ	ش	şîn	ş
Kalın bir "sa" sesini gösterir. "Salâ, sabır, sakal" derken çıkarılan "sa" sesleri gibidir.	ـص	ـصـ	صـ	ص	ṣâd	ṣ
Kalın bir "da" sesini gösterir. "Darb, damak, dalyan" derken çıkan kalın "da" sesleri gibidir.	ـض	ـضـ	ضـ	ض	ḍâd	ḍ/ż
Kalın bir "ta" sesidir. "Taş, tabanca, tabak" derken çıkarılan "ta" sesleri gibidir.	ـط	ـطـ	طـ	ط	ṭâ	ṭ
Kalın bir "za" sesini gösterir. "Zafer, zamk, zalim" derken çıkan "za" sesleri gibidir.	ـظ	ـظـ	ظـ	ظ	ẓâ	ẓ
Sadece harekeyi dolgun bir sesle "a", "u", "i" şeklinde okutan Araplara özgü bir sestir. Doğru telaffuzu dinlemek için karekod uygulamasına bakınız.	ـع	ـعـ	عـ	ع	ᶜayn	ᶜa, ᶜi, ᶜu,
Türkçedeki kalın "ga" sesidir. "Galebe, gaflet, gayrı" derken çıkan "ga" sesleri gibidir.	ـغ	ـغـ	غـ	غ	gayn	g

Gösterdiği Ses	Sonda	Ortada	Başta	Tek Başına	Harfin Adı	Transkiripsiyonlu
Türkçedekinin aynısıdır. "Furkan, felek, ferman" kelimelerindeki "fe" sesleri gibidir.	ـف	ـفـ	فـ	ف	fe	f
Kalın bir "ka" sesini gösterir. "Kalp, kambur, Kastamonu" derken çıkarılan sesler gibidir.	ـق	ـقـ	قـ	ق	ḳâf	ḳ
Türkçedeki "ke" sesi gibidir. "Kelime, kelam, keklik" kelimelerinde çıkarılan sesler gibidir.	ـك	ـكـ	كـ	ك	kef	k
Türkçedeki "le" sesi gibidir. "Leylek, leblebi" kelimelerindeki "le" sesleri gibidir.	ـل	ـلـ	لـ	ل	lâm	l
Türkçedeki "me" sesi gibidir. "Melek, misafir, mucize" kelimelerinde geçen "me" sesleri gibidir.	ـم	ـمـ	مـ	م	mîm	m
Türkçedeki "ne" sesi gibidir. "Nermin, nilüfer" kelimelerindeki "ne" sesleri gibidir.	ـن	ـنـ	نـ	ن	nûn	n
İnce bir "he" sesini gösterir. "Hediye, helal" derken çıkarılan "he" sesleri gibidir.	ـه	ـهـ	هـ	ه	he	h
Kalın bir "va" sesini gösterir. "Vaaz, varak, vatan" kelimelerindeki "va" sesleri gibidir.	ـو	ـو	و	و	vâv	v
Türkçedeki "ye" sesi gibidir. "Yemek, yurt, yirmi" kelimelerindeki "ye" sesleri gibidir.	ـي	ـيـ	يـ	ي	ye	y

dikkat

Bu harflerden ا, د, ذ, ر, ز ve و kendisinden sonra gelen harfle birleşmez.

Arapçadaki bazı harflerin Türkçede ses karşılığı olmadığı için yukarıda görüldüğü üzere transkripsiyonla yazımında harflere bazı işaretler eklenmiştir. Ancak ders kitabımızın devamında bu işaretler kullanılmayacak yakın seslerin okunuşu aynı harf ile gösterilecektir:

ه(h)	خ(ḫ)	ح(ḥ)	→	**h**
ص(ṣ)	س(s)	ث(s̱)	→	**s**
ظ(ẓ)	ز(z)	ذ(ẕ)	→	**z**
ط(ṭ)	ت(t)		→	**t**
ض(ḍ)	د(d)		→	**d**
ك(k)	ق(ḳ)		→	**k**
ض(ż)			→	**z** (Bazı sözcüklerin Türkçeye aktarılmasında)

Hemze

Kelime başında sadece elifin üstünde, kelime ortasında ve sonunda (و) ve (ى) üzerinde ya da tek başına kullanılan "ء" sembolüdür. Bu sembol (ي) üzerine geldiğinde (ي)'nin noktaları kullanılmaz. Hemze sadece üstündeki veya altındaki harekenin sesini verir, harekeye kendisinin kattığı herhangi bir ses yoktur.

Kelime başındaki elif üzerinde hemze bazen kullanılır bazen kullanılmaz. Hemzenin kullanımı belli bir Arapça bilgi düzeyi gerektirdiğinden bu kitapta hemzenin kullanımına ilişkin bilgilere yer verilmeyecektir.

HAREKELER

Bilindiği üzere Türkçemizde sekiz tane sesli harf bulunur: "a, e, ı, i, o, ö, u, ü". Arap alfabesinde ise sesli harf yoktur. Tamamı sessiz olan harfler "hareke" adı verilen işaretlerle seslendirilirler. Harekeler üç tanedir:

- Fetha (Üstün)
- Kesra (Esre)
- Damme (Ötre)

Fetha / Üstün (ـَـ)

Harfin üstüne konan bu işaret, ince harflerde "e", kalın harflerde "a" sesi verir:

(ha) خَ	(ha) حَ	(ce) جَ	(se) ثَ	(te) تَ	(be) بَ	(e) اَ
(sa) صَ	(şe) شَ	(se) سَ	(ze) زَ	(ra) رَ	(ze) ذَ	(de) دَ
(ka) قَ	(fe) فَ	(ga) غَ	('a) عَ	(za) ظَ	(ta) طَ	(da) ضَ
(ye) يَ	(va) وَ	(he) هَ	(ne) نَ	(me) مَ	(le) لَ	(ke) كَ

(nasara) نَصَرَ ←	نَ صَ رَ	(ehaze) أَخَذَ ←	أَ خَ ذَ
(harace) خَرَجَ ←	خَ رَ جَ	(celese) جَلَسَ ←	جَ لَ سَ
(ceme'a) جَمَعَ ←	جَ مَ عَ	(ekele) أَكَلَ ←	أَ كَ لَ
(darabe) ضَرَبَ ←	ضَ رَ بَ	(şekera) شَكَرَ ←	شَ كَ رَ
(vesebe) وَثَبَ ←	وَ ثَ بَ	(katele) قَتَلَ ←	قَ تَ لَ
(zahera) ظَهَرَ ←	ظَ هَ رَ	(talebe) طَلَبَ ←	طَ لَ بَ
(zekera) ذَكَرَ ←	ذَ كَ رَ	(basara) بَصَرَ ←	بَ صَ رَ

Kesra / Esre (ـِ)

Harfin altına konan bu işaret, “i” sesi verir. (Kalın harflerin ayrımını gösterebilmek için okunuşlarında “ı” harfi kullanılmıştır):

(hı) خِ	*(hı)* حِ	*(ci)* جِ	*(si)* ثِ	*(ti)* تِ	*(bi)* بِ	*(i)* اِ
(sı) صِ	*(şi)* شِ	*(si)* سِ	*(zi)* زِ	*(ri)* رِ	*(zi)* ذِ	*(di)* دِ
(kı) قِ	*(fi)* فِ	*(gi)* غِ	*(‘i)* عِ	*(zı)* ظِ	*(tı)* طِ	*(dı)* ضِ
(yi) يِ	*(vi)* وِ	*(hi)* هِ	*(ni)* نِ	*(mi)* مِ	*(li)* لِ	*(ki)* كِ

(ezine) أَذِنَ ←	أَ ذِ نَ		*(hiye)* هِيَ ←	هِ يَ
(bakıye) بَقِيَ ←	بَ قِ يَ		*(semi‘a)* سَمِعَ ←	سَ مِ عَ
(kadime) قَدِمَ ←	قَ دِ مَ		*(nesiye)* نَسِيَ ←	نَ سِ يَ
(dahıke) ضَحِكَ ←	ضَ حِ كَ		*(hazine)* حَزِنَ ←	حَ زِ نَ
(şeribe) شَرِبَ ←	شَ رِ بَ		*(‘alime)* عَلِمَ ←	عَ لِ مَ
(vesi‘a) وَسِعَ ←	وَ سِ عَ		*(ragibe)* رَغِبَ ←	رَ غِ بَ
(emine) أَمِنَ ←	أَ مِ نَ		*(radıye)* رَضِيَ ←	رَ ضِ يَ

Damme / Ötre (ـُـ)

Harfin üstüne konan bu işaret, “u” sesi verir:

(hu) خُ	*(hu)* حُ	*(cu)* جُ	*(su)* ثُ	*(tu)* تُ	*(bu)* بُ	*(u)* أُ
(su) صُ	*(şu)* شُ	*(su)* سُ	*(zu)* زُ	*(ru)* رُ	*(zu)* ذُ	*(du)* دُ
(ku) قُ	*(fu)* فُ	*(gu)* غُ	*(‘u)* عُ	*(zu)* ظُ	*(tu)* طُ	*(du)* ضُ
(yu) يُ	*(vu)* وُ	*(hu)* هُ	*(nu)* نُ	*(mu)* مُ	*(lu)* لُ	*(ku)* كُ

(uhize) أُخِذَ ←	أُ خِ ذَ	*(huva)* هُوَ ←	هُ وَ
(nukile) نُقِلَ ←	نُ قِ لَ	*(kutibe)* كُتِبَ ←	كُ تِ بَ
(şecu‘a) شَجُعَ ←	شَ جُ عَ	*(hulika)* خُلِقَ ←	خُ لِ قَ
(duribe) ضُرِبَ ←	ضُ رِ بَ	*(futiha)* فُتِحَ ←	فُ تِ حَ
(duhişe) دُهِشَ ←	دُ هِ شَ	*(kutile)* قُتِلَ ←	قُ تِ لَ
(latufe) لَطُفَ ←	لَ طُ فَ	*(hasune)* حَسُنَ ←	حَ سُ نَ
(sagura) صَغُرَ ←	صَ غُ رَ	*(kebura)* كَبُرَ ←	كَ بُ رَ

Alıştırma 1: Harfleri birleştirerek aşağıda boş bırakılan yerlere yazınız:

هُ وَ :	أَ مِ نَ :	أَ كَ لَ :
هِ يَ :	سَ أَ لَ :	وَ دَ عَ :
حَ سُ نَ :	قَ دِ مَ :	ذَ هَ بَ :
كَ بُ رَ :	عَ لِ مَ :	دَ خَ لَ :
خُ لِ قَ :	نَ سِ يَ :	صَ بَ رَ :
أُ خِ ذَ :	شَ رِ بَ :	جَ لَ سَ :
قُ تِ لَ :	ضَ حِ كَ :	أَ كَ لَ :
فُ تِ حَ :	مُ نِ عَ :	مَ كَ سَ :
عُ لِ مَ :	شُ رِ بَ :	جُ مِ عَ :
سَ هُ لَ :	وُ جِ دَ :	كُ تِ بَ :

SÜKÛN

Sükûn işareti : (ـْ) sembolüyle gösterilir. Kendisine ait bir ses değeri olmayıp, sadece harfin sesini verir.

(entum) أَنْتُمْ	(ente) أَنْتَ	(en) أَنْ
(‘ankum) عَنْكُمْ	(minhu) مِنْهُ	(in) إِنْ
(kuntum) كُنْتُمْ	(lekum) لَكُمْ	(lem) لَمْ
(minkum) مِنْكُمْ	(minke) مِنْكَ	(min) مِنْ
(kultu) قُلْتُ	(eyne) أَيْنَ	(hum) هُمْ
(iclis) اِجْلِسْ	(ecib) أَجِبْ	(lev) لَوْ

Alıştırma 2: Aşağıdaki kelimelerin okunuşlarını yanlarına yazınız.

سَوْف :	قِفْ :	مَنْ : ....
كَيْفَ :	كَمْ :	أَمْ : ....
أَنْتِ :	اِقْرَأْ :	كُنْ : ....
تِلْكَ :	نَحْنُ :	قُلْ : ....
لَقَدْ :	أُكْتُبْ :	هَلْ : ....

ŞEDDE

Şedde işareti (ـّـ) bir harfin iki kez okunduğunu gösterir. Aynı harf yan yana geldiğinde ilk harf sâkin, ikincisi harekeli olduğunda bu harf bir kez yazılır ve üstüne şedde konur.

(enne) أَنَّ ←	أَنْنَ	*(inne)* إِنَّ ←	إِنْنَ
(rudde) رُدَّ ←	رُدْدَ	*(rubbe)* رُبَّ ←	رُبْبَ
(‘azze) عَزَّ ←	عَزْزَ	*(celle)* جَلَّ ←	جَلْلَ
(le‘alle) لَعَلَّ ←	لَعَلْلَ	*(leffe)* لَفَّ ←	لَفْفَ
(derrase) دَرَّسَ ←	دَرْرَسَ	*(‘alleme)* عَلَّمَ ←	عَلْلَمَ

dikkat

Şeddeli harfin harekesi kesra (esre) ise bu hareke harfin altına konulabileceği gibi şeddenin altına da konabilir: كَبِّرْ = كَبّـِرْ (kebbir)

Alıştırma 3: Aşağıdaki kelimelerin okunuşlarını yanlarına yazınız.

.... : مَرَّ	.... : مَدَّ	.... : جَدَّ
.... : فَرَّ	.... : شَكَّ	.... : كُلَّ
.... : سَلِّمْ	.... : كَأَنَّ	.... : إِنَّ
.... : عَلِّمْ	.... : سَبِّحْ	.... : هُنَّ

MED HARFLERİ

Med, uzatma anlamına gelir. Arapçada üç hareke için üç med harfi (uzatma harfi) bulunur. Harekesiz yazılan med harfleri kendilerinden önce gelen harfin uzun okunmasını sağlarlar. Bu harfler yalnızca kelime ortasında ve sonunda gelebilirler. Med harfleri şunlardır:

Fetha (üstün)'den sonra : Elif (ا)

Kesra (esre)'den sonra: Ye (ي)

Damme (ötre)'den sonra: Vâv (و)

Örnekleri inceleyelim:

(câ) جَا	*(tâ)* تَا	*(bâ)* بَا
(fâ) فَا	*(sâ)* سَا	*(zâ)* زَا
(yâ) يَا	*(lâ)* لَا	*(mâ)* مَا

(cî) جِي	*(tî)* تِي	*(bî)* بِي
(fî) فِي	*(sî)* سِي	*(zî)* زِي
(yî) يِي	*(lî)* لِي	*(mî)* مِي

(cû)	جُو	(tû)	تُو	(bû)	بُو
(fû)	فُو	(sû)	سُو	(zû)	زُو
(yû)	يُو	(lû)	لُو	(mû)	مُو

(izâ)	إِذَا	(kâle)	قَالَ	(humâ)	هُمَا
(fîhâ)	فِيهَا	(yesîru)	يَسِيرُ	(zîde)	زِيدَ
(yesûmu)	يَصُومُ	(yekûnu)	يَكُونُ	(e'ûzu)	أَعُوذُ

dikkat

Elif harfinden sonra med harfi olan elif gelirse, üzerinde med işareti (˜) olan tek bir elif (آ) şeklinde yazılır:

(âtinâ) آتِنَا (âzene) آذَنَ (âmene) آمَنَ

dikkat

Bazı kelimelerin sonlarında noktasız ye (ى) şeklinde bir harf bulunur. Kendisinden önceki harfin harekesi fetha olan bu harf sadece fetha harekesini "â" biçiminde uzatmaya yarar. Yazımı uzun eliften (elif-i memdûdeden) farklı ama işlevi onunla aynı olan bu harfe elif-i maksûra (kısa elif) denir. Örnekleri inceleyelim:

(remâ) رَمَى (ilâ) إِلَى ('alâ) عَلَى
(metâ) مَتَى (cerâ) جَرَى (belâ) بَلَى

Alıştırma 4: Aşağıdaki kelimelerin okunuşlarını yanlarına yazınız.

.... : ذَاتَ	.... : عَادَ	.... : مَاتَ
.... : كَلَّا	.... : أَحْيَا	.... : لَيْلَى
.... : قِيلَ	.... : فِيهَا	.... : حِينَ
.... : أَرْجُو	.... : يُمِيتُ	.... : بَيْتِي
.... : يَقُولُ	.... : أَقُومُ	.... : أَعُودُ

TENVÎN

Tenvîn, kelime sonunda harekelerin, çift fetha (iki üstün), çift kesra (iki esre) ve çift damme (iki ötre) şeklinde iki kez yazılmasıdır. Tenvînli bir kelimenin sonu sâkin bir nûn harfi eklenmiş gibi “ -en, -an, -in, -un” seslerinden biri ile biter.

Çift Damme (İki Ötre): Kelimenin sonuna konan (ـٌ) işareti “-un” sesi verir.

(kitâbun) كِتَابٌ	*(kalemun)* قَلَمٌ	*(beytun)* بَيْتٌ

Çift Fetha (İki Üstün): Kelimenin sonuna konan (ـً) işareti “-an” ya da “ -en” sesi verir. Çift fetha alan kelimenin sonuna bu harekenin üstüne konacağı bir destek elifi eklenir.

(kitâben) كِتَابًا	*(kalemen)* قَلَمًا	*(beyten)* بَيْتًا

dikkat

Kelimenin sonunda kapalı te harfi (ة) varsa bu harfin üstüne elif desteği eklenmeksizin çift fetha konur:

(seyyâraten) سَيَّارَةً   *(ceddeten)* جَدَّةً   *(sitteten)* سِتَّةً

dikkat

Kelimenin sonunda (أ) şeklinde hemze varsa çift fetha aldığında elif desteği eklenmez: نَبَأً (*nebe'en*). Kelimenin sonunda tek başına yazılan hemze (ء) şeklinde varsa ve kendisinden önce med harfi olan elif gelmişse, çift fetha aldığında sonuna elif desteği eklenmez:

(semâ'en) سَمَاءً   *(du'â'en)* دُعَاءً   *(mâ'en)* مَاءً

dikkat

Kelimenin sonunda elif-i maksûra (ى) varsa bu harf çift fetha aldığında elif desteği eklenmez: فَتًى (*feten*)

Çift Kesra (İki Esre): Kelimenin sonuna konan (ـٍ) işareti "-in" sesi verir.

(kitâbin) كِتَابٍ	*(kalemin)* قَلَمٍ	*(beytin)* بَيْتٍ

Aşağıdaki örnekleri inceleyelim:

بَيْتٌ بَيْتًا بَيْتٍ (bir ev)

قَلَمٌ قَلَمًا قَلَمٍ (bir kalem)

كِتَابٌ كِتَابًا كِتَابٍ (bir kitap)

Arapçada kelimelerin son harflerinin harekeleri, cümle içerisindeki durumlarını (hangi öge olarak kullanıldıklarını) gösterir. Örneğin tekil bir kelimeyi özne yerine kullanmışsak son harekeyi damme ile okuruz. Aynı kelimeyi nesne yerinde kullandığımızda son harfini fetha ile harekeleriz. Eğer bu kelimeyi tamlayan yerinde kullanacaksak son harekeyi kesra yaparız.

Alıştırma 5: Aşağıdaki kelimelerin okunuşlarını yanlarına yazınız.

بَابٍ :	بَابًا :	بَابٌ : ....
أُمٍّ :	أُمًّا :	أُمٌّ : ....
طِفْلٍ :	طِفْلاً :	طِفلٌ : ....
وَالِدٍ :	وَالِدًا :	وَالِدٌ : ....
مَكْتَبٍ :	مَكْتَبًا :	مَكْتَبٌ : ....

İSİMLERDE BELİRLİLİK

Arapçada isimlerin başlarına harf-i taʿrîf denilen elif ve lâm harfleri (ال) getirilerek bu isimlerin belirlilik kazanması sağlanır. Belirli isimlere “marife”, harf-i taʿrîf almayan belirsiz isimlere ise “nekira” adı verilir.

nekira	←	(-herhangi- bir ev)	بَيْتٍ	بَيْتًا	بَيْتٌ
marife	←	(ev)	اَلْبَيْتِ	اَلْبَيْتَ	اَلْبَيْتُ
nekira	←	(-herhangi- bir çocuk)	وَلَدٍ	وَلَدًا	وَلَدٌ
marife	←	(çocuk)	اَلْوَلَدِ	اَلْوَلَدَ	اَلْوَلَدُ

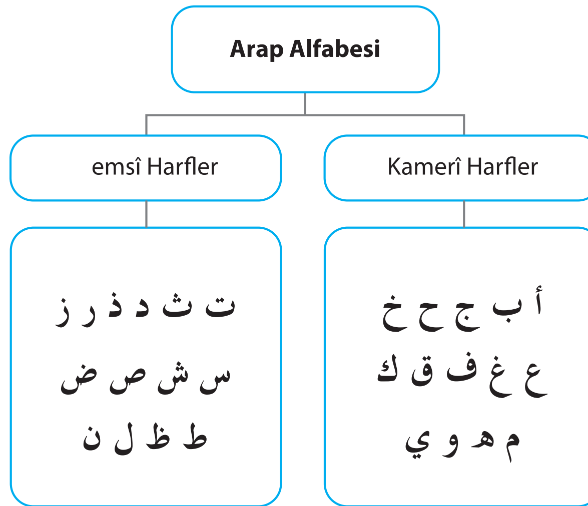

dikkat

Başına harf-i taʿrîf (ال takısı) alan kelimelerin sonuna hiçbir zaman tenvîn gelmez. Başında ال takısı olan kelimeler belirlidir, başta ال takısı yoksa o kelime belirsizdir ve sonunda belirsizlik göstergesi olarak tenvîn bulunur.

ŞEMSÎ VE KAMERÎ HARFLER

Arap alfabesindeki 28 harfin 14 tanesi “şemsî”, 14 tanesi “kamerî” olarak tanımlanır.

Arapçada “şems” güneş, “kamer” ay anlamına gelir. Harflerin bu şekilde adlandırılma sebebi şems kelimesinin başındaki “ش” ve kamer kelimesinin başındaki “ق” harfidir. Zira bir ismin başına harf-i taʿrîf (elif lam takısı) getirildiğinde harf-i taʿrîfin okunuşu bu ismin ilk harfine göre değişir.

- Kamerî harflerden önce harf-i taʿrîf eki geldiğinde lâm harfi mutlaka sükûnlu bir şekilde okunur:

  (el-kameru) اَلْقَمَرُ = قَمَرٌ + ال

- Şemsî harflerden önce harf-i taʿrîf eki geldiğinde lâm harfi okunmaz ve şemsî harf şeddelenerek okunur.

  (eş-şemsu) اَلشَّمْسُ = شَمْسٌ + ال

Örnekleri inceleyelim:

Kameri Harflerle Başlayan Kelimeler						
	Belirli (Marife)				Belirsiz (Nekira)	
baba	*(el-ebu)*	اَلْأَبُ	bir baba	*(ebun)*	أَبٌ
kapı	*(el-bâbu)*	اَلْبَابُ	bir kapı	*(bâbun)*	بَابٌ
deve	*(el-cemelu)*	اَلْجَمَلُ	bir deve	*(cemelun)*	جَمَلٌ
torun	*(el-hafîdu)*	اَلْحَفِيدُ	bir torun	*(hafîdun)*	حَفِيدٌ
ekmek	*(el-hubzu)*	اَلْخُبْزُ	bir ekmek	*(hubzun)*	خُبْزٌ
göz	*(el-'aynu)*	اَلْعَيْنُ	bir göz	*('aynun)*	عَيْنٌ
oda	*(el-gurfetu)*	اَلْغُرْفَةُ	bir oda	*(gurfetun)*	غُرْفَةٌ
fil	*(el-fîlu)*	اَلْفِيلُ	bir fil	*(fîlun)*	فِيلٌ
maymun	*(el-kırdu)*	اَلْقِرْدُ	bir maymun	*(kırdun)*	قِرْدٌ
köpek	*(el-kelbu)*	اَلْكَلْبُ	bir köpek	*(kelbun)*	كَلْبٌ
mescit	*(el-mescidu)*	اَلْمَسْجِدُ	bir mescit	*(mescidun)*	مَسْجِدٌ
hedef	*(el-hedefu)*	اَلْهَدَفُ	bir hedef	*(hedefun)*	هَدَفٌ
vatan	*(el-vatanu)*	اَلْوَطَنُ	bir vatan	*(vatanun)*	وَطَنٌ
el	*(el-yedu)*	اَلْيَدُ	bir el	*(yedun)*	يَدٌ

Şemsî Harflerle Başlayan Kelimeler					
	Belirli (Marife)			Belirsiz (Nekira)	
incir	(et-tînu)	اَلتِّينُ	bir incir	(tînun)	تِينٌ
elbise	(es-sevbu)	اَلثَّوْبُ	bir elbise	(sevbun)	ثَوْبٌ
borç	(ed-deynu)	اَلدَّيْنُ	bir borç	(deynun)	دَيْنٌ
kurt	(ez-zi'bu)	اَلذِّئْبُ	bir kurt	(zi'bun)	ذِئْبٌ
baş	(er-re'su)	اَلرَّأْسُ	bir baş	(re'sun)	رَأْسٌ
çiçek	(ez-zehretu)	اَلزَّهْرَةُ	bir çiçek	(zehretun)	زَهْرَةٌ
kılıç	(es-seyfu)	اَلسَّيْفُ	bir kılıç	(seyfun)	سَيْفٌ
güneş	(eş-şemsu)	اَلشَّمْسُ	bir güneş	(şemsun)	شَمْسٌ
yaz	(es-sayfu)	اَلصَّيْفُ	bir yaz	(sayfun)	صَيْفٌ
misafir	(ed-dayfu)	اَلضَّيْفُ	bir misafir	(dayfun)	ضَيْفٌ
kuş	(et-tayru)	اَلطَّيْرُ	bir kuş	(tayrun)	طَيْرٌ
zarf	(ez-zarfu)	اَلظَّرْفُ	bir zarf	(zarfun)	ظَرْفٌ
gece	(el-leylu)	اَللَّيْلُ	bir gece	(leylun)	لَيْلٌ
gündüz	(en-nehâru)	اَلنَّهَارُ	bir gündüz	(nehârun)	نَهَارٌ

Alıştırma 6: Aşağıdaki nekira kelimelerin başlarına elif lam takısı ekleyerek belirli hale getiriniz.

أُمٌّ :	خَيْلٌ :	شِعْرٌ : ....
هِجْرَةٌ :	رَجُلٌ :	مُدَرِّسٌ : ....
يَمَامَةٌ :	ثُومٌ :	نَفْسٌ : ....
وَزْنٌ :	لَوْزٌ :	أَدَبٌ : ....
زَيْتٌ :	يَوْمٌ :	دِيكٌ : ....
غَيْبٌ :	تِلْمِيذٌ :	كَاتِبٌ : ....
قَلْبٌ :	عِنَبٌ :	جَبَلٌ : ....
سَمَكٌ :	حَدِيقَةٌ :	صَوْمٌ : ....
ذَنْبٌ :	فَأْسٌ :	ظُهْرٌ : ....
ضَوْءٌ :	طَالِبٌ :	بِنْتٌ : ....

Başında harf-i ta'rîf, yani elif lâm (ال) takısı bulunan bir kelime, kendisinden önceki bir kelimeye veya harfe ulama yapılacağında "elif"in harekesi okunmaz, doğrudan "elif"ten sonraki harekeye geçilir. Örnekleri inceleyelim:

(vel-kitâbu)	وَالْكِتَابُ	←	*(el-kitâbu)*	اَلْكِتَابُ
(vel-beytu)	وَالْبَيْتُ	←	*(el-beytu)*	اَلْبَيْتُ
(ved-dersu)	وَالدَّرْسُ	←	*(ed-dersu)*	اَلدَّرْسُ
(ven-necmu)	وَالنَّجْمُ	←	*(en-necmu)*	اَلنَّجْمُ
(ummu'l-mu'minîn)	أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ	←	*(el-mu'minîn)*	اَلْمُؤْمِنِينَ
(Allahu's-samed)	اللّٰهُ الصَّمَد	←	*(es-samed)*	اَلصَّمَد

Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

هُ وَ : هُوَ	أَ مِ نَ : أَمِنَ	أَ كَ لَ : أَكَلَ
هِ يَ : هِيَ	سَ أَ لَ : سَأَلَ	وَ دَ عَ : وَدَعَ
حَ سُ نَ : حَسُنَ	قَ دِ مَ : قَدِمَ	ذَ هَ بَ : ذَهَبَ
كَ بُ رَ : كَبُرَ	عَ لِ مَ : عَلِمَ	دَ خَ لَ : دَخَلَ
خُ لِ قَ : خُلِقَ	نَ سِ يَ : نَسِيَ	صَ بَ رَ : صَبَرَ
أُ خِ ذَ : أُخِذَ	شَ رِ بَ : شَرِبَ	جَ لَ سَ : جَلَسَ
قُ تِ لَ : قُتِلَ	ضَ حِ كَ : ضَحِكَ	أَ كَ ل : أَكَلَ
فُ تِ حَ : فُتِحَ	مُ نِ عَ : مُنِعَ	مَ كَ سَ :مَكَسَ
عُ لِ مَ : عُلِمَ	شُ رِ بَ : شُرِبَ	جُ مِ عَ : جُمِعَ
سَ هُ لَ : سَهُلَ	وُ جِ دَ : وُجِدَ	كُ تِ بَ : كُتِبَ

Alıştırma 2

sevfe: سَوْفَ	*kıf:* قِفْ	*men:* مَنْ
keyfe: كَيْفَ	*kem:* كَمْ	*em:* أَمْ
enti: أَنْتِ	*ikra:* إِقْرَأْ	*kun:* كُنْ
tilke: تِلْكَ	*nahnu:* نَحْنُ	*kul:* قُلْ
lekad: لَقَدْ	*uktub:* أُكْتُبْ	*hel:* هَلْ

Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 3

merra: مَرَّ	*medde:* مَدَّ	*cedde:* جَدَّ
ferra: فَرَّ	*şekke:* شَكَّ	*kulle:* كُلَّ
sellim: سَلِّمْ	*ke'enne:* كَأَنَّ	*inne:* إِنَّ
'allim: عَلِّمْ	*sebbih:* سَبِّحْ	*hunne:* هُنَّ

Alıştırma 4

zâte: ذَات	*'âde:* عَادَ	*mâte:* مَات
kellâ: كَلَّا	*ahyâ:* أَحْيَا	*leylâ:* لَيْلَى
kîle: قِيلَ	*fîhâ:* فِيهَا	*hîne:* حِينَ
ercû: أَرْجُو	*yumîtu:* يُمِيتُ	*beytî:* بَيْتِي
yekûlû: يَقُولُ	*ekûmu:* أَقُومُ	*e'ûdu:* أَعُودُ

Araştır 5

bâbin: بَابٍ	*bâben:* بَابًا	*bâbun:* بَابٌ
ummin: أُمٍّ	*ummen:* أُمًّا	*ummun:* أُمٌّ
tıflin: طِفْلٍ	*tıflen:* طِفْلًا	*tıflun:* طِفلٌ
vâlidin: وَالِدٍ	*vâliden:* وَالِدًا	*vâlidun:* وَالِدٌ
mektebin: مَكْتَبٍ	*mekteben:* مَكْتَبًا	*mektebun:* مَكْتَبٌ

Araştır Yanıt Anahtarı

Araştır 6

شِعْرٌ : اَلشِّعْرُ	خَيْلٌ : اَلْخَيْلُ	أُمٌّ : اَلْأُمُّ
مُدَرِّسٌ : اَلْمُدَرِّسُ	رَجُلٌ : اَلرَّجُلُ	هِجْرَةٌ :اَلْهِجْرَةُ
نَفْسٌ : اَلنَّفْسُ	ثُومٌ : اَلثُّومُ	يَمَامَةٌ : اَلْيَمَامَةُ
أَدَبٌ : اَلْأَدَبُ	لَوْزٌ : اَللَّوْزُ	وَزْنٌ : اَلْوَزْنُ
دِيكٌ : اَلدِّيكُ	يَوْمٌ : اَلْيَوْمُ	زَيْتٌ : اَلزَّيْتُ
كَاتِبٌ : اَلْكَاتِبُ	تِلْمِيذٌ : اَلتِّلْمِيذُ	غَيْبٌ : اَلْغَيْبُ
جَبَلٌ : اَلْجَبَلُ	عِنَبٌ : اَلْعِنَبُ	قَلْبٌ : اَلْقَلْبُ
صَوْمٌ : اَلصَّوْمُ	حَدِيقَةٌ : اَلْحَدِيقَةُ	سَمَكٌ : اَلسَّمَكُ
ظُهْرٌ : اَلظُّهْرُ	فَأْسٌ : اَلْفَأْسُ	ذَنْبٌ : اَلذَّنْبُ
بِنْتٌ : اَلْبِنْتُ	طَالِبٌ : اَلطَّالِبُ	ضَوْءٌ : اَلضَّوْءُ

Kaynakça

Uralgiray, Y. (1986), İlk ve İleri Dilbilgisi, I. Cilt, Riyad.

هل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون
١٤١٥

Bölüm 1

Ayrık Özne Zamirleri (Merfû Munfasıl Zamirler)

öğrenme çıktıları

1
Günlük Hayatımızda Arapça 1
1 Selamlaşmaya ilişkin sözcükleri kullanabilme

2
Ayrık Özne Zamirleri
2 Arapçadaki ayrık özne zamirlerini ezberleme ve yerinde kullanabilme, eril-dişil sözcükleri ayırt edebilme

3
Kendini Tanıt
3 Tanışma ve kendini tanıtmaya ilişkin sözcükleri kullanabilme

4
Mazi Fiil Çekimi (Di'li Geçmiş Zaman)
4 Di'li geçmiş zaman kipinde basit fiil çekme becerisi edinebilme

Anahtar Sözcükler الكَلِمَات المِفْتاحية: • Zamirler الضَّمائِر • Ayrık Özne Zamirleri ضَمائِر المَرْفوع المُنْفَصِلَة • Mazi Fiil Çekimi تَصْرِيفُ الفِعْلِ الماضي • Tanışma تَعارُف • Selamlaşma تَحِيّة

GİRİŞ

مُقَدِّمَة

Bildiğiniz gibi özne, cümlenin temel ögelerinden biridir. Öznenin yerine kullanılan, onun yerini tutan sözcüklere özne zamiri diyoruz. Zamirler bir dilde ifadenin en güçlü ögelerinden birini oluşturur. Bu bölümde Arapçada merfû munfasıl zamirler adı verilen ayrık özne zamirlerini inceleme fırsatı bulacaksınız.

Türkçede üçüncü şahıs zamirleri tekil ve çoğul olarak, "o" ve "onlar" şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Arapçada ise Türkçedekinden farklı olarak iki kişiye yönelik "o ikisi", "siz ikiniz" anlamında ayrık özne zamirleri de bulunmaktadır. Bazı zamirler cinsiyet bakımından erkek ve kadınlar için farklılık göstermektedir. Türkçe zamirlerde eril dişil ayrımı yoktur, ancak Arapçada bu ayrım vardır. Dolayısıyla Arapça ayrık özne zamirlerinin birinci şahıs dışındaki kullanımlarında hem eril formu, hem de dişil formu bulunur. Birinci şahıs zamirleri ise, cinsiyet bakımından farklılık göstermemektedir, çünkü konuşan zaten karşımızdadır.

Sizler bu bölümde, bir yandan ayrık özne zamirlerini ayırt etme ve bunları kullanabilme becerisi kazanırken, diğer yandan ayrık özne zamirlerinin içinde yer aldığı örnek kullanımlar vasıtasıyla biriyle selamlaşabilme ve kendinizi tanıtabilme becerisi elde edeceksiniz.

Öte yandan Arapçanın fiil çekimi yapısıyla tanışacak ve basit fiillerin di'li geçmiş zaman kipinde çekimini göreceksiniz. Bu ve bundan sonraki bölümlerde ele alınacak zaman kiplerinde örnek fiil olarak sürekli كَتَبَ (*ketebe* - yazdı) kullanılacaktır. Diğer fiil çekimlerinde zorlanmamak için كَتَبَ fiilinin ilgili zaman kiplerindeki çekiminin ezberlenmesi son derece önemlidir.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 1

العَرَبِيَّة في حَياتِنا اليَوْمِيَّة ١

تَحِيَّة

عَلِي: السَّلامُ عَلَيْكُمْ يا أَحْمَد.

أَحْمَد: وَعَلَيْكُمُ السَّلام يا عَلِي.

عَلِي: كَيْفَ الحال؟

أَحْمَد: أَنا بِخَيْر اَلْحَمْدُ لله. وأَنْتَ؟

عَلِي: أَنا بِخَيْر، شُكْرًا.

Selamlaşma

Ali: Selamün aleyküm Ahmet.
Ahmet: Aleyküm selam Ali.
Ali: Nasılsın?
Ahmet: Allah'a şükür iyiyim, ya sen?
Ali: İyiyim, teşekkür ederim.

dikkat

Arapçada birinci tekil şahıs zamiri, "أَنا - *enâ*" biçiminde yazılır, ancak "*ene*" diye kısa okunur, zamirin sonundaki elif okunuşta dikkate alınmaz. Kendisinden önceki harfi "â" biçiminde uzatmak için kullanılan "elif" harfinin, yazılıp da okunmadığı ender durumlardan biri, "أَنا" zamiridir.

dikkat

Arapların kişiye adıyla hitap edecekleri zaman nida edatı denen ve “ey” anlamına gelen “يا”yı isimden hemen önce kullandıklarına, fakat bu edatın Türkçe çeviriye yansımadığına dikkat ediniz.

زَيْنَب: مَرْحَبًا نُور، كَيْفَ الحَال؟

نُور: مَرْحبًا، شُكرًا يا زَيْنَب، أَنا بِخَيْرٍ وأَنْتِ؟

زَيْنَب: أنا بِخَيْرٍ أَيْضًا. شُكْرًا.

Zeynep: Merhaba Nur, nasılsın?
Nur: Merhaba, teşekkür ederim Zeynep, iyiyim, ya sen?
Zeynep: Ben de iyiyim, teşekkürler.

زَيْنَب: مَساءُ الخَيْرِ يا نُور

نور: مساءُ النُّور يا زَيْنَب.

Zeynep: İyi akşamlar Nur.
Nur: İyi akşamlar Zeynep.

مُحَمَّد: صباحُ الخَيْرِ يا سَليم.

سَلِيم: صباحُ النّورِ يا مُحَمَّد.

Muhammet: Günaydın Selim.
Selim: Günaydın Muhammet.

dikkat

Günaydın dediğimiz kişiyle olan samimiyetimize bağlı olarak gerek "günaydın" derken, gerekse "günaydın" hitabına cevap verirken daha samimi ifadeler de kullanabiliriz. Örneğin,

صَباحُ الفُل Günaydın (فُل, beyaz gül demektir.)

صَباحُ الوَرْد Günaydın (وَرْد , kırmızı gül demektir.)

الأمّ: لَيْلَة سَعِيدَة.
الإِبْن: لَيلَة سَعِيدَة.

البِنْت: تُصْبِح عَلَى خَيْر.
الأَب: وَأَنْتِ مِنْ أَهْلِه.

Anne: İyi geceler.
Oğul: İyi geceler.

Kız: Allah rahatlık versin!
Baba: Sana da.

Öğrenme Çıktısı

1 Selamlaşmaya ilişkin sözcükleri kullanabilme

Araştır/ Tekrarla 1

Yukarıdaki diyalogları 3 kez defterlerinize yazınız ve selamlaşma ifadelerini ezberleyiniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Selamlaşma konusundaki ayet-i kerime ve hadis-i şerifleri inceleyiniz. Selamlaşmanın toplumsal hayattaki yerini ve önemini değerlendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça selamlaşma ifadelerini arkadaşlarınızla karşılıklı tekrarlayınız.

DİLBİLGİSİ: AYRIK ÖZNE ZAMİRLERİ (MERFÛ MUNFASIL ZAMİRLER)

القواعِد: ضَمائِرِ الرَّفْعِ المُنْفَصِلَة

Arapçada kişi zamirlerinin sayısı Türkçedekinden farklı olarak 14'tür. Bu farklılık, Arapçada eril-dişil ayırımı olmasından ve ayrıca iki kişiye özgü ikil zamirinin bulunmasından kaynaklanır. Diğer yandan Arapçada tüm sözcükler yapıları bakımından eril ve dişil olarak ayrılırlar. Eril için Arapçada *muzekker* (مُذَكَّر), dişil için *muennes* (مُؤَنَّث) ifadesi kullanılır. Sonu dişil te'si (tâ el-marbûta - ة) ile biten bütün sözcükler dişil kabul edilir. Örneğin;

DİŞİL		**ERİL**	
مُعَلِّمَة	(*mu'allime*) öğretmen	مُعَلِّم	(*mu'allim*) öğretmen
طَبِيبَة	(*tabibe*) doktor	طَبِيب	(*tabîb*) doktor
حَبِيبَة	(*habîbe*) sevgili	حَبِيب	(*habîb*) sevgili
حَدِيقَة	(*hadîka*) bahçe	بيت	(*beyt*) ev
نَظَّارَة	(*nazzâra*) gözlük	مَكْتَب	(*mekteb*) sıra; ofis

Dişil te'sinin harekesi özellikle konuşma dilinde söylenmez. Bu durumda "te" sesi de telaffuz edilmez ve kendisinden önceki harfin her daim fetha olan harekesinin okunmasıyla yetinilir.

Örneğin,

سَيّارَةٌ (*seyyâretun* veya *seyyâra*) araba
مُعَلِّمَةٌ (*mu'allimetun* veya *mu'allime*) kadın öğretmen
مُدِيرَةٌ (*mudîretun* veya *mudîra*) kadın müdür

sözcükleri dişil (muennes) sözcüklerdir

Eril kelimelerin son harflerinin gerçek harekesi de konuşma dilinde çoğu zaman telaffuz edilmez, bu durumda son harf sükûn ile harekeliymiş gibi söylenir.

رَجُلٌ (*raculun* veya *racul*) adam
قَلَمٌ (*kalemun* veya *kalem*) kalem
كِتابٌ (*kitâbun* veya *kitâb*) kitap

sözcükleri eril (muzekker) sözcüklerdir

✓ Arapçada dişil te'si ile biten sözcükler dışında "semâî muennes" adı verilen, yapıları itibariyle eril olan, ancak dişil bir kelime gibi kullanılan sözcükler de vardır. Semâî sözcüğü anlam olarak "duyuşa, işitmeye göre" demektir. Yani çocuk, çevresindekilerin bu sözcüğü dişil olarak kullandığını duyar ve kendisi de onu dişil olarak kullanır. Bu tür kelimelerin dişil oluşunun tek göstergesi, duyuştur, işitmedir. Örneğin; شَمْس (*şems*) güneş; دار (*dâr*) ev kelimeleri yapıları itibariyle eril görünseler de Araplar bu kelimeleri dişil olarak kullanagelmişlerdir.

Ayrık Özne Zamirleri (Merfû Munfasıl Zamirler)

Arapçada ayrık özne zamirleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)			
هُمْ Onlar	هُمَا O ikisi	هُوَ O	Eril (muzekker)	Gâib	Üçüncü şahıs
هُنَّ Onlar	هُمَا O ikisi	هِيَ O	Dişil (muennes)	Gâibe	
أَنْتُمْ Siz	أَنْتُمَا Siz ikiniz	أَنْتَ Sen	Eril (muzekker)	Muhâtab	İkinci şahıs
أَنْتُنَّ Siz	أَنْتُمَا Siz ikiniz	أَنْتِ Sen	Dişil (muennes)	Muhâtaba	
نَحْنُ Biz		أنَا Ben	Eril-Dişil (muzekker-muennes)	Mutekellim	Birinci şahıs

Arapçada üçüncü şahıs eriller **gâib** (غائِب); üçüncü şahıs dişiller **gâibe** (غائِبة),

İkinci şahıs eriller **muhâtab** (مُخاطَب); ikinci şahıs dişiller **muhâtaba** (مُخاطَبة),

Birinci şahıs ise **mutekellim** (مُتكَلِّم) olarak isimlendirilmektedir.

Arapça zamirler öznenin sayısı bakımından da farklı adlandırılırlar.

- **Tekil (mufred);**
- **İkil (musennâ),**
- **Çoğul ise (cem‘)** sözcüğü ile karşılanır.

Örneğin, mufred muzekker gâib (üçüncü tekil şahıs eril), mufred muennes gâibe (üçüncü tekil şahıs dişil)

dikkat

❗ Arapçada gerek zamir çekimi, gerekse fiil çekimi üçüncü tekil şahıs ile başlar. Erkek dominant olduğu için önce erkeğe özgü tekil, ikil ve çoğul kullanımı, ardından kadına ilişkin kullanım biçimi gelir. Aynı düzen ikinci şahıs için de geçerlidir. Birinci şahıs zamirleri, *ben* ve *biz*'den ibaret olup burada cinsiyet ayrımı söz konusu değildir. Çünkü konuşan zaten karşımızda durmaktadır.

❗ Kadınlı erkekli bir topluluğa hitap edilirken erile özgü kullanım esastır.

❗ Üçüncü şahıs ikil ile ikinci şahıs ikil zamirleri, eril ve dişil için ortaktır.

Örneğin,

Üçüncü tekil şahıs eril zamiri

هُو (*huva*): **o**

هُوَ مُعَلِّم.

O bir öğretmendir.

Üçüncü ikil şahıs zamiri (ortak)

هُما (*humâ*): **o ikisi**

هُمَا أَحْمَد وسَليم.

O ikisi Ahmet ve Selim'dir.

Üçüncü çoğul şahıs eril zamiri

هُمْ (*hum*): **onlar**

هُمْ أَحْمَد وَمُحَمَّد وعَلِي.

Onlar Ahmet, Muhammet ve Ali'dir.

Üçüncü tekil şahıs dişil zamiri

Arapça هِيَ (*hiye*): **o**

هِيَ مُعَلِّمة.

O bir öğretmendir.

Üçüncü ikil şahıs zamiri (ortak)

هُما (*humâ*): **o ikisi**

هُمَا زَيْنَب وخَدِيجَة.

O ikisi Zeynep ve Hatice'dir.

Üçüncü çoğul şahıs dişil zamiri

هُنَّ (*hunne*): **onlar**

هُنَّ مَرْيَم وَفَاطِمَة ونور و أَسْمَاء.

Onlar Meryem, Fatma, Nur ve Esma'dır.

İkinci tekil şahıs eril zamiri

Arapça أَنْتَ (*ente*): **sen**

كَيفَ أَنْتَ ؟

Nasılsın?

İkinci ikil şahıs zamiri (ortak)

أَنْتُما (*entumâ*): **siz ikiniz**

كَيْفَ أَنْتُمَا؟

Siz ikiniz nasılsınız?

İkinci çoğul şahıs eril zamiri

أَنْتُمْ (*entum*): **sizler**

كَيفَ أَنْتُمْ؟

Sizler nasılsınız?

İkinci tekil şahıs dişil zamiri

Arapça أَنْتِ (*enti*): **sen**

كَيْفَ أَنْتِ؟

Nasılsın?

İkinci ikil şahıs zamiri (ortak)

أَنْتُما (*entumâ*): **siz ikiniz**

كَيْفَ أَنْتُما؟

Siz ikiniz nasılsınız?

İkinci çoğul şahıs dişil zamiri

أَنْتُنَّ (*entunne*): **sizler**

كَيفَ أَنْتُنَّ؟

Sizler nasılsınız?

Birinci tekil şahıs zamiri Arapça أَنا (*ene*): **ben**

Ben bir öğrenciyim.

Ben bir öğrenciyim.

Birinci şahıs çoğul zamiri نَحْنُ (*nahnu*): **bizler**

Biz Nur, Muhammet, Zeynep ve Aliyiz.

İki kişi "biz" diye kendilerinden söz edecek olduğunda yine نَحْنُ (*nahnu*): **biz** zamirini kullanır:

Biz (ikimiz) Ahmet ve Leylayız.

Öğrenme Çıktısı

2 Arapçadaki ayrık özne zamirlerini ezberleme ve yerinde kullanabilme, eril-dişil sözcükleri ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 2

Arapçadaki ayrık özne zamirlerini gösteren tabloyu 5 kez defterlerinize yazınız ve ezberleyiniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Türkçedeki ve Arapçadaki ayrık özne zamirlerini karşılaştırınız, Türkçede ikil zamir olmadığını fark ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça zamirler konusunda öğrendiklerinizi ailenizle ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

KENDİNİ TANIT

عَرِّفْ نَفْسَكَ

مَرحَبًا. أَنا زَيْنَب. أنا طالِبَة. أَنَا مِنَ الأَرْدُن.
Merhaba. Ben Zeynep. Ben bir öğrenciyim. Ürdünlüyüm.

مَرحَبًا. أَنا عَبْدُ الله. أنا طالِب. أنا مِنَ العِرَاق.
Merhaba. Ben Abdullah. Ben bir öğrenciyim. Iraklıyım.

هَلْ عَبْدُ الله مُعَلِّم؟
Abdullah öğretmen mi?

لا. هُوَ طَالِب.
Hayır. O bir öğrenci.

هَلْ عَبْدُ الله عِرَاقِي؟
Abdullah Iraklı mı?

نَعَم، هُوَ عِرَاقِي.
Evet, o Iraklı.

هَلْ زَيْنَب طالِبة؟
Zeynep öğrenci mi?

نَعَم، هِيَ طَالِبَة.
Evet, o bir öğrenci.

هَلْ زَيْنَب مِصْرِيَّة؟
Zeynep Mısırlı mı?

لا. هِيَ أُرْدُنِيّة.
Hayır. O Ürdünlü.

مَرحَبًا. أَنا أَحْمَد. أنا طَبِيب. أنا باكِستانِي.
Merhaba. Ben Ahmet. Ben bir doktorum. Pakistanlıyım.

السَّلامُ عَلَيْكُم. أَنا مَرْيَم. أنا طَبِيبَة. أنا مِن فِلسطِين.
Selamün aleyküm. Ben Meryem. Ben bir doktorum. Filistinliyim.

هَلْ أَحْمَد مُهَنْدِس؟
Ahmet mühendis mi?

لا. هُوَ طَبِيب.
Hayır. O bir doktor.

هَلْ أَحْمَد مِنْ بَاكِسْتان؟
Ahmet Pakistanlı mı?

نَعَم، هُوَ مِنْ بَاكِسْتان.
Evet, o Pakistanlı.

هَلْ مَرْيَم مُعَلِّمَة؟
Meryem öğretmen mi?

لا. هِيَ طَبِيبَة.
Hayır. O bir doktor.

هَلْ مَرْيَم تُرْكِيَّة؟
Meryem Türk mü?

لا. هِيَ فِلَسْطِينِيَّة.
Hayır. O Filistinli.

Ülke başına مِنْ veya ülke sonuna nisbet yâ'sı (yâ'un-nisbe) eklenerek aidiyet anlamı elde edilir.

O, Iraklıdır.	هُوَ عِرَاقِي	=	هُوَ مِنَ العِرَاق
O, Pakistanlıdır.	هُو بَاكِسْتَانِي	=	هُوَ مِنْ بَاكِستَان
O, Ürdünlüdür.	هِي أُرْدُنِيَّة	=	هِي مِنَ الأُرْدُن
O, Filistinlidir.	هِي فِلَسْطِينِيَّة	=	هِيَ مِنْ فِلَسْطِين

	Dişil	Eril
Türk	تُرْكِيَّة	تُرْكِي
Lübnanlı	لُبْنانِيَّة	لُبْنانِي
Mısırlı	مِصْرِيَّة	مِصْرِي
Libyalı	لِيْبِيَّة	لِيبِي
Tunuslu	تُونِسِيَّة	تونِسِي
Fransız	فِرَنْسِيَّة	فِرَنْسِي
Ürdünlü	أُرْدُنِيَّة	أُرْدُنِي
Suriyeli	سورِيَّة	سُورِي
Pakistanlı	باكِسْتانِيَّة	باكِسْتانِي
Çinli	صِينِيَّة	صِينِي
İranlı	إِيرانِيَّة	إِيرانِي
Sudanlı	سُودانِيَّة	سُودانِي
Ummanlı	عُمَانِيَّة	عُمَانِي

Nisbet yâ'sı aslında şeddeli bir ye'dir, ancak şeddesi konuşma dilinde çoğunlukla telaffuz edilmez, uzun bir "î" sesiyle yetinilir. Dişil te'si eklendiği zaman şedde görünür hâle gelir.

Örneğin,

Tur-ki-yâ →	Tur-kî →	Tur-kiyy-e;	تُركِيَّة ←	تُركي ←	تُركيا
Sû-ri-yâ →	Sû-rî →	Sû-riyy-e;	سوريَّة ←	سوري ←	سوريا
Rûs-yâ →	Rû-sî →	Rû-siyy-e gibi.	روسيَّة ←	روسي ←	روسيا

Dikkat edileceği üzere sonu "…yâ - يا" ile veya elif (ا) ile biten ülke adlarına "-li, -lı" anlamındaki nisbet yâ'sı getirileceği zaman, önce sondaki bu "yâ" atılıyor, sonra "î - ي" nisbet yâ'sı getiriliyor.

Örnek:	Rûs-ya + î = Rûs-î = Rû-sî	روس – يا + ي : روسِي	Rus
	İs-bân-yâ + î = İs-bâ-nî	إسبان – يا + ي : إسباني	İspanyol
	Ke-ne-dâ + î = Ke-ne-dî	كند – ا + ي : كندي	Kanadalı
	Fi-ren-sâ + î = Fi-ren-sî	فرنس – ا + ي : فرنسي	Fransız

Öğrenme Çıktısı

3 Tanışma ve kendini tanıtmaya ilişkin sözcükleri kullanabilme

Araştır/ Tekrarla 3	İlişkilendir/ Karşılaştır	Anlat/ Paylaş
Defterinize kendinizi tanıtan cümleler yazınız.	Türkçede ve Arapçada kendimizi tanıtırken kullandığımız ifadeleri karşılaştırınız.	Ailenize ve arkadaşlarınıza Arapça kendinizi tanıtınız.

MÂZÎ FİİL ÇEKİMİ (Dİ’Lİ GEÇMİŞ ZAMAN)

تَصْرِيفُ الفِعْلِ الماضي

dikkat

Burada di’li geçmiş zamanda basit fiil çekimi verilmiş olup, fiil türleri ve diğer çekimler ikinci bölümde verilecektir.

Mâzî Bir Fiilin Örnek Çekim Tablosu (كَتَبَ, *ketebe*, yazdı)

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)		
هُمْ كَتَبُوا Onlar yazdılar	هُما كَتَبَا O ikisi yazdılar	هُوَ كَتَبَ O yazdı	Eril (muzekker)	Gâib — Üçüncü şahıs
هُنَّ كَتَبْنَ Onlar yazdılar	هُما كَتَبَتَا O ikisi yazdılar	هِيَ كَتَبَتْ O yazdı	Dişil (muennes)	Gâibe — Üçüncü şahıs
أَنْتُمْ كَتَبْتُمْ Sizler yazdınız	أَنْتُما كَتَبْتُمَا Siz ikiniz yazdınız	أَنْتَ كَتَبْتَ Sen yazdın	Eril (muzekker)	Muhâtab — İkinci şahıs
أَنْتُنَّ كَتَبْتُنَّ Sizler yazdınız	أَنْتُما كَتَبْتُمَا Siz ikiniz yazdınız	أَنْتِ كَتَبْتِ Sen yazdın	Dişil (muennes)	Muhâtaba — İkinci şahıs
نَحْنُ كَتَبْنَا Biz yazdık		أَنا كَتَبْتُ Ben yazdım	Eril-Dişil (muzekker-muennes)	Mutekellim — Birinci şahıs

dikkat

- İkinci şahıslarda zamirin sonundaki harekeli te’nin fiilin sonuna hep eklenmiş olduğunu ve üçüncü çoğul şahıs dişilden itibaren fiilin son harfinin sukûn ile harekelendikten sonra bu eklemelerin yapılmış olduğunu fark ediniz.
- Üçüncü şahıs eril çoğullarda çoğul vâvından sonra bir elif harfi getirilir. Bu elif, fiilin okunuşunda dikkate alınmaz. Yani fiil *ketebuvâ* biçiminde değil *ketebû* biçiminde okunur.
- Yukarıdaki tabloda yer alan her bir fiil çekimi, başında kullanılmış olan zamirle birlikte okunduğunda anlamlı bir cümle olmaktadır.

Sıkça kullanacağınız bazı fiiller;

ذَهَبَ	(*zehebe*) gitti	تَعِبَ	(*ta'ibe*) yoruldu
جَلَسَ	(*celese*) oturdu	دَرَسَ	(*derese*) ders çalıştı, okudu
دَخَلَ	(*dahale*) girdi	عَلِمَ	(*'alime*) bildi
خَرَجَ	(*harace*) çıktı	فَتَحَ	(*feteha*) açtı
شَرِبَ	(*şeribe*) içti	سَمِعَ	(*semi'a*) işitti

Öğrenme Çıktısı

4 Di'li geçmiş zaman kipinde basit fiil çekme becerisi edinebilme

Araştır/ Tekrarla 4

Yukarıdaki fiil çekimini üç kere defterinize yazınız ve ezberleyiniz, diğer örnek fiillerden üç tanesini seçerek di'li geçmiş zaman olarak tüm şahıslarla çekimini defterinize yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Arapça ve Türkçedeki di'li geçmiş zaman çekimini karşılaştırınız, Türkçede "birinci tekil şahıs", Arapçada ise "üçüncü tekil şahıs" ile başladığını, Arapçada hem eril hem dişil hem de ikil formlar için fiil çekimi olduğunu fark ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapçada di'li geçmiş zamanda fiil çekimi konusunda öğrendiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

alıştırmalar التَدْريبات

1- A. Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüğü seçerek tamamlayınız.

النُّور / الخَيْر / عَلَيْكُمْ/ اَلْحَمْدُ لله

1. السَّلام ....

الحال /عَلَيْكُم/ اَلحَمْدُ لله /الخَيْر

2. أنا بِخَيْر ....

الخَيْر / شُكرًا / عَلَيْكُم / الحال

3. كَيْفَ ....

B. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz.

– مَرْحبًا. كَيْفَ ....؟

– أَنا................. شُكْرًا و.................؟

– ....بِخَيْر.

C.

– صَباحُ الخَيْر.

– ....

D.

– ....

– وأَنْتَ مِنْ أَهْلِه.

2- A. Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi doldurunuz.

عَلِي: عَلِي لُبْنانِي. (لبنان)

زَيْنَب: زَيْنَب مِصْرِيَّة. (مصر)

أَحْمَد: .... (تركيا)

لَيْلَى: .... (ليبيا)

سَلِيم: .... (تونِس)

نور: .... (فرنسا)

عَبْدُ الله: .... (إسبانيا)

B. Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerleri örneklerdeki gibi tamamlayınız.

Eril	Ben Türküm.	أَنا تُرْكِي.	أَنا مِن تُركِيا.
Dişil	Ben Türküm.	أَنا تُرْكِيَّة.	أَنا مِن تُركِيا.
Eril	Ben Mısırlıyım.	....	أَنا مِنْ مِصْر.
Dişil	Ben Mısırlıyım.	....	أَنا مِنْ مِصْر.
Eril	Ben Rusum.	....	أَنا مِنْ رُوسيا.
Dişil	Ben Rusum.	....	أَنا مِنْ رُوسيا.
Eril	Ben Tunusluyum.	....	أَنا مِنْ تُونِس.
Dişil	Ben Tunusluyum.	....	أَنا مِنْ تُونِس.
Eril	O Kuveytli.	هُوَ كُوَيْتِي.	هُوَ مِنَ الكُوَيْت.
Dişil	O Kuveytli.	هِيَ كُوَيْتِيَّة.	هِيَ مَنَ الكُوَيْت.
Eril	O Japon.	....	هُوَ مِنَ اليابان.
Dişil	O Japon.	....	هِيَ مِنَ اليابان.
Eril	O Cezayirli.	....	هُوَ مِنَ الجَزَائِر.
Dişil	O Cezayirli.	....	هِيَ مِنَ الجَزَائِر.
Eril	Sen Yemenlisin.	أَنْتَ يَمَنِي.	أَنْتَ مِنَ اليَمَن.
Dişil	Sen Yemenlisin.	أَنْتِ يَمَنِيّة.	أَنْتِ مِنَ الْيَمَن.
Eril	Sen Faslısın.	....	أَنْتَ مِنَ المَغْرِب.
Dişil	Sen Faslısın.	....	أَنْتِ مِنَ المَغْرِب.
Eril	Sen İspanyolsun.	....	أَنْتَ مِنْ إِسْبانْيا.
Dişil	Sen İspanyolsun.	....	أَنْتِ مِنْ إِسْبانْيا.

C. Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi doldurunuz.

– هَلْ أَنْتَ طَالِب؟(طَبِيب) – لا. أَنا طَبِيب.

1. – هَلْ هِيَ مُعَلِّمَة؟ (مُدِيرة) – ....

2. – هَلْ أَنْتِ مُهَنْدِسَة؟ (طَبِيبَة) – ....

3. – هَلْ هُوَ مُدِير؟ (مُهندس) – ....

4. – هَلْ أَنْتَ طَبِيب؟ (مُعَلّم) – ....

5. – هَلْ أَنْتِ طَبِيبَة؟ (طالِبَة) – ....

D. Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi doldurunuz.

– هَلْ هِيَ تُرْكِيّة؟ (الأَرْدُن) – لا. هِيَ أُرْدُنِيّة.

1. – هَلْ أَنْتَ مِصْرِي؟ (اليَمَن) – ....

2. – هَلْ أَنْتِ فِلسْطِينِيَّة؟ (سُوريَا) – ....

3. – هَلْ أَنْتِ رُوسِيَّة؟ (تُرْكِيَا) – ....

4. – هَلْ هِيَ كُوَيْتِيَّة؟ (بَاكِستَان) – ....

5. – هَلْ هُوَ مِصْرِي؟ (يابان) – ....

E. Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi doldurunuz.

– هَلْ أَنْتَ إِسْبَانِي؟ – نَعَم، أَنا إِسْبَانِي.

1. – هَلْ أَنْتَ جَزَائِرِي؟ – نَعَم،.................

2. – هَلْ هِيَ يَمَنِيَّة؟ – نَعَم،.................

3. – هَلْ أَنْتِ أُرْدُنِيَّة؟ – نَعَم،.................

4. – هَلْ هُوَ تُونسِي؟ – نَعَم،.................

5. – هَلْ هِيَ إِيطالِيَّة؟ – نَعَم،.................

3- A. Aşağıdaki boşlukları fiillerin doğru çekimiyle doldurunuz.

هُوَ .... (دَخَلَ)

نَحْنُ .... (جَلَسَ)

أَنْتُما .... (شرِبَ)

أَنْتِ .... (ذَهَبَ)

هُمْ .... (خَرَجَ)

زينب ونور .... (كَتَبَ)

هُنَّ .... (عَلِمَ)

أَنا .... (جَلَسَ)

B. Aşağıdaki boşlukları uygun ayrık özne zamirleriyle doldurunuz.

بتول: مَرْحَبًا يا زينب. كيف الحال؟

زَيْنَب:.................بِخَيْر يا بَتول و................؟

بَتُول:.................بِخَيْر الحَمْدُ لله. كَيْفَ أَحْمَد؟

زَيْنَب:.................بخَير يا بَتول وَكَيْفَ عَلي ومُحَمَّد؟

بَتُول:.................بِخَير، شُكْرًا.

4- Aşağıda cümleleri okuyunuz ve boşluğa yazınız.

عَلِيّ طالِب. هو تُرْكِي. زينب طالِبَة. هِيَ تُرْكِيَّة. عَليّ كَتَبَ وزَيْنَب كَتَبَتْ أَيْضًا.
صَباحُ الْخَيْر يا عَلِي وَصَباحُ النّور يا زَيْنَب. كَيْفَ الحال يا عَلِي وكَيْفَ الحال
يا زَيْنَب؟ أنا أحْمَد، أَنا مُعَلّم. أَنا كَتَبْتُ، أَنْتُم أَيْضًا كتبتُمْ، أنا جَلَسْتُ، أَنْتُمْ أَيْضًا
جَلَسْتُمْ ، هِيَ خَرَجَتْ وهُوَ خَرَجَ أيضًا، مَساءُ الخَيْر يا زَيْنَب، مَساءُ الْخَيْر يا أَحْمَد.

....

....

....

....

....

Ali öğrencidir. O, Türktür. Zeynep öğrencidir. O, Türktür. Ali yazdı, Zeynep de yazdı. Günaydın Ali, günaydın Zeynep. Nasılsın Ali? Nasılsın Zeynep? Ben Ahmet, ben öğretmenim, ben yazdım, siz de yazdınız. Ben oturdum, siz de oturdunuz. O çıktı (Zeynep), o da çıktı. İyi akşamlar Zeynep, iyi akşamlar Ali.

1 Selamlaşmaya ilişkin sözcükleri kullanabilme

Günlük Hayatımızda Arapça 1

Arapçada farklı selamlaşma ifadeleri bulunmaktadır. Bunlar günaydın, iyi akşamlar, iyi geceler, Allah rahatlık versin vb. ifadelerdir.

السَّلامُ عَلَيْكُمْ ، وَعَلَيْكُمُ السَّلام، مَرْحَبًا، صباحُ الخَيْر، صباح النّور، مساءُ النُّور، مَساءُ الخَيْر، لَيْلَة سَعِيدَة، تُصْبِح عَلَى خَيْر، وَأَنْت مِنْ أَهْلِه

2 Arapçadaki ayrık özne zamirlerini ezberleme ve yerinde kullanabilme, eril-dişil sözcükleri ayırt edebilme

Ayrık Özne Zamirleri

Özne, cümlenin temel ögelerinden biridir. Öznenin yerine kullanılan, onun yerini tutan sözcüklere özne zamiri diyoruz. Zamirler bir dilde ifadenin en güçlü ögelerinden birini oluşturur. Arapçada kişi zamirlerinin sayısı Türkçedekinden farklı olarak 14'tür. Bu farklılık, Arapçada eril-dişil ayırımı olmasından ve ayrıca iki kişiye özgü ikil zamirinin bulunmasından kaynaklanır. Diğer yandan Arapçada tüm sözcükler yapıları bakımından eril ve dişil olarak ayrılırlar.

رَجُل adam sözcüğü eril bir sözcükken;

حَديقة bahçe sözcüğü dişil bir sözcük olarak karşımıza çıkar.

Ülke başına مِنْ veya ülke sonuna nisbet yâ'sı (yâ'un-nisbe) eklenerek aidiyet anlamı elde edilir. Aidiyet bildiren sözcüklerin de eril ve dişilleri bulunmaktadır. تُرْكِيّ – تُرْكِيَّة

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيص

3 Tanışma ve kendini tanıtmaya ilişkin sözcükleri kullanabilme

Kendini Tanıt

Tanışma ve kendini tanıtmaya dair temel sözcüklerden merhaba, nasılsın gibi ifadeler, kişinin ait olduğu uyruğu belirtmesi ve karşısındakinin hangi uyruğa ait olduğuna dair sorular sorabilmesi ve bu tür sorulara uygun cevaplar verebilmesi önemlidir;

“كَيْفَ الحال؟ أَنا بِخَيْر، اَلْحَمْدُ لله” gibi.

Bölüm içinde bu becerinin kazandırılmasına yönelik yeteri kadar diyaloga yer verilmiş, mensubiyete ilişkin yapıların ve kullanımların kavratılmasına yönelik gerekli açıklamalar yapılmıştır.

4 Di’li geçmiş zaman kipinde basit fiil çekme becerisi edinebilme

Mazi Fiil Çekimi (Di’li Geçmiş Zaman)

Basit fiillerin dili geçmiş zaman kipinde çekiminde örnek fiil olarak كَتَبَ (*ketebe*, yazdı) kullanılmıştır. Diğer fiil çekimlerinde zorlanmamak için كَتَبَ fiilinin ilgili zaman kiplerindeki çekiminin ezberlenmesi son derece önemli olup, ayrıca diğer bölümlerdeki morfoloji konularını anlayabilmesinin temel şartıdır.

1 صَباحُ الخَيْر ifadesine cevap olarak aşağıdakilerden hangisi **verilemez?**

A. صَباحُ النُّور
B. صَباحُ الفُل
C. صَباحُ الخَير
D. لَيْلَة سَعِيدَة
E. صَباحُ الْوَرْد

2 تُصْبِحُ على خَيْر ifadesinin cevabı olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. صباحُ الخير
B. مساءُ الخَير
C. و أنتَ من أهْله
D. مساء النّور
E. ليلة سعيدة

3 –كَيْفَ ....؟

–أنا بخير الحمد لله.

Yukarıdaki boşluğa hangi sözcük getirilmelidir?

A. هُوَ
B. هِيَ
C. الحال
D. هُمْ
E. هُنَّ

4 Aşağıdakilerden hangisi bir zamir **değildir?**

A. هُنَّ
B. نحن
C. أنتما
D. أحمد
E. أنتَ

5 Aşağıdakilerden hangisi dişil zamirlerden biri **değildir?**

A. هِيَ
B. أنْتَ
C. أنْتِ
D. هُنَّ
E. أنْتُنَّ

6 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi dişil bir sözcüktür?

A. رَجُل
B. قلَم
C. مُدَرِّس
D. كِتاب
E. سَيّارة

7 “Zeynep Lübnanlıdır.” ifadesini karşılayan doğru cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A. زَيْنَب لبنان.
B. زَيْنَب لبنانيّة.
C. زَيْنَب لبنانِي.
D. زَيْنَب لِيبِيّ.
E. زَيْنَب ليبيّة.

8 Aşağıdakilerden hangisi Arapçada bir geçmiş zaman fiilidir?

A. كِتاب
B. سيّارة
C. رَجُل
D. مُعَلّم
E. كَتَبَ

9 Arapçada dişillikle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

A. Arapça dişil sözcüklerin olduğu bir dildir.
B. Görünüşü eril olsa da Arapçada duyuşa göre dişil olan sözcükler vardır.
C. Bazı dişil sözcüklerin sonunda tâ el-merbûta adı verilen bir harf bulunmaktadır.
D. Dişil sözcüğünün Arapça karşılığı muzekkerdir.
E. Dişil sözcüğünün Arapça karşılığı muennesdir.

10 ذَهَبَ (*zehebe*, gitti) fiilinin di'li geçmiş zaman ikinci şahıs eril ve dişil çoğul çekimi aşağıdaki şıklardan hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. ذَهَبْتُم– ذَهَبْتُنَّ
B. ذهَبوا – ذَهَبْنَ
C. ذَهَبتَ – ذَهَبْتُما
D. ذَهَبْتُ– ذَهَبْنا
E. ذَهَب– ذَهَبَتا

1. D	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 1" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. C	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 1" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. C	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 1" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. D	Yanıtınız yanlış ise "Ayrık Özne Zamirleri" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. B	Yanıtınız yanlış ise "Ayrık Özne Zamirleri" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. E	Yanıtınız yanlış ise "Dilbilgisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. B	Yanıtınız yanlış ise "Kendini Tanıt" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. E	Yanıtınız yanlış ise "Mâzî Fiil Çekimi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. D	Yanıtınız yanlış ise "Dilbilgisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. A	Yanıtınız yanlış ise "Mâzî Fiil Çekimi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

1 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

A. Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüğü seçerek tamamlayınız.

1. السّلام عليكُمْ
2. أنا بخير الحمد لله
3. كيف الحال

B. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz.

مَرْحبًا. كيف الحال؟

أنا بِخير شكرًا و أَنْتَ/ أَنْتِ؟

أنا بِخَيْر.

C.

صَباحُ الخَيْر.

صَباحُ النُّور / صَباحُ الْخَيْر

D.

تُصْبِح عَلَى خَيْر.

وَ أَنْتَ مِنْ أَهْلِه.

1 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 2

A. Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi doldurunuz.

أحمد تُرْكِي. (تركيا) /لَيْلَى لِيبِيّة. (ليبيا) / سليم تونسِي. (تونس) /نور فرَنْسِيّة. (فرنسا) /عبد الله إسباني. (إسبانيا)

B. Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerleri örneklerdeki gibi tamamlayınız:

أَنا مِصْرِي. /أنا مِصْرِيّة. /أَنَا رُوسِي. /أَنا رُوسِيّة. /أَنا تُونِسِي. /أَنا تُونِسِيّة.

هُوَ يابانِي. /هِيَ يابانِيّة. /هُوَ جَزَائِرِي. /هِيَ جَزائِرِيّة. /أَنْتَ مَغرِبِي. /أَنْتِ مَغْرِبِيَّة.

أَنْتَ إسبانِي. / أَنْتِ إسبانيَّة.

C. Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi doldurunuz.

1. لا. هِيَ مُدِيرة. 2. لا. أنا طَبِيبَة. 3. لا. هُوَ مُهَنْدِس. 4. لا. أنا مُعَلِّم.

5. لا. أنا طالِبَة.

D. Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi doldurunuz.

1. لا. أنا يَمَنِي. 2. لا. أنا سورِيّة. 3. لا. أنا تُرْكِيّة. 4. لا. هِيَ بَاكِستانِيّة.

5. لا. هُوَ يَابَانِي.

E. Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi doldurunuz.

1. نَعَم، أنا جَزَائِرِي. 2. نَعَم، هِي يَمَنِيّة. 3. نَعَم، أنا أُرْدُنِيّة.

4. نَعَم، هُوَ تُونِسِيّ. 5. نَعَم، هِي إيطالِيّة.

Alıştırma 3

A. Aşağıdaki boşlukları fiillerin doğru çekimiyle doldurunuz.

هو دَخَلَ (دخل)

نحن جَلَسْنا (جلس)

أنتما شَرِبْتُما (شرِب)

أنتَ ذَهَبْتَ(ذهب)

هُمْ خَرَجُوا (خَرَجَ)

هما-مؤنث كَتَبَتَا (كتب)

هنَّ عَلِمْنَ (عَلِمَ)

أنا جَلَسْتُ (جلس)

B. Aşağıdaki boşlukları uygun ayrık özne zamirleriyle doldurunuz.

بتول: مَرْحَبًا يا زينب. كيف الحال؟

زينب:أنا بخير يا بتول و أنتِ؟

بتول:أنا بخير الحمد لله. كيف أحمد؟

زينب:هو بخير يا بتول و كيف عَلي و مُحمّد؟

بتول:هما بخير، شُكْرًا.

bölümün kelimeleri

كَلِماتُ القِسم

أَب (*eb*) **baba**

اِبْن (*ibn*) **oğul**

أُرْدُنِي (*urdunî*) **Ürdünlü**

إسْباني (*isbânî*) **İspanyol**

أُمّ (*umm*) **anne**

إيراني (*îrânî*) **İranlı**

أَيْضًا (*eydan*) **de, da, dahi**

إيطالِي (*îtâlî*) **İtalyan**

باكِسْتاني (*bâkistânî*) **Pakistanlı**

بِنْت (*bint*) **kız**

بَيْت (*beyt*) **ev**

تُرْكِي (*turkî*) **Türk**

تَعِبَ (*ta'ibe*) **yoruldu**

تُونِسي (*tûnisî*) **Tunuslu**

جَزائِري (*cezâ'irî*) **Cezayirli**

جَلَسَ (*celse*) **oturdu**

حَبيب (*habîb*) **sevgili**

حَديقَة (*hadîka*) **bahçe**

خَرَجَ (*harace*) **çıktı**

دَخَلَ (*dahale*) **girdi**

دَرَسَ (*derese*) **ders çalıştı**

ذَهَبَ (*zehebe*) **gitti**

رَجُل (*racul*) **adam**

سَمِعَ (*semi'a*) **işitti**

روسِي (*rûsî*) **Rus**

سُوداني (*sudânî*) **Sudanlı**

سُوري (*sûrî*) **Suriyeli**

سَيَّارَة (*seyyâre*) **araba**

شَرِبَ (*şeribe*) **içti**

شَمْس (*şems*) **güneş**

صِيني (*sînî*) **Çinli**

طَبيب (*tabîb*) **doktor**

طالِب (*tâlib*) **öğrenci**

عِراقِي (*'ırâkî*) **Iraklı**

عَلِمَ (*'alime*) **bildi**

عُمَاني (*'umânî*) **Ummanlı**

فَتَحَ (*feteha*) **açtı**

فرَنْسِي (*firensî*) **Fransız**

فِلَسْطيني (*filestînî*) **Filistinli**

كَتَبَ (*ketebe*) **yazdı**

كُوَيْتِي (*kuveytî*) **Kuveytli**

لا (*lâ*) **Hayır**

لُبْناني (*lubnânî*) **Lübnanlı**

لِيبِي (*lîbî*) **Libyalı**

مُدِير (*mudîr*) **müdür**

مِصْرِي (*mısrî*) **Mısırlı**

مُعَلِّم (*mu'allim*) **öğretmen**

مَغْرِبِي (*mağribî*) **Faslı**

مكْتَب (*mekteb*) **sıra; ofis**

مُهَنْدِس (*muhendis*) **mühendis**

نَعَمْ (*na'am*) **evet**

نَظَّارَة (*nazzâra*) **gözlük**

ياباني (*yâbânî*) **Japon**

يَمَني (*yemenî*) **Yemenli**

Bölüm 2

Arapçada Fiiller (Aksâm-ı Seb'a)

öğrenme çıktıları

1 Günlük Hayatımızda Arapça 2

1 Selamlaşmaya ilişkin ifadeler yoluyla farklı fiil çekimlerini kullanabilme

2 Arapçada Sülâsî Fiiller ve Türleri

2 Arapçadaki sülâsî (üç harften oluşan) fiil türlerini ayırt edebilme

3 Muzâri Fiil Çekimi (Şimdiki/Geniş Zaman)

3 Arapçada sülâsî fiil kalıplarını kullanarak Sâlim fiili şimdiki zaman kipiyle çekme becerisi elde edebilme

4 Bitişik Nesne Zamirleri (Mansûb Muttasıl Zamirler)

4 Arapça bitişik nesne zamirlerini ezberleme ve bunların kullanımlarını diyaloglarla pekiştirebilme

5 Mesleğin Ne?

5 Arapçada meslek isimlerini tanıma, meslek sorup, mesleğini söyleyebilme

Anahtar Sözcükler الكلمات المِفْتاحية: • Fiiller الأفْعال • Aksâm-ı Seb'a (yedi grup -fiil-) الأقسام السّبعة • Muzâri Fiil Çekimi تَصْريف الفِعْل المضارع • Mansub Muttasıl Zamirler ضَمائِر النصب المتصلة • Meslekler المِهَن

GİRİŞ

مُقَدِّمَة

Bildiğiniz gibi bir iş, bir oluş bildiren sözcüklere fiil ya da yüklem diyoruz. Fiil ya da yüklem, hareket bildiren cümlelerin temel ögelerinden biridir. Bir dili öğrenirken, o dildeki fiil yapısı ve çekimi, ilk öğrenilmesi ve ezberlenmesi gereken konulardan biridir. Sizler de bu bölümde Arapçadaki temel fiil gruplarını tanıyacak ve bu gruplardan birine ilişkin fiil çekimlerini göreceksiniz.

Arapçada fiiller, en az üç harften oluşmaktadır. Üç harften oluşan fiillere, "üç harfli" anlamında "sülâsî" diyoruz. *Sülâsî* fiiller, yapısal özelliklerine göre yedi farklı ad altında kümelenirler. Bu yedi kümenin tümünü ifade etmek için *aksâm-ı seb'a* (yedi grup -fiil-) kavramı kullanılır. Fiilleri doğru olarak çekebilmek için her bir grubun çekimine ilişkin kuralları bilmek önemlidir. Sizler bu bölümde bir yandan sülâsî fiil türlerinin yapılarını kavrayacak, bunlardan *sâlim fiil*'in hem geniş zaman, hem de şimdiki zaman kipi anlamına gelen "muzâri" çekimini yapabileceksiniz. Ayrıca, fiillerin yer aldığı örnek cümleler vasıtasıyla iş, oluş ve hareket bildiren ifadeleri farklı zamirlerle kullanma becerisi elde edeceksiniz. Özne zamirlerinin yanı sıra bitişik nesne zamirlerini de kullanma becerisi kazanacaksınız.

Diğer yandan bu bölüm ile mesleğinizi söyleyebilme, birine mesleğini sorabilme ve Arapçadaki meslek isimlerini yerinde kullanabilme becerisi kazanmanız da amaçlandığından, bölümün ilerleyen kısımlarında buna yönelik yeteri miktarda diyalog ve alıştırma örneği bulacaksınız.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 2

العربيّة في حَياتِنا اليَوْميَّة ٢

Selamlaşma ve Tanışma تَحِيَّة و تَعارُف

نور: مَرْحبًا يا أَحْمد ، كَيف حالُكَ؟

أحمد: أنا بخير شكراً و كَيف حالُكِ أَنْتِ؟

نور: أنا أيضًا بخير.

Nur: Merhaba Ahmet, nasılsın?

Ahmet: İyiyim, teşekkür ederim, sen nasılsın?

Nur: Ben de iyiyim.

البِنْت: أَذْهَبُ إِلى غُرْفَتي يا أُمِّي.
الأُمّ: هَلْ دَرَسْتِ؟
البِنْت: نَعَم، دَرَسْتُ.
الأُمّ: تُصْبِحِينَ عَلى خَيْر.
البِنْت: و أَنْتِ مِن أهْلِه.

Kız: Odama gidiyorum anneciğim.
Anne: Ders çalıştın mı?
Kız: Evet, çalıştım.
Anne: Allah rahatlık versin.
Kız: Sana da anne.

مُحَمَّد: أهلاً و سَهْلاً.
سَلِيم: أَهْلاً و مَرْحَبًا بِك.
محمد: ما اسْمُكَ؟
سليم: إِسْمي سليم وما اسْمُكَ أَنتَ؟
محمد: إِسمي مُحَمَّد. أَنا طالِب. هَلْ أَنْتَ طالِب أَيْضًا؟
سلِيم: نَعم، أَنا طالب أَيْضًا.
مُحمّد: ما اسْمُها؟
سليم: إِسْمُها زينب. هي طالِبَة أيضًا.
محمد: ما اسْمُه؟
سليم: إِسْمُه كريم. هو مُعَلّم.
مُحمّد: تَشَرَّفْتُ بِمعْرِفَتِكُم.
سَلِيم: و نَحنُ تَشَرَّفْنا أَيْضًا.

Muhammet: Hoş geldin.
Selim: Hoş bulduk, merhaba.
Muhammet: İsmin ne?
Selim: İsmim Selim, ya senin?
Muhammet: İsmim Muhammet, öğrenciyim. Sen de öğrenci misin?
Selim: Evet, ben de öğrenciyim.
Muhammet: Onun (kadın) ismi ne?
Selim: O, Zeynep, o da öğrenci.
Muhammet: Onun (erkek) ismi ne?
Selim: Onun ismi Kerîm. O, öğretmen.
Muhammet: Sizinle tanıştığıma memnun oldum.
Selim: Biz de memnun olduk.

Öğrenme Çıktısı

1 Selamlaşmaya ilişkin ifadeler yoluyla farklı fiil çekimlerini kullanabilme

Araştır/ Tekrarla 1

Yukarıda geçen selamlaşma kalıplarını tekrar ediniz.

Defterinize selamlaşma ve tanışma ifadelerini içeren kısa bir diyalog yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

"Allah rahatlık versin" ifadesinin birinci bölümde ve bu bölümdeki kullanımını karşılaştırınız.

Anlat/ Paylaş

Arapça selamlaşma ve tanışma ifadelerini kullanarak arkadaşlarınızla kısa diyaloglar oluşturunuz.

DİLBİLGİSİ : ARAPÇADA SÜLÂSİ FİİLLER

القواعد: الأَفْعال الثُّلاثية

Arapçada fiiller, en az üç harften oluşmaktadır. Üç harften oluşan fiillere, "üç harfli" anlamında "sülâsî" diyoruz. *Sülâsî* fiiller, yapısal özelliklerine göre yedi farklı ad altında kümelenirler. Bu yedi kümenin tümünü ifade etmek için *aksâm-ı seb'a* (yedi grup -fiil-) kavramı kullanılır. Üç harfli fiillere bir, iki ya da üç harf eklemek suretiyle yeni fiiller elde edilir. Bu tür fiillere ise, "sülâsî fiile harf eklenerek elde edilmiş" anlamında "sülâsî mezîd" fiil denir. Eklenen harfle birlikte sülâsî fiilin anlamı da değişir. Üç harften oluşan fiil, "herhangi bir ek harfi yok" anlamında "mücerred" nitelemesi ile birlikte "sülâsî mücerred" biçiminde de kullanılmaktadır.

Türkçede de kullanageldiğimiz fiil kelimesi, esasen Arapçadır ve **fâ**, **'ayn** ve **lâm** (**فعل**) harflerinden oluşmaktadır.

Fiil kelimesinin ilk harfi olan **fâ** harfi, üç harften oluşan bütün fiillerin ilk harflerini sembolize eder ve bütün sülâsî fiillerin ilk harfi **fâu'l-fi'l** (**fi'l** kelimesinin **fâ**'sı) kavramı ile adlandırılır. Örneğin كَتَبَ fiilinde **fâu'l-fi'l ك** harfi; شَرِبَ fiilinde **fâu'l-fi'l ش** harfidir.

Fiil kelimesinin ikinci harfi olan **'ayn** harfi, üç harften oluşan bütün fiillerin ikinci harfini sembolize eder ve sülâsî fiillerin ikinci harfi **'aynu'l-fi'l** (**fi'l** kelimesinin '**ayn**'ı) kavramı ile adlandırılır. Örneğin كَتَبَ fiilinde **'aynu'l-fi'l ت** harfi; شَرِبَ fiilinde **'aynu'l-fi'l ر** harfidir.

Fiil kelimesinin üçüncü, yani son harfi olan **lâm** harfi, üç harften oluşan bütün fiillerin üçüncü, yani son harflerini sembolize eder ve bütün sülâsî fiillerin üçüncü, yani son harfi **lâmu'l-fi'l** (**fi'l** kelimesinin **lâm**'ı) kavramı ile adlandırılır. Örneğin كَتَبَ fiilinde **lâmu'l-fi'l ب** harfi; جَلَسَ fiilinde **lâmu'l-fi'l س** harfidir.

Bu kitabımızda sadece sülâsî mücerred fiiller ele alınacak olup, mezîd fiiller konusu bir sonraki kitapta yer bulacaktır.

Aksâm-ı Seb'a (الأقسام السبعة)

Sülâsî fiiller, yapısal özelliklerine göre yedi farklı ad altında kümelenirler. Bu yedi kümenin tümünü ifade etmek için *aksâm-ı seb'a* (yedi grup -fiil-) kavramı kullanılır. Sülâsî fiiller önce yapılarında illetli harf (yani ي - و - ا) bulundurup bulundurmamalarına göre ikiye ayrılır:

1. **Sahîh Fiiller:** Yapısında illetli harf bulundurmayan fiiller.
2. **Mu'tell Fiiller:** Yapısında illetli harf bulunduran fiiller.

I. Sahih Fiiller: Kendi içinde biçimlerine göre üç gruba ayrılır:

Sahîh Fiiller
- Sâlim Fiiller
- Muda"af Fiiller
- Mehmûz Fiiller

1. **Sâlim Fiil:** Yapısında hemze veya şedde bulunmayan sahîh fiillerdir.
   كَتَبَ yazdı/ شَرِبَ içti / جَلَسَ oturdu gibi.
2. **Mudâ"af Fiil:** Yapısında şedde bulunan sahîh fiillerdir.
   مَدَّ uzattı / فَرَّ kaçtı / شَدَّ çekti gibi.
3. **Mehmûz Fiil:** Yapısında hemze bulunan fiillerdir. Hemzenin fiilin başında, ortasında veya sonunda oluşuna göre mehmûz fiiller üçe ayrılır.
   - **Mehmûzu'l-Fâ:** İlk harfi, yani **fâu'l-fi'l**'i hemzeli olan fiillerdir.
     أَكَلَ (*ekele*) yedi / أَمَرَ (*emera*) emretti
   - **Mehmûzu'l 'Ayn:** Orta harfi, yani ikinci harfi, yani **'aynu'l-fi'l**'i hemzeli olan fiillerdir.
     سَأَلَ (*se'ele*) sordu / سَئِمَ (*se'ime*) bıktı
   - **Mehmûzu'l-Lâm:** Son harfi, yani **lâmu'l-fi'l**'i hemzeli olan fiillerdir.
     قَرَأَ (*kara'e*) okudu / بَرَأَ (*bera'e*) yarattı gibi.

II. Mu'tell Fiiller: Yapısında illetli harf bulunan fiillere mu'tell fiiller denir. Mu'tell fiiller dörde ayrılır.

Mu'tell Fiiller
- Misâl Fiiller
- Ecvef Fiiller
- Nâkıs Fiiller
- Lefîf Fiiller

1. **Misal Fiil:** İlk harfi, yani **fâu'l-fi'l**'i illetli olan fiillere misal fiiller denir. Misal fiiller bu illetli harfin vav (و) ya da ye (ي) oluşuna göre ikiye ayrılır:
   - **Misâl-i Vâvî:** İlletli harfi *vâv* olan misâl fiillerdir.
     وَجَدَ (*vecede*) buldu / وَصَلَ (*vasale*) vardı, ulaştı / وَقَفَ (*vakafe*) durdu
   - **Misâl-i Yâ'î:** İlletli harfi *ye* olan misal fiillerdir.
     يَسُرَ (*yesura*) kolaylaştı / يَنَعَ (*yene'a*) olgunlaştı gibi.
2. **Ecvef Fiil:** Orta harfi, yani **'aynu'l-fi'l**'i illetli olan fiillere ecvef fiiller denir. Ecvef fiiller bu illetli harfin *vav* ya da *ye* oluşuna göre ikiye ayrılır. Ortada bulunan ve zorunlu olarak *elif* görünen (nedeni *ecvef* fiiller işlenirken anlatılacaktır) illetli harfin aslı *vâv* ise bu tür fiile ***ecvef-i vâvî***; ortada bulunan ve zorunlu olarak *elif* görünen illetli harfin aslı *ye* ise bu tür fiile ***ecvef-i yâ'î*** adı verilir.
   - **Ecvef-i Vâvî:**
     صامَ (*sâme*) oruç tuttu / قامَ (*kâme*) kalktı
   - **Ecvef-i Yâ'î:**
     سالَ (*sâle*) aktı / باعَ (*bâ'a*) sattı gibi.

3. **Nâkıs Fiil:** Son harfi, yani **lâmu'l-fi'l**'i illetli olan fiillere nâkıs fiiller denir. Nâkıs fiiller, *elif-i memdûde* veya *elif-i maksûre* olarak görünen bu illetli harfin aslının *vav* ya da *ye* oluşuna göre ikiye ayrılır. Sonda bulunan illetli harfin aslı *vâv* ise ***nâkıs-ı vâvî***, *ye* ise ***nâkıs-ı yâ'î*** adı verilir.
   - **Nâkıs-ı Vâvî:**

     دَعا (*de'â*) çağırdı
   - **Nâkıs-ı Yâ'î:**

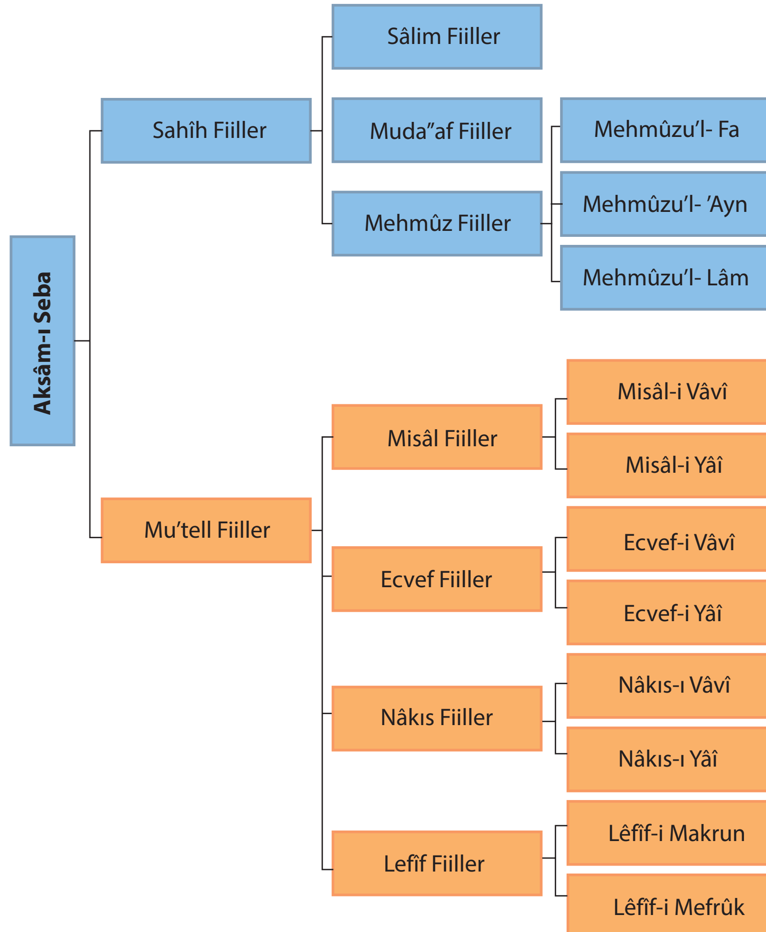
     رَمى (*remâ*) fırlattı, attı gibi.

4. **Lefîf Fiiller:** Yapısında iki tane illetli harf bulunduran fiillerdir. Lefîf fiiller bu illetli harflerin bulundukları yere göre ikiye ayrılır. İlk ve son harfi illetli ise ***Lefîf Mefrûk,*** yani araları açık olan *lefîf*; illetli harfler yan yana ise ***Lefîf Makrûn,*** yani bitişik *lefîf* adı verilir.
   - **Lefîf Mefrûk:**

     وَفَى (*vefâ*) vefalı oldu
   - **Lefîf Makrûn:**

     رَوى (*revâ*) rivayet etti, anlattı gibi.

Sülâsî fiillerin *sahîh* ve *mu'tell* çeşitlerinden oluşan bu yedi türüne birden *aksâm-ı seb'a* (الأقسام السبعة) adı verilir.

Sahîh Fiiller:

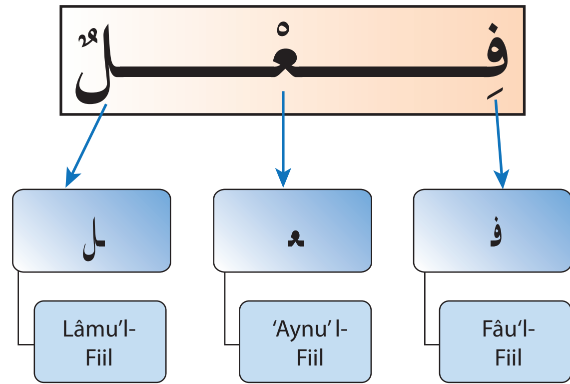
1. **Sâlim Fiil:**

Sâlim fiilin, yapısında hemze ve şedde bulunmayan sahîh fiil olduğunu görmüş ve birinci bölümde bu gruba ait bir fiil olan كَتَبَ fiilinin *mâzî* (di'li geçmiş zaman kipi) çekimini öğrenmiştik. Şimdi ise sâlim bir fiilin muzâri çekimini inceleyeceğiz.

Muzâri kelimesi, Türkçedeki hem geniş zaman, hem de şimdiki zaman kipi yerinde kullanılan bir kavramdır. Bu yapıdaki fiilin hangi zaman kipine ait olduğu, genellikle beraberinde kullanılan zaman zarfları vasıtasıyla anlaşılır.

Mâzî bir sülâsî fiil, başına يـ (ye) harfi getirilerek *muzâri*'ye (geniş zaman veya şimdiki zaman formuna) çevrilir. *Mâzî* fiilin başına gelen bu يَـ (ye) harfine **"muzâraat yâ'sı"** denir.

Arapçada fiillerle ilgili adlandırmalarda **(فعل)** kelimesinden türetilen kimi kavramları görmüştük. Sadece fiiller için değil, fiilden isim türetmede de **(فعل)** kelimesi kullanılarak kalıplar (formlar, vezinler) türetilir. Bu sözcüğün harf isimlerinden hareketle bütün sülâsî fiillerin ilk harfine ***fâu'l-fiil***, ikinci (orta) harfine ***'aynu'l-fiil***, son harfine ise ***lâmu'l-fiil*** adı verildiğini bir kez daha hatırlayalım:

Arapçada bütün sülâsî fiillerin mâzî ve muzâri yapıları birlikte incelenip değerlendirildiğinde, bunların mâzî ve muzâri formda altı farklı kalıptan ibaret olduğu görülmüştür. Bu farklılık, aşağıdaki tabloda da açıkça görüleceği üzere, mâzî ve muzâri yapılarda **'aynu'l-fiil**'in harekesinin değişiyor olmasından kaynaklanmaktadır. Gerek baştaki muzâraat harfinin harekesi, gerekse **fâu'l-fiil** ile **lâmu'l-fiil**'lerin harekeleri fiilden fiile herhangi bir değişim göstermez. Aşağıdaki tablo incelendiğinde, 1., 2. ve 3. kalıptaki fiilerde mâzî formlar hep aynıdır. Bütün harfler *fetha* ile harekelidir. Bu üç grup fiil, mâzî yapıları aynı olmakla birlikte, muzâri yapılarında **'aynu'l-fiil**'in harekelerinin *damme, kesra* ve *fetha* olmasıyla ayrışmaktadırlar. 4., 5. ve 6. kalıptaki fiiller hem mâzî hem de muzâri yapılarında **'aynu'l-fiil**'in harekesinin farklılaşmasıyla ayrışmaktadırlar.

Bu kalıplara ilişkin tablo şöyledir:

Muzâri	Mâzî	Kalıp
يَفْعُلُ	فَعَلَ	Birinci kalıp
يَفْعِلُ	فَعَلَ	İkinci kalıp
يَفْعَلُ	فَعَلَ	Üçüncü kalıp
يَفْعَلُ	فَعِلَ	Dördüncü kalıp
يَفْعُلُ	فَعُلَ	Beşinci kalıp
يَفْعِلُ	فَعِلَ	Altıncı kalıp

dikkat

! Bu tabloya göre fiillerin birinci, ikinci ve üçüncü kalıplarının mâzî (geçmiş zaman) formunda her hangi bir değişikliğe uğramadığına dikkat ediniz. Aynı şekilde muzâri formunda da fiilin ilk iki ve son harflerinin harekeleri aynıdır.

! Mâzî ve muzâri fiillerin kalıplara göre harekelerindeki değişikliklerin sadece 'aynu'l-fiil'in harekelerinde olduğuna dikkat ediniz. Değişiklik yapılan 'aynu'l-fiil'in harekeleri kırmızı ile gösterilmiştir.

Bu kalıplar fiillerin okunuş hatalarını önlemek amacıyla sonradan oluşturulmuşlardır. Bu kalıpları kolay ezberlemek açısından orta harflerdeki değişimi bilmemiz yeterli olacaktır. Yani aşağıdaki tablo ile olduğu gibi ezberlememiz de mümkün ve daha kolaydır.

	Muzâri'de ʻAynu'l-Fiil	Mâzî'de ʻAynu'l Fiil	Kalıp
كَتَبَ – يَكْتُبُ	Damme	Fetha	1
جَلَسَ – يَجْلِسُ	Kesra	Fetha	2
فَتَحَ – يَفْتَحُ	Fetha	Fetha	3
عَلِمَ – يَعْلَمُ	Fetha	Kesra	4
حَسُنَ – يَحْسُنُ	Damme	Damme	5
حَسِبَ – يَحْسِبُ	Kesra	Kesra	6

Kalıpları öğrendikten sonra, sülâsî bir fiilin mâzîsi harekesiz olarak yazılıp kalıbı söylendiğinde, artık o fiilin mâzî ve muzâri formu doğru olarak telaffuz edilebilmelidir.

Birinci kalıptan itibaren **ʻaynu'l-fiil**'in harekeleri dikkate alınarak oluşturulmuş olan aşağıdaki tekerleme, farklı bir ezberleme metodu olarak işe yarayabilir:
Fetha damme, fetha kesra, fethatân (fethatân: iki fetha, yani fetha fetha),
Kesra fetha, damme damme, kesretân (kesretân: iki kesra, yani kesra kesra).

Öğrenme Çıktısı

2 Arapçadaki sülâsî (üç harften oluşan) fiil türlerini ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 2

Sülâsi fiillerin mâzi-muzâri formlarını gösteren tabloyu ve örnek fiillerin olduğu tabloyu defterinize yazarak tekrar ediniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'den sahîh ve illetli fiiller bulunuz. Bu fiillerin türlerini tespit etmeye çalışınız.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla, yukarıdaki fiilleri okuyarak kaçıncı kalıp olduğunu birbirinize sorunuz.

MUZÂRİ FİİL ÇEKİMİ (ŞİMDİKİ/GENİŞ ZAMAN)

تَصْرِيف الفِعْل المضارِع

Mâzi bir fiil muzâriye çevrilirken yukarıda verilen kalıplardan hangisine aitse o kalıba göre muzâri formuna sokulur. Örneğin (كتب :yazdı) fiili birinci kalıptandır. Birinci kalıbın **'aynu'l-fiil'**i mâzîde fetha, muzâri'de dammedir. Dolayısıyla bu fiilin mâzîsi (فَعَلَ) كَتَبَ , muzârisi ise (يَفْعُلُ), يَكْتُبُ (yazıyor, yazar) şeklinde olacaktır.

Muzâri Bir Fiilin Örnek Çekim Tablosu (كَتَبَ: yazdı, 1. kalıp)

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Müfred)		
هُمْ يَكْتُبُونَ Onlar yazıyorlar, yazarlar	هُمَا يَكْتُبَانِ O ikisi yazıyor, yazar	هُوَ يَكْتُبُ O yazıyor, yazar	Eril (muzekker)	Gâib — Üçüncü şahıs
هُنَّ يَكْتُبْنَ Onlar yazıyorlar, yazarlar	هُمَا تَكْتُبَانِ O ikisi yazıyor, yazar	هِيَ تَكْتُبُ O yazıyor, yazar	Dişil (muennes)	Gâibe — Üçüncü şahıs
أَنْتُمْ تَكْتُبُونَ Sizler yazıyorsunuz, yazarsınız	أَنْتُمَا تَكْتُبَانِ Siz ikiniz yazıyorsunuz, yazarsınız	أَنْتَ تَكْتُبُ Sen yazıyorsun, yazarsın	Eril (muzekker)	Muhâtab — İkinci şahıs
أَنْتُنَّ تَكْتُبْنَ Sizler yazıyorsunuz, yazarsınız	أَنْتُمَا تَكْتُبَانِ Siz ikiniz yazıyorsunuz, yazarsınız	أَنْتِ تَكْتُبِينَ Sen yazıyorsun, yazarsın	Dişil (muennes)	Muhâtaba — İkinci şahıs
نَحْنُ نَكْتُبُ Biz yazıyoruz, yazarız		أَنَا أَكْتُبُ Ben yazıyorum, yazarım	Eril-Dişil (muzekker-muennes)	Mutekellim — Birinci şahıs

dikkat

! Arapçada Muzâri fiil hem şimdiki zaman, hem de geniş zaman anlamını karşılamaktadır.

! İkil formda üçüncü şahıs çekiminde يَكْتُبَانِ şeklinin, ikiller sütununda yukarıdan aşağı doğru bakıldığında diğer ikil formlarda da bir harf dışında aynı olmasına dikkat ediniz. Sadece baştaki muzâraat harfinde bir değişim gözlenmektedir. Diğer ikil formlar تَكْتُبَانِ şeklindedir. Aynı harf değişimi هُنَّ , أنتُنَّ ve هم , أنتم şahıslarına ait muzâri fiiller arasında da vardır. Bu bilgiler, fiil çekimini daha kolay ezberlemenize katkı sağlayacaktır.

Mâzî bir fiili şimdiki zamana çevrirken fiilin başına bazı şahıslarda *ye*, bazılarında ise *te*, *elif* ve *nun* gibi harflerin getirilmiş olduğunu fark ediniz. “ن, أ, تَ, ي” den oluşan bu harfler, أَنَيْتُ kelimesinde bir araya getirilmiş olup, tümüne *muzâraat harfleri* adı verilir. Aşağıda ikinci kalıptan olan جَلَسَ (oturdu) fiilinin de muzâri formda çekimi örneklendirilmiştir.

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)			
هُمْ يَجْلِسونَ	هُما يَجْلِسانِ	هُوَ يَجْلِسُ	Eril (muzekker)	Gâib	Üçüncü şahıs
هُنَّ يَجْلِسْنَ	هُما تَجْلِسانِ	هِيَ تَجْلِسُ	Dişil (muennes)	Gâibe	
أَنْتُمْ تَجْلِسونَ	أَنْتُما تَجْلِسانِ	أَنْتَ تَجْلِسُ	Eril (muzekker)	Muhâtab	İkinci şahıs
أَنْتُنَّ تَجْلِسْنَ	أَنْتُما تَجْلِسانِ	أَنْتِ تَجْلِسِينَ	Dişil (muennes)	Muhâtaba	
نَحْنُ نَجْلِسُ		أَنا أَجْلِسُ	Eril-Dişil (muzekker-muennes)	Mutekellim	Birinci şahıs

Öğrenme Çıktısı

3 Arapçada sülâsî fiil kalıplarını kullanarak Sâlim fiili şimdiki zaman kipiyle çekme becerisi elde edebilme

Araştır/ Tekrarla 3

كَتَبَ Fiilinin muzâri çekimini defterlerinize üç defa yazınız ve ezberleyiniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Muzâri fiil çekim tablosunu, birinci bölümdeki mâzi fiil çekimi tablosu ile karşılaştırınız. Farklara dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla muzâri fiil çekimi yapınız. Seçtiğiniz fiili, birbirinize sorduğunuz zamirlere uygun formlarda çekiniz.

BİTİŞİK NESNE ZAMİRLERİ (MANSÛB MUTTASIL ZAMİRLER)

ضَمائِرِ النصب المتصلة

Bu zamirler, her ne kadar "nesne zamirleri" olarak adlandırılsalar da, fiil yanı sıra isme de bitişebilmektedirler. İsme bitiştikleri zaman tamlayan, fiile bitiştikleri zaman ise nesne konumunda olurlar. Buna dair ayrıntılara isim tamlaması ve nesne konuları anlatılırken değinilecektir. Şimdi bu zamirleri sadece anlamları yönüyle görelim:

Çoğul (Cemi')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)			
هُمْ onları, onların	هُمَا o ikisini, o ikisinin	هُ onu, onun	Eril (muzekker)	Gâib	Üçüncü şahıs
هُنَّ onları, onların	هُمَا o ikisini, o ikisinin	ها onu, onun	Dişil (muennes)	Gâibe	
كُمْ sizleri, sizlerin	كُمَا siz ikinizi, siz ikinizin	كَ seni, senin	Eril (muzekker)	Muhâtab	İkinci şahıs
كُنَّ sizleri, sizlerin	كُمَا siz ikinizi, siz ikinizin	كِ seni, senin	Dişil (muennes)	Muhâtaba	
نَا bizi, bizim		ي beni, benim	Eril-Dişil (muzekker-muennes)	Mutekellim	Birinci şahıs

Bu zamirlerin ismin sonuna geldiği aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Örnek:

ism + ke = *is-mu-ke* اسم– كَ : اِسْمُكَ ismin

ism +hum = *is-mu-hum* اسم - هم : اِسْمُهُمْ isimleri

dikkat

! Birinci tekil şahıs zamiri, kendisinden önceki sesi –î biçiminde uzattığından, bitiştiği harfin gerçek harekesi görünmez.

ism + î = *is-mî* اسم–ي : اسمي ismim

! Üçüncü tekil şahıs zamiri *hû* (ه)'nun uzun mu, yoksa kısa mı okunacağı, bitiştiği heceye bağlı olarak değişir. Uzun heceye bitişmişse, kısa okunur (örnek: *min-hu*, *an-hu*); kısa heceden sonra ise uzun okunur (örnek: *ketebe-hû*, *le-hû*, *kalemu-hû*).

Öğrenme Çıktısı

4 Arapça bitişik nesne zamirlerini ezberleme ve bunların kullanımlarını diyaloglarla pekiştirebilme

Araştır/ Tekrarla 4

Bitişik nesne zamirlerini 5 kez defterlerinize yazınız ve ezberleyiniz.

كِتاب kelimesine bitişik nesne zamirlerini eklemek suretiyle defterinize yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Bakara Suresi" 285. ayet-i kerimesinde geçen bitişik zamirleri inceleyiniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla karşılıklı olarak "dede" ve "nine" kelimelerine bitişik nesne zamirlerini ekleyerek konuyu tekrarlayınız.

MESLEĞİN NE? ما مِهْنَتُكَ؟

ما مِهْنَتُكَ؟, mesleğin ne? sorusunda da bitişik nesne zamiri kullanılmış olduğunu görüyorsunuz. Aşağıdaki tabloda meslek ile ilgili yöneltilen soruları ve verilen cevapları, kullanılmış olan özne zamirleri ve nesne zamirleri açısından inceleyiniz.

Ben öğretmenim.	أنا مُعَلِّم.	ما مِهْنَتُكَ؟
Ben (kadın) öğretmenim.	أنا مُعَلِّمَة.	ما مِهْنَتُكِ؟
Ben mühendisim.	أنا مُهَنْدِس.	ما مِهْنَتُكَ؟
Ben (kadın) mühendisim.	أنا مُهَنْدِسَة.	ما مِهْنَتُكِ؟
Ben hemşireyim.	أنا مُمَرِّض.	ما مِهْنَتُكَ؟
Ben (kadın) hemşireyim.	أنا مُمَرِّضَة.	ما مهنتكِ؟
O doktordur.	هُوَ طَبِيب.	ما مِهْنَتُهُ؟
O (kadın) doktordur.	هي طَبِيبَة.	ما مِهْنَتها؟
O polistir.	هُوَ شُرْطِيّ.	ما مِهْنَته؟
O (kadın) polistir.	هِيَ شُرْطِيَّة.	ما مِهْنَتُها؟
O memurdur.	هُوَ مُوَظَّف.	ما مِهْنَته؟
O (kadın) memurdur.	هِيَ مُوَظَّفَة.	ما مِهْنَتُها؟

مَرْحَبًا.أَنا زَيْنَب. أنا مُهَندِسَة.
Merhaba. Ben Zeynep. Mühendisim.

ما اسْمُها؟
Onun ismi nedir?
اِسْمُها زَيْنَب.
Onun ismi Zeynep.

ما مِهْنَتُها؟
Mesleği nedir?
هِي مُهَنْدِسَة.
O bir mühendis.

مَرْحَبًا. أَنا عَلِيّ. أنا مُهَندِس.
Merhaba. Ben Ali. Mühendisim.

ما اسْمُهُ؟
Onun ismi nedir?
اِسْمُه عَلِيّ.
Onun ismi Ali.

ما مِهْنَتُه؟
Mesleği nedir?
هُوَ مُهَنْدِس.
O bir mühendis.

مَرْحَبًا. أَنا عائِشة. أنا شُرْطِيّة.
Merhaba. Ben Ayşe. Polisim.

ما اسْمُها؟
Onun ismi nedir?
اِسْمُها عائِشة.
Onun ismi Ayşe.

ما مِهْنَتُها؟
Mesleği nedir?
هِي شُرْطِيَّة.
O bir polis.

مَرْحَبًا. أَنا أَحْمَد. أنا شُرْطِيّ.
Merhaba. Ben Ahmet. Polisim.

ما اسْمُهُ؟
Onun ismi nedir?
اِسْمُه أَحْمَد.
Onun ismi Ahmet.

ما مِهْنَتُه؟
Mesleği nedir?
هُوَ شُرْطِيّ.
O bir polis.

Bir Diyalog

Leyla: Bugün nasılsın?
Hasta: Elhamdulillah iyiyim. Senin ismin ne?
Leyla: İsmim Leyla.
Hasta: Nerelisin?
Leyla: Ürdünlüyüm.
Hasta: Doktor musun Leyla?
Leyla: Hayır. Hemşireyim.

حوار

لَيْلَى: كَيْفَ حَالُكِ اليَوْم؟
المَرِيضَة: أنا بِخَيْر الحمد لله. ما اسْمُكِ؟
لَيْلَى: اِسْمِي لَيْلَى.
المَرِيضَة: مِنْ أَيْنَ أَنْتِ؟
لَيْلَى: أنَا مِنَ الأُرْدُن.
المَرِيضَة: هَلْ أنْتِ طَبِيبَة يا لَيْلى؟
لَيْلَى: لا. أنَا مُمَرِّضَة.

ما اسْمُها؟
Onun adı nedir?

إِسْمُها لَيْلى.
Onu adı Leyla.

ما جِنْسِيَّتُها؟
Uyruğu nedir?

هِي أُرْدُنِيَّة.
O, Ürdünlü.

ما مِهْنَتُها؟
Mesleği nedir?

هِي مُمَرِّضَة.
O hemşire.

Öğrenme Çıktısı

5 Arapçada meslek isimlerini tanıma, meslek sorup, mesleğini söyleyebilme

Araştır/ Tekrarla 5

"Ben, Sen, O" zamirlerini ve meslek isimlerini kullanarak defterinize cümleler yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Meslek isimlerinin eril ve dişil oluşunu birinci bölümde anlatılan eril-dişil konusu ile ilişkilendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla yukarıdaki meslekleri karşılıklı olarak tekrar ediniz. Söz gelimi;

هِيَ طَبيبة – هُوَ طَبيب

alıştırmalar — التَدْريبات

1- Aşağıdaki fiilleri verilen kalıplarına göre muzâri forma çeviriniz.

1. ذَهَبَ (gitti) fiili üçüncü kalıptandır: يَذْهَبُ
2. جَلَسَ (oturdu) fiili ikinci kalıptandır: يَجْلِسُ
3. دَخَلَ (girdi) fiili birinci kalıptandır: ....
4. خَرَجَ (çıktı) fiili birinci kalıptandır: ....
5. شَرِبَ (içti) fiili dördüncü kalıptandır: ....
6. حَسُنَ (güzelleşti) fiili beşinci kalıptandır: ....
7. حَسِبَ (sandı) fiili altıncı kalıptandır: ....
8. عَلِمَ (bildi) fiili dördüncü kalıptandır: ....
9. فَتَحَ (açtı) fiili üçüncü kalıptandır: ....
10. كَبُرَ (büyüdü) fiili beşinci kalıptandır: ....
11. سَمِعَ (işitti) fiili dördüncü kalıptandır: ....
12. جَعَلَ (yaptı) fiili üçüncü kalıptandır: ....
13. نَزَلَ (yağdı; indi) fiili ikinci kalıptandır: ....
14. نَظَرَ (baktı) fiili birinci kalıptandır: ....
15. فَهِمَ (anladı) fiili dördüncü kalıptandır: ....

2- A. Aşağıdaki muzâri fiil çekiminde yer alan boşlukları doldurunuz.

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)
هُمْ يَشْرَبونَ	....	هُوَ يَشْرَبُ
....	هُما تَشْرَبانِ	....
....	....	....
أَنْتُنَّ تَشْرَبْنَ	....	أَنْتِ تَشْرَبِينَ
....		أَنا أَشْرَبُ

B. Aşağıdaki fiilleri örnekteki gibi zamirlere uygun bir şekilde çekiniz.

هُوَ يَكْتُبُ	هُمْ يَكْتُبُونَ	هِيَ تَكْتُبُ	أَنْتِ تَكْتُبِينَ
هُوَ يَجْلِسُ	هما	هُنَّ	أنا ....
هُوَ يَدْرُسُ	هِيَ	أَنْتُمْ	نَحْنُ ....
هُوَ يَسْمَعُ	أَنْتُما	هُمْ	أَنْتَ ....
هُوَ يَفْهَمُ	أَنْتُنَّ	نَحْنُ	هُما ....
هُوَ يَشْرَبُ	أَنْتَ	أَنَا	هُنَّ ....
هُوَ يَكْبُرُ	نَحْنُ	هِيَ	أَنْتُنَّ ....
هُوَ يَعْلَمُ	أَنْتُمْ	هُمْ	أَنْتِ ....
هُوَ يَدْخُلُ	هُنَّ	أَنْتَ	نَحْنُ ....

3- Bitişik nesne zamirlerinin tümünü (قَلَم) kelimesine bitiştirerek aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
		قَلَمُهُ Onun kalemi	Gâib (muzekker/eril)
			Gâibe (muennes/dişil)
			Muhâtab (muzekker/eril)
			Muhâtaba (muennes/dişil)
			Mutekellim (muzekker/eril) (muennes/dişil)

4- Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerleri örneklerdeki gibi tamamlayınız.

Ben polisim.	أَنا شُرْطِي.	ما مِهْنَتُكَ؟
O doktordur.	هِيَ طَبيبَة.	ما مِهْنَتُها؟
O hemşiredir.	....	ما مِهْنَتُها؟
Ben öğretmenim.	....	ما مِهْنَتُكِ؟
O memurdur.	....	ما مِهْنَتُه؟
Ben mühendisim.	....	ما مِهْنَتُكَ؟
O öğrencidir.	....	ما مِهْنَتُها؟
Ben memurum.	....	ما مِهْنَتُكِ؟

5- Aşağıdaki cümleleri okuyunuz ve boşluğa yazınız.

عَلِيّ مُوَظّف. زَوجتُه مُعَلّمَة. اسمُها زينب. بِنْتُهُما نور. هي مُمَرّضَة. وَ ابْنُهُما أحْمَد. هُوَ شُرْطِيّ. أَحْمَد يَذهَبُ و نور تَذْهَبُ.

–أيْنَ تَذْهَبُ يَا أحْمَد؟ أينَ تَذْهَبين يا نور؟

–نَحْنُ نَذْهَبُ إِلَى السُّوق.

جَدُّهُما يَجْلِسُ و جَدَّتُهُما تَطْبُخُ. عائِلَتهُم سَعِيدَة.

....

....

....

....

....

Ali memurdur. Eşi öğretmendir. İsmi Zeynep'tir. İkisinin kızları Nur'dur. O hemşiredir. Oğulları Ahmet'tir. O polistir. Ahmet gidiyor ve Nur gidiyor.

–Nereye gidiyorsun Ahmet? Nereye gidiyorsun Nur?

– Biz çarşıya gidiyoruz.

İkisinin dedesi (dedeleri) oturuyor, nineleri yemek pişiriyor. Onların ailesi mutludur.

1 Selamlaşmaya ilişkin ifadeler yoluyla farklı fiil çekimlerini kullanabilme

Günlük Hayatımızda Arapça 2

Arapça selamlaşma ve tanışma ifadeleri diyaloglarla pekiştirilmiştir.

2 Arapçadaki sülâsî (üç harften oluşan) fiil türlerini ayırt edebilme

Arapçada Sülâsî Fiiller ve Türleri

Sülâsî fiiller, yapısal özelliklerine göre yedi farklı ad altında kümelenirler. Bu yedi kümenin tümünü ifade etmek için *aksâm-ı seb'a* (yedi grup -fiil-) kavramı kullanılır. Yapısında illetli harf bulundurmayan fiiller, Sahîh fiillerdir; Sâlim, Muda''af ve Mehmûz olmak üzere üçe ayrılır. Yapısında illetli harf bulunduran fiiller Mu'tell fiillerdir; Misâl, Ecvef, Nâkıs, Lefîf olmak üzere dörde ayrılır.

3 Arapçada sülâsî fiil kalıplarını kullanarak Sâlim fiili şimdiki zaman kipiyle çekme becerisi elde edebilme

Muzâri Fiil Çekimi (Şimdiki/ Geniş Zaman)

Arapçada sülâsî fiiller, mâzî ve muzâri yapıları itibariyle altı farklı biçim gösterirler. Bu altı farklılık, altı kalıp olarak ifade edilir. Bunlar fiilin orta harfinin, yani 'aynu'l-fiilin harekesine göre değişirler. Birinci kalıpta fiilin orta harfi mâzîde fetha, muzâride damme, ikinci kalıpta mâzîde fetha, muzâride kesra, üçüncü kalıpta mâzîde fetha, muzâride fetha, dördüncü kalıpta mâzîde kesra, muzâride fetha, beşinci kalıpta mâzîde damme, muzâride damme, altıncı kalıpta ise mâzîde kesra, muzâride kesra olarak belirlenmektedir. Bu kalıplara ait bilgiler örneklerle pekiştirilmiş ve muzâri fiil çekimi, Sâlim fiil özelinde belletilmiştir.

4 Arapça bitişik nesne zamirlerini ezberleme ve bunların kullanımlarını diyaloglarla pekiştirebilme

Bitişik Nesne Zamirleri (Mansûb Muttasıl Zamirler)

Arapçada tüm şahıslar için tekil, ikil ve çoğul formda eril ve dişil olmak üzere bitişik nesne zamirleri bulunmaktadır. Bu zamirler, her ne kadar nesne zamirleri olarak adlandırılsalar da, fiil yanı sıra isme bitişik olarak da kullanılabilmekte, bu durumda tamlayan olmaktadırlar. Bu bölümde, bitişik nesne zamirlerinin özellikle tamlayan durumda kullanımına ilişkin bol örnek verilmiş ve zamirler bu yönüyle kavratılmıştır.

5 Arapçada meslek isimlerini tanıma, meslek sorup, mesleğini söyleyebilme

Mesleğin Ne?

Arapçada, mesleğin ne (ما مهنتك؟) sorusunun sorulup, mesleğin ifade edilmesi kavratılmıştır.

1 Aşağıdakilerden hangisi Mu‘tell fiillerden biri **değildir?**

A. Ecvef fiil
B. Nâkıs fiil
C. Mehmûz fiil
D. Lefîf fiil
E. Misâl fiil

2 ما اسمها؟ ifadesinin cevabı olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. اسمي نور
B. اسمكَ نور
C. اسمه أحمد
D. اسمها نور
E. ليلة سعيدة

3 Aşağıdaki boşluğa hangi sözcük getirilmelidir?

- ما مِهْنَتكَ؟

-..... طَبيب.

A. هُوَ
B. أنا
C. نحن
D. هُمْ
E. هُنَّ

4 Aşağıdakilerden hangisi bir bitişik nesne zamiri **değildir?**

A. هُنَّ
B. نحن
C. كَ
D. ي
E. كُم

5 جَلَسَ (*celese*) fiili ikinci kalıptandır. Muzâri çekimi 2. tekil şahıs eril formda aşağıdakilerden hangisidir?

A. نَجْلِسُ
B. تَجْلِسُ
C. يَجْلِسُ
D. يَجْلِسونَ
E. يَجْلِسْنَ

6 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bir meslek **değildir?**

A. شُرْطِيّ
B. طَبيب
C. مُدَرِّس
D. مُمَرِّضة
E. أردنيّ

7 "علي يَكْتُبُ و يَدْرُسُ و يَذْهَبُ." ifadesini karşılayan doğru cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A. Ali gitti, geldi, ders çalıştı.
B. Ali yazdı, okudu, ve gitti.
C. Ali yazıyor, ders çalışıyor ve gidiyor.
D. Ali yazıyor ve okula gidiyor.
E. Ali geliyor, yazıyor ve ders çalışıyor.

8 Aşağıdakilerden hangisinde bitişik nesne zamiri **yoktur?**

A. قَلَمُهُ
B. بَيْتُهُنَّ
C. سَيَّارَتُها
D. مِهْنَتُكَ
E. شُرْطِيٌّ

9 Arapça muzâri fiille ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez?**

A. Sadece şimdiki zamanı ifade eder.
B. Tüm ayrık özne zamirleriyle birlikte çekilebilir.
C. Hem şimdiki, hem de geniş zamanı ifade eder.
D. Muzâri fiillerin altı tane kalıbı vardır.
E. Muzâri fiillerin başında yer alan harflere muzâraat harfleri denir.

10 Aşağıda fiillere ait mâzî-muzâri çekimi eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır?**

A. عَلِمَ – يَعْلَمُ
B. ذَهَبَ – يَذْهَبُ
C. فَتَحَ – يَفْتَحُ
D. شَرِبَ – يَشْرِبُ
E. كَتَبَ – يَكْتُبُ

1. C	Yanıtınız yanlış ise "Aksâm-ı Seb'a" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. D	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 2" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. B	Yanıtınız yanlış ise "Mesleğin Ne?" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. B	Yanıtınız yanlış ise "Mansûb Muttasıl Zamirler" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. B	Yanıtınız yanlış ise "Muzâri Fiil Çekimi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. E	Yanıtınız yanlış ise "Mesleğin Ne?" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. C	Yanıtınız yanlış ise "Muzâri Fiil Çekimi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. E	Yanıtınız yanlış ise "Mansûb Muttasıl Zamirler" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. A	Yanıtınız yanlış ise "Muzâri Fiil Çekimi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. D	Yanıtınız yanlış ise "Muzâri Fiil Çekimi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

neler öğrendik yanıt anahtarı مفاتيح الأجوبة لِـ "ماذا تعلّمنا"

2 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

1. Aşağıdaki fiilleri verilen kalıplarına göre muzâri forma çeviriniz.

1. ذَهَبَ –يَذْهَبُ	2. جَلَسَ – يَجْلِسُ	3. دَخَلَ – يَدْخُلُ
4. خَرَجَ – يَخْرُجُ	5. شَرِبَ – يَشْرَبُ	6. حَسُنَ – يَحْسُنُ
7. حَسِبَ – يَحْسِبُ	8. عَلِمَ – يَعْلَمُ	9. فَتَحَ – يَفْتَحُ
10. كَبُرَ – يَكْبُرُ	11. سَمِعَ– يَسْمَعُ	12. جَعَلَ – يَجْعَلُ
13. نَزَلَ – يَنْزِلُ	14. نَظَرَ – يَنْظُرُ	13. فَهِمَ – يَفْهَمُ

2 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 2

2. A. Aşağıdaki muzâri fiil çekiminde yer alan boşlukları doldurunuz.

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)
هُمْ يَشْرَبونَ	هما يَشْرَبانِ	هُوَ يَشْرَبُ
هنّ يَشْرَبْنَ	هُما تَشْرَبان	هي تَشْرَبُ
أنتم تَشْرَبونَ	أنتما تَشْرَبانِ	أنت تَشْرَبُ
أَنْتُنَّ تَشْرَبْنَ	أنتما تَشْرَبان	أَنْتِ تَشْرَبينَ
نحن نَشْرَبُ		أَنا أَشْرَبُ

B. Aşağıdaki fiilleri örnekteki gibi zamirlere uygun bir şekilde çekiniz.

هُوَ يَجْلِسُ　هما يَجْلِسَانِ (تَجْلِسَانِ)　هُنَّ يَجْلِسْنَ　أنا أَجْلِسُ

هُوَ يَدْرُسُ　هِيَ تَدْرُسُ　أَنْتُمْ تَدْرُسُونَ　نَحْنُ نَدْرُسُ

هُوَ يَسْمَعُ　أَنْتُما تَسْمَعَانِ　هُمْ يَسْمَعُونَ　أَنْتَ تَسْمَعُ

هُوَ يَفْهَمُ　أَنْتُنَّ تَفْهَمْنَ　نَحْنُ نَفْهَمُ　هُما يَفْهَمان (تفهمانِ)

هُوَ يَشْرَبُ　أَنْتَ تَشْرَبُ　أَنَا أَشْرَبُ　هُنَّ يَشْرَبْنَ

هُوَ يَكْبُرُ　نَحْنُ نَكْبُرُ　هِيَ تَكْبُرُ　أَنْتُنَّ تَكْبُرْنَ

هُوَ يَعْلَمُ　أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ　هُمْ يَعْلَمُونَ　أَنْتِ تَعْلَمِينَ

هُوَ يَدْخُلُ　هُنَّ يَدْخُلْنَ　أَنْتَ تَدْخُلُ　نَحْنُ نَدْخُلُ

Alıştırma 3

2. Bitişik nesne zamirlerinin tümünü (قَلَم) kelimesine bitiştirerek aşağıdaki tabloyu doldurunuz..

قَلَمُهُمْ onların kalemi	قَلَمُهما o ikisinin kalemi	قَلَمُهُ onun kalemi	Gâib (muzekker/eril)
قَلَمُهُنَّ onların kalemi	قَلَمُهما o ikisinin kalemi	قَلَمُها onun kalemi	Gâibe (muennes/dişil)
قَلَمُكُمْ sizin kaleminiz	قَلَمُكما ikinizin kalemi	قَلَمُكَ senin kalemin	Muhâtab (muzekker/eril)
قَلَمُكُنَّ sizin kaleminiz	قَلَمُكما ikinizin kalemi	قَلَمُكِ senin kalemin	Muhâtaba (muennes/dişil)
قَلَمُنا bizim kalemimiz		قَلَمِي benim kalemim	Mutekellim (muzekker/eril) (muennes/dişil)

2 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 4

4. Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerleri örneklerdeki gibi tamamlayınız.

ما مِهْنَتُها؟ هي مُمَرِّضَة.	ما مِهْنَتُكِ؟ أنا مُعَلّمة.
ما مِهْنَتُه؟ هُو مُوَظّف.	ما مِهْنَتُكَ؟ أنا مُهَندس.
ما مِهْنَتُها؟ هي طالِبَة.	ما مِهْنَتُكِ؟ أنا مُوَظّفة.

bölümün kelimeleri

كَلِماتُ القِسم

اسم (*ism*) **isim, ad**

أُخْت (*uht*) **kız kardeş**

أَكَلَ (*ekele*) **yedi**

اليَوم (*el-yevm*) **bugün**

بَاعَ (*bâ'a*) **sattı**

بَرَأَ (*bera'e*) **yarattı**

بِنْت (*bint*) **kız**

تَشَرَّفْتُ بِمعْرِفَة ... (*teşerreftu bi ma'rifeti…*) **…'i tanıdığıma memnun oldum**

جَدّ (*cedd*) **dede**

جَدَّة (*cedde*) **nine**

جَعَلَ - يَجْعَلُ (*ce'ale - yec'alu*) **yapmak**

جِنْسِيَّة (*cinsiyye*) **uyruk**

حَسِبَ - يَحْسِبُ (*hasibe - yahsibu*) **sanmak, zannetmek**

حَسُنَ - يَحْسُنُ (*hasune - yahsunu*) **güzel olmak, güzelleşmek**

حِوار (*hivâr*) **diyalog**

دَعا (*de'â*) **çağırdı, dua etti**

دَرَسَ - يَدْرُسُ (*derese-yedrusu*) **ders çalışmak; öğrenim görmek**

رَمَى (*remâ*) **fırlattı, attı**

رَوَى (*revâ*) **rivayet etti**

سَأَلَ (*se'ele*) **sordu**

سَئِمَ (*se'ime*) **bıktı**

سالَ (*sâle*) **aktı**

سعِيد (*sa'îd*) **mutlu**

سُوق (*sûk*) **çarşı, pazar**

شَدَّ (*şedde*) **çekti**

شُرْطِيّ (*şurtî*) **polis**

صامَ (*sâme*) **oruç tuttu**

ضَحِكَ - يَضْحَكُ (*dahike - yadhaku*) **gülmek**

طَبَخَ - يَطْبُخُ (*tabaha - yatbuhu*) **pişirmek**

عائِلَة (*'âile*) **aile**

فَرَّ (*ferra*) **kaçtı**

فَهِمَ - يَفْهَمُ (*fehime - yefhemu*) **anlamak**

قَرَأَ (*kara'e*) **okudu**

كَبُرَ - يَكْبُرُ (*kebura - yekburu*) **büyümek**

مَدَّ (*medde*) **uzattı**

مَرِيض (*marîd*) **hasta**

مُمَرِّضَة (*mumarrida*) **hemşire**

مِهْنَة (*mihne*) **meslek, (ç.)** مِهَن (*mihen*)

مُوَظَّف (*muvazzaf*) **memur**

نَزَلَ - يَنْزِلُ (*nezele - yenzilu*) **yağmak; inmek**

نَظَرَ - يَنْظُرُ (*nazara - yanzuru*) **bakmak**

وَجَدَ (*vecede*) **buldu**

وَصَلَ (*vasale*) **ulaştı**

وَفَى (*vefâ*) **vefalı oldu**

وَقَفَ (*vakafe*) **durdu**

يَسُرَ (*yesura*) **kolaylaştı**

يَنَعَ (*yene'a*) **olgunlaştı**

Bölüm 3

Arapçada İsimler (Tekil - İkil - Çoğul)

öğrenme çıktıları

1 Günlük Hayatımızda Arapça 3

1 Günlük hayatta, "…kim?, …nerede?, …ne?" gibi soru ifadelerini, uygun isim, zamir ve fiillerle kullanabilme ve bu tür sorulara uygun cevapları verebilme

2 Arapçada İsimler (Merfû, Mansûb, Mecrûr)

2 Merfû, mansûb ve mecrûr kavramlarını tanıyabilme, tekil kelimelerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

3 Arapçada İkiller

3 Arapçadaki isimlerin ikil formlarını tanıyabilme, ikil isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

4 Arapçada Çoğullar

4 Arapça çoğul formlarını tanıyabilme, çoğul isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Anahtar Sözcükler الكَلِمَات المِفْتاحية: • İsim الاسم • Merfû, Mansûb, Mecrûr المَرفوع، المَنْصوب، المَجْرور • Tekil, İkil, Çoğul المُفْرد، المُثَنّى، الجَمع

GİRİŞ

مُقَدِّمَة

Arapçada isimler sayılarına göre tekil, ikil ya da çoğul olabilir. İsimler cümle içindeki konumlarına göre de merfû, mansûb ya da mecrûr olarak nitelenirler. Bu nitelemeler, isimlerin son harflerinin harekelerine ya da son eklerine göre yapılır.

Sizler de bu bölümde Arapçada merfû, mansûb ve mecrûr isimleri ve bu isimlere ait ref, nasb ve cer alâmetlerini tanıyacak, tekil isimlerin ikil ve çoğul yapılışını, merfû, mansûb ve mecrûr durumlarını inceleme fırsatı bulacaksınız.

Öte yandan ikil ve çoğul isimlerin yer aldığı diyaloglarla bu isimleri fiillerle kullanmaya giriş yapacak, bazı yeni kavramlarla bu yapıları pekiştireceksiniz. Ayrıca "nereli, kim, ne" gibi soru edatlarını da yavaş yavaş tanıyacak, bu edatlar kullanılarak sorulan bazı sorulara cevap verme becerisi kazanacaksınız.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 3

العرَبِيَّة في حَياتِنا اليَوْميَّة ٣

Kahvaltı

Erkek kardeş: Günaydın.
Kız kardeş: Günaydın
Erkek kardeş: Annem nerede, çok açım.
Kız kardeş: Mutfakta.
Erkek kardeş: Kahvaltı hazır mı?
Kız kardeş: Evet, mutfakta.
Erkek kardeş: Kahvaltıda ne var anne?
Anne: Peynir, zeytin, bal, reçel, yumurta, ekmek ve çörekler.
Kız kardeş: Ne içiyoruz?
Anne: Biz çay ve kahve içiyoruz, siz ikiniz portakal suyu içiyorsunuz.
Kız kardeş: Mmm…çok lezzetli.

الفُطور

الأخ: صباح الخَيْر.
الأخت: صباح الخَيْر.
الأخ: أينَ أمّي؟ أنا جائع جِدًّا.
الأخت: هي في المَطْبَخ.
الأخ: هل الفُطور جاهز؟
الأخت: نعم، في المَطْبَخ.
الأخ: ماذا عَلى الفطور يا أمي؟
الأُمّ: جُبْن و زَيتون و عَسل و مُرَبّى وبَيْض و خُبْز و فَطائِر.
الأخت: ماذا نَشْرَبُ؟
الأُمّ: نَحْنُ نَشْرَبُ الشاي و القَهْوَة. أَنْتُمَا تَشْرَبانِ عَصير البُرْتُقال.
الأخت: مممم... لَذيذ جِدّاً.

مَنْ هِيَ؟

نور : مَنْ هِيَ يا علي؟
علي : هِيَ زَهْراء. هِي مِن لُبْنان.
نور : مَرحبًا يا زَهراء. أنا نور. أنا أيْضًا من لبنان.
زَهْراء: مَرحبًا يا نور. أنا سَعيدة بمَعْرفتِكِ.
نور : فُرْصَة سعيدة.

O Kim?

Nur: O kim Ali?
Ali: O Zehra, o Lübnanlı.
Nur: Merhaba Zehra. Ben Nur, ben de Lübnanlıyım.
Zehra: Merhaba Nur. Tanıştığıma memnun oldum.
Nur: Ben de memnun oldum.

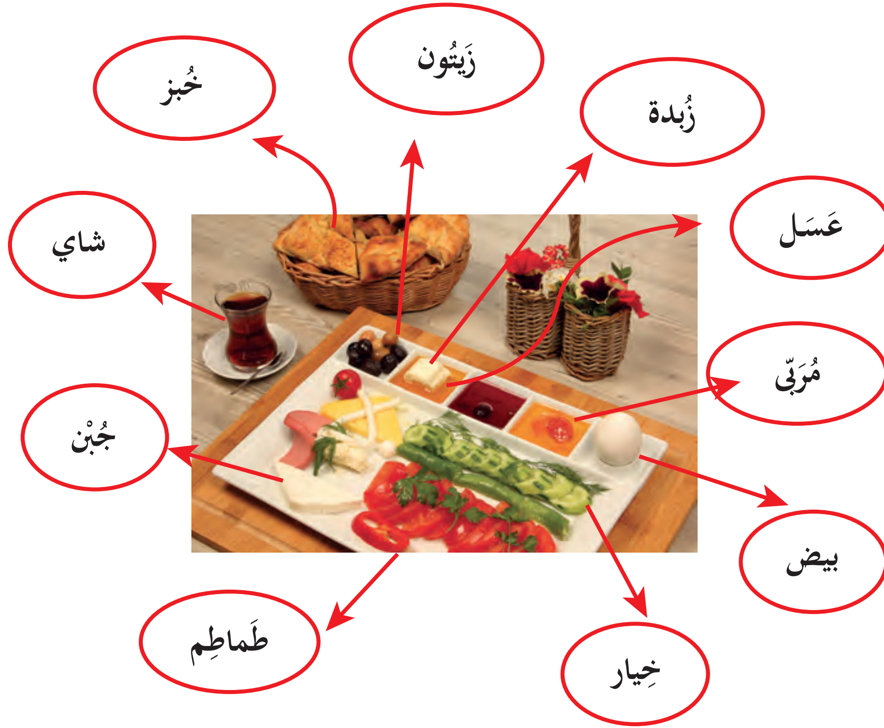

مَنْ هُما؟

مُحَمَّد: مَنْ هُما؟
سَلِيم: هُما مُعَلّمانِ من مصر.
محمد: و مَنْ هُنَّ؟
سليم: هُنَّ طالِباتٌ من العِراق.
محمد: أينَ المُعَلّمانِ الآن؟
سلِيم: هما في الصّفّ. و أينَ الطالباتُ؟
مُحمّد: هُنّ في الحَديقَةِ.
سليم: آه، المَطَر. أينَ الشّمسِيَّة؟
محمد: هي عَلى الطَاولةِ.
سليم: نَعَم، أنا أذْهَبُ إلى الحَديقةِ و معي الشّمْسِيَّة.
مُحَمّد: المَطَر غَزير جدًّا. هيّا نَذهَبْ.

O İkisi Kim?

Muhammet: O ikisi kim?
Selim: O ikisi Mısırlı iki öğretmen.
Muhammet: Onlar (kızlar) kim?
Selim: Onlar Iraklı kız öğrenciler.
Muhammet: İki öğretmen şimdi nerede?
Selim: O ikisi sınıfta. Kız öğrenciler nerede?
Muhammet: Onlar bahçede.
Selim: Oooo yağmur (yağıyor). Şemsiye nerede?
Muhammet: Masanın üstünde.
Selim: Evet, ben şemsiyeyle bahçeye gidiyorum.
Muhammet: Yağmur bayağı çok. Haydi gidelim.

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta, "…kim?, …nerede?, …ne?" gibi soru ifadelerini, uygun isim, zamir ve fiillerle kullanabilme ve bu tür sorulara uygun cevapları verebilme

Araştır/ Tekrarla 1

Defterinize "Kahvaltıda ne var?" ve "Ne içiyorsun?" sorularını yazınız. Daha sonra her soru için yukarıdaki resimden de faydalanarak üç farklı şekilde cevap veriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Diyaloglarda geçen zamirleri ilk bölümde geçen ayrık özne zamirleri konusu ile, fiilleri ise ikinci bölümdeki muzârî fiil çekimi konusu ile ilişkilendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla karşılıklı olarak birbirinize "مَنْ هُوَ؟" sorusunu sorarak cevaplamaya çalışınız.

DİLBİLGİSİ: ARAPÇADA İSİMLER (MERFÛ, MANSÛB, MECRÛR)

القواعد: الأسماءُ (المرفوع و المنصوب والمجرور)

Herhangi bir varlığı ya da kavramı gösteren sözcüklere isim diyoruz. Arapçada isimleri kimi zaman bir cümlenin öznesi, kimi zaman nesnesi olarak, kimi zaman da bir tamlama içinde görürüz. Bir ismin hangi öge konumunda olduğunu, ismin son harfinin harekesinden veya son ekinden anlarız. Son harfin harekesi veya son ek, kelimenin cümle içindeki yerinin değişmesine bağlı olarak değişkenlik gösterir. Örneğin özne konumunda olan bir isim *merfû (ref alâmetli),* nesne konumunda olan bir sözcük *mansûb (nasb alâmetli)*, harf-i cerden sonra gelen veya tamlayan durumunda olan bir sözcük *mecrûr (cer alâmetli)* olmak zorundadır. Bir başka ifadeyle, cümle içinde bir ismi merfû kullanmak suretiyle, o ismi özne olarak kullandığımızı; mansûb kullanmak suretiyle de nesne yerinde kullandığımızı göstermiş oluruz.

Kelimelerin sonlarının almış olduğu hareke veya eklerin gerekçesinin açıklanmasına i'râb (الإعراب) diyoruz. "Şu cümleyi i'râb ediniz" sorusundan anlamamız gereken "Cümleyi ögelerine ayırınız ve cümle içindeki her bir kelimenin son harfinin alması gereken harekeyi gerekçeleriyle açıklayınız" biçimindedir.

Bu kısa girişten sonra şunu söyleyelim ki, Arapçada isimler cümle içinde üç durumda bulunabilirler: Merfû (ref alâmetli), mansûb (nasb alâmetli), mecrûr (cer alâmetli)

Konuyu anlayabilmek için merfûluk (ref) alâmeti, mansûbluk (nasb) alâmeti, mecrûrluk (cer) alâmeti nedir, bunu bilmemiz gerekiyor. Önce tekil kelimelerden başlayalım.

Tekil kelimelerin i'râbı (yani merfûluk, mansûbluk ve mecrûrluk durumları) hareke ile belirlenir. Tekil bir kelimenin son harfi:

a. Merfû durumda, damme (ـُ) المعلّمُ
b. Mansûb durumda, fetha (ـَ) المعلّمَ
c. Mecrûr durumda, kesra (ـِ) المعلّمِ

ile harekelenir. Bir başka deyişle ref (merfûluk) alâmeti *damme*, nasb (mansûbluk) alâmeti *fetha*, cer (mecrûrluk) alâmeti *kesra*'dır.

> **dikkat**
> Belirli-belirsiz (marife-nekira) isimler hakkında, s.xxi'de yer alan "İsimlerde Belirlilik" başlıklı konuyu okuyunuz.

İsmin sonu, belirli veya belirsiz oluşuna göre ya tek harekeli ya da tenvînli olur. Tenvîn i'râba ilişkin bir husus olmayıp, daha önce de anlatıldığı üzere ismin belirsiz oluşunun, "her hangi bir" anlamında oluşunun bir göstergesidir. Önemli olan, harekenin (tek veya çift) ne olduğudur; yani damme mi, fetha mı, ya da kesra mı olduğudur. Dolayısıyla kelime tenvînli olduğunda, i'râb yapılırken tenvîn zikredilmez; ana hareke, *alâmet* (gösterge) olarak zikredilir.

Örneğin:

المعلّمُ : öğretmen (merfû, ref alâmeti damme)

معلّمٌ : her hangi bir öğretmen (merfû, ref alâmeti damme)

Bu konu, Arapça dilbilgisinin temelini oluşturduğu için örnek cümleler kurarak daha iyi kavramaya çalışalım. Konuya girerken de belirttiğimiz gibi, Arapçada özne olan sözcük daima merfû kullanılır. Yani bir kelimeyi cümlede özne olarak kullandığınızı, o kelimeyi merfû yaparak gösterirsiniz. Nesne olan kelime de, daima mansûb kullanılır. Harf-i cerden sonra kullanılan kelime de daima mecrûr olur.

Harf-i cerler Türkçedeki bulunma (-de, -da), ayrılma (-den, -dan), yönelme (-e, -a) durum ekleri yerinde veya “ile”, “üzerinde” gibi anlamlarda kullanılan harf veya harf öbekleridir.

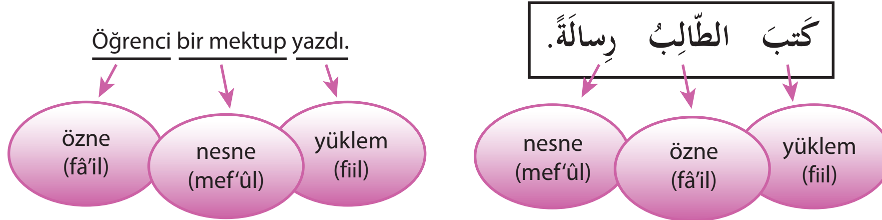
Örnek: مِنْ : -den; إلى: -e; في ,بِ : -de; على: üzerinde gibi.

Şimdi cümle örneğine geçelim ve bu cümleyi ögelerine ayıralım:

dikkat

Harf-i cerlerle ilgili ayrıntılı bilgiler 5. bölümde verilecektir.

Bu cümlenin i‘râbını şöyle yapıyoruz:

كَتَبَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطّالِبُ : Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

رِسالَةً : Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

Bu cümlede nesneyi belirli yaparsak, anlam nasıl değişiyor, onu görelim:

كَتبَ الطّالِبُ الرِسالَةَ. (Öğrenci mektubu yazdı.)

Bu cümlede hem özneyi hem de nesneyi belirsiz kullanırsak anlam nasıl olur, ona bakalım:

كَتبَ طالِبٌ رِسالَةً. (Bir öğrenci bir mektup yazdı.)

Cümleyi yönelme durumunda bir dolaylı tümleç ekleyerek “Öğrenci, bir doktora bir mektup yazdı.” anlamında Arapça kullanacak olursak nasıl deriz, ona bakalım:

كَتبَ الطّالِبُ رِسالَةً إلى طَبيبٍ.

Burada yeni söz öbeği olan (إلى طَبيبٍ)'i i‘râb edelim:

إلى : Harf-i cer

طَبيبٍ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere, tenvîn sadece belirsizlik göstergesidir. İ‘râbda alâmet aranırken sadece ana harekeye bakılır; çünkü tenvîn, ya iki damme'dir, ya iki fetha'dır, ya da iki kesra'dır. Bu harekelerin iki veya tek olmasının önemi yoktur.

Öğrenme Çıktısı

2 Merfû, mansûb ve mecrûr kavramlarını tanıyabilme, tekil kelimelerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 2

Aşağıdaki sözcüklerin merfû, mansûb veya mecrûrluk durumlarını yanlarına yazınız.

مُعَلِّمٍ ....
مَدْرَسَةٌ ....
الدَّفْتَرَ ....
الشَّجَرَةِ ....
الحَدِيقَةُ ....
البَيْتُ ....
بَـيْتًا ....
قَلَمٌ ....
السَّيَّارَةِ ....
الكِتابَ ....

İlişkilendir/ Karşılaştır

Bu bölümde gördüğünüz merfû, mansûb ve mecrûr kavramlarını dört ve beşinci bölümlerde anlatılan Fiil ve İsim Cümlesinin ögelerinin i‘râb durumları ile ilişkilendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arkadaşlarınızla karşılıklı Arapça kelimeleri birbirinize söyleyerek bu kelimeleri merfû, mansûb ve mecrûr şekillere getiriniz.

ARAPÇADA İKİLLER

الْمُثَنّٰى

Arapçada bir sözcük sonuna (ـانِ) ***âni*** veya (ـَيْنِ) ***eyni*** eki alarak ikile dönüştürülür. Eğer kelime kapalı te (dişil te'si) ile bitiyorsa kapalı te açılır, sonra bu ekler kullanılır. Kelime cümle içerisinde merfûluğu gerektiren bir konumdaysa (ـانِ) ***âni*** eki, mansûb veya mecrûr konumdaysa (ـَيْنِ) ***eyni*** eki alır. İkillerde ref alâmeti elif (ا), nasb ve cer alâmeti ye (ي)'dir. Nûn (ن) her üç durumun ortak harfi olduğundan belirleyici etkisi yoktur, alâmette zikredilmez.

İkil (eril)		Tekil	
مُسْلِمانِ	انِ +	مُسْلِمٌ	**Merfû**
مُسْلِمَيْنِ	ـَيْنِ +	مُسْلِمًا	**Mansûb**
مُسْلِمَيْنِ	ـَيْنِ +	مُسْلِمٍ	**Mecrûr**

Örnek Eril:

- **Merfû**

طَالِبٌ ← طَالِبَانِ

Ref alâmeti sondaki damme

Ref alâmeti elif (ا), çünkü ikil

طَالِب

طَالِبَانِ

- **Mansûb**

طَالِبًا ← طَالِبَيْنِ

Nasb alâmeti sondaki fetha

Nasb alâmeti ye (ي), çünkü ikil

- **Mecrûr**

طَالِبٍ ← طَالِبَيْنِ

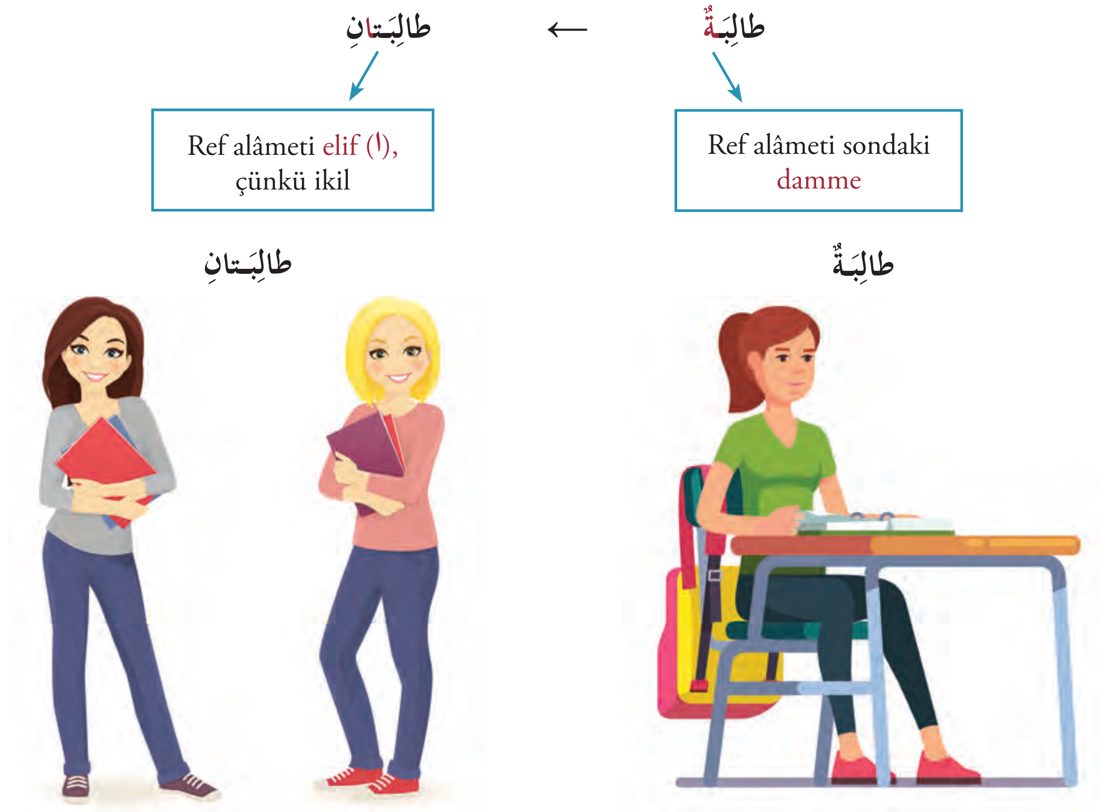
Cer alâmeti sondaki kesra

Cer alâmeti ye (ي), çünkü ikil

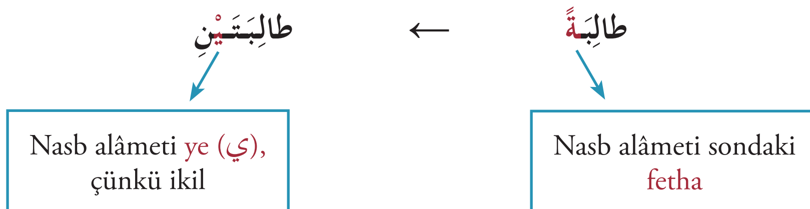
Örnek Dişil:

İkil (dişil)		Tekil	
مُسْلِمَتانِ	ان +	مُسْلِمَةٌ	Merfû
مُسْلِمَتَيْنِ	ـيْنِ +	مُسْلِمَةً	Mansûb
مُسْلِمَتَيْنِ	ـيْنِ +	مُسْلِمَةٍ	Mecrûr

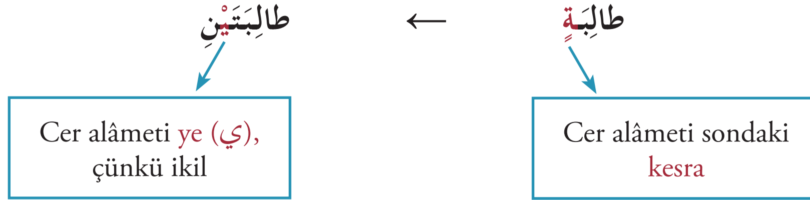
- **Merfû**

- **Mansûb**

- **Mecrûr**

! Bir isme انِ veya ـيْنِ ekleri getirildiğinde, eklerden önceki harfin harekesinin hep fethaya (ـَ) dönüşmüş olduğunu fark ediniz!

! Tekil isimlerin i‘râbının hareke ile yapıldığını (yani merfû, mansûb veya mecrûrluk alametinin damme, fetha veya kesra harekeleri olduğunu), ancak ikil kelimelerin i‘râbının ise hareke yerine harf ile yapıldığını (yani merfû, mansûb veya mecrûrluk alametinin elif veya ye olduğunu) fark ediniz!

Öğrenme Çıktısı

3 Arapçadaki isimlerin ikil formlarını tanıyabilme, ikil isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 3

Aşağıdaki kelimelerin, ikil formlarının merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini yazınız.

مَدْرَسَة , دَفْتَر , بَيْت , كِتاب , مُعَلِّم

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur’ân-ı Kerîm’in “Bakara Sûresi” 282. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayette geçen ikil kelimelere ve bu kelimelerin farklı i‘râb durumlarına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla birbirinize tekil kelimeler söyleyerek (merfû, mansûb ve mecrûr durumda) karşılıklı olarak ikile çeviriniz.

ARAPÇADA ÇOĞULLAR

الجَمع

Arapçada çoğullar üçe ayrılırlar.

1. Düzenli Eril Çoğul
2. Düzenli Dişil Çoğul
3. Düzensiz Çoğul (Cem'u't-Teksîr)

Şimdi sırasıyla bu çoğul çeşitlerini inceleyelim:

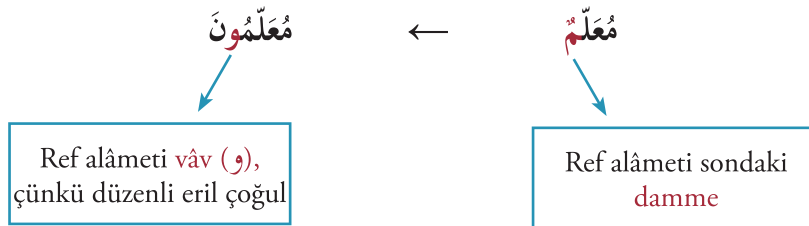
Düzenli Eril Çoğul

Düzenli eril çoğul, tekil ismin sonuna (ـُونَ) ***üne*** veya (ـِينَ) ***îne*** ekleri getirilerek yapılır. Merfû durumda (ـُونَ), mansûb ve mecrûr durumda (ـِينَ) getirilir. Düzenli eril çoğulun mansûb ve mecrûr hâlinin eki olan (ـِينَ)'nin ikil kelimenin mansûb ve mecrûr hâlinin eki olan (ـَيْنِ)'den okunuş bakımından farklı olduğuna dikkat ediniz. Biri …*eyni* iken, diğeri …*îne*'dir.

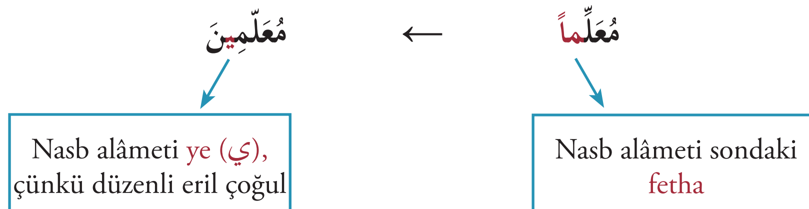
Düzenli Eril Çoğul		Tekil	
مُسْلِمُونَ	+ ونَ	مُسْلِمٌ	Merfû
مُسْلِمِينَ	+ ينَ	مُسْلِمًا	Mansûb
مُسْلِمِينَ	+ ينَ	مُسْلِمٍ	Mecrûr

Örnek:

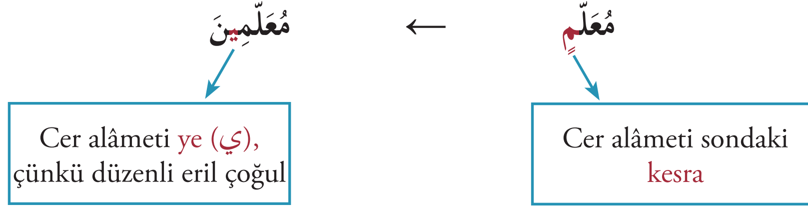
- **Merfû**

- **Mansûb**

- **Mecrûr**

Sonuç olarak düzenli eril çoğulların merfû durumda ref alâmeti ***vâv;*** mansûb ve mecrûr durumda nasb veya cer alâmeti ***ye*** harfidir.

dikkat

Tekil kelimelerde i‘râbın (merfûluk, mansûbluk veya mecrûrluk alâmetlerinin) hareke ile; ikil ve düzenli eril çoğulda ise harf ile olduğunu fark ediniz.

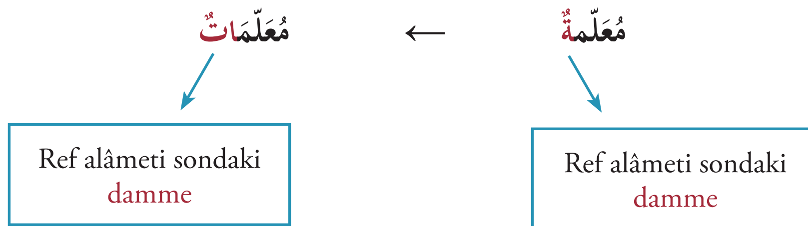
Düzenli Dişil Çoğul

Dişil sözcüğün sonuna (ات...)…***ât*** eki getirilerek yapılan çoğuldur. Eğer sözcük dişil te'si ile bitiyorsa, önce kelimenin sonundaki dişil te'si atılır, sonra (ات) eki getirilir.

Düzenli Dişil Çoğul		Tekil	
مُسْلِمَاتٌ	+ اتٌ	مُسْلِمَةٌ	**Merfû**
مُسْلِمَاتٍ	+ اتٍ	مُسْلِمَةً	**Mansûb**
مُسْلِمَاتٍ	+ اتٍ	مُسْلِمَةٍ	**Mecrûr**

Örnek

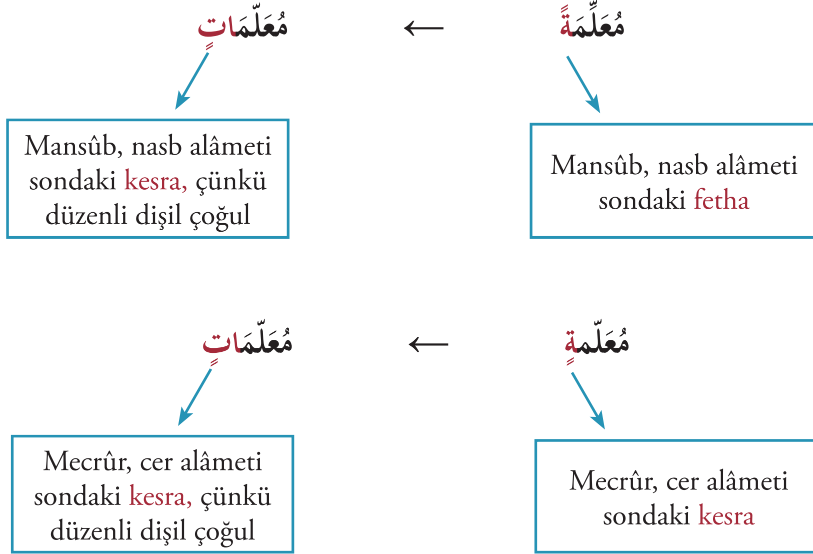
- **Merfû**

- **Mansûb - Mecrûr**

Düzenli dişil çoğulların i‘râbının, tıpkı tekil kelimelerde olduğu gibi hareke ile olduğunu fark etmiş olmalısınız. Ancak, tekil kelimelerden farklı olarak, düzenli dişil çoğullar hiçbir zaman fetha ile harekelenmezler. Fetha yerine kesra ile harekelenirler. Kısaca söyleyecek olursak: Düzenli dişil çoğulların ref alâmeti damme, nasb ve cer alâmeti kesradır.

Örneğin kelimenin tekil biçimi mansûb durumda مُعَلِّمَةً (fetha ile mansûb) ve mecrûr durumda مُعَلِّمَةٍ (kesra ile mecrûr) iken; çoğul biçimi hem mansûb durumda, hem de mecrûr durumda مُعَلِّماتٍ şeklinde gelmektedir.

Yukarıdaki örnekte مُعَلّمَاتٍ kelimesinin hem mansûb, hem de mecrûr durumda aynı olduğunu gördük. Peki bu kelimenin mansûb veya mecrûr olduğuna nasıl karar vereceğiz? Elbette cümle içindeki konumuna göre. Birkaç örnekte bunu görelim:

وَجَدَ الطّبيبُ المعلّماتِ في الموقفِ. (Doktor, kadın öğretmenleri durakta buldu.)

وَجَدَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطّبيبُ : Özne (fâ'il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

المعلماتِ : Nesne (mef'ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

في : Harf-i cer

الموقفِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

أخَذَ الطالبُ الكتابَ من المعلماتِ. (Öğrenci, kitabı kadın öğretmenlerden aldı.)

أخَذَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطالبُ : Özne (fâ'il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الكتابَ : Nesne (mef'ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

من : Harf-i cer

المعلّماتِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

الكِتاب

merfû hali:	الكِتَابُ
mansûb hali:	الكِتَابَ
mecrûr hali:	الكِتَابِ

المُعلّم

merfû hali:	المُعَلِّمُ
mansûb hali:	المُعَلِّمَ
mecrûr hali:	المُعَلِّمِ

المُعَلّمان

merfû hali:	المُعَلِّمَانِ
mansûb hali:	المُعَلِّمَيْنِ
mecrûr hali:	المُعَلِّمَيْنِ

المُعَلّمون

merfû hali:	المُعَلِّمُونَ
mansûb hali:	المُعَلِّمِينَ
mecrûr hali:	المُعَلِّمِينَ

المُعَلّمات

merfû hali:	المُعَلِّمَاتُ
mansûb hali:	المُعَلِّمَاتِ
mecrûr hali:	المُعَلِّمَاتِ

dikkat

Arapçada ikil isimler ve düzenli eril çoğullar, başlarında ال takısı olmadığında da asla tenvîn almazlar.

İkil ve düzenli çoğul formlarını merfû, mansûb ve mecrûr durumda eril ve dişil olmak üzere aşağıdaki tabloda inceleyelim.

Çoğul	İkil	Tekil	
مُعَلِّمُونَ	مُعَلِّمانِ	مُعَلِّمٌ	**Eril (Merfû)**
مُعَلِّماتٌ	مُعَلِّمَتانِ	مُعَلِّمَةٌ	**Dişil (Merfû)**
مُعَلِّمِينَ	مُعَلِّمَيْنِ	مُعَلِّماً	**Eril (Mansûb)**
مُعَلِّماتٍ	مُعَلِّمَتَيْنِ	مُعَلِّمَةً	**Dişil (Mansûb)**
مُعَلِّمِينَ	مُعَلِّمَيْنِ	مُعَلِّمٍ	**Eril (Mecrûr)**
مُعَلِّماتٍ	مُعَلِّمَتَيْنِ	مُعَلِّمَةٍ	**Dişil (Mecrûr)**

Düzensiz Çoğul (Cem‘u’t-Teksîr)

Düzensiz çoğullar, adından da anlaşılacağı üzere, belli bir kuralı olmayan çoğullardır. Bu çoğulların i‘râbı tıpkı tekil kelimelerin i‘râbı gibidir; yani hareke ile olup merfû durumda damme ile, mansûb durumda fetha ile, mecrûr durumda kesra ile harekelenirler.

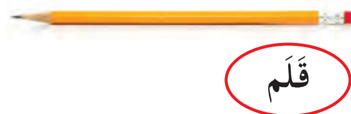
Düzensiz çoğullar *âkil* (akıl sahibi olanlara ilişkin) ve *gayrı âkil* (akıl sahibi olmayanlara ilişkin) çoğullar olmak üzere ikiye ayrılır. Âkil olan çoğullar insanlara özgü isimlerin düzensiz çoğullarıdır (kadın, erkek, çocuk gibi). Gayrı âkil çoğullar ise insan dışındaki, akıl sahibi olmayan varlıklara ait çoğullardır (bitki, hayvan, eşya isimleri gibi).

Aşağıdaki tablolarda bu türlere giren çoğullara örnekler verilmektedir.

Arapçada çoğul formu düzensiz olan *gayrı âkil eril* isimlerden bazıları aşağıda verilmiştir.

	Düzensiz (Kırık) Çoğul	Tekil	
Kalemler	أَقْلام	قَلَم	**Kalem**
Kitaplar	كُتُب	كِتاب	**Kitap**
Defterler	دَفاتِر	دَفْتَر	**Defter**
Balıklar	أسْماك	سَمَك	**Balık**
Camiler	مَساجِد	مَسْجِد	**Cami**
Evler	بُيوت	بَيْت	**Ev**
Yollar	طُرُق	طَريق	**Yol**
Masalar	مَكاتِب	مكْتَب	**Masa**
Aylar	أَشْهُر	شَهْر	**Ay**
Paralar	نُقود	نَقد	**Para**
Zarflar	ظُروف	ظَرْف	**Zarf**
Köpekler	كِلاب	كَلْب	**Köpek**
Develer	جِمال	جَمَل	**Deve**
Anahtarlar	مَفاتيح	مِفْتاح	**Anahtar**
Pencereler	شَبابيك	شُبّاك	**Pencere**
İsimler	أَسْماء	اِسْم	**İsim**
Fincanlar	فناجين	فِنْجان	**Fincan**
Bardaklar	أكْواب	كُوب	**Bardak**
Kapılar	أبْواب	باب	**Kapı**
Koltuklar, sıralar	مَقاعِد	مَقْعَد	**Koltuk, sıra**

Arapçada çoğul formu düzensiz olan *gayrı âkil dişil* isimlerden bazıları aşağıda verilmiştir.

	Düzensiz (Kırık) Çoğul	Tekil	
Odalar	غُرَف	غُرْفَة	Oda
Okullar	مَدارِس	مَدْرَسَة	Okul
Çantalar	حَقائِب	حَقيبَة	Çanta
Gemiler	سُفُن	سَفينَة	Gemi
Ağaçlar	أشْجار	شَجَرَة	Ağaç
Deliller	حُجَج	حُجَّة	Delil
Mesajlar, mektuplar	رَسائِل	رِسالَة	Mesaj, mektup
Ödüller	جَوائِز	جائِزَة	Ödül
Şehirler	مُدُن	مَدينَة	Şehir
Pencereler	نَوافِذ	نافِذَة	Pencere
Bahçeler	حَدائِق	حَديقَة	Bahçe
Cetveller	مَساطِر	مِسْطَرَة	Cetvel
Çiçekler	أزْهار	زَهْرَة	Çiçek

Aşağıdaki tabloda da âkil olan eril ve dişil isimlerden bazıları sıralanmaktadır.

Adamlar	رِجال	رَجُل	**Adam**
Erkek çocuklar	أوْلاد	وَلَد	**Erkek çocuk**
Çocuklar	أطْفال	طِفْل	**Çocuk**
Bilginler	عُلَماء	عالِم	**Bilgin**
Yabancılar	غُرَباء	غَريب	**Yabancı**
Yakınlar	أَقْرِباء	قَريب	**Yakın**
Yazarlar	كُتّاب	كاتِب	**Yazar**
Şairler	شُعَراء	شاعِر	**Şair**
Misafirler	ضُيوف	ضَيْف	**Misafir**
Kızlar	بَنات	بِنْت	**Kız**
Öğrenciler	طُلّاب	طالِب	**Öğrenci**
Cahiller	جُهَلاء	جاهِل	**Cahil**
Fakirler	فُقَراء	فَقير	**Fakir**
Öğrenciler	تَلاميذ	تِلْميذ	**Öğrenci**
Krallar	مُلوك	مَلِك	**Kral**
Kadınlar	نِساء	اِمْرَأة	**Kadın**

dikkat

اِمْرَأة kelimesinin çoğulu bir istisna olarak نِساء şeklinde farklı bir kelimedir.

نِساء

اِمْرَأة

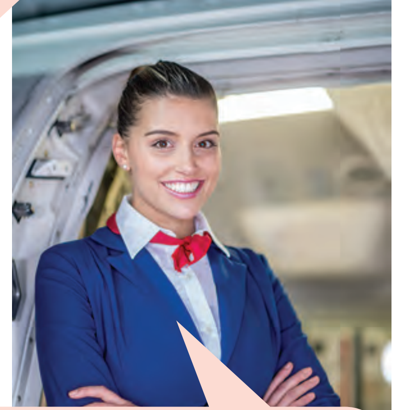

مَرحبًا أَنا زَينب. أنَا من تُرْكيا.
أنا مُضيفَة. أَعْملُ في الطائرة.
Merhaba, Ben Zeynep,
Türküm. Ben bir hostesim.
Uçakta çalışıyorum.

مَرحبًا أَنا أَسْماء. أنَا من الأرْدن.
أنا مُضيفَة. أَعْملُ في الطائرة.
Merhaba, Ben Esma,
Ürdünlüyüm. Ben bir hostesim.
Uçakta çalışıyorum.

مَرحبًا أَنا عَبير. أنَا من الجزائر.
أنا مُضيفَة. أَعْمَلُ في الطائرة.
Merhaba, Ben Abîr,
Cezayirliyim. Ben bir hostesim.
Uçakta çalışıyorum.

هَلْ هُنَّ مُضيفات؟
Onlar hostes mi?

نَعَم، هُنَّ مُضِيفات.
Evet, onlar hostes.

هَلْ هُنَّ يَعْمَلْنَ فِي المَطار ؟
Havaalanında mı çalışıyorlar?

لا، هُنَّ يَعْمَلنَ في الطائِرات.
Hayır, uçaklarda çalışıyorlar.

ما جنْسيّاتُهُنّ؟
Uyrukları nedir?

عَبير جَزائِريّة. أسماء أُرْدُنِيّة و زَيْنب تُرْكيّة.
Abîr Cezayirli, Esma Ürdünlü, Zeynep Türktür.

Öğrenme Çıktısı

4 Arapça çoğul formlarını tanıyabilme, çoğul isimlerin merfû, mansûb ve mecrûr şekillerini ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 4

الْمُسْلِم (Müslüman) kelimesinin düzenli eril çoğul ve düzenli dişil çoğulunu merfû, mansûb ve mecrûr formda bularak yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Ahzâb Sûresi" 35. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayette geçen çoğulları tespit ediniz ve ne çeşit çoğul olduklarını fark ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen bir arkadaşınızla birbirinize tekil kelimeler söyleyerek karşılıklı olarak çoğula çeviriniz.

alıştırmalar — التَدْريبات

1- Aşağıdaki sözcüklerin ikillerini merfû, mansûb ve mecrûr halde eril ve dişil olarak yandaki kutucuklara yazınız.

Mecrûr	Mansûb	Merfû	
			كاتِبٌ
			كاتِبَةٌ
			نافِذَةٌ
			قَلَمٌ
			شَجَرَةٌ
			مَكْتَبٌ
			كُرْسِيٌّ
			دَفْتَرٌ
			سَيّارَةٌ

2- Aşağıdaki sözcüklerin düzenli eril veya düzenli dişil formunda gelen çoğullarını merfû, mansûb ve mecrûr halde yandaki kutucuklara yazınız.

Mecrûr	Mansûb	Merfû	
			مُخْلِصٌ
			مُخْلِصَةٌ
			مُهَنْدِسٌ
			مُهَنْدِسَةٌ
			مُديرٌ
			مُديرَةٌ
			مُتَعَلِّمٌ
			مُتَعَلِّمَةٌ
			مُجْتَهِدٌ
			مُجْتَهِدَةٌ

3- Aşağıdaki sözcüklerin düzensiz çoğullarını yanlarına yazınız.

ضَيْف:................. حَقيبَة:.................

عا لِم:.................. دَفْتَر:.................

امرَأة:.................. مَدِينَة:.................

طَريق:................. كِتاب:.................

اِسم:.................. رَجُل:.................

4- Aşağıdaki Arapça cümleleri; karşılarında verilen anlam çıkacak şekilde harekeleyiniz ve i‘râb ediniz.

وَجَدَ الطّبيب المريض في الموقف. (Doktor, hastayı durakta buldu.)

وَجَدَ ....

الطّبيب ....

المريض ....

في ....

الموقف ....

وَجَدَ المعلم الطبيب في الموقف. (Öğretmen, doktoru durakta buldu.)

وَجَدَ ....
المعلم ....
الطبيب ....
في ....
الموقف ....

سَمِعَ الطالب الخبر في المدرسة. (Öğrenci, haberi okulda duydu.)

سَمِعَ ....
الطالب ....
الخبر ....
في ....
المدرسة ....

شَرِبَ القهوة مريض. (Kahveyi bir hasta içti.)

شَرِبَ ....
القهوة ....
مريض ....

5- Aşağıdaki cümlelerin i‘râbını yapınız.

زارَ الوزيرُ الجامِعاتِ. (Bakan, üniversiteleri ziyaret etti.)

زارَ ....
الوزيرُ ....
الجامِعاتِ ....

كَتَبَ الطالبُ رِسالةً إلى المعلّماتِ. (Öğrenci, kadın öğretmenlere bir mektup yazdı.)

كَتَبَ ....
الطالبُ ....
رِسالةً ....
إلى ....
المعلّماتِ ....

عَرَفَ الطبيبُ المُمَرِّضاتِ. (Doktor, hemşireleri tanıdı.)

عَرَفَ ……………………………………
الطبيبُ ……………………………………
المُمَرِّضاتِ ……………………………………

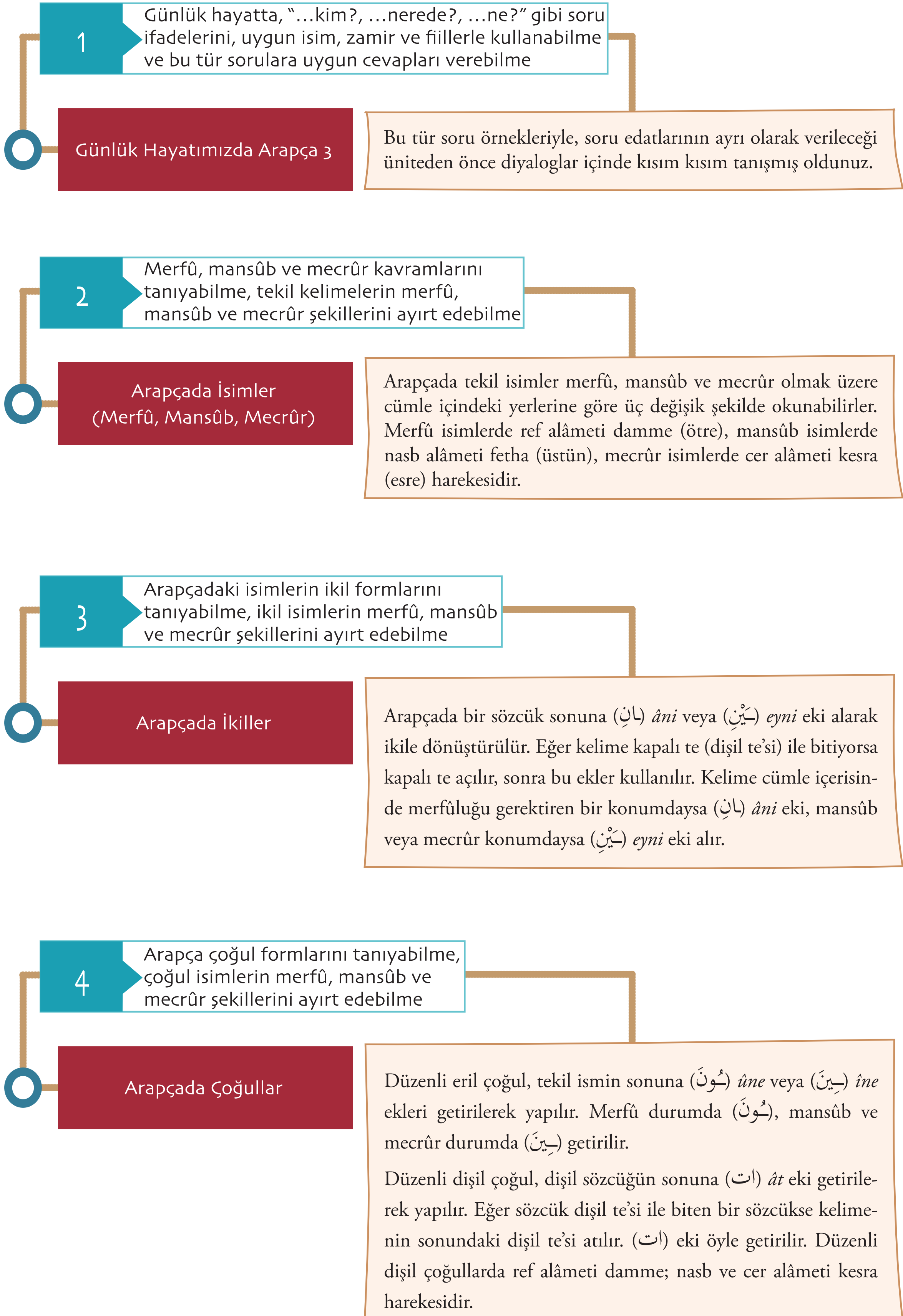
أخَذَ الطبيبُ من المُمَرِّضاتِ الدواءَ. (Doktor, ilacı hemşirelerden aldı.)

أخَذَ ……………………………………
الطبيبُ ……………………………………
مِنْ ……………………………………
المُمَرِّضاتِ ……………………………………
الدواءَ ……………………………………

6- Aşağıdaki metni okuyunuz. Metindeki ikil ve çoğul isim ve fiilleri belirleyiniz.

أحمد و محمد صَديقانِ. هما طالِبانِ في الجامِعة و يَذْهَبان عادةً إلى الدّرسِ مَعًا. اليوم ذَهَبا معًا إلى الكلّيّة و دَخَلا الصّفَّ و جلسا على مَقْعَدِهما ثُمّ حَضَرَتْ الطالباتُ إلى الصّف و جَلَسْنَ على مقاعدهنّ. بَعْدَ الدّرسِ خَرَجَ الطُّلابُ و الطَّالِباتُ من الصّفّ و ذَهَبوا إلى المَقْصَف و شَرِبوا الشّاي و دَرَسوا مَعاً. وفي المساء رَجَعوا إلى بُيوتهم.

Ahmet ve Muhammet iki arkadaştır. O ikisi üniversitede öğrencidir. Derse genellikle birlikte giderler. Bugün ikisi fakülteye birlikte gitti ve sınıfa girdiler. Sıralarına oturdular. Sonra sınıfa kız öğrenciler geldiler ve sıralarına oturdular. Dersten sonra erkek öğrenciler ve kız öğrenciler sınıftan çıktılar ve kantine gittiler. Çay içtiler ve birlikte ders çalıştılar. Akşam evlerine döndüler.

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيص

1 Aşağıdaki isimlerden hangisi merfûdur?

A. طالِباً B. مُعَلِّمٍ C. مُدَرِّسٌ
D. مُعَلِّماً E. الْمُعَلِّمَ

2 مَنْ هو؟ ifadesinin cevabı olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. هِيَ نور. B. هما سليم و كريم. C. أنتَ أحمد.
D. اسمها زينب. E. هُو علي.

3 طالِبٌ sözcüğünün ikil durumda mansûb olarak eril ve dişil formu aşağıdaki şıklardan hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. طالِبَيْنِ / طالِبَتَيْنِ B. طالِبانِ / طالِبَتانِ
C. طالِبٌ / طالِبَةٌ D. طالِبٍ / طالِباتٍ
E. طالَبَيْنِ / طالِباتٍ

4 Aşağıdakilerden hangisi ikil **değildir?**

A. قَلَمانِ B. مُعَلّمونَ C. طَبيبَيْنِ
D. طالِبَتانِ E. مُدَرِّسَتَيْنِ

5 Arapçada çoğulla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır?**

A. Arapçada çoğullar cem' sözcüğü ile karşılanırlar.
B. Hem eril hem dişilde düzenli çoğul formu bulunur.
C. Düzensiz çoğulların diğer adı "cem'u't-teksîr" dir.
D. Düzenli çoğulların merfû, mansûb ve mecrûr halleri vardır.
E. Düzensiz çoğullar sadece merfû halde kullanılırlar.

6 "Öğrenci dersi yazdı." cümlesinin Arapça karşılığı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. كَتَبَ الطّالبُ الدّرْسُ.
B. كَتَبَ الطّالبُ الدَّرسَ.
C. كَتَبَ الطالبِ الدرسَ.
D. كَتَبَ الطالبُ الدّرسِ.
E. كَتَبَ الطّالبَ الدّرسُ.

7 Aşağıdaki Arapça cümlenin Türkçe karşılığı seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

أخَذَ الوَلَدُ المِفْتاحَ من المعَلّماتِ.

A. Kadın öğretmenler erkek çocuktan anahtarı aldı.
B. Anahtarı erkek çocuk erkek öğretmenlerden aldı.
C. Erkek çocuk anahtarı öğretmenden aldı.
D. Erkek çocuk anahtarı kadın öğretmenlerden aldı.
E. Erkek çocuk öğretmenlerden bir anahtar aldı.

8 مُدَرّس sözcüğünün ikil formda merfû, mansûb ve mecrûr halleri aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. مُدَرّسانِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسَيْنِ
B. مُدَرّسانِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسِينَ
C. مُدَرّستانِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسَيْنِ
D. مُدَرّستَيْنِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسِينَ
E. مُدَرّسانِ/مُدَرّسَيْنِ/مُدَرّسونَ

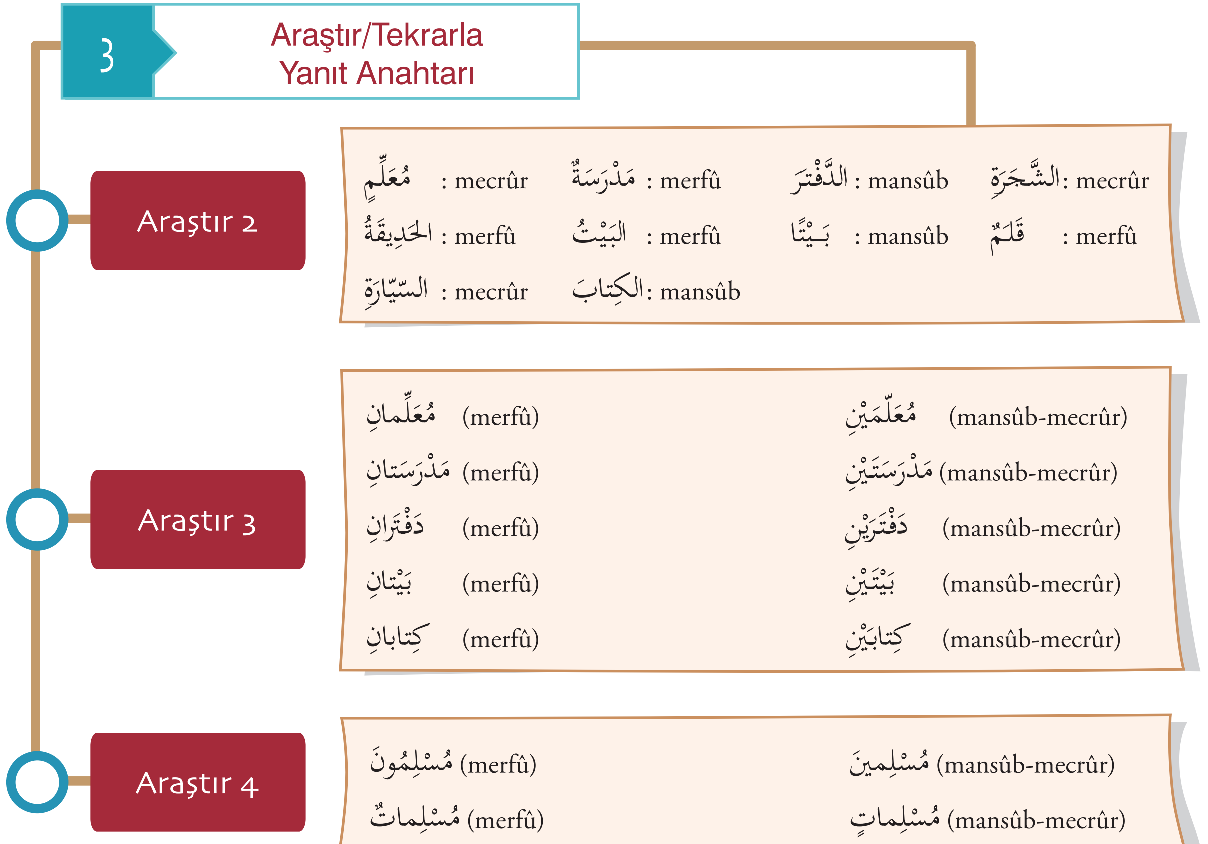
9 Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde طَبِيبَة sözcüğünün çoğul formda merfû, mansûb ve mecrûr halleri doğru olarak verilmiştir?

A. طَبيباتٌ/ طبيبتانِ / طبيبتانِ
B. طبيبتانِ / طَبيبَيْنِ/ طَبيباتٍ
C. طَبيباتٌ/ طبيباتٍ / طَبيباتٍ
D. طبيباتٌ/ طابيبَتانِ / طبيبَةٍ
E. طَبيباتٌ/ طبيباتِ/طَبيبَتانِ

10 Aşağıdakilerden hangisi bir yiyecek ismi değildir?

A. خُبْز B. جُبْن
C. مُرَبّى D. كَلْب
E. عَسَل

1. C	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İsimler (Merfû, Mansûb, Mecrûr)" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. E	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 3" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. A	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İkil" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. B	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İkil" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. E	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada Çoğul" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. B	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İsimler (Merfû, Mansûb, Mecrûr)" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. D	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada Çoğul" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. A	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İkil" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. C	Yanıtınız yanlış ise "Düzenli Dişil Çoğul" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. D	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 3" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

3 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

Mecrûr	Mansûb	Merfû	
كاتِبَيْنِ	كاتِبَيْنِ	كاتِبانِ	كاتب
كاتِبَتَيْنِ	كاتِبَتَيْنِ	كاتِبَتانِ	كاتِبَةٌ
نافِذَتَيْنِ	نافِذَتَيْنِ	نافِذَتانِ	نافذة
قَلَمَينِ	قَلَمَينِ	قَلَمانِ	قَلَمٌ
شَجَرَتَيْنِ	شَجَرَتَيْنِ	شَجَرَتانِ	شَجَرَة
مَكْتَبَيْنِ	مَكْتَبَيْنِ	مَكْتَبانِ	مَكْتَب
كُرْسِيَّيْنِ	كُرْسِيَّيْنِ	كُرْسِيّانِ	كُرْسِيّ
دَفْتَرَيْنِ	دَفْتَرَيْنِ	دَفْتَرانِ	دَفْتَر
سَيّارَتَيْنِ	سَيّارَتَيْنِ	سَيّارَتانِ	سَيّارَة

Alıştırma 2

Mecrûr	Mansûb	Merfû	
مُخْلِصِينَ	مُخْلِصِينَ	مُخْلِصونَ	مُخْلِصٌ
مُخْلِصاتٍ	مُخْلِصاتٍ	مُخْلِصاتٌ	مُخْلِصَةٌ
مُهَنْدِسِينَ	مُهَنْدِسِينَ	مُهَنْدِسونَ	مُهَنْدِسٌ
مُهَنْدِساتٍ	مُهَنْدِساتٍ	مُهَنْدِساتٌ	مُهَنْدِسَةٌ
مُديرِينَ	مُديرِينَ	مُديرونَ	مُديرٌ
مُديراتٍ	مُديراتٍ	مُديراتٌ	مُديرَةٌ
مُتَعَلِّمِينَ	مُتَعَلِّمِينَ	مُتَعَلِّمونَ	مُتَعَلّمٌ
مُتَعَلِّماتٍ	مُتَعَلِّماتٍ	مُتَعَلِّماتٌ	مُتَعَلّمَةٌ
مُجْتَهِدينَ	مُجْتَهِدينَ	مُجْتَهِدونَ	مُجْتَهِدٌ
مُجْتَهِداتٍ	مُجْتَهِداتٍ	مُجْتَهِداتٌ	مُجْتَهِدَةٌ

3 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 3

ضَيف: ضُيوف	حَقيبَة: حَقائِب
عالِم: عُلَماء	دَفْتَر: دَفاتِر
إمرَأة: نِساء	مَدِينَة: مُدُن
طَريق: طُرُق	كِتاب: كُتُب
إسم: أَسْماء	رَجُل: رِجال

Alıştırma 4

وَجَدَ الطّبيبُ المريضَ في الموقفِ. (Doktor, hastayı durakta buldu.)

وَجَدَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطّبيبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

المريضَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

في : Harf-i cer

المَوْقِفِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

وَجَدَ المُعَلِّمُ الطَّبيبَ في المَوْقِفِ. (Öğretmen, doktoru durakta buldu.)

وَجَدَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

المُعَلِّمُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الطَّبيبَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

في : Harf-i cer

المَوْقِفِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

سَمِعَ الطالِبُ الخَبَرَ في المَدْرَسَةِ. (Öğrenci, haberi okulda duydu.)

سَمِعَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطالِبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الخَبرَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

في : Harf-i cer

المَدرسةِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

شَرِبَ القَهْوَةَ مَريضٌ. (Kahveyi bir hasta içti.)

شَرِبَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

القهوةَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

مريضٌ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

3 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 5

زارَ الوزيرُ الجامِعاتِ. (Bakan, üniversiteleri ziyaret etti.)

زارَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الوزيرُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الجامِعاتِ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

كَتَبَ الطالبُ رِسالةً إلى المعلّماتِ.

(Öğrenci, kadın öğretmenlere bir mektup yazdı.)

كَتَبَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطالبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

رِسالةً : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

إلى : Harf-i cer

المعلّماتِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

عَرَفَ الطبيبُ المُمَرِّضاتِ. (Doktor, hemşireleri tanıdı.)

عَرَفَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطبيبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

المُمرِّضاتِ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul.

أخَذَ الطبيبُ من المُمَرِّضاتِ الدواءَ. (Doktor, ilacı hemşirelerden aldı.)

أخَذَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.

الطبيبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

من : Harf-i cer

المُمَرِّضاتِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

الدواءَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

3 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 6

أحمد و محمد صَديقانِ. هما طالِبانِ في الجامِعة و يَذْهَبان عادةً إلى الدّرسِ مَعًا. اليوم ذَهَبا معاً إلى الكلّيّة و دَخَلا الصَّفَّ و جلسا على مقعدهما ثُمّ حَضَرَتْ الطالباتُ إلى الصّف و جَلَسْنَ على مقاعدهنّ. بَعْدَ الدّرسِ خَرَجَ الطُّلابُ و الطَّالِباتُ من الصَّفِّ و ذَهَبوا إلى المَقْصَف و شَرِبوا الشّاي و دَرَسوا مَعًا. و في المساء رَجَعوا إلى بُيوتهم.

Fiiller	İsimler
يَذْهَبان	صَديقانِ
ذَهَبا	طالِبانِ
دَخَلا	الطالباتُ
جلسا	مقاعد
جَلَسْنَ	الطُّلابُ
ذَهَبوا	الطَّالِباتُ
شَرِبوا	بُيوت
دَرَسوا	
رَجَعوا	

bölümün kelimeleri كَلِماتُ القِسم

أَخَذَ (*ehaze*) **aldı**

أَرْنَب (*erneb*) **tavşan**

بَيْض (*bayd*) **yumurta**

تِلْميذ (*tilmîz*) **öğrenci (ilk-orta)**

جائِزَة (*câ'ize*) **ödül**

جائِع (*câ'i'*) **aç**

جاهز (*câhiz*) **hazır**

جُبْن (*cubn*) **peynir**

جِدًّا (*cidden*) **çok**

جَمَل (*cemel*) **deve**

حَديقَة (*hadîka*) **bahçe**

حَقيبَة (*hakîbe*) **çanta**

حِكْمَة (*hikme*) **hikmet**

خُبْز (*hubz*) **ekmek**

خِيار (*hıyâr*) **salatalık**

دَواء (*devâ'*) **ilaç**

ذِئْب (*zi'b*) **kurt**

رَجَعَ - يَرْجِعُ (*race'a - yerci'u*) **geri dönmek**

رِسالَة (*risâle*) **mesaj, mektup**

زار (*zâra*) **ziyaret etti**

زُبدة (*zubde*) **tereyağı**

زَهْرَة (*zehre*) **çiçek**

زَيتون (*zeytûn*) **zeytin**

سَفينَة (*sefîne*) **gemi**

سَمَك (*semek*) **balık**

شاعِر (*şâ'ir*) **şair**

شبّاك (*şubbâk*) **pencere**

شَجَرَة (*şecera*) **ağaç**

شَمْسِيّة (*şemsiyye*) **şemsiye**

صَديق (*sadîk*) **arkadaş**

ضَيف (*dayf*) **misafir**

طائِرَة (*ta'ira*) **uçak,** (ç.) طائِرات (*tâ'irât*)

طَريق (*tarîk*) **yol**

طماطم (*tamâtım*) **domates**

ظَرف (*zarf*) **zarf**

عالِم (*'âlim*) **bilgin**

عَسَل (*'asel*) **bal**

عَصير (*'asîr*) (meyve) **suyu**

غَزير (*gazîr*) **bol, çok**

غُرْفَة (*gurfe*) **oda**

فُرْصَة سعيدة (*fursa sa'îde*) **memnun oldum**

فَطائِر (*fatâ'ir*) **çörekler,** (t.) فَطِيرَة (*fatîra*)

فُطور (*futûr*) **kahvaltı**

كاتِب (*kâtib*) **yazar**

كَلْب (*kelb*) **köpek**

مُتَعَلِّم (*mute'allim*) **öğrenen**

مُجْتَهِد (*muctehid*) **çalışkan**

مُخْلص (*muhlis*) **ihlaslı, samimi**

مُدير (*mudîr*) **müdür**

مُرَبّى (*murabbâ*) **reçel**

مَسْجِد (*mescid*) **cami, mescit**

مِسْطَرَة (*mistara*) **cetvel**

مَصْنَع (*masna'*) **fabrika**

مُضيفة (*mudîfe*) **hostes**

مَطار (*matâr*) **havaalanı**

مَطَر (*matar*) **yağmur**

مِفْتاح (*miftâh*) **anahtar**

مَقْصَف (*maksaf*) **kantin**

مَقْعَد (*mak'ad*) **sıra,** (ç.) مَقاعِد (*makâ'id*)

مَكْتَب (*mekteb*) **masa**

مَلِك (*melik*) **kral**

مَوْقِف (*mevkif*) **durak**

نافِذَة (*nâfize*) **pencere**

نِعْمَة (*ni'me*) **nimet**

هَيّا (*heyyâ*) **haydi**

وَزير (*vezîr*) **bakan**

Bölüm 4

Arapça Fiil Cümlesi

öğrenme çıktıları

Günlük Hayatımızda Arapça 4

1 Günlük hayatta “Tatilde ne yaptın? Tatilde nereye gittin?” gibi soru ifadelerini uygun isim ve fiillerle kullanabilme

Arapçada Fiil Cümlesi

2 Fiil cümlesinin yapısını ve ögelerini tanıyabilme, bitişik özne zamirlerini (merfû muttasıl zamirleri) ayırt edebilme, Fiil-Fâ‘il uyumu kuralını uygulayabilme ve örnek cümlelerle pekiştirebilme

Fiil Cümlesinin Nesnesi

3 Fiil cümlesinin nesnesi olan mef‘ûlü tanıma ve fâ‘il ile mef‘ûlün yer değiştirip değiştiremediği durumları ayırt edebilme

Ne yedin?, Ne içtin?

4 Fiil cümleleri kurarak günlük hayatta ne yiyip içtiğini ifade edebilme

Anahtar Sözcükler الكَلِمَات المِفْتَاحية: • Fiil Cümlesi الجملة الفعلية • Fiil الفعل • Fâ‘il الفاعل • Mef‘ûl المفعول

GİRİŞ

مُقَدِّمَة

Arapçada fiille başlayan cümleler fiil cümlesi olarak adlandırılır.

Arapçada fiil cümlesinin üç ögesi vardır: fiil, fâ‘il, mef‘ûl. Fiil cümlelerinin öznesine fâ‘il, nesnesine ise mef‘ûl adı verilir.

Fiil cümlesinin öznesi (fâ‘il) her zaman merfû, nesnesi (mef‘ûl) ise her zaman mansûb olmak zorundadır.

Bu bölümde fiil cümlesinin ögeleri olan fiil, fâ‘il ve mef‘ûlün kullanım özellikleri örnek cümlelerle pekiştirilecek, bu cümleler üzerinde i‘râb uygulamaları yapılacaktır. Öte yandan fiil-fâ‘il uyumu konusuna da değinilecek, fiil cümlelerinin çokça yer aldığı diyaloglar yoluyla öğrencinin hem konuya ilişkin bilgisi artırılacak, hem de Arapça konuşma becerisi geliştirilecektir.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 4 العربية في حياتنا اليومية ٤

Tatilde Ne Yaptın?

Ali: Merhaba Sadık, Nasılsın?
Sadık: İyiyim teşekkürler, sen?
Ali: Ben de iyiyim. Tatilde ne yaptın?
Sadık: Köyümüze gittim.
Ali: Harika… Köyünüz nerede?
Sadık: Köyümüz ormanda. Dedem ve ninem köyde oturuyor.
Ali: Köyde neler gördün?
Sadık: Çiftlikte hayvanları gördüm, inekleri, koyunları, tavukları.
Ali: Ata bindin mi?
Sadık: Evet, ata bindim. At hızlı koşuyor.
Ali: Daha ne yaptın?
Sadık: Dedemle tarlalara gittim, çalıştık, yorulduk sonra ağaçların altında oturduk ve köydeki sulardan içtik.

ماذا فعلتَ في العُطْلة ؟

علي: مرحبا يا صادق كيف الحال؟
صادق: أنا بخير شكرًا. و أنتَ؟
علي: أنا بخير أيضًا. ماذا فعلتَ في العُطْلة؟
صادق: ذَهَبْتُ إلى قَرْيَتِنا.
علي: جميل... أينَ قريتُكم؟
صادق: قريتنا في الْغابَة. جَدّي وجَدّتي يَسْكُنانِ في القَرية.
علي: ماذا رَأَيْتَ في القرية؟
صادق: رَأَيْتُ الحيواناتِ في الْمَزْرَعَة والبَقَراتِ والأَغْنامَ والدَّجاجاتِ.
علي: هل رَكِبْتَ الحِصانَ؟
صادق: نعم ركبتُ الحصانَ. يَرْكُضُ الحصانُ سريعاً.
علي: ماذا فعلتَ أيضًا؟
صادق: ذهبتُ مع جَدّي إلى الحقولِ وعمِلْنا وتَعِبْنا ثُمَّ جَلَسْنا تحْتَ الأشجارِ وشَرِبْنا مِنَ المياهِ في القرية.

علي: جميل جدًّا.
صادق: أنتَ، ماذا فَعَلْتَ؟
علي: ذَهَبْنا إلى عمّي و لَعِبْنَا الكُرةَ مع ابْنِه في الحديقةِ ورَجَعْنا إلى البيت.
صادق: هيّا نَذْهَبْ إلى الصّف. يَنْظُرُ المُعَلّمُ إلينا.
علي: نعم، هيّا نَذْهَبْ.

Ali: Çok güzel.
Sadık: Peki sen ne yaptın?
Ali: Amcama gittik, oğluyla bahçede top oynadık ve eve döndük.
Sadık: Haydi sınıfa gidelim, öğretmen bize bakıyor.
Ali: Evet, haydi gidelim.

بَطَّة

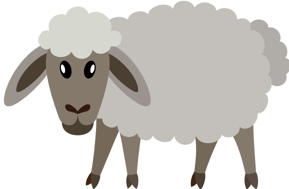
بَقَرَة

حِصان

ماعِز

غَنَم

دَجاجَة

حِمار

عَلِي: السَّلامُ عَلَيْكُمْ يا أَحْمَد.
أَحْمَد: وَعَلَيكُمُ السَّلام يا عَلِي.
عَلِي: ماذا فَعَلْتَ في العُطْلَة؟
أَحْمَد: ذَهَبْتُ إلى الشاطئ. و سَبَحْتُ في البَحر.

Ali: Selamün aleyküm Ahmet.
Ahmet: Aleyküm selam Ali.
Ali: Tatilde ne yaptın?
Ahmet: Sahile gittim ve denizde yüzdüm.

زَيْنَب: مَرْحَبًا نُور، كَيْفَ الحَال؟
نُور: مَرْحبًا، يا زَيْنَب، أنا بِخَيْر وأَنْتِ؟
زَيْنَب: أنا بِخَيْر أَيْضًا. شُكْرًا .
نُور: أين ذهبتِ في العُطْلَة؟
زَيْنَب: ذهبتُ إلى السُّوق.

Zeynep: Merhaba Nur, Nasılsın?
Nur: Merhaba, teşekkür ederim Zeynep, iyiyim, ya sen?
Zeynep: Ben de iyiyim, teşekkürler.
Nur: Tatilde nereye gittin?
Zeynep: Çarşıya gittim.

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta "Tatilde ne yaptın? Tatilde nereye gittin?" gibi soru ifadelerini uygun isim ve fiillerle kullanabilme

Araştır/ Tekrarla 1

"رَأَيْتُ دجاجَةً في القَرْيَة."
cümlesindeki "دجاجَةً" kelimesinin yerine öğrendiğiniz hayvan isimlerini kullanmak suretiyle kuracağınız yeni cümleleri defterinize yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'de geçen hayvan isimlerine dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arkadaşlarınızla birbirinize "Tatilde ne yaptın?" sorusunu yönelterek cevaplamaya çalışınız.

DİLBİLGİSİ: ARAPÇADA FİİL CÜMLESİ

القواعد: الجملة الفِعليّة

Arapçada cümleler ya bir fiille başlar, ya da bir isimle. Hangi tür kelimeyle başladığına bağlı olarak hem cümle adlandırması farklılaşır, hem de cümlenin analizi (i'râbı). Çünkü bir isim cümlesindeki söz varlıklarının (cümle ögelerinin) adlandırmasıyla fiil cümlesindeki ögelerin adlandırılışı farklıdır.

Arapçada fiille başlayan cümleye fiil cümlesi denir. Bir fiil cümlesinde cümleyi oluşturan temel ögelerin sıralanış biçimi şu şekildedir:

Fiil + Fâ'il (Özne) + Mef'ûl (Nesne)

Örnek: (Öğrenci bir mektup yazdı.) كَتَبَ الطالبُ رِسالَةً.

كَتَبَ	: Fiil
الطالبُ	: Fâ'il
رِسالَةً	: Mef'ûl

Fiil Cümlesinin Öznesi الفاعِل

Fiil cümlesinin öznesine Arapçada "fâ'il" denir. Fâ'il, hiçbir zaman fiilden önce gelmez, daima fiilden sonra gelir. Dolayısıyla fiilden önce kullanılan herhangi bir ismi veya zamiri "fâ'il" diye adlandırmayacak, fâ'ili hep fiilden sonra arayacağız.

Fâ'il olan sözcük, daima merfûdur. Fiil cümlesinde bir kelimeyi özne yerinde kullandığımızı, o kelimeyi "merfû" halde kullanmak suretiyle göstermiş oluruz.

(Öğrenci, doktoru tanıdı.) عَرَفَ الطالبُ الطبيبَ.

Bu cümlede "öğrenci" fâ'ildir, çünkü merfû kullanılmıştır. Ref alâmeti sonundaki damme'dir. الطالب (öğrenci) yerine الطبيب (doktor) kelimesi merfû olmuş olsaydı, o zaman cümlenin öznesi "doktor" olacak ve cümleyi "Doktor öğrenciyi tanıdı" biçiminde anlamlandıracaktık.

Fiil cümlesi kurarken dikkat edilecek hususların başında fiil ile fâ'il arasındaki bağlantı gelir. Zira cümle başında kullanılan fiilin yapısı, kendisinden sonra gelen fâ'ilin yapısına, eril veya dişil oluşuna, açık bir isim veya zamir oluşuna bağlı olarak değişkenlik gösterir.

Fiil Cümlesinde Fiil-Fâ'il İlişkisi

Bir fiil cümlesinin fâ'ili (öznesi), daima fiilden sonra gelir. Fiilden önce özne kullanılmışsa, bu öge fâ'il olarak adlandırılmaz, başka bir adla adlandırılır. Bu husus isim cümlesi bahsi işlenirken ayrıntısıyla ele alınacağından, burada bu konuya girilmeyecektir. Bizim unutmamamız gereken husus, fiil cümlesinde "fâ'il" olan sözcüğün hep fiilden sonra gelmek zorunda olduğu, yani fiilden sonra aranacağıdır.

Fiil, kendisinden sonra gelen fâ'ilinin aşağıdaki özelliklerine bağlı olarak şekillenir:

1. Fâ'il erilse fiil de eril; fâ'il dişilse, fiil de dişil yapıda kullanılır.

Örnek:

(Erkek öğrenci bir mektup yazdı.) كَتَبَ الطالبُ رِسالَةً.

(Kız öğrenci bir mektup yazdı.) كَتَبَتْ الطالبَةُ رِسالَةً.

Bu örneklerde, öznenin cinsiyetine bağlı olarak fiilin de yapısının değiştiğini fark ediniz.

2. Fâʻil açık bir isim ise (yani “yazdı”, “yazdılar”, “yazdın”, “yazdım”, “yazdık”, “yazıyorsun”, “yazıyoruz” örneklerinde olduğu gibi fiile bitişik açık veya gizli bir özne zamiri değil de Ali, Ayşe, doktor, mühendis, öğretmen gibi açık bir isim ise), fiil daima 3. tekil şahıs yapısında kullanılır. Fakat fâʻilin cinsiyetine bağlı olarak ya 3. tekil erildir, ya da 3. tekil dişildir.

Örnek:

كَتَبَ الطلابُ رِسالَةً. (Erkek öğrenciler bir mektup yazdılar.)

كَتَبَتْ الطالباتُ رِسالَةً. (Kız öğrenciler bir mektup yazdılar.)

يَسْبَحُ الرجالُ في البَحْرِ. (Adamlar denizde yüzüyorlar.)

تَسْبَحُ النساءُ في الحوضِ. (Kadınlar havuzda yüzüyorlar.)

Bu örneklerde fâʻiller çoğul olmalarına rağmen, açık bir isim olarak geldikleri için, fiillerin hep 3. tekil şahıs olarak kullanıldığını, ama fâʻilin cinsiyetine bağlı olarak ya üçüncü tekil eril, ya da üçüncü tekil dişil olarak kullanılmış olduğunu tekrar gözden geçiriniz.

3. Fâʻil açık bir isim olarak değil de gizli özne zamiri veya bitişik zamir olarak geliyorsa, bu durumda fiil tekillik, ikillik, çoğulluk, erillik ve dişillik bakımından fâʻile uygun çekimiyle kullanılır. Bu durum daha çok fâʻilin birden çok eyleminin peş peşe anlatıldığı anlarda karşımıza çıkar. Fâʻil ilk eylemde zikredilir, daha sonraki eylemlerde açıkça zikredilmez, ama fiilde o isme, yani fâʻile ait bitişik bir zamir bulunur ki böylece eylemin kim tarafından gerçekleştirildiği anlaşılabilsin.

Örnek:

Erkek öğrenciler okuldan çıktılar, kütüphaneye gittiler ve bir saat ders çalıştılar.

خرجَ الطلابُ من المدرسةِ وذَهَبُوا إلى المَكْتَبَةِ ودَرَسُوا ساعةً .

Arapçada her bir fiil, ister fâʻili açık bir isim olsun, ister gizli bir zamir, ister mefʻûlü olsun isterse olmasın, tek başına bile bir fiil cümlesi demektir. Dolayısıyla yukarıdaki örnekte altı çizili fiillerle başlayan üç fiil cümlesi bulunmaktadır. Ancak ikinci ve üçüncü cümleler, ortak özneleri dolayısıyla birinci cümleye bağlıdırlar ve ardı ardına gelmektedirler. Bu cümleleri teker teker ele alarak konuyu daha iyi kavramaya çalışalım:

Erkek öğrenciler okuldan çıktılar (خرجَ الطلابُ من المدرسةِ): Bu örnekte fâʻil (الطلابُ) açık bir isim olarak geldiği için ve de eril olduğu için, fiil 3. tekil şahıs, eril olarak geldi. Fâʻil, “erkek öğrenci” veya “iki erkek öğrenci” biçiminde de olsaydı, fiil yine aynı şekilde üçüncü tekil şahıs, eril olarak kullanılacaktı:

خرجَ الطالبُ من المدرسةِ veya خرجَ الطالبانِ من المدرسةِ gibi.

Kütüphaneye gittiler (وذَهَبُوا إلى المَكْتَبَةِ): Bu örnekte baştaki *vâv*, Türkçede virgül ile ayrılan, birbirine anlamca bağlı iki cümleyi bağlamada kullanılan atıf vâvıdır. Bu vâvı bir kenara koyarsak, fiilden sonra fâʻilinin açık bir isim olarak gelmediği görülür. Onun yerine cümlenin Türkçesinde olduğu gibi Arapçasında da fiile bitişik özne zamiri kullanılmıştır. (ذَهَبَ) fiilinin (ذَهَبُوا) formu, fiil çekimlerinde gördüğümüz gibi, 3. çoğul eril şahsa ait çekimdir ve bu şekliyle fiil “gittiler” anlamını kazanmaktadır, ama gidenler kadın değil, erkektirler. Türkçede “ler” ekinin eylemin 3. çoğul şahıs tarafından yapıldığını göstermesi gibi, Arapçada mâzî fiile bitişen vâv da eylemin 3. çoğul eril şahıs tarafından yapıldığını göstermektedir. Dolayısıyla vâv, fiile bitişik özne zamiridir ve fâʻildir.

Bir saat ders çalıştılar (ودَرَسُوا ساعةً): Burada da (درس – ders çalıştı) fiilinin fâʻili açık bir isim olarak gelmemiştir. Bu yüzden, (درس) fiili, “erkek öğrenciler”in temsil ettiği 3. çoğul şahıs, eril formuna uygun yapısıyla kullanılmış ve böylece “ders çalıştılar” anlamı oluşturulmuştur. Burada da fâʻil, fiile bitişik özne zamiri olan çoğul vâvıdır.

Aşağıdaki tablolarda mâzî ve muzâri fiillere bitişik olarak gösterilen "bitişik özne zamirleri"ni inceleyiniz.

Bitişik Özne Zamirleri (Merfû Muttasıl Zamirler) (ضَمائِرِ الرَّفْعِ المـُتَّصِلَة)

Bitişik özne zamirleri mâzî ve muzâri fiile bitişen ve fâʿil yerinde kullanılan zamirlerdir.

Mâzî fiile bitişen özne zamirleri aşağıda bir tablo olarak verilmektedir.

Zamir	Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
ا–و	كَتَبوا	كَتَبا	كَتَبَ	Eril (gâib)
ا–ن	كَتَبْنَ	كَتَبَتا	كَتَبَتْ	Dişil (gâibe)
تَ–تُمَا– تُمْ	كَتَبْتُمْ	كَتَبْتُمَا	كَتَبْتَ	Eril (muhâtab)
تِ – تُما – تُنَّ	كَتَبْتُنّ	كَتَبْتُما	كَتَبْتِ	Dişil (muhataba)
تُ — نا	كَتَبْنَا		كَتَبْتُ	Mutekellim

Örnek verecek olursak;

كَتَبَ (yazdı) fiilinde gizli zamir olan (هُوَ: o - erkek-) ve كَتَبَتْ (yazdı) fiilinde gizli zamir olan (هِيَ: o -kadın-) fâʿil durumundadır.

كَتَبَا (ikisi yazdılar) fiilinde, (ا) fâʿil durumundadır. Bu elife Arapçada *elifu'l-isneyn* (ikil elifi) denir.

كَتَبوا (yazdılar) fiilinde, (و) fâʿil durumundadır. Bu vâva Arapçada *vâvu'l-cemâʿa* (çoğul vâvı) denir.

كَتَبْنَ (yazdılar) fiilinde, (نَ) fâʿil durumundadır. Eylemin kadınlar tarafından yapıldığını göstermektedir. Bu zamire Arapçada *nûnu'n-nisve* (kadınlar nûnu) denir.

كَتَبْتَ (yazdın) fiilindeki (تَ), كَتَبْتُما (ikiniz yazdınız) fiilindeki (تُما), كَتَبْتُمْ (yazdınız) fiilindeki, (تُمْ), كَتَبْتِ (yazdın) fiilindeki (تِ), كَتَبْتُنّ (yazdınız) fiilindeki (تُنَّ), كَتَبْتُ (yazdım) fiilindeki (تُ) fâʿil durumundadır. Buradaki fiile bitişik "harekeli te"lere Arapçada *tâu'l- muteharrike* denir. Tümü bitişik özne zamiridir.

كَتَبْنَا (yazdık) fiilinde, (نا) fâʿil durumundadır. Bu zamire Arapçada *nâ'l-fâʿilîn* (özne nâ) adı verilir.

Muzâri fiile bitişen özne zamirleri aşağıda bir tablo olarak verilmektedir.

Zamir	Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
ا — و	يَكْتُبونَ	يَكْتُبانِ	يَكْتُبُ	Eril (gâib)
ا — ن	يَكْتُبْنَ	تَكْتُبانِ	تَكْتُبُ	Dişil (gâibe)
ا — و	تَكْتُبونَ	تَكْتُبانِ	تَكْتُبُ	Eril (muhâtab)
ي — ا — ن	تَكْتُبْنَ	تَكْتُبانِ	تَكْتُبِينَ	Dişil (muhataba)
	نَكْتُبُ		أَكْتُبُ	Mutekellim

Muzâri fiillere bitişik özne zamirleri dört tanedir: ikil şahıslardaki elif (elifu'l-isneyn), eril çoğullardaki vâv (vâvu'l-cemâʿa), 2. tekil şahıs, dişil formundaki ye (buna *yâu'l-muhâtaba* denir) ve dişil çoğullardaki nûn (nûnu'n-nisve). Bunların dışındaki muzâri formlarının bitişik özne zamirleri yoktur. Bu yapılara ait özneler, gizli zamirlerdir. Örnek verecek olursak;

يَكْتُبُ (yazıyor) fiilinde, gizli zamir olan (هُوَ: o-erkek-) ve تَكْتُبُ (yazıyor) fiilinde, gizli zamir olan (هِيَ: o - kadın-) fâ'il durumundadır.

أَكْتُبُ (yazıyorum) fiilinde, gizli zamir olan (أَنَا: ben) ve نَكْتُبُ (yazıyoruz) fiilinde, gizli zamir olan (نَحْنُ: biz) fâ'il durumundadır.

يَكْتُبُونَ (onlar yazıyorlar) fiilinde, *vâvu'l-cemâ'a* (çoğul vâvı) fâ'il durumundadır.

يَكْتُبْنَ (onlar yazıyorlar) fiilinde, *nûnu'n-nisve* (kadınlar nûnu) fâ'il durumundadır.

تَكْتُبِينَ (yazıyorsun) fiilinde, *yâu'l muhataba* fâ'il durumundadır.

تَكْتُبْنَ (yazıyorsunuz) fiilinde, *nûnu'n-nisve* (kadınlar nûnu) fâ'il durumundadır.

Öğrenme Çıktısı

2 Fiil cümlesinin yapısını ve ögelerini tanıyabilme, bitişik özne zamirlerini (merfû muttasıl zamirleri) ayırt edebilme, Fiil-Fâ'il uyumu kuralını uygulayabilme ve örnek cümlelerle pekiştirebilme

Araştır/ Tekrarla 2

Şimdi konuyu anlayıp anlamadığınızı test etmek için, "bilmece" tadında bir soru soralım ve birlikte sorunun cevabını bulmaya çalışalım. Soru şu: Yukarıdaki "Erkek öğrenciler okuldan çıktılar, kütüphaneye gittiler ve bir saat ders çalıştılar." cümlesinin öznesini "erkek öğrenciler" yerine "kız öğrenciler – الطالبات" biçiminde değiştirirsek, acaba cümledeki fiiller nasıl bir biçim alır?

İlişkilendir/ Karşılaştır

Fiil ve fâ'il uyumu konusunda yukarıda okuduklarınızı birinci bölümdeki Mâzî Fiil çekimi tablosuyla karşılaştırınız. Tabloda fiilden önce verilen ayrık özne zamirlerinin fâ'il olmadığına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla, özneleri eril-dişil değiştirmek suretiyle karşılıklı fiil cümleleri kurunuz.

FİİL CÜMLESİNİN NESNESİ

المفعول به

Fiil cümlesinin nesnesine, bir başka ifadeyle "düz tümleç"e Arapçada "mef'ûlun bih", kısaca "mef'ûl" diyoruz. Türkçede yükleme "neyi, kimi" sorusu yöneltildiğinde alınan cevap "nesne"yi gösteriyor olsa da, Arapçada bazen bu yanıt "mef'ûlun bih" olmayabilir. Arapçada "mef'ûl"ü, biraz sıra dışı bir tanımla, şu şekilde tanımlamamız mümkündür:

Mef'ûl, fiil cümlesinde fiilden sonra gelen; başında herhangi bir harf-i cer bulunmayan, fâ'il veya zarf veya tamlayan olmayan *mansûb* isimdir.

Bir ismi fiil cümlesinde fâ'il olarak kullandığımızı göstermek için onu nasıl *merfû* halde kullanıyorsak, bir ismi mef'ûl olarak kullandığımızı göstermek için de o ismi mutlaka *mansûb* halde kullanırız.

Kural şu: Fâ‘il daima *merfû*; mef‘ûlun bih daima *mansûb*.

Örnekler:

شَرِبَ الطِّفْلُ الماءَ. (Çocuk, suyu içti.)

شَرِبَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.
الطِّفْلُ : Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.
الماءَ : Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

كَسَرَ الأَطْفالُ الزّجاجَ. (Çocuklar, camı kırdı.)

كَسَرَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.
الأَطْفالُ : Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.
الزّجاجَ : Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

فَحَصَ الطَبيبانِ المريضَ. (İki doktor, hastayı muayene etti.)

فَحَصَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.
الطّبيبانِ : Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti elif, çünkü ikil.
المَريضَ : Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

فَتَحَ المُعَلّمونَ النّافذةَ. (Öğretmenler, pencereyi açtı.)

فَتَحَ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.
المُعَلّمونَ : Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti vâv, çünkü düzenli eril çoğul.
النّافذةَ : Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

كَتَبَتْ الطّبيبةُ الوَصْفَةَ. (Kadın doktor, reçeteyi yazdı.)

كَتَبَتْ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, dişil.
الطّبيبةُ : Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.
الوصفةَ : Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

صَنَعَتْ البناتُ الطعامَ. (Kızlar, yemeği yaptılar.)

صَنَعَتْ : Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, dişil.
البناتُ : Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.
الطّعامَ : Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

Fâ‘il ile Mef‘ûl’ün Yer Değiştirmesi

Fiil cümlesinin yapısı normalde fiil+fâ‘il+mef‘ûl biçimindedir. Burada fiilin başta kullanılma zorunluluğu olduğunu (eğer cümle fiil cümlesi olacaksa) biliyorsunuz. Fâ‘ilin yeri normalde fiilden hemen sonradır. Bununla birlikte fâ‘il ile mef‘ûl, bazen vurguya bağlı olarak yer değiştirebilirler.

شَرِبَ الحَليبَ الطِّفْلُ. (Sütü, çocuk içti.)

شَرِبَ	: Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril.
الحَليبَ	: Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
الطِّفلُ	: Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

(Bu cümlede, yüklemin “içmek” fiili olması dolayısıyla fâ‘ilin “çocuk” olduğu, hareke yanı sıra anlamca da açıktır.)

فَتَحَتْ البابَ الفتاةُ. (Kapıyı, genç kız açtı.)

فَتَحَتْ	: Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, dişil
البابَ	: Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
الفَتاةُ	: Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

(Bu cümlede, yüklemin “açmak” fiili olması dolayısıyla fâ‘ilin “genç kız” olduğu, hareke yanı sıra anlamca da açıktır.)

رَسَمَ الصورةَ تِلميذٌ. (Resmi, bir öğrenci çizdi.)

رَسَمَ	: Mâzî fiil, 3. tekil şahıs, eril
الصورةَ	: Nesne (mef‘ûl), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
تلميذٌ	: Özne (fâ‘il), merfû, ref alâmeti sondaki damme.

(Bu cümlede, yüklemin “çizmek” fiili olması dolayısıyla fâ‘ilin “öğrenci” olduğu, hareke yanı sıra anlamca da açıktır.)

Fâ‘il ile Mef‘ûl Ne Zaman Yer Değiştiremez?

Tamamıyla bir mantık sorusudur ve cevabı da mantıkidir. Tahmin edeceğiniz gibi, fâ‘ili mef‘ûlden ayırt edebileceğimiz hiçbir alâmet yoksa, fâ‘il olanın tek göstergesi normalde mef’ûlden önce geliyor oluşu (yani *fâ‘ilin mef‘ûle göre önceliği*) ise, bu durumda fâ‘il olan sözcüğün mef‘ûl olan sözcükten önce kullanılması zorunludur; bu iki öge ancak böyle bir durumda aslâ yer değiştiremez.

Öğrenme Çıktısı

3 Fiil cümlesinin nesnesi olan mef'ûlü tanıma ve fâ'il ile mef'ûlün yer değiştirip değiştiremediği durumları ayırt edebilme

Araştır/ Tekrarla 3

1. ضَرَبَ عيسى موسى .

Bilin bakalım kim kimi dövdü? İsa mı, yoksa Musa mıdır döven? (İsa ve Musa'nın sonundaki elifi maksureler son harekenin görünmesini engelliyorlar!)

2. أَكْرَمَ مرتضى مصطفى .

Bilin bakalım, kim kime ikram etti? Mustafa mı, Murtaza mı ikram eden? (Bu cümlede de Mustafa ve Murtaza'nın sonundaki illetli harfler son harekenin görünmesini engelliyorlar!)

3. تَبِعَتْ منى ليلى . .

Bilin bakalım, kim kimi takip etti? Leyla mı, Munâ mı takip eden? (Bu cümlede Munâ ve Leylâ'nın sonundaki illetli harfler, son harekenin görünmesini engelliyorlar!)

4. أَخْبَرَتْ مصطفى ليلى . .

Bilin bakalım, kim kime haber verdi? Leyla mı, Mustafa mı haber veren? (Bu cümlede de Mustafa ile Leyla'nın sonundaki illetli harfler, son harekenin görünmesini engelliyorlar!)

5. عَرَفَ منى عيسى . .

Bilin bakalım, kim kimi tanıdı? Munâ mı İsa'yı tanıdı, yoksa İsa mı Munâ'yı tanıdı? (Bu cümlede İsa ve Munâ'nın sonundaki illetli harfler, son harekenin görünmesini engelliyorlar!)

İlişkilendir/ Karşılaştır

Fiil cümlesinde fâ'il merfû, mef'ûl ise mansûbdur. Fiil cümlesinde merfû ve mansûb olan ögeleri, tekil, ikil ve çoğul isimlerin merfû ve mansûb olma durumları konusunda üçüncü bölümde gördüğünüz konularla ilişkilendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşınızla "فَحَصَ الطَّبِيبانِ المريضَ." cümlesinin fâ'ilini eril-dişil ve tekil - ikil - çoğul şeklinde; mef'ûlünü ise eril-dişil şeklinde değiştirerek karşılıklı olarak cümleler kurunuz.

NE YEDİN?, NE İÇTİN?

ماذا أَكَلْتَ و ماذا شَرِبْتَ؟

مَرحَبًا. أنا عَلِي. زَوْجَتي طَبَخَتْ الطَّعَامَ وأَكَلْنا.
أَكَلْتُ الدجاجَ والأَرُزَّ والسَّلَطَة، وشَرِبْتُ الماءَ.
Merhaba. Ben Ali. Eşim yemek pişirdi ve yedik.
Ben, tavuk, pilav ve salata yedim.
Su içtim.

مَرحَبًا. أَنا عائِشَة. طَبَخْتُ الطَّعامَ. أَكَلْتُ
اللَّحْمَ والحُمُّصَ، وشَرِبْتُ العَصيرَ.
Merhaba. Ben Ayşe. Yemek pişirdim. Ben
et ve humus yedim.
Meyve suyu içtim.

مَنْ طَبَخَ الطَّعامَ؟
Yemeği kim pişirdi?

عَائِشَة طَبَخَتْ.
Ayşe pişirdi.

ماذا أَكَلَتْ عَائِشَة؟
Ayşe ne yedi?

أَكَلَتْ عائِشَةُ اللَّحْمَ والحُمُّصَ.
Ayşe et ve humus yedi.

مَاذا شَرِبَتْ عائِشَةُ؟
Ayşe ne içti?

شَرِبَتْ عَائِشَةُ العَصير.
Ayşe meyve suyu içti.

ماذا أَكَلَ عَلِيٌّ؟
Ali ne yedi?

أَكَلَ عَلِيٌّ الدَجاجَ والأَرُزَّ والسَّلَطَة.
Ali tavuk, pilav ve salata yedi.

مَاذا شَرِبَ عَلِيٌّ؟
Ali ne içti?

شَرِبَ عَلِيٌّ المَاءَ.
Ali su içti.

ماذا تَشْرَب؟

Ne İçersin?

أَشْرَبُ الحَليبَ.

أشْرَبُ الماءَ.

أشرَبُ القهوةَ.

Ne Yersin?

ماذا تأكُلُ؟

لَحْم

دَجاج

كَباب

حَساء

سَلَطَة

حَلَوِيّات

Öğrenme Çıktısı

4 Fiil cümleleri kurarak günlük hayatta ne yiyip içtiğini ifade edebilme

Araştır/ Tekrarla 4

Öğrendiğiniz yiyecek ve içecek isimlerini "أَكَلْتُ الدَجاجَ." ve "شَرِبْتُ الماءَ." cümlelerindeki "الدجَاجَ" ve "الماءَ" kelimelerini değiştirmek suretiyle defterinize yazarak tekrar ediniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

"أَكَلَ" ve "شَرِبَ" fiillerinin Kur'ân-ı Kerîm'de nasıl kullanıldığına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birbirinize "Ne yedin? Ne içtin?" sorularını sorarak cevaplamaya çalışınız.

okuma

قراءة

في المَدْرَسَة

ذَهَبَ التَّلامِيذُ إِلى المَدْرَسَةِ. وَدَخلوا إلى الصَّفِ وجلَسُوا. وَ في الدَّرْسِ رَسَموا مَعًا. رَسَمَ عُثْمَانُ بُيُوتًا وَأَطْفالاً. رَسَمَتْ زَيْنَبُ حَدِيقَةً وَأَزْهَارًا وأَشْجَارًا. رَسَمَ أَحْمَدُ كَلْبًا وَحِصانًا. وَ رَسَمَ مُصْطَفى سَيَّارَةً و شَاحِنَةً. نَظَرَتْ المُدَرِّسَةُ إلى الصُّوَرِ و قَالَتْ: أَحْسَنْتُمْ. بَعْدَ الدَّرْسِ خَرَجوا إِلَى الحَديقَةِ و لَعِبُوا. لَعِبَ أَحْمَدُ وَمُصطَفى الكُرَةَ. حَضَرَ عُثمانُ ولَعِبُوا مَعًا. لَعِبَتْ زَيْنَبُ مَعَ البَناتِ. رَكَضَتْ التِّلْميذَاتُ وتَعِبْنَ. نظَرَتْ المُدَرِّسَةُ إلى التَّلاميذِ وقالَتْ: هَيّا بِنا. دَخَلُوا إلى الصَّفِ وجَلَسُوا على مَقاعِدِهِمْ. ثُمَّ كَتَبَوا دُرُوسَهُمْ.

Okulda

Öğrenciler okula gittiler. Sınıfa girdiler ve oturdular. Derste birlikte resim yaptılar. Osman evler ve çocuklar çizdi. Zeynep, bir bahçe, çiçekler ve ağaçlar çizdi. Ahmet bir köpek ve bir at çizdi. Mustafa bir araba ve bir kamyon çizdi. Öğretmen resimlere baktı ve "Aferin!" dedi. Dersten sonra bahçeye çıktılar ve oynadılar. Ahmet ve Mustafa top oynadı. Osman geldi ve birlikte oynadılar. Zeynep kızlarla oynadı. Kız öğrenciler koştular ve yoruldular. Öğretmen öğrencilere baktı ve "Haydi!" dedi. Sınıfa girdiler ve sıralarına oturdular. Sonra derslerini yazdılar.

alıştırmalar

التَدْريبات

1- Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen fiilin uygun formuyla doldurunuz.

1................ المريضُ الدواءَ . (شَرِب)

2................ الطفلةُ في الحديقةِ . (لَعِب)

3................ المُمَرِّضَةُ مِن العيادةِ . (خَرَجَ)

4................ اللاعبُ إلى الملعبِ . (ذَهَب)

5................ المعلّمانِ الدّرسَ . (كَتَب)

6................ المُهَنْدِسُونَ المَشْروعَ . (صَنَعَ)

7................ الطبيبَتانِ المَريضَ . (فَحَص)

8................ الطالباتُ في الصّف . (جَلَس)

9................ الكِتابَ البنتُ . (دَرَس)

10................ الحَقيقةَ الحاكمُ . (فَهِمَ)

2- Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen fiilin uygun formuyla doldurunuz.

1. .... (جَلَسَ) الطالبتان في الحديقة و .... (شَرِب) الشايَ والقَهْوة.

2. .... (كَتَبَ) الطلابُ الدّرس و .... (خَرَجَ) من الصّفِّ.

3. .... (عَمِلَ) العُمّالُ في المَصْنَعِ و .... (طَلَبَ) الأُجرةَ.

4. .... (نَظَرَ) الرجلانِ إلى القائِمَةِ و .... (دَفَعَ) الحسابَ.

5. .... (لَعِبَ) البَناتُ في الحديقة و .... (دَخَلَ) إلى البيوتِ.

6. .... (ذَهَبَ) الولدان إلى المَلعبِ و .... (لَعِبَ) الكُرَةَ .

7. .... (خَرَجَ) العامِلَةُ مِن المُسْتَشْفى و .... (ذَهَبَ) إلى بَيْتِها.

8. .... (رَسَبَ) الطالبُ في الامْتِحانِ و .... (حَزِنَ).

9. .... (رَجَعَ) الأطْفالُ مِن الحَدِيقَةِ و .... (غَسَلَ) أَيْدِيَهُمْ.

10. .... (نَزَلَ) المهندسانِ من الحافِلَةِ و .... (رَكِبَ) القِطارَ.

3- Aşağıdaki cümlelerin öznelerini ikil ve çoğul yaparak cümleleri yeniden yazınız.

عَرَفَ المُدَرّسُ النَّتِيجَةَ في الصباحِ.

....

....

شَرِبَتْ المُدَرّسَةُ العَصيرَ في الظّهر.

....

....

4- Aşağıdaki cümlelerin mef'ûllerini bularak altını çiziniz ve i'râbını yapınız.

1. غَسَلَ الرّجلُ السيّارةَ.

2. تَشْرَبُ الأمُّ القَهْوَةَ.

3. يَكْتُبُ التلميذُ الدّرسَ في الصّفِّ.

4. طَرَقَ البابَ الصَديقانِ.

5. فَحَصَ المَريضَيْنِ طَبيبانِ.

6. عَرَفَتْ الطالِباتِ المُعَلِّمَةُ.

5- Aşağıdaki cümlelerin fâʿillerini belirtiniz.

1. تشْرَبون العَصير في الحَديقةِ.
2. طَبَخْنا الطَّعامَ في المطْبَخ.
3. يرْكَبُ الحِصَانَ الطالِبُ.
4. أَكَلْتُمْ اللَّحْمَ والحُمُّصَ.
5. تَفْحَصُ المَرِيضَ الطَّبيبَةُ.
6. أَدْرُسُ في الصّفِّ.
7. رَسَمْتُ سيَّارَةً و بيْتًا.
8. تَنْظُرينَ إلى الصُّورة.
9. رَكَضَتْ في المستشفى.
10. يَكْتُبْنَ الرِّسالةَ في البَيْتِ.
11. طَلَبَ القَهوَةَ مِنْ عَليّ.
12. فَتَحَ المُهَنْدسونَ مَكْتَبًا في القاهِرة.

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيص

1 Günlük hayatta "Tatilde ne yaptın? Tatilde nereye gittin?" gibi soru ifadelerini uygun isim ve fiillerle kullanabilme

Günlük Hayatımızda Arapça

Bu ifadeler günlük dilde sık kullanılan ifadelerdir. Diyaloglarla bunların pekiştirilmesi sağlanmıştır.

2 Fiil cümlesinin yapısını ve ögelerini tanıyabilme, bitişik özne zamirlerini (merfû muttasıl zamirleri) ayırt edebilme, Fiil-Fâ'il uyumu kuralını uygulayabilme ve örnek cümlelerle pekiştirebilme

Arapçada Fiil Cümlesi

Arapçada fiille başlayan cümleye fiil cümlesi denir. Bir fiil cümlesinde cümleyi oluşturan temel ögelerin sıralanış biçimi şu şekildedir:

Fiil + Fâ'il (Özne) + Mef'ûl (Nesne)

Fiil cümlesi kurarken dikkat edilecek hususların başında fiil ile fâ'il arasındaki bağlantı gelir. Zira cümle başında kullanılan fiilin yapısı, kendisinden sonra gelen fâ'ilin yapısına, eril veya dişil oluşuna, açık bir isim veya zamir oluşuna bağlı olarak değişkenlik gösterir.

Fâ'il açık bir isim ise, yani fiile bitişik açık veya gizli bir özne zamiri değilse, fiil daima 3. tekil şahıs yapısında kullanılır. Fâ'ilin cinsiyetine göre ya 3. tekil eril, ya da 3. tekil dişil olarak kullanılır.

3 Fiil cümlesinin nesnesi olan mef'ûlü tanıma ve fâ'il ile mef'ûlün yer değiştirip değiştiremediği durumları ayırt edebilme

Fiil Cümlesinin Nesnesi

Fiil cümlesinin nesnesine, "mef'ûl " denir. Mef'ûl, fiil cümlesinde fiilden sonra gelen; başında herhangi bir harf-i cer bulunmayan, fâ'il veya zarf veya tamlayan olmayan *mansûb* isimdir.

Fiil cümlesinde fâ'il *merfû*, mef'ûl *mansûb* halde kullanılır.

Fâ'ilin yeri normalde fiilden hemen sonradır. Bununla birlikte fâ'il ile mef'ûl, bazen vurguya bağlı olarak yer değiştirebilirler. Ancak fâ'ili mef'ûlden ayırt edebileceğimiz hiçbir alâmet yoksa, fâ'il olanın tek göstergesi normalde mef'ûlden önce geliyor oluşu ise, bu durumda fâ'il olan sözcüğün mef'ûl olan sözcükten önce kullanılması zorunludur.

4 Fiil cümleleri kurarak günlük hayatta ne yiyip içtiğini ifade edebilme

Ne yedin?, Ne içtin?

Günlük hayatta kullanılan bazı yiyecek ve içecek isimleri örnek cümlelerle ve görsellerle sunulmaktadır.

1 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bir hayvan ismi **değildir?**

A. بقرة

B. ماعز

C. دجاجة

D) حصان

E. مزرعة

2 "ذَهَبْتُ إلى قريتي في العُطْلَة." ifadesinin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A. Tatilde köye gittim.
B. Tatilde köyüne gittin.
C. Tatilde köyümüze gittik.
D. Tatilde köyüme gittim.
E. Tatilde köylerine gittiler.

3 Fiil cümlesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

A. Fiil cümlesinin öznesine fâ'il denir.
B. Fiil cümlesinin nesnesi daima merfû'dur.
C. Özne ve yüklem cinsiyet bakımından uyumludur.
D. Fiil cümlesinin nesnesine mef'ûl denir.
E. Fiil cümlesinin öznesi daima merfû'dur.

4 Aşağıdaki cümlenin nesnesi hangi şıkta doğru olarak verilmektedir?

كَتَبَ الطالبُ الدّرسَ في البيتِ.

A. كَتَبَ

B. الدّرسَ

C. البيتِ

D. في

E. الطالبُ

5 .... (جَلَسَ) الطالباتُ في الحديقة.

Cümledeki boşluğa uygun düşecek fiil çekimi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmektedir?

A. جَلَسْنَ

B. جَلَسَ

C. جَلَسَتْ

D. جَلَسوا

E. جَلَسَتا

6 فَحَصَ الطّبيبُ المَريضَ في المُسْتَشْفى.

Yukarıdaki cümlenin i'râbıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. فَحَصَ : Mâzî fiil, 3. tekil, dişil.

B. الطّبيبُ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki damme.

C. الطّبيبُ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

D. المُسْتَشْفى : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha (illetli harf sondaki fethanın görünmesini engellemiştir).

E. المَريضَ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki fetha.

7 Aşağıdaki boşluğa gelecek fiil seçeneklerden hangisinde doğru olarak çekimlenmiştir?

يَخْرُجُ الولدان من البَيْتِ و .... (ذهب) إلي المَلعب.

A. يذْهبانِ

B. تَذهبانِ

C. يذهبُ

D. يذهبون

E. تذهبون

8 عَرَفَ الْمُدَرِّسُ النتيجةَ في الصباحِ.

Yukarıdaki cümlede özne çoğul yapıldığı takdirde aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

A. عَرَفَ الْمُدَرِّسانِ النتيجةَ في الصباحِ.
B. عَرَفُوا الْمُدَرِّسونَ النتيجةَ في الصباحِ.
C. عَرَفْنَ الْمُدَرِّساتُ النتيجةَ في الصباحِ.
D. عَرَفَ الْمُدَرِّسونَ النتيجةَ في الصباحِ.
E. عَرَفَتْ الْمُدَرِّستانِ النتيجةَ في الصباحِ.

9 Aşağıdakilerden hangisi ماذا تَشْرَبُ؟ sorusuna cevap olarak verilemez?

A. عصير
B. قهوة
C. حليب
D. ماء
E. لحم

10 طَبَخْنَ اللَحْمَ و الأُرُزَّ في المطْبَخِ.

Yukarıdaki cümlenin fâ'ili aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. Gizli zamir olan هِيَ
B. اللحْمَ
C. Gizli zamir olan نَحْنُ
D. نا (nâ'l-fâ'ilîn)
E. ن (nûnu'n-nisve)

1. E	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 4" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. D	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 4" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. B	Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesi ve Fiil Cümlesinin Öznesi" ile "Fiil Cümlesinin Nesnesi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. B	Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinin Nesnesi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. C	Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinde Fiil-Fâ'il İlişkisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. C	Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinin Nesnesi" konusundaki "i'râb" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. A	Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinde Fiil-Fâ'il İlişkisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. D	Yanıtınız yanlış ise "Fiil Cümlesinde Fiil-Fâ'il İlişkisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. E	Yanıtınız yanlış ise "Ne İçersin?" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. E	Yanıtınız yanlış ise "Bitişik Özne Zamirleri (Merfû Muttasıl Zamirler)" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

4 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 2

خرجَتْ الطالباتُ من المدرسةِ وذَهَبْنَ إلى المَكْتَبَةِ ودَرَسْنَ ساعةً .

Araştır 3

Örnek 1: ضَرَبَ عيسى موسى.
İsa, Musa'yı dövdü. (Çünkü fâ'ili mef'ûlden ayırt edebilmemiz için fâ'ilin mef'ûle göre önceliği dışında bir gösterge yok. Bu durumda önce kullanılan, yani İsa fâ'il olmak zorundadır.)

Örnek 2: أَكْرَمَ مرتضى مصطفى.
Murtaza, Mustafa'ya ikram etti. (Çünkü fâ'ili mef'ûlden ayırt edebilmemiz için fâ'ilin mef'ûle göre önceliği dışında bir gösterge yok. Bu durumda önce kullanılan, yani Murtaza fâ'il olmak zorundadır.)

Örnek 3: تَبِعَتْ منى ليلى.
Munâ, Leyla'yı takip etti. (Çünkü fâ'ili mef'ûlden ayırt edebilmemiz için fâ'ilin mef'ûle göre önceliği dışında bir gösterge yok. Bu durumda önce kullanılan, yani Munâ fâ'il olmak zorundadır.)

Örnek 4: أَخْبَرَتْ مصطفى ليلى.
Leyla, Mustafa'ya haber verdi. (Burada durum yukarıdaki örneklere benzemiyor. Dikkat edileceği üzere fâ'il ve mef'ûl cinsiyet bakımından birbirinden farklı. Fiil dişil yapıda olunca, fâ'ilin hangi kelime olduğu artık belli. Her ne kadar sonda kullanılmışsa da fâ'il Leyla'dır ve burada fâ'il ile mef'ûlun yer değiştirmesinde bir sakınca yoktur.)

Örnek 5: عَرَفَ منى عيسى.
İsa, Muna'yı tanıdı. (Burada da fark edileceği üzere fâ'il ve mef 'ûl cinsiyet bakımından birbirinden farklıdır. Fiil eril yapıda olunca, fâ'ilin eril kelime olduğu artık belli. Her ne kadar sonda kullanılmışsa da fâ'il İsa'dır ve burada fâ'il ile mef'ûlun yer değiştirmesinde bir sakınca yoktur.)

4 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

1. Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen fiilin uygun formuyla doldurunuz.

1. شَرِبَ المريضُ الدواءَ .
2. لَعِبَتْ الطفلةُ في الحديقةِ .
3. خَرَجَتْ الممرضةُ من العيادةِ .
4. ذَهَبَ اللاعبُ إلى الملعبِ .
5. كَتبَ المعلّمانِ الدّرسَ .
6. صَنَعَ المهندسون المشروعَ .
7. فَحَصَتْ الطبيبتان المَريضَ .
8. جَلَسَتْ الطالباتُ في الصّف .
9. دَرَسَتْ الكِتابَ البنتُ .
10. فَهِمَ الحَقيقةَ الحاكمُ .

Alıştırma 2

2. Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen fiilin uygun formuyla doldurunuz.

1. جلستْ الطالبتان في الحديقة و شَرِبَتا الشايَ والقَهْوة .
2. كَتَبَ الطلابُ الدّرس و خَرَجوا من الصّفِّ.
3. عَمِلَ العُمّالُ في المَصْنَعِ وطلبوا الأجرةَ.
4. نَظَرَ الرجلانِ إلى القائِمَةِ و دَفَعا الحِسابَ.
5. لَعِبَتْ البَناتُ في الحديقة و دَخَلْنَ إلى البيوتِ.
6. ذَهَبَ الولدان إلي المَلعبِ و لَعِبا الكُرَة .
7. خَرَجَتْ العامِلَةُ مِن المُسْتَشْفى و ذَهَبَتْ إلى بَيْتِها.
8. رَسَبَ الطالبُ في الامْتِحانِ و حَزِنَ.
9. رَجَعَ الأطْفالُ مِن الْحَديقَةِ و غَسَلوا أَيْدِيَهُمْ.
10. نَزَلَ المهندسانِ من الحافِلَةِ و رَكِبَا القِطارَ.

4 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 3

3. Aşağıdaki cümlelerin öznelerini ikil ve çoğul yaparak yeniden yazınız.

عَرَفَ المُدَرِّسُ النتيجة في الصباحِ.

عَرَفَ المدرسَانِ النتيجة في الصباحِ.عَرَفَ المدرسُونَ النتيجة في الصباحِ.

شَرِبَتْ المُدَرِّسَةُ العَصيرَ في الظّهر.

شَرِبَتْ المدرستَانِ العَصيرَ في الظّهر. شَرِبَتْ المدرسَاتُ العَصيرَ في الظّهر.

Alıştırma 4

4. Aşağıdaki cümlelerin mef'ûllerini bularak altını çiziniz ve i'râbını yapınız.

1. غَسَلَ الرّجلُ السيّارةَ.

السيّارةَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
(Cümlenin anlamı: Adam arabayı yıkadı.)

2. تَشْرَبُ الأمُّ القَهْوَةَ.

القَهْوَةَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
(Cümlenin anlamı: Anne kahveyi içiyor.)

3. يَكْتُبُ التلميذُ الدّرسَ في الصّفِّ.

الدّرسَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.
(Cümlenin anlamı: Erkek öğrenci dersi sınıfta yazıyor.)

4. طَرَقَ البابَ الصَديقانِ.

البابَ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha. (Burada mef'ûlün fâ'ilden önce gelmiş olduğunu fark ettiniz! Cümlenin anlamı: İki arkadaş kapıyı çaldı –tıkladı-.)

5. فَحَصَ المَريضَيْنِ طَبيبانِ.

المَريضَيْنِ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti "ي - ye", çünkü ikil bir kelime (Burada da mef'ûlün fâ'ilden önce gelmiş olduğunu fark ettiniz! Bu örnekte طَبيبانِ -iki doktor- kelimesi öznedir, zira merfû olarak kullanılmıştır, ref alâmeti ise "elif"tir, çünkü ikil bir kelimedir. Cümlenin anlamı: İki doktor, iki hastayı muayene etti.)

6. عَرَفَتْ الطالِباتِ المُعَلِّمَةُ.

الطالِباتِ : Mef'ûl, mansûb, nasb alâmeti sondaki kesra, çünkü düzenli dişil çoğul. (Bu cümlede de mef'ûlün fâ'ilden önce kullanılmış olduğunu fark ettiniz! Özne neden (الطالِباتِ) değil de (المُعَلِّمَةُ)'dur? Çünkü (المُعَلِّمَةُ) merfûdur, dolayısıyla fâ'il odur. Cümlenin anlamı: Kadın öğretmen kız öğrencileri tanıdı.)

4 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 5

5. Aşağıdaki cümlelerin fâ‘illerini belirtiniz.

1. تشْرَبون العَصير في الحَديقةِ. (Bitişik özne zamiri vâvu’l-cemâ‘a)

2. طَبَخْنا الطَعامَ في المطْبَخ. (Bitişik özne zamiri na’l-fâ‘ilîn)

3. يرْكَبُ الحِصَانَ الطالِبُ. (الطالِبُ)

4. أَكَلْتُمْ اللَّحْمَ والحُمُّصَ. (Bitişik özne zamiri tâu’l-muteharrike)

5. تَفْحَصُ الـمَرِيضَ الطَّبيبَةُ. (الطَّبيبَةُ)

6. أَدْرُسُ في الصّفِّ. (Gizli zamir أنا)

7. رَسَمْتُ سيَّارَةً و بيْتًا. (Bitişik özne zamiri tâu’l-muteharrike)

8. تَنْظُرِينَ إلى الصُّورة. (Bitişik özne zamiri yâu’l-muhâtaba)

9. رَكَضَتْ في المستشفى. (Gizli zamir هِي)

10. يَكْتُبْنَ الرِّسالةَ في اليبتِ. (Bitişik özne zamiri nûnu’n-nisve)

11. طَلَبَ القَهوَةَ مِنْ عَليّ. (Gizli zamir هُو)

12. فَتَحَ الـمُهَنْدسونَ مَكْتَبًا في القاهِرة. (الـمُهَنْدسونَ)

bölümün kelimeleri   كَلِماتُ القِسم

أُجْرَة (*ucra*) **ücret**

أَحْسَنْتُمْ (*ahsentum*) **Aferin(size)!**

أَخْبَرَ (*ahbara*) **haber verdi**

أُرُزّ (*uruzz*) **pilav**

اِسْتِراحَة (*istirâha*) **istirahat, dinlenme**

أَكْرَمَ (*ekreme*) **ikram etti**

أَيْدي (*eydî*) **eller**, (t.) يَد (*yed*)

بَحْر (*bahr*) **deniz**

بُرْتُقال (*burtukâl*) **portakal**

بَقَرَة (*bakara*) **inek**

تَبِعَ - يَتْبَعُ(*tebi'a - yetbe'u*) **takip etmek, izlemek**

جَميل (*cemîl*) **güzel, hoş, harika**

حافِلَة (*hâfile*) **otobüs**

حَزِنَ - يَحْزَنُ (*hazine - yahzenu*) **üzülmek**

حَساء (*hasâ*) **çorba**

حِساب (*hisâb*) **hesap**

حِصان (*hisân*) **at**

حَلْوى (*helvâ*) **tatlı**

حَليب (*halîb*) **süt**

حِمار (*himâr*) **eşek**

حُمُّص (*hummus*) **nohut, humus**

حَوْض (*havd*) **havuz**

حَقْل (*hakl*) **tarla**

دَجاجَة (*decâce*) **tavuk**

دَفَعَ - يَدْفَعُ (*defe'a – yedfe'u*) **ödemek**

دَواء (*devâ*) **ilaç**

رَأَيْتُ (*ra'eytu*) **gördüm** (بـ: **birini, bir şeyi**)

رَسَبَ - يَرْسُبُ (*resebe - yersubu*) **sınavdan vb. kalmak, başarısız olmak**

رَسَمَ - يَرْسُمُ (*reseme - yersumu*) **resim yapmak, resmetmek**

رَكِبَ – يَرْكَبُ (*rakibe - yerkebu*) **binmek**

رَكَضَ - يَرْكُضُ (*rakeda - yerkudu*) **koşmak**

زُجاج (*zucâc*) **cam**

سَبَحَ - يَسْبَحُ (*sebeha - yesbehu*) **yüzmek (deniz vb.)**

سَريع (*serî'*) **hızlı**

سَلَطَة / سَلاطَة (*salata/salâta*) **salata**

شاحِنَة (*şâhine*) **kamyon**

شاطِئ (*şâti'*) **kıyı, sahil**

صَنَعَ - يَصْنَعُ (*sana'a - yasna'u*) **yapmak**

صورَة (*sûra*) **resim, fotoğraf**

ضَرَبَ - يَضْرِبُ (*darabe - yadribu*) **vurmak, dövmek**

طَرَقَ - يَطْرُقُ (*taraka - yatruku*) **kapı vb. çalmak, vurmak**

ظُهْر (*zuhr*) **öğlen vakti**

عَرَفَ - يَعْرِفُ (*'arafa - ya'rifu*) **tanımak, bilmek**

عُطْلَة (*utle*) **tatil**

عِيادَة (*'iyâde*) **muayenehane**

غابَة (*gâbe*) **orman**

غَسَلَ - يَغْسِلُ (*gasele - yagsilu*) **yıkamak**

غَنَم (*ganem*) **koyun**, (ç.) أَغْنام (*agnâm*)

فَحَصَ - يَفْحَصُ (*fahasa - yefhasu*) **muayene etmek**

فَراوِلَة (*ferâvile*) **çilek**

قائِمَة (*kâ'ime*) **liste, katalog, menü**

قَرْيَة (*karye*) **köy**

قِطار (*kıtâr*) **tren**

كُرَة (*kure*) **top**

لَحْم (*lahm*) **et**

لَعِبَ - يَلْعَبُ (*la'ibe - yel'abu*) **oynamak**

لَيْمون (*leymûn*) **limon**

ماء (*mâ*) **su**

ماعِز (*mâ'iz*) **keçi**

مَزْرَعَة (*mezra'a*) **çiftlik**

مُسْتَشْفى (*musteşfâ*) **hastane**

مَشْروع (*meşrû'*) **proje**

مَكْتَب (*mekteb*) **ofis, büro**

مَكْتَبَة (*mektebe*) **kütüphane**

مَلْعَب (*mel'ab*) **stadyum**

نَعْنَع (*na'na'*) **nane**

وَصْفَة (*vasfe*) **reçete**

Bölüm 5

Arapçada İsim Cümlesi

öğrenme çıktıları

1
Günlük Hayatımızda Arapça 5
1 Günlük hayatta "…nerede?, …nerede biliyor musun?" gibi soru ifadelerini cümle içinde kullanabilme

2
Harf-i Cerler ve Yer Zarfları
2 Arapça harf-i cerler, anlamları, kullanım şekilleri ve yer zarflarına ilişkin bilgileri, görsellerle ve örnek cümlelerle pekiştirme

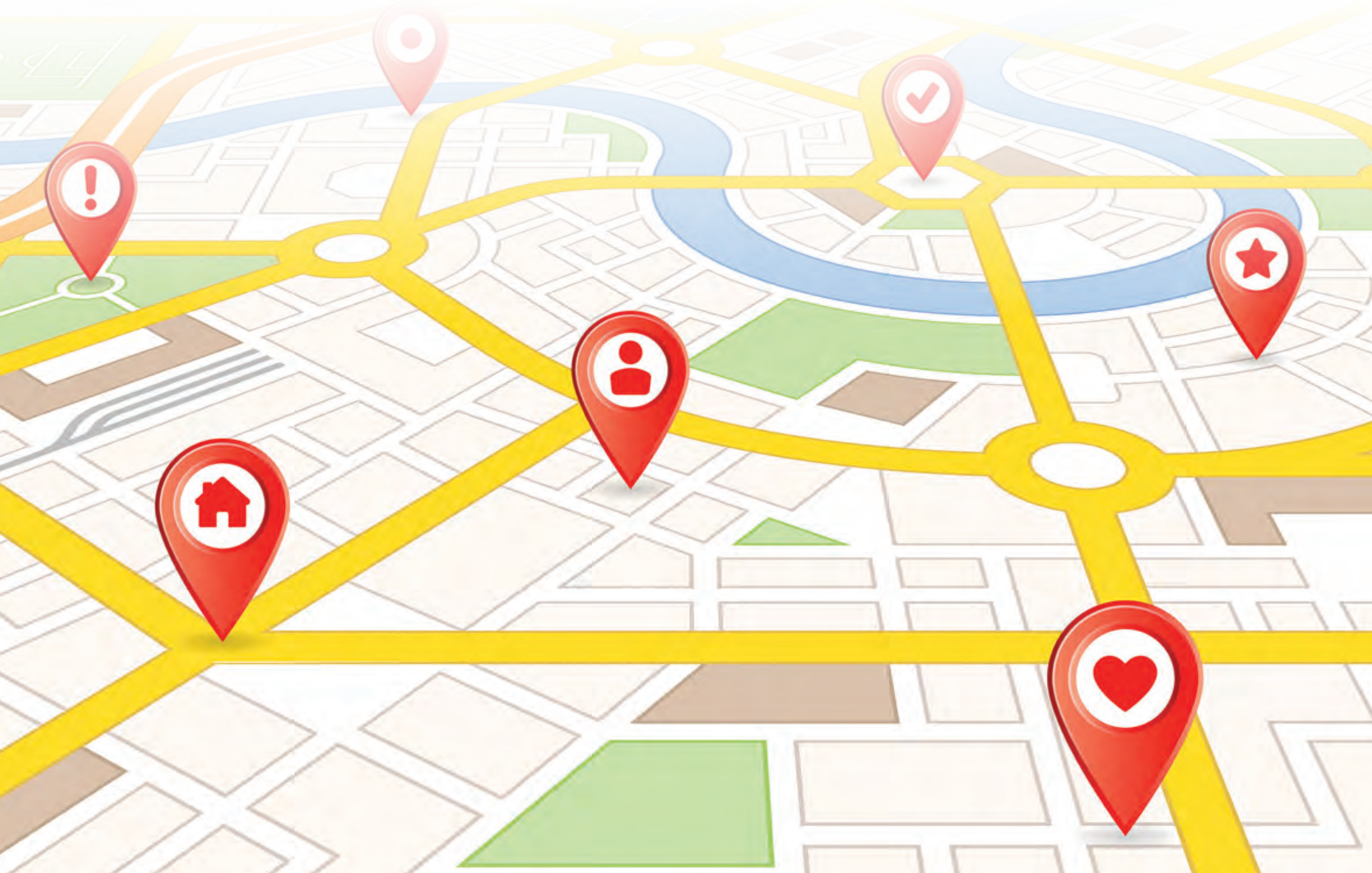
3
İsim Cümlesi
3 İsim cümlesinin yapısını ve ögelerini tanıyabilme; isim cümlesi kurabilme becerisi kazanma

4
Haber Çeşitleri
4 Arapçada isim cümlesinin yüklemi niteliğindeki haberin çeşitlerini tanıyabilme

5
Haberin Mubtedadan Önce Kullanılması
5 İsim cümlesinin yüklemi olan haberin, öznesi olan mubtedadan önce geldiği durumları ayırt edebilme ve örnekleyebilme

6
Nerede Yaşıyorsun?
6 Kendisini tanıtırken, okuduğu okulu ve yaşadığı şehri ifade edebilme

Anahtar Sözcükler الكَلِمَات المِفْتاحية: • Harf-i Cerler حروف الجر • Yer Zarfları ظروف المكان • İsim Cümlesi الجملة الاسمية • Mubteda مبتدأ • Haber خبر

GİRİŞ

مُقَدّمَة

Arapçada cümleler ya bir isimle, ya da bir fiille başlar. İsimle başlayan cümleler “isim cümlesi” olarak, fiille başlayan cümleler “fiil cümlesi” olarak adlandırılır.

Arapçada isim cümlesinin iki ögesi vardır. İsim cümlelerinin öznesine *mubteda*, yüklemine ise *haber* adı verilir.

İsim cümlesinin yüklemi olan haberin birkaç çeşidi bulunmaktadır. Haber *mufred*, isim cümlesi, fiil cümlesi ve şibih cümle olarak gelebilmektedir.

Bu bölümde *mubteda*, mubtedanın kullanılış biçimi ile *haber* ve çeşitleri üzerinde durulacaktır. İsim cümlesinin ikinci ögesi konumundaki haber, bazen cümlenin başında kullanılır. Bölüm içinde bu konu da ele alınacaktır.

Öte yandan isim cümlelerinin çokça yer aldığı diyaloglar yoluyla öğrencinin hem konuya ilişkin bilgileri, hem de Arapça konuşma becerisi geliştirilecektir.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 5

العربية في حياتنا اليومية ٥

Kütüphane Nerede?

Nermin:	Nasılsın?
Melek:	İyiyim teşekkürler, ya sen?
Nermin:	İyiyim teşekkürler.
Melek:	Bir ödevim var, kütüphane nerede biliyor musun?
Nermin:	Evet, ancak kütüphane uzak. Araban var mı?
Melek:	Evet arabam var.
Nermin:	Vatan Caddesini biliyor musun?
Melek:	Evet, Vatan Caddesini biliyorum.
Nermin:	Kütüphane Vatan Caddesinin sonunda, müzeye yakın.
Melek:	Teşekkürler Nermin. Haydi birlikte gidelim.
Nermin:	Hayır, teşekkürler Melek, benim evde çok işim var.
Melek:	Öyleyse görüşmek üzere.
Nermin:	Güle güle.

أينَ المكْتَبة؟

نرمين:	كيف الحال؟
ملك:	أنا بخير شكرًا. و أنتِ؟
نرمين:	أنا بخير شكرًا.
ملك:	عندي واجب، هل تَعْرِفين أيْنَ الْمَكْتَبَة؟
نرمين:	نَعَم، ولكنْ المَكْتَبَة بَعيدَة. هل عِنْدَك سيَّارَة؟
ملك:	نَعَمْ ، عِنْدِي سَيَّارَة.
نرمين:	هَلْ تَعْرِفين شارِعَ الْوَطَن؟
ملك:	نعم ، أنا أَعْرِفُ شارِعَ الْوَطَن .
نَرمين:	الْمَكْتَبَة فِي نِهايَةِ شارِعِ الْوَطَن. هِيَ قَرِيبَة مِن الْمُتْحَف.
ملك:	شكرًا يا نرمين. هَيَّا نَذْهَبْ مَعًا.
نَرمين:	لا، شكراً يا ملك. عِنْدِي عَمَل كَثِير فِي الْبَيْت.
ملك:	إِذَنْ، إلى اللِّقاء.
نرمين:	مَعَ السَّلامَة.

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta "...nerede?, ... nerede biliyor musun?" gibi soru ifadelerini cümle içinde kullanabilme

Araştır/ Tekrarla 1

"Vatan Caddesi nerede?", "Eviniz nerede?", "Müze nerede?", "Okul nerede?" "Hastane nerede?" cümlelerini Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Kıyamet Sûresi" 10. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayette "أَيْنَ" kelimesinin nasıl kullanıldığına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

"...nerede ?" ve " ...nerede biliyor musun?" kalıbını kullanarak oluşturduğunuz soruları arkadaşlarınıza yöneltiniz.

DİLBİLGİSİ: HARF-İ CERLER VE YER ZARFLARI

القواعِد: حُروف الجر و ظُروف المكان

Harf-i cerler sadece isimlerden önce kullanılan ve başına geldiği ismi mecrûr yapan harf ya da harf öbekleridir. Harf-i cerlerin bazıları Türkçedeki bulunma, ayrılma ve yönelme durum ekleri yerinde kullanılırken, bazıları da "ile", "gibi", "üzerinde", "için" vb. anlamlarda kullanılırlar. Aşağıda sık kullanılan harf-i cerler ve anlamları bir tablo olarak verilmektedir.

Açıklama	Anlamı	Harf-i cerler
ayrılma durumu	-den, -dan	مِنْ
bulunma durumu	-de,-da	فِي
yönelme durumu	-e,-a	إلى
bazen bulunma, bazen "ile" anlamında	-de,-da; ile	بِ
	üzerinde, üzerine	على
aidiyet ve sebep bildirme	için	لِ
	-den, -dan, hakkında	عَنْ
	gibi	كَ

dikkat

لِ (*li*) harf-i ceri isme bitiştiği zaman kesralı (li biçiminde), birinci tekil şahıs dışındaki şahıs zamirlerine bitiştiğinde fethalı (le biçiminde) okunur. Örnek (لَهُمْ : *le-hum*; لَكُمْ : *le-kum*; لِدِينِهِ : *li-dînihî*)

Şimdi bu harf-i cerlerin işlevlerini görelim.

مِنْ

خَرَجَ الطّالِبُ مِنْ البَيْتِ.	(Öğrenci evden çıktı.)
خَرَجَتْ الطّالِبَةُ مِنْ المَدْرَسَةِ.	(Kız öğrenci okuldan çıktı.)
رَكَضْتُ من البَيْتِ إلى المَدْرَسَةِ.	(Evden okula kadar koştum.)
أنا مِن الكويتِ.	(Ben Kuveyt'tenim.)

إلى

ذَهَبْتُ إلى البَيْتِ.	(Eve gittim.)
نَظرْتُ إلى الْبَحْرِ .	(Denize baktım.)

في

القَلَمُ في الحَقيبةِ.	(Kalem çantada.)
أنا في البيْتِ.	(Ben evdeyim.)

بِ

ذَهَبْتُ بِالسَّيّارةِ.	(Arabayla gittim.)
أدْرُسُ بِالجامِعَةِ.	(Üniversitede okuyorum.)

على

الكِتابُ على الطّاوِلَةِ.	(Kitap masanın üzerindedir.)
الدَّرّاجَةُ على الرَّصيفِ.	(Bisiklet kaldırımdadır.)

لِ

الحقيبَةُ لِلطّالِبَةِ.	(Çanta öğrencinindir.)
ذَهَبْتُ إلى المَسْجِدِ للصَّلاةِ.	(Camiye -mescide- namaz için gittim.)

عَنْ

كَتَبْتُ شِعْرًا عَنِ المُعَلِّمِ. (Öğretmen hakkında bir şiir yazdım.)

المَصْرِفُ بَعِيدٌ عَنِ الْبَيْتِ. (Banka eve uzaktır.)

dikkat

Arapçada بعيد (uzak) kelimesi, daima عَنْ harf-i ceri ile kullanılır (-den uzak), ne var ki Türkçede **–den uzak** kullanımından ziyade **–e uzak** kullanımı yaygındır. Dolayısıyla bu cümleyi "Banka evden uzaktır." biçiminde Türkçeye aktarmak da yanlış değildir.

كَ

أنتِ جَميلةٌ كَالوَرْدَةِ. (Sen gül gibi güzelsin.)

الْعِلْمُ كَالْبَحْرِ. (İlim deniz gibidir.)

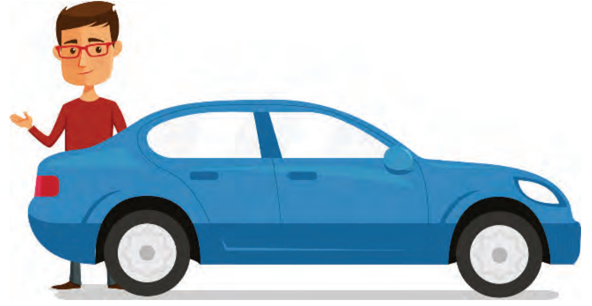
Arapçada yer bildiren zarflar genellikle isim tamlamasının tamlanan kısmını oluştururlar ve tamlayanları olan isimler, hep kendilerinden sonra gelir ve daima "mecrûr" olurlar. Yer zarflarının son harfleri, bazı özel durumlar hariç, daima fetha ile harekelidir. Bunlar, genellikle "nerede" sorusuna cevap olan sözcüklerdir.

يَسارَ	(solunda)	أمامَ	(önünde)
يَمِينَ	(sağında)	تَحْتَ	(altında)
عِنْدَ/جانِبَ	(yanında)	وَراءَ / خَلْفَ	(arkasında)
خارِجَ	(dışında)	فَوْقَ	(üstünde)
داخِلَ	(içinde)	بَيْنَ	(arasında)
		وَسَطَ	(ortasında)

التَّلاميذُ أَمامَ المَدْرسةِ.

(Öğrenciler okulun önündedir.)

الرَّجلُ خَلْفَ السّيّارةِ.

(Adam arabanın arkasındadır.)

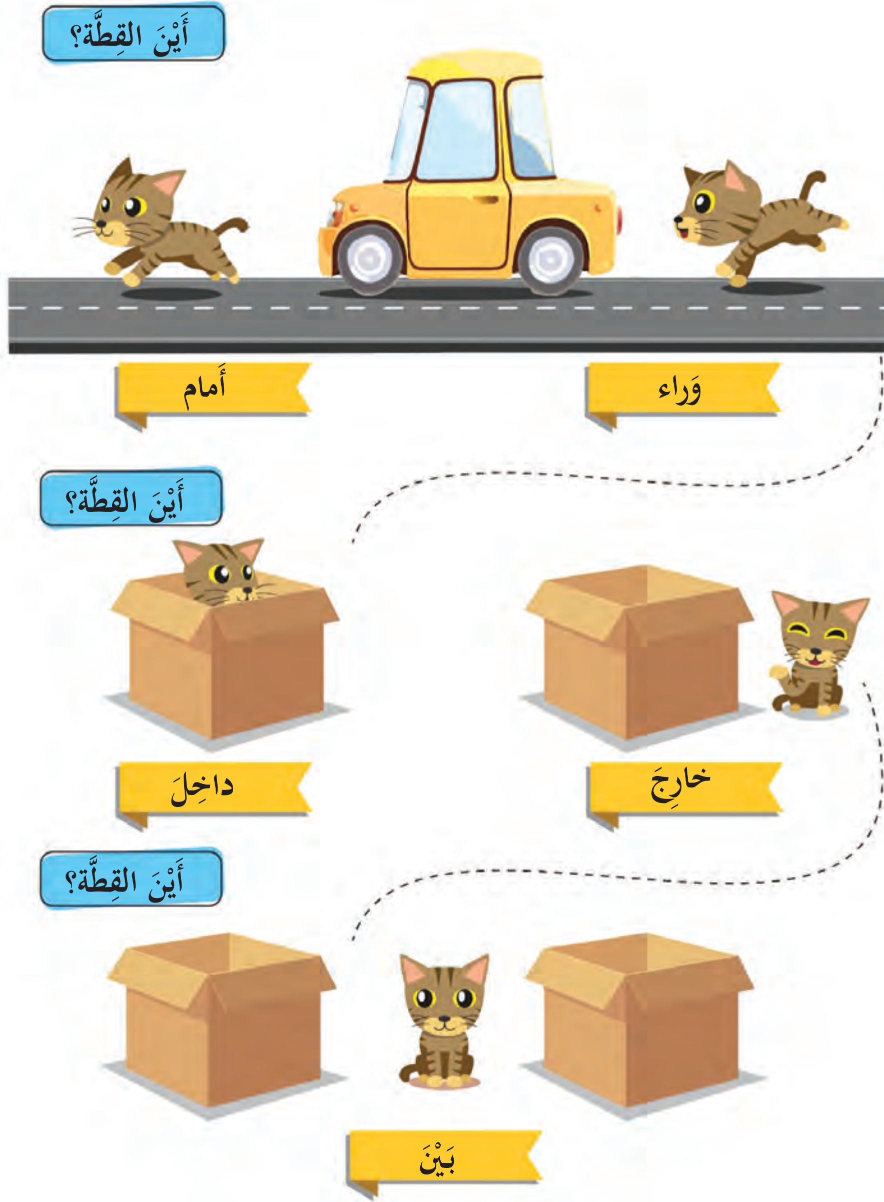
القِطّة تَحْتَ الطَّاوِلةِ.

(Kedi masanın altındadır.)

التُّفاحُ فَوْقَ الطَّاوِلَةِ.

(Elma masanın üstündedir.)

أَيْنَ القِطَّة؟
أَمام
وَراء
أَيْنَ القِطَّة؟
داخِلَ
خارِجَ
أَيْنَ القِطَّة؟
بَيْنَ

أَيْنَ القِطَّة؟

يَمين

يَسار

أَيْنَ القِطَّة؟

أَمامَ

جَانِبَ/عِنْدَ

خَلْف

أَيْنَ القِطَّة؟

تَحْتَ

فَوْق

Öğrenme Çıktısı

2 Arapça harf-i cerler, anlamları, kullanım şekilleri ve yer zarflarına ilişkin bilgileri, görsellerle ve örnek cümlelerle pekiştirme

Araştır/ Tekrarla 2

“Evden çıktım.”, “Okula gittim.”, “Kalem masanın üstünde.”, “Anahtar masanın altında.”, “Okul eve uzak.” cümlelerini Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur’ân-ı Kerîm’in “Fetih Sûresi” 18. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayette “تَحْتَ” kelimesinin nasıl kullanıldığına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birlikte bir nesne seçerek onun nerede olduğu konusunda soru cevap oyunu oynayınız. “Kalem nerede?” “Kalem çantanın içinde.” veya “Kalem masanın altında.” gibi…

ARAPÇADA İSİM CÜMLESİ

الجُملة الاسمِيَّة

Arapçada isimle başlayan cümleye isim cümlesi denir. İsim cümlesi iki ögeden oluşur.

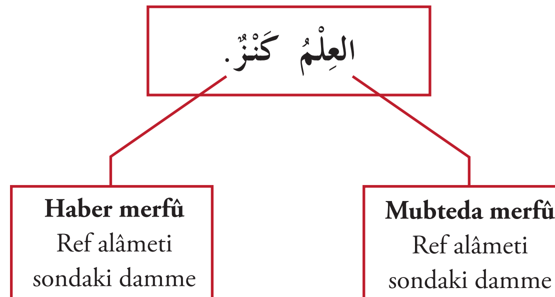
1) Mubteda 2) Haber

Mubteda: İsim cümlesinin öznesinin adıdır. Daima merfûdur. Çoğunlukla belirlidir. Cümleye genellikle bu öge ile başlanır.

Haber: Cümlenin yüklemi olan ögedir. Daima merfûdur. Genellikle mubtedadan sonra gelir. Tek bir kelime olduğunda çoğunlukla belirsizdir.

ٌ	ُ ال...........
Haber	**Mubteda**
Belirsiz	Belirli

(İlim bir hazinedir.)

الجَوُّ بارِدٌ.	(Hava soğuktur.)
الكتابُ مُفيدٌ.	(Kitap yararlıdır.)
الصَّبْرُ جَميلٌ.	(Sabır güzeldir.)

Mubteda ile haber birbirinden kopuk iki öge değildir, tersine aralarında sağlam bir bağ vardır. Haber olan sözcük, mubtedaya aşağıdaki yönlerden uymak zorundadır:

1. **Erillik-dişillik yönünden:** Mubteda erilse haber de eril, mubteda dişilse haber de dişil olmak zorundadır.

الطّالِبُ ناجِحٌ.	(Erkek öğrenci başarılıdır.)
الطّالِبَةُ ناجِحَةٌ.	(Kız öğrenci başarılıdır.)
الطّالِبُ مُجْتَهِدٌ.	(Erkek öğrenci çalışkandır.)
الطّالِبَةُ مُجْتَهِدَةٌ.	(Kız öğrenci çalışkandır.)
البيتُ جَميلٌ.	(Ev güzeldir.)
الحديقةُ جَميلَةٌ.	(Bahçe güzelidir.)
الرّجلُ فَقيرٌ.	(Adam fakirdir.)
المَرْأَةُ فقيرَةٌ.	(Kadın fakirdir.)

2. **Sayı yönünden:** Haber mubtedaya tekillik, ikillik ve çoğulluk yönünden uymak zorundadır.

Tekil	(Erkek öğrenci başarılıdır.)	الطّالِبُ ناجِحٌ.
İkil	(İki erkek öğrenci başarılıdır.)	الطّالِبانِ ناجِحانِ.
Çoğul	(Erkek öğrenciler başarılıdır.)	الطُّلاّبُ ناجِحون.
Tekil	(Kız öğrenci başarılıdır.)	الطّالِبَةُ ناجِحةٌ.
İkil	(İki kız öğrenci başarılıdır.)	الطّالِبتانِ ناجِحتانِ.
Çoğul	(Kız öğrenciler başarılıdır.)	الطّالِباتُ ناجِحاتٌ.

dikkat

Haber olan sözcük mubtedaya tekillik, ikillik, çoğulluk bakımından (sayıca) uyduğu gibi, erillik dişillik yani cinsiyet yönüyle de uyar.

Mubteda her zaman merfû olduğu için, mubteda olan bir ismin yerini tutacak zamir de doğal olarak ayrık özne zamiri, yani merfû munfasıl bir zamir olacaktır. Aşağıdaki cümlelerde mubtedanın ayrık özne zamirinden (merfû munfasıl zamir) oluştuğunu, zamirlerin ikil ve çoğula dönüşmesiyle birlikte hem erilde hem de dişilde haberin nasıl değiştiğini fark ediniz.

هُمْ مُعَلِّمونَ	هما مُعَلِّمانِ	هُوَ مُعَلِّمٌ
هُنَّ مُعَلِّماتٌ	هما مُعَلِّمَتانِ	هيَ مُعَلِّمَةٌ
أنتم مُعَلِّمونَ	أنتما مُعَلِّمانِ	أنتَ مُعَلِّمٌ
أنتن مُعَلِّماتٌ	أنتما مُعَلِّمتانِ	أنتِ مُعَلِّمَةٌ
نحن مُعَلِّمونَ		أنا مُعَلِّمٌ
نحن مُعَلِّماتٌ		أنا مُعَلِّمَةٌ

Zamirler mebnîdirler, yani harekeleri hiçbir zaman değişmez. Bu yüzden ref veya nasb ya da cer alâmeti zamirlerde aranmaz. İʻrâbı yapılırken, cümle içinde hangi ögenin yerindeyse, o ögenin alması gereken hareke kastedilerek *mahallen* (yani, bulunduğu yer bakımından) *merfû*, *mahallen mansûb* veya *mahallen mecrûr* denir.

Şimdi özne konumundaki bazı isimlerin ayrık özne zamirine dönüşümünü inceleyelim.

(O fakirdir.)	هُوَ فقيرٌ.	⇐	(Adam fakirdir.)	الرّجُلُ فَقِيرٌ.
(O güzeldir.)	هِيَ جَميلَةٌ.	⇐	(Kız güzeldir.)	البنتُ جَميلةٌ.
(O geniştir.)	هِيَ واسِعَةٌ.	⇐	(Bahçe geniştir.)	الحَديقَة واسِعَةٌ.
(O ikisi uzundur.)	هُما طَويلانِ.	⇐	(İki öğrenci uzundur.)	الطّالِبانِ طَويلانِ.
(O ikisi güzeldir.)	هُما جَميلَتانِ.	⇐	(İki hemşire güzeldir.)	المُمَرّضتانِ جَميلَتانِ.
(Onlar ihlaslıdır.)	هُمْ مُخْلِصونَ.	⇐	(Adamlar ihlaslıdır.)	الرِّجالُ مُخْلِصونَ.
(Onlar (kadın) çalışkandır.)	هُنَّ مُجْتَهِداتٌ.	⇐	(Kadın doktorlar çalışkandır.)	الطّبيباتُ مُجْتَهِداتٌ.

(Sen öğrencisin.)

أنتَ طالِبٌ.

- Haber, merfû, ref alâmeti sondaki **damme**
- Mubteda, mahallen merfû, çünkü zamir

(Ben emekliyim.)

أنا مُتَقاعِدٌ.

- Haber, merfû, ref alâmeti sondaki **damme**
- Mubteda, mahallen merfû, çünkü zamir

(O -kadın- mühendistir.)

هِيَ مُهَنْدِسَةٌ.

- Haber, merfû, ref alâmeti sondaki **damme**
- Mubteda, mahallen merfû, çünkü zamir

Öğrenme Çıktısı

3İsim cümlesinin yapısını ve ögelerini tanıyabilme; isim cümlesi kurabilme becerisi kazanma

Araştır/ Tekrarla 3

"Ben Müslümanım.", "Biz ikimiz Müslümanız." "Bizler Müslümanız." cümlelerini özneleri eril ve dişil olacak şekilde Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Hûd Sûresi" 14. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayetin sonunda yer alan "فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ" ifadesini dilbilgisi bakımından isim cümlesi konusuyla ilişkilendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arkadaşlarınızla karşılıklı "Ben öğrenciyim.", "Sen öğrencisin.", "Biz öğrenciyiz.", "Siz öğrencisiniz." tarzında Arapça isim cümleleri kurmaya çalışınız.

HABER ÇEŞİTLERİ

أَنْواعُ الخَبَر

Haber üç çeşittir. 1- Mufred 2- Cümle 3- Şibih cümle

Haberin Mufred Olması

"Mufred" sözcüğünün kelime anlamı "tekil" olsa da, "haberin mufred olması", haberin tekil olması demek değildir. "Haberin mufred olması" demek, haberin cümle veya şibih cümle olmaması demektir. Başka bir deyişle, haberin tekil veya ikil ya da çoğul olan tek bir kelimeden ibaret olması demektir. Dolayısıyla mufred olan haber tekil bir kelime olabileceği gibi, ikil veya çoğul bir kelime de olabilir.

(Öğrenci Müslümandır.)	الطّالِبُ مُسْلِمٌ.	eril
(İki öğrenci Müslümandır.)	الطّالِبانِ مُسْلِمانِ.	
(Öğrenciler Müslümandır.)	الطُّلابُ مُسْلِمونَ.	

(Hemşire iyi.)	المُمَرِّضَةُ طَيِّبَةٌ.	dişil
(İki hemşire iyi.)	المُمَرّضَتانِ طَيِّبَتانِ.	
(Hemşireler iyi.)	المُمَرّضاتُ طَيِّباتٌ.	

Yukarıdaki cümlelerde haber olan sözcükler sayıca tekil, ikil veya çoğul olsalar da haber çeşidi bakımından "mufred"dirler.

Arapça bir kelime, düzensiz çoğulların gayri âkil grubuna ilişkin bir çoğul ise, tekil-dişil bir kelime gibi işlem görür. Aşağıdaki örneklerde düzensiz çoğul olan mubtedaların haberlerinin tekil-dişil yapıda kullanılmış olduğunu fark ediniz.

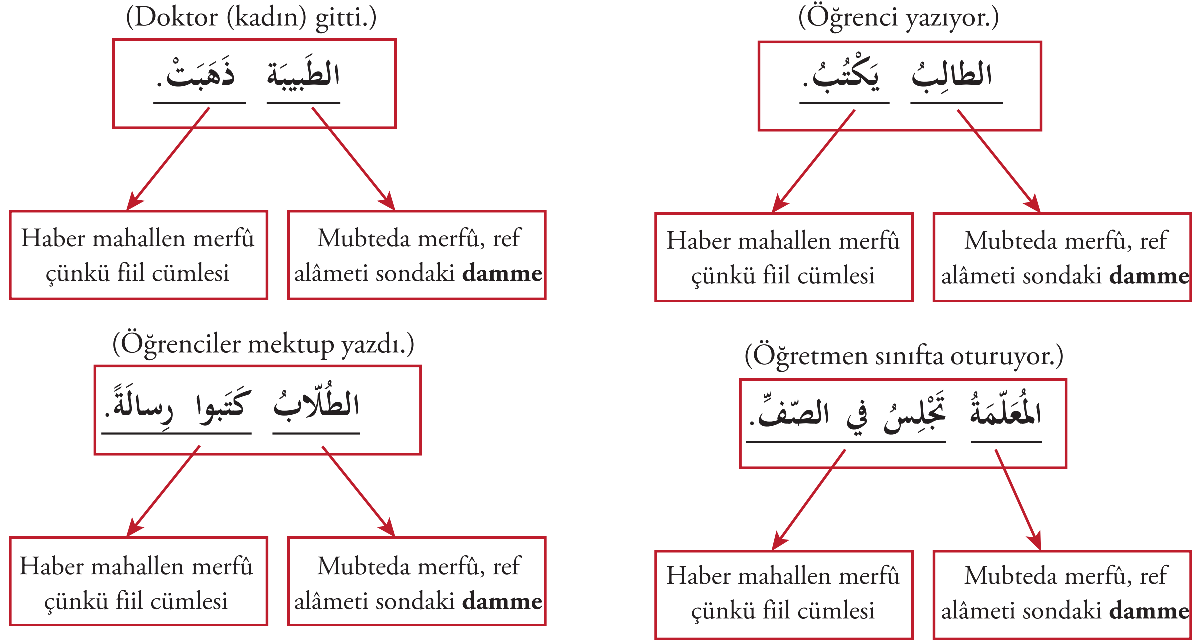
(Kitaplar faydalıdır.)	الكُتُبُ نافِعَةٌ.
(Kalemler çoktur.)	الأقلامُ كثيرةٌ.
(Kapılar açıktır.)	الأبْوابُ مَفْتوحَةٌ.
(Pencereler kapalıdır.)	النّوافذُ مُغْلَقَةٌ.

Haberin Cümle Olması

Haber bir isim cümlesi veya bir fiil cümlesi olabilir. Haberin isim cümlesi olması hususu daha ileri düzey bir Arapça gerektirdiğinden burada ele alınmayacaktır.

Haberin fiil cümlesi olması demek, mubtedadan sonraki kısmın bir fiille başlaması demektir.

Tek bir fiil bile, gizli öznesiyle birlikte bir cümledir. Cümlelerin i'râbı *mahallen*'dir. Yani bulundukları yer bakımındandır. İ'râbı *mahallen* olan ögeler için *ref* veya *nasb* ya da *cer* alâmeti aranmaz. Burada fiille başlayan cümlenin yeri, mubtedanın haberine ait bir yerdir, yani "haber"in yeridir. Haber, daima merfû olmak zorunda olduğu için, fiille başlayan cümle *mahallen merfû* olur. Örneğin;

Haberin Şibih Cümle Olması

Haber bir şibih cümle olabilir. "Şibih cümle"nin kelime anlamı, "cümlemsi"dir. Kavram olarak anlamı ise, mubtedanın haberinin:

a. Harf-i cer ve mecrûrundan oluşması (harf-i cer ve kendisinden sonra gelen mecrûr isme kısaca "câr-mecrûr" denir);

ya da

b. Bir zarftan ibaret olması durumudur.

Bir başka ifadeyle, haberin câr-mecrûr veya zarftan oluşması durumuna "şibih cümle" diyoruz. Şibih cümle, her ne kadar gerçek bir cümle olmasa da, onun i'râbı da *mahallen*'dir ve şibih cümle olan haberde ref alâmeti aranmaz, "*mahallen merfû*" denir.

Öğrenme Çıktısı

4 Arapçada isim cümlesinin yüklemi niteliğindeki haberin çeşitlerini tanıyabilme

Araştır/ Tekrarla 4

"Öğretmen gitti.", "İki öğretmen gitti.", "Öğretmenler gittiler." cümlelerini öznelerini hem eril hem de dişil yaparak isim cümlesi şeklinde Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Ra'd Sûresi" 26. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayetin dilbilgisi açısından cümle yapısına ve haberine dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birlikte haberi fiil cümlesi ya da şibih cümle olan isim cümleleri kurunuz.

HABERİN MUBTEDADAN ÖNCE KULLANILMASI

تقدم الخبر على المبتدأ

Mubteda belirsiz bir isim olarak değil de belirli bir isim olarak kullanıldığında her zaman cümlenin başında gelir. Ancak mubteda belirsiz bir isim, haber de şibih cümle olursa, bu durumda haber mubtedadan önce gelmek zorundadır. Yani haberin mubtedadan önce kullanılma zorunluluğu ancak iki koşulun gerçekleşmesi ile söz konusudur:

1. Mubteda belirsiz olacak,
2. Haber de şibih cümle olacak.

No	Mubteda	Haber
1	العُصْفورُ	على الشّجَرَةِ.
2	الرّجلُ	في الحَديقَةِ.
3	الكَلْبُ	أمامَ البيتِ.
4	الطّفْلُ	تَحْتَ الشَجَرَةِ.
5	القِطّةُ	خَلْفَ البابِ.
6	القَلَمُ	لِلْمُدَرّسِ.
7	الفَتاةُ	عِنْدَ البابِ.

1. Serçe ağacın üstündedir.
2. Adam bahçededir.
3. Köpek evin önündedir.
4. Çocuk ağacın altındadır.
5. Kedi kapının arkasındadır.
6. Kalem öğretmenindir.
7. Genç kız kapıdadır.

No	Öne geçmiş haber	Sona kalmış mubteda
1	على الشّجَرَةِ	عُصْفورٌ.
2	في الحَديقَةِ	رَجُلٌ.
3	أمامَ البيتِ	كَلْبٌ.
4	تَحْتَ الشَجَرَةِ	طِفْلٌ.
5	خَلْفَ البابِ	قِطّةٌ.
6	لِلْمُدَرّسِ	قَلَمٌ.
7	عِنْدَ البابِ	فَتاةٌ.

1. Ağacın üstünde bir serçe var.
2. Bahçede bir adam var.
3. Evin önünde bir köpek var.
4. Ağacın altında bir çocuk var.
5. Kapının arkasında bir kedi var.
6. Öğretmenin bir kalemi var.
7. Kapıda bir genç kız var.

Yukarıdaki cümlelerde haberin mubtedadan önce kullanıldığını fark ediniz. Çünkü her birinde mubteda belirsiz, haber ise şibih cümledir.

(Evde bir adam var.)

في البيتِ رَجُلٌ.

Sona kalmış mubteda, merfû, ref alâmeti sondaki **damme**	Öne geçmiş haber, mahallen merfû, çünkü şibih cümle

Öğrenme Çıktısı

5 İsim cümlesinin yüklemi olan haberin, öznesi olan mubtedadan önce geldiği durumları ayırt edebilme ve örnekleyebilme

Araştır/ Tekrarla 5

"Köpek bahçede." / "Bahçede bir köpek var.", "Kız öğrenci sınıfta." / "Sınıfta bir kız öğrenci var.", "Araba kapının önünde." / "Kapının önünde bir araba var.", "Top masanın altında." / "Masanın altında bir top var.", "Kitap çantanın yanında". / "Çantanın yanında bir kitap var." cümlelerini Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Rahmân Sûresi" 20. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayetin dilbilgisi açısından cümle yapısına, mubteda ve haberine dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birlikte karşılıklı olarak, önce mubteda-haber, sonra da haberi öne alarak, haber-mubteda dizilimiyle isim cümleleri oluşturunuz. Sözgelimi, bir kişi "Çocuk evdedir." derken diğeri "Evde bir çocuk var.", cümlesini kursun. Bu şekilde özneyi ve yüklemi değiştirerek en az on cümle kurmaya çalışınız.

NEREDE YAŞIYORSUN? أَيْنَ تَسْكُنُ؟

مَرحَبًا. أَنا شيْماء. أَدْرُسُ الهَنْدَسَة. أَسْكُن مَع أَهْلِي في إِزْمِير. بَيْتُنا بعيد عَنِ الجَامِعَة.

Merhaba. Ben Şeyma. Mühendislik okuyorum. İzmir'de ailemle oturuyorum. Evimiz üniversiteye uzak.

مَرحَبًا. أَنا إِسماعيل. أَدْرُسُ الطِبّ. أَسكُن فى سَكَنِ الجامِعة بِأَنْقَرة. سَكَني قَريب مِنَ الجامِعَة.

Merhaba. Ben İsmail. Tıp okuyorum. Ankara'da üniversite yurdunda kalıyorum. Yurdum üniversiteye yakın.

ماذا يَدْرُسُ إِسْماعِيل؟
İsmail ne okuyor?

هُو يَدْرُسُ الطِّب.
İsmail tıp okuyor.

أَيْنَ يَسْكُنُ إِسْماعِيل؟
İsmail nerede kalıyor?

هُوَ يَسْكُنُ فِي سكنِ الجامعة بِأَنْقَرة.
O, Ankara'da üniversite yurdunda kalıyor.

هَلْ سَكَنُه قَريب مِنَ الجَامِعة؟
Yurdu üniversiteye yakın mı?

نَعَم، سَكَنُه قَرِيبٌ مِن الجَامِعة.
Evet, yurdu üniversiteye yakın.

ماذا تَدْرُسُ شَيْماء؟
Şeyma ne okuyor?

هِيَ تَدْرُسُ الهَنْدَسَة.
Şeyma mühendislik okuyor.

أَيْنَ تَسْكُنُ شَيْماء؟
Şeyma nerede oturuyor?

هِيَ تَسْكُنُ مع أَهْلِها فِي إِزْمِير.
Ailesiyle birlikte İzmir'de oturuyor.

هَلْ بَيْتُهُم قَرِيبٌ مِنَ الجَامِعَة؟
Evleri üniversiteye yakın mı?

لا، بَيْتُهُم بَعِيدٌ عَنِ الجامِعة.
Hayır, evleri üniversiteye uzak.

okuma

قراءة

أُسْرَتِي وَ بَيْتِي

اِسْمِي عَلِي. أنا تِلْمِيذٌ. أَدرُسُ فِي الـمَدْرَسَةِ. لِي أُخْتٌ. اِسْمُها لَيْلَى. هِي تِلْمِيذَةٌ أَيْضًا وهِيَ تَدْرُسُ مَعِي فِي المَدْرَسَةِ. أُمِّي مَوَظَّفَةٌ فِي الجامِعَةِ. وَأَبِي مُهَنْدِسٌ فِي مَصْنَعٍ. نَحْنُ نَعِيشُ فِي أَنْقَرَة. لَنا بَيْتٌ في أنقرة. أَمامَ بَيْتِنَا حَدِيقَةٌ. الحَدِيقَةُ جَمِيلَةٌ جِدًّا. فِي الحَدِيقَةِ أَشْجَارٌ. نَلْعَبُ مَعَ الأَصْدِقاءِ فيها. أُمِّي و أَبِي يَجْلِسَانِ تَحْتَ الأَشْجَارِ أَحْيانًا. هُما يَشْرَبانِ الشَّايَ و يَنْظُرَانِ إِلَيْنا. نَحْنُ نَلْعَبُ بِالكُرَةِ و نَلْعَبُ مع القِطَطِ فَوْقَ الأَعْشابِ ونَرْكَبُ الدَّرَّاجاتِ بَيْنَ الأَشْجارِ. المَدْرَسَةُ قَرِيبَةٌ من البَيْتِ. هِي خَلْفَ البيتِ. ولكن، الجَامِعَةُ بعيدةٌ عَن البيتِ والمَصْنَعُ بَعيدٌ عَن البيتِ أيضًا. أُمِّي تَذْهَبُ إِلَى العَمَلِ بِالسَيَّارَةِ وأَبِي يَذْهَبُ إِلى العَمَلِ بالحافِلَةِ.

Ailem ve Evim

Adım Ali. Ben bir öğrenciyim. Okulda okuyorum. Benim bir kız kardeşim var. Onun adı Leyla. O da öğrenci ve benimle beraber okulda okuyor. Annem üniversitede memurdur. Babam bir fabrikada mühendistir. Biz Ankara'da yaşıyoruz. Bizim Ankara'da bir evimiz var. Evimizin önünde bir bahçe var. Bahçe çok güzel. Bahçede ağaçlar var. Arkadaşlarımızla orada oynuyoruz. Annem ve babam bazen ağaçların altında oturuyorlar, çay içiyorlar ve bize bakıyorlar. Biz, top oynuyoruz ve çimenlerin üzerinde kedilerle oynuyoruz. Ağaçların arasında bisikletlere biniyoruz. Okul eve yakın. O, evin arkasında. Ancak üniversite eve uzak, fabrika da eve uzak. Annem işe arabayla gidiyor, babam işe otobüsle gidiyor.

Öğrenme Çıktısı

6 Kendisini tanıtırken, okuduğu okulu ve yaşadığı şehri ifade edebilme

Araştır/ Tekrarla 6

Defterinize adınızı, okuduğunuz okulu, yaşadığınız şehri ve okulunuzun evinize uzak mı yoksa yakın mı olduğunu ifade eden cümleler yazınız. Örneğin:

إسمي فاطِمة. أنا طالِبَةٌ في الجامِعة. أَدْرُسُ الإلاهيّات. أَسْكُنُ مع أهْلِي في أسكيشهير. بَيْتُنا قَرِيبٌ مِن الجامِعة.

İsmim Fatma, üniversitede öğrenciyim, ilahiyat okuyorum. Ailemle birlikte Eskişehir'de yaşıyorum. Evimiz üniversiteye yakın.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlüğünden "mesken", "iskân", "sâkin" sözcüklerini bularak bu sözcüklerin kökenine bakınız.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birbirinize nerede okuduğunuzu, nerede yaşadığınızı sorunuz.

alıştırmalar التَدْريبات

1- Aşağıdaki cümlelerde bırakılan boşlukları, parantez içinde verilen harf-i cerlerden uygun olanıyla tamamlayınız.

1. غَسَلْتُ السَّجّادَةَ ..... الفرشاةِ. (إلى – بِ – في)
2. كَتَبْتُ الرسالة .... القلمِ. (إلى – بِ – في)
3. دَخَلَ المعلّم .... الصّفِّ. (إلى – كَ – عن)
4. خَرَجَ الطُّلاب .... المدرسةِ. (في – بِ – من)
5. هو ...... الشمسِ في العِلم. (على – كَ – من)
6. أذْهَبُ إلى المكتبةِ .... صديقي. (من – كَ – مع)
7. أنا .... مدينة القاهرة. (من – مع – لَ)
8. الكتابُ................ الطّاوِلةِ. (لِ – على – عن)
9. السَّمَكَةُ .... الحوضِ. (لِ – عن – في)
10. الجامعةُ بَعيدَةٌ .... البيتِ. (عن – إلى – من)

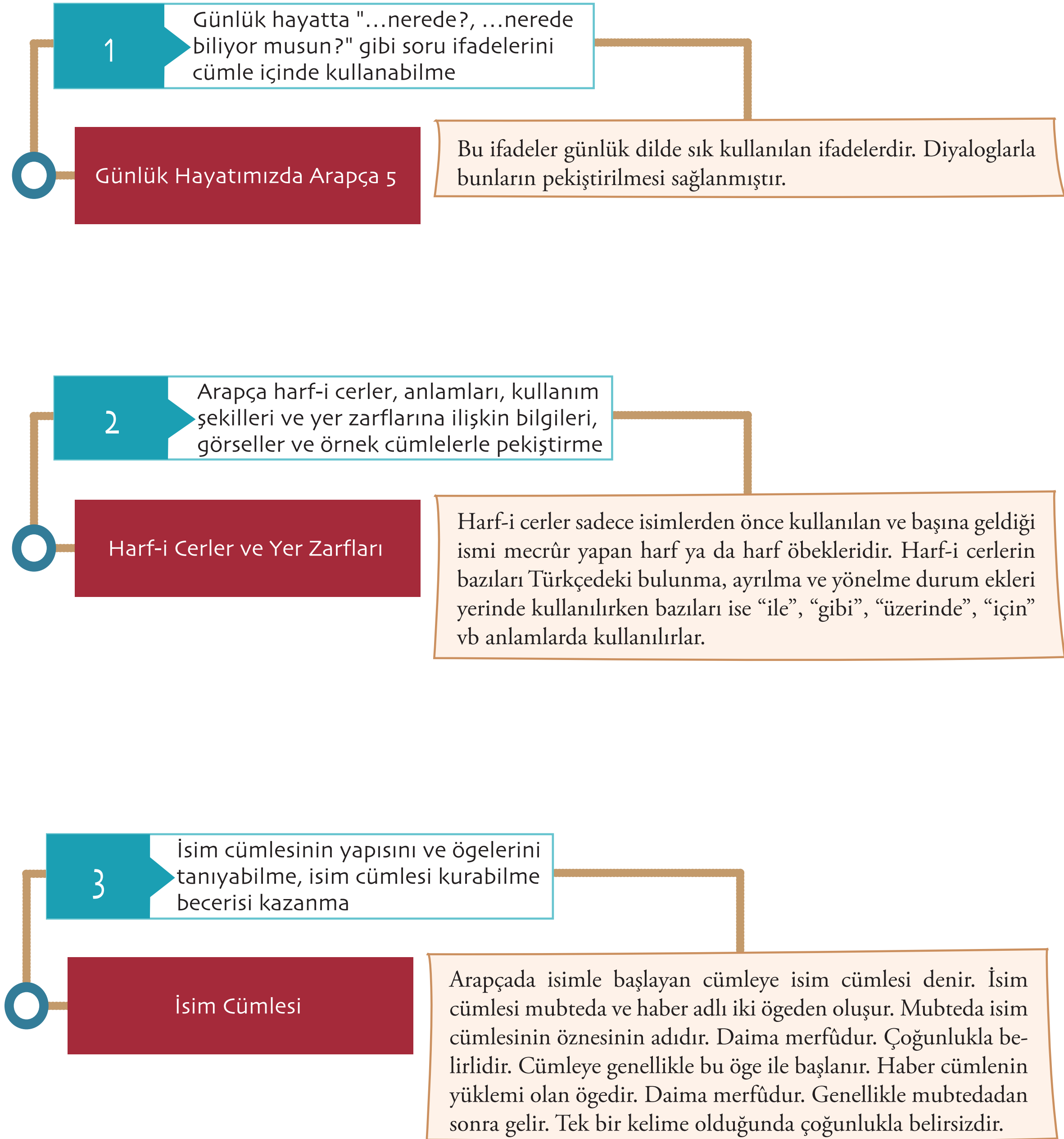
2- Aşağıda verilen mubtedalar için parantez içindeki sözcüğü haber olarak kullanıp harekeleyiniz (mubtedaya cinsiyet bakımından uygun hale getirmeyi unutmayınız).

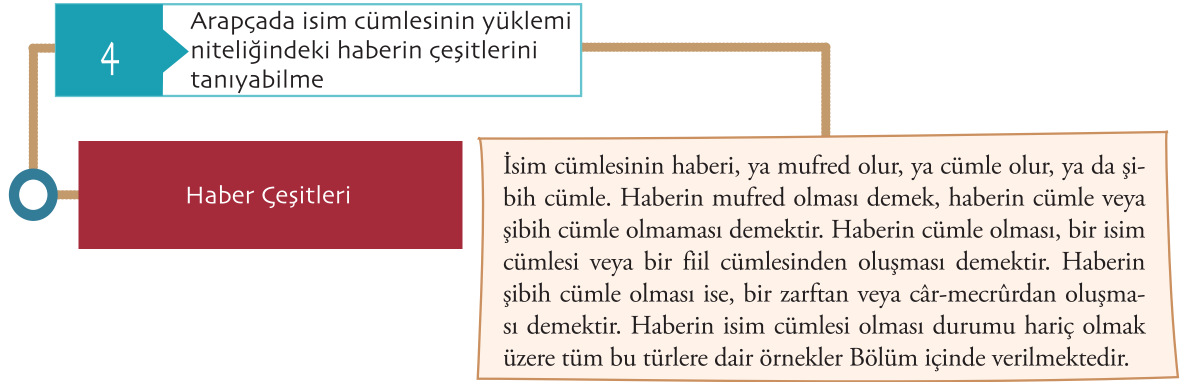
1. البَيْتُ .... (نَظيف)
2. السّيّارةُ .... (سَريع)
3. الكِتابُ .... (مفيد)
4. الحَقيبةُ .... (جديد)
5. الساعةُ .... (قديم)
6. الحديقةُ .... (واسِع)
7. الجَوُّ .... (مُمْطِر)
8. الحَياةُ .... (جميل)
9. الامْتِحانُ .... (صَعْب)
10. العَرَبِيّةُ .... (سَهْل)

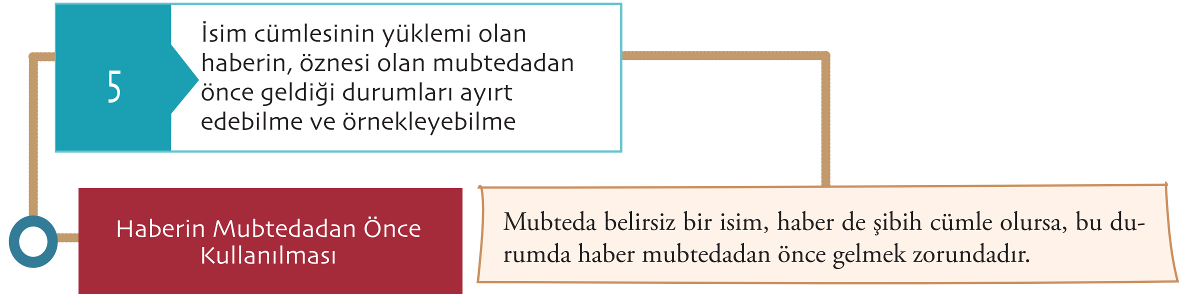
3- Aşağıda verilen isim cümlelerinin mubtedalarını belirsize çevirerek cümleleri yeniden kurunuz ve harekeleyiniz.

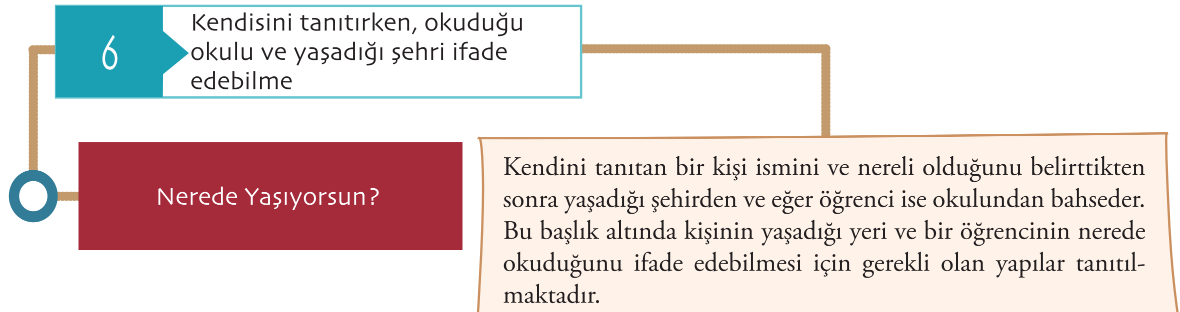
1. البَيْتُ في المَدينَةِ : ....
2. الكتابُ على الطّاولةِ. : ....
3. القلمُ في حقيبتي. : ....
4. الدّفْتَرُ تحتَ الكرسيِّ. : ....
5. القطّةُ تحتَ السّريرِ. : ....
6. الرجلُ أمامَ المسجدِ. : ....
7. الدجاجةُ خلفَ السورِ. : ....
8. السيارةُ أمامَ الشجرةِ. : ....
9. البنتُ عند البابِ. : ....
10. الولدُ فوقَ الدراجةِ. : ....

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيصُ

4
Arapçada isim cümlesinin yüklemi niteliğindeki haberin çeşitlerini tanıyabilme
Haber Çeşitleri
İsim cümlesinin haberi, ya mufred olur, ya cümle olur, ya da şibih cümle. Haberin mufred olması demek, haberin cümle veya şibih cümle olmaması demektir. Haberin cümle olması, bir isim cümlesi veya bir fiil cümlesinden oluşması demektir. Haberin şibih cümle olması ise, bir zarftan veya câr-mecrûrdan oluşması demektir. Haberin isim cümlesi olması durumu hariç olmak üzere tüm bu türlere dair örnekler Bölüm içinde verilmektedir.

5
İsim cümlesinin yüklemi olan haberin, öznesi olan mubtedadan önce geldiği durumları ayırt edebilme ve örnekleyebilme
Haberin Mubtedadan Önce Kullanılması
Mubteda belirsiz bir isim, haber de şibih cümle olursa, bu durumda haber mubtedadan önce gelmek zorundadır.

6
Kendisini tanıtırken, okuduğu okulu ve yaşadığı şehri ifade edebilme
Nerede Yaşıyorsun?
Kendini tanıtan bir kişi ismini ve nereli olduğunu belirttikten sonra yaşadığı şehirden ve eğer öğrenci ise okulundan bahseder. Bu başlık altında kişinin yaşadığı yeri ve bir öğrencinin nerede okuduğunu ifade edebilmesi için gerekli olan yapılar tanıtılmaktadır.

neler öğrendik? ماذا تعلّمْنا؟

1 Aşağıdakilerden hangisi bir harf-i cer **değildir?**

A. إلى
B. ب
C. في
D. أمام
E. على

2 "Kedi masanın altındadır." ifadesinin Arapça karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A. القِطَّةُ عِنْدَ الطَّاوِلَةِ.
B. القِطَّةُ عَلى الطَّاوِلَةِ.
C. القِطَّةُ تَحْتَ الطَّاوِلَةِ.
D. القِطَّةُ أمامَ الطَّاوِلَةِ.
E. القِطَّةُ فَوْقَ الطَّاوِلَةِ.

3 İsim cümlesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

A. İsim cümlesinin öznesine mubteda denir.
B. İsim cümlesinin yüklemi olan haber daima merfûdur.
C. Mubteda ve haber cinsiyet ve sayı bakımından uyumludur.
D. Mubteda ve haberin belirli olması gerekir.
E. İsim cümlesinin haberi şibih cümle olabilir.

4 Aşağıdaki isim cümlelerinden hangisinde mubteda ile haber arasında gereken uyum sağlanamamıştır?

A. المُدَرِّسانِ نَشيطَيْنِ.
B. الطَّبيبَتانِ جَميلتانِ.
C. المُعَلِّماتُ جَميلاتٌ.
D. المُديرونَ ذاهبونَ.
E. الطَّبيبَةُ جَميلَةٌ.

5 Aşağıdakilerden hangisi haber çeşitlerinden biri **değildir?**

A. Mufred
B. Musennâ
C. Şibih cümle
D. İsim cümlesi
E. Fiil cümlesi

6 Aşağıdaki Arapça cümlenin Türkçe anlamı hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

عَلى الشَّجَرَةِ طَيْرٌ.

A. Kuş ağacın üstündedir.
B. Ağaç kuşun altındadır.
C. Kuş bir ağacın altındadır.
D. Ağacın üstünde kuşlar vardır.
E. Ağacın üstünde bir kuş vardır.

7 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde haber zorunlu olarak mubtedadan önce gelmiştir?

A. الطُّلّابُ أمامَ المَدْرَسةِ.
B. أمامَ المَدْرَسَةِ رَجُلانِ.
C. المُعَلِّمونَ أمامَ المَدْرَسةِ.
D. الرَّجُلُ أمامَ المَدْرَسَةِ.
E. الطّالِباتُ في المَدْرَسَةِ.

8 Aşağıdakilerden hangisi "أَيْنَ المَكْتَبَةُ؟" sorusuna verilmiş bir cevap olabilir?

A. هو عَلى الطَّريقِ.
B. هي في شارعِ الوَطَنِ.
C. هو في شارعِ الوَطَنِ.
D. هي ذَهَبَتْ بالكُتُبِ.
E. هي عَلى الطَّاوِلَةِ.

9 الدرس ،كتب، الطالب، في، الصف

Yukarıdaki sözcüklerin "Öğrenci dersi sınıfta yazdı." anlamını verecek sıralanış şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A. الطالبُ في الدَّرس كَتَبَ.
B. كَتَبَ الدرسَ طالبٌ في الصفِ.
C. كَتَبَ الطالبُ الدرسَ في الصفِ.
D. كَتَبَ الطالبُ الصفَ الدرسَ.
E. الطالبُ كَتَبَ في الدَّرسِ الصفَ.

10 Şibih cümle ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır?**

A. Şibih cümlenin kelime anlamı, "cümlemsi"dir.
B. İ'râbı mahallendir.
C. Şibih cümle olan haberde ref alâmeti aranır.
D. Haberin bir harf-i cer ve mecrûrundan oluşmasıdır.
E. Haberin bir zarftan oluşmasıdır.

1. D	Yanıtınız yanlış ise "Harf-i Cerler ve Yer Zarfları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. C	Yanıtınız yanlış ise "Harf-i Cerler ve Yer Zarfları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. D	Yanıtınız yanlış ise "İsim Cümlesi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. A	Yanıtınız yanlış ise "İsim Cümlesi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. B	Yanıtınız yanlış ise "Haber Çeşitleri" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. E	Yanıtınız yanlış ise "Haberin Mubtedadan Önce Kullanılması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. B	Yanıtınız yanlış ise "Haberin Mubtedadan Önce Kullanılması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. B	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 5" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. C	Yanıtınız yanlış ise "Harf-i Cerler ve Yer Zarfları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. C	Yanıtınız yanlış ise "Haberin Şibih Cümle Olması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

5 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 1

1. أَيْنَ شَارِعُ الوطَنِ؟ 2. أَيْنَ بَيْتُكُمْ؟ / أَيْنَ بَيْتُكُنَّ؟ 3. أَيْنَ الـمُتْحَف؟
4. أَيْن الـمَدْرَسة؟ 5. أَيْنَ الـمُسْتَشْفى ؟

Araştır 2

1. خَرَجْتُ مِن البَيْتِ. 2. ذَهَبْتُ إِلى الـمَدْرَسَةِ. 3. القَلَمُ عَلى الطَّاوِلَة.
4. المِفْتاحُ تَحْتَ الطَاوِلَة. 5. الـمَدْرَسَةُ بَعيدَةٌ عَن البَيْتِ.

Araştır 3

1. أَنا مُسْلِمٌ. / أَنا مُسْلِمَةٌ. 2. نَحْنُ مُسْلِمانِ. / نَحْنُ مُسْلِمَتانِ.
3. نَحْنُ مُسْلِمُونَ. / نَحْنُ مُسْلِمَاتٌ.

Araştır 4

1. الـمُعَلِّمُ ذَهَبَ. / الـمُعَلِّمَةُ ذَهَبَتْ 2. الـمُعَلِّمانِ ذَهَبا. / الـمُعَلِّمَتانِ ذَهَبَتا.
3. الـمُعَلِّمُونَ ذَهَبُوا. / الـمُعَلِّمَاتُ ذَهَبْنَ.

Araştır 5

1. الكَلْبُ فِي الحَديقَة. / في الحَديقَةِ كَلْبٌ. 2. الطّالِبَةُ في الصّفِّ. /في الصَّفِّ طالِبَةٌ.
3. السَّيّارَةُ أَمامَ الباب. / أَمامَ البابِ سَيَّارَةٌ. 4. الكُرَةُ تَحْتَ الطَّاوِلَة. /تَحْتَ الطَّاوِلَةِ كُرَةٌ.
5. الكِتابُ عِندَ الحَقيبَةِ. / عِنْدَ الحَقِيبَةِ كِتابٌ.

5 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırmalar 1

1. Aşağıdaki cümlelerde bırakılan boşlukları, parantez içinde verilen harf-i cerlerden uygun olanıyla tamamlayınız.

.1 غَسَلْتُ السَّجّادَةَ بِالفُرْشاةِ. (إلى – بِ – في)

.2 كَتَبْتُ الرِّسالةَ بِالقَلَمِ. (إلى – بِ – في)

.3 دَخَلَ المُعَلِّمُ إلى الصّفِّ. (إلى – ك – عن)

.4 خَرَجَ الطُّلّابُ مِن المدْرسَةِ. (في – بِ – من)

.5 هو كَالشَّمْسِ في العِلْمِ. (على – ك – من)

.6 أذْهَبُ إلى المكْتَبةِ مع صَديقي. (من – ك – مع)

.7 أنا من مَدينَةِ القاهرةِ. (من – مع – ل)

.8 الكتابُ على الطّاوِلةِ. (لِ – على – عن)

.9 السّمكة في الحوْضِ. (لِ – عن – في)

.10 الجامعةُ بَعيدَةٌ عن البيتِ. (عن – إلى – من)

Alıştırmalar 2

2. Aşağıda verilen mubtedalar için parantez içindeki sözcüğü haber olarak kullanıp harekeleyiniz (mubtedaya cinsiyet bakımından uygun hale getirmeyi unutmayınız).

.1 البَيْتُ نَظيفٌ.

.2 السَّيّارةُ سَريعَةٌ.

.3 الكِتابُ مُفيدٌ.

.4 الحَقيبَةُ جَديدَةٌ.

.5 السَّاعَةُ قَديمَةٌ.

.6 الحَديقَةُ واسِعَةٌ.

.7 الجَوُّ مُمْطِرٌ.

.8 الحَياةُ جَميلَةٌ.

.9 الامْتِحانُ صَعْبٌ.

.10 العَرَبِيَّةُ سَهْلَةٌ.

5 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırmalar 3

3. Aşağıda verilen isim cümlelerinin mubtedalarını belirsize çevirerek cümleleri yeniden kurunuz ve harekeleyiniz.

1. البَيْتُ في المَدينَةِ. – في المَدينةِ بَيْتٌ.
2. الكتابُ على الطّاولةِ. – على الطّاولةِ كتابٌ
3. القلمُ في حقيبتي. – في حقيبتي قلمٌ.
4. الدّفْترُ تحتَ الكرسيِّ. – تَحْتَ الكُرْسيِّ دَفترٌ.
5. القطّةُ تحتَ السّريرِ. – تَحْتَ السريرِ قِطّةٌ.
6. الرجلُ أمامَ المسْجِدِ. – أمامَ المسْجِدِ رَجُلٌ.
7. الدجاجةُ خلفَ السورِ. – خَلْفَ السورِ دَجاجةٌ.
8. السيارةُ أمامَ الشجرةِ. – أمامَ الشجرةِ سيّارةٌ.
9. البنتُ عند البابِ. – عندَ البابِ بِنْتٌ.
10. الولدُ فوقَ الدراجةِ. – فوقَ الدَّرَّاجةِ وَلَدٌ.

bölümün kelimeleri كَلِماتُ القِسم

أَدب (*edeb*) **edebiyat**

إلاهيّات (*ilâhiyyât*) **ilahiyat**

أَعْشاب (*a'şâb*) **çayır,** (t.) عُشْب (*'uşb*) **ot**

أَشْجار (*eşcâr*) **ağaçlar,** (t.) شَجَرة (*şecera*)

أَمامَ (*emâme*) **önünde**

اِمْتِحان (*imtihân*) **sınav, imtihan**

بارِد (*bârid*) **soğuk**

بَحْث (*bahs*) **araştırma**

بَعيد (*ba'îd*) **uzak**

بَيْنَ (*beyne*) **arasında**

تَحْتَ (*tahte*) **altında**

جامِعَة (*câmi'a*) **üniversite**

جَوّ (*cevv*) **hava**

خَلْفَ (*halfe*) **arkasında**

دَرّاجة (*derrâce*) **bisiklet**

رَصيف (*rasîf*) **kaldırım**

رَكِبَ – يَرْكَبُ (*rakibe - yerkebu*) **binmek**

سَجّادة (*seccâde*) **halı, kilim**

سَرير (*serîr*) **yatak**

سَكَنَ – يَسْكُنُ (*sekene - yeskunu*) **oturmak, ikamet etmek, yaşamak** (بِ / في **: bir yerde)**

سكَنُ الجامعَة (*sekenu'l-câmi'a*) **üniversite yurdu**

سهل (*sehl*) **kolay**

سور (*sûr*) **duvar, çit**

شارِع (*şâri'*) **cadde**

صَبْر (*sabr*) **sabır**

صَعْب (*sa'b*) **zor**

صَلاة (*salât*) **namaz**

طِبّ (*tıb*) **tıp**

طَيِّب (*tayyib*) **iyi, hoş, güzel**

عُصْفور (*'usfûr*) **serçe**

فَتاة (*fetât*) **genç kız**

فُرْشاة (*furşâ*) **fırça**

فَقير (*fakîr*) **fakir**

فَوْقَ (*fevka*) **üzerinde**

قريب (*karîb*) **yakın**

قِطّة (*kıtta*) **kedi,** (ç.) قِطَط (*kıtat*)

كَنْز (*kenz*) **hazine**

مُتْحَف (*muthaf*) **müze**

مُتقاعد (*mutekâ'id*) **emekli**

مَدينَة (*medîne*) **şehir**

مَسْجِد (*mescid*) **mescit, cami**

مَصْرِف (*masrif*) **banka**

مُمْطِر (*mumtir*) **yağmurlu**

مِنْطَقَة (*mıntaka*) **bölge**

مُغْلَق (*muglak*) **kapalı**

مَفْتوح (*meftûh*) **açık**

ناجِح (*nâcih*) **başarılı**

نافِع (*nâfi'*) **faydalı**

نِهايَة (*nihâye*) **son**

هَنْدَسَة (*hendese*) **mühendislik**

واجِب (*vâcib*) **ödev**

واسِع (*vâsi'*) **geniş**

وَراءَ (*verâ*) **arkasında**

وَرْدَة (*verde*) **gül**

يَمين (*yemîn*) **sağ**

Bölüm 6

Arapçada İşaret Sıfatları

öğrenme çıktıları

1 **Günlük Hayatımızda Arapça 6**
1 Günlük hayatta "Bu kimdir?", "Bu nedir?" gibi soru ifadelerini kullanabilme

2 **Arapçada İşaret Sıfatları**
2 İşaret sıfatlarını tanıyabilme, bu sıfatları cümle içinde kullanabilme becerisi kazanma

3 **Soru Edatları**
3 Arapça soru sorma üslubunu tanıyabilme, farklı soru edatlarıyla ve işaret sıfatlarının yer aldığı ifadelerle bunu pekiştirme

4 **Nerede çalışıyorsun?**
4 Günlük hayatta mekâna ilişkin soru edatlarını kullanabilme ve kendini tanıtırken nerede çalıştığı ile ilgili kısa bilgi verebilme

Anahtar Sözcükler الكلمات المفتاحية: • İşaret Sıfatları أسْماءُ الإشارة • Soru Edatları أدوات الاستفهام

GİRİŞ

مُقَدّمَة

Kendilerinden sonra gelen ismi, işaret yoluyla belirten sözcüklere işaret sıfatları (Arapçada "işaret isimleri") diyoruz.

İşaret sıfatları Arapçada tekil, ikil ve çoğul şahıslar için farklılık gösterirler. Ayrıca tekil ve ikillerde erildişil farkı da bulunmaktadır.

Bu bölümde işaret sıfatları ve soru edatları cümlelerle pekiştirilecek, bu isimlerin soru edatlarıyla birlikte kullanımı üzerinde durulacak, soru edatları ve işaret sıfatlarının yer aldığı diyaloglar yoluyla öğrencinin konuya ilişkin bilgileri geliştirilecektir.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 6

العربية في حياتنا اليومية ٦

Albüm

Fatma ve Selma fakülteden iki arkadaştır. Şimdi birlikte albüme bakıyorlar.

Selma:	Merhaba Fatma, nasılsın?
Fatma:	İyiyim teşekkürler, sen?
Selma:	Ben de iyiyim. Bu nedir?
Fatma:	Bu bir albüm… benim albümüm, içinde pek çok fotoğraf var.
Selma:	Albümün mü? Bu resimdekiler kim?
Fatma:	Bunlar akrabalarım ve ailem.
Selma:	Bu kim?
Fatma:	Bu, kız kardeşim. Burada o küçük.
Selma:	Ya bu kim?
Fatma:	Bu amcam, bu da onun karısı, bu ikisi Almanya'da oturuyorlar.
Selma:	Sen bu resimde neredesin?
Fatma:	Ben burada kreşteyim, şu kız da öğretmenimiz.
Selma:	Kreş resimlerinde çok şirinsin. Bu kedi ne? Senin kedin mi?

الألْبوم

فاطمة وسلمى زَمِيلتانِ من الكُلِّيّة و الآن تَنْظُرانِ معاً إلى الأَلبوم

سلمى: مَرْحَبًا يا فاطمة، كيف الحال؟

فاطمة: أنا بخير شكرًا. و أنتِ؟

سلمى: أنا بخير أيضًا. ما هذا؟

فاطمة: هذا ألبوم...ألبومي، فيه صُوَرٌ كَثيرَة.

سلمى: ألبومُك؟ مَنْ هؤُلاءِ في هذِهِ الصورةِ؟

فاطمة: هؤُلاءِ أقاربي و عائِلَتِي .

سلمى: مَنْ هذه؟

فاطمة: هذه أختي. هنا هي صغيرة.

سلمى: و مَن هذا؟

فاطمة: هذا عَمّي و هذه زَوْجَتُهُ. هذانِ يَسْكُنانِ في أَلْمانْيا.

سلمى: أين أنتِ في هذه الصورة؟

فاطمة: أنا في الرَّوْضَة هنا. و تِلْكَ الْفَتاةُ مُعَلِّمَتُنا.

سلمى: أنتِ مَحْبُوبَة كَثِيرَة في صُوَرِ الرَّوْضَة. ما هذه القِطّةُ؟ هَلْ هذه قِطّتُكِ؟

Fatma:	Evet bu kedim ve şu da köpeğimiz.
Selma:	Bu resimde bir erkek çocuğu var. O kim?
Fatma:	Bu dayımın oğlu Ahmet, sen onu fakültede görmüştün, şimdi o bir şirkette çalışıyor.
Selma:	Bu ikisi annen ve baban tabi ki, değil mi?
Fatma:	Evet, bu ikisi annemle babam. Bu resim de onların düğününden.
Selma:	Ailen çok güzel.
Fatma:	Teşekkürler Selma.
Anne:	Çay hazır, haydi çay içelim.
Fatma:	Peki anne.
Selma:	Teşekkürler, haydi içelim.

فاطمة: نعم، هذه قطّتِي و ذلك كلبُنا.
سلمى: هُناكَ طفلٌ في هذه الصورة. مَنْ هو؟
فاطمة: هذا ابنُ خالِي أَحْمَد، أنتِ رَأيْتِه في الكلّية، و هو الآن يَعْمَل في شَرِكَة.
سلمى: هذان أمُّك و أبوك طبعاً، أَ لَيْسَ كَذلِكَ؟
فاطمة: بَلى، هُما أُمِّي وأَبِي. و هذِهِ الصورَةُ من عُرْسِهِما.
سلمى: عائِلَتُكِ جَمِيلَة جدًّا.
فاطمة: شُكْراً يا سَلمى.
الأُمّ: الشاي جاهِز، هيّا نَشْرَب الشاي.
فاطِمة: أَجَلْ يا أُمّي.
سلمى: شُكرًا. هيّا نشربْ.

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta "Bu kimdir?", "Bu nedir?" gibi soru ifadelerini uygun isim ve fiillerle kullanabilme

Araştır/ Tekrarla 1

"Bu nedir? Bu bir kitaptır.", "Bu nedir? Bu benim çantam.", "Bu nedir? Bu bir bisiklettir.", "Bu nedir? Bu benim kalemim.", "Bu kim? Bu annem.", "Bu kim? Bu benim öğretmenim." "Şu kim? Şu müdürümüz.", "Şu kim?" Şu ninem." cümlelerini Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Âli İmrân Sûresi" 51. ayet-i kerimesini, "Rahmân Sûresi" 43. ayet-i kerimesini ve "Hac Sûresi" 19. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayetlerde geçen işaret sıfatlarına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birlikte aile bireylerinizin ve arkadaşlarınızın resimlerini birbirinize göstererek "Bu kim? Bu….. dir." şeklinde soru cevap oyunu oynayınız.

DİLBİLGİSİ: ARAPÇADA İŞARET SIFATLARI

القواعد: أَسْمَاءُ الإشارة

Konunun Arapça başlığında da fark edeceğiniz üzere, Türkçede “işaret sıfatı” dediğimiz sözcüklere, Arapçada “işaret ismi” [*ismu'l-işâra* (اسم الإشارة), çoğulu: *esmâu'l-işâra* (أَسْمَاءُ الإشارة)] denmektedir. Türkiye'deki Arapça ikliminde, “işaret sıfatı” teriminden daha çok, Arapça terimin harfi tercümesinden dolayı “işaret ismi” terimi kullanılmaktadır. İster “işaret sıfatı” diyelim, ister “işaret ismi” diyelim, kastettiğimiz aynı şeydir.

Arapçada işaret sıfatları tek başına “bu, şu, o” şeklinde kullanılabileceği gibi, “Bu kalem senin.”, “Şu peynirden verir misin?”, “O problem çözüldü.” örnek cümlelerinde görüldüğü üzere işaret ettiği isimle birlikte de kullanılabilir. İşaret ettiği isimle birlikte kullanıldığında, işaret edilen kelimeye “*muşârun ileyh* (مُشار إليه) denir. Muşârun ileyh olan sözcük ile işaret sıfatları hem i‘râb (*merfû*, *mansûb*, *mecrûr* olma bakımından) hem cinsiyet, hem sayı bakımından birbiriyle uyumlu olmak zorundadır. Türkçede işaret sıfatı, işaret ettiği kelime ile birlikte kullanıldığında (bu adam, bu adamlar; şu çocuk, şu çocuklar; o resim, o resimler) şeklinde hep tekil kullanılırken, Arapçada işaret sıfatı her zaman işaret ettiği ismin yapısına uygun olarak (tekil, ikil veya çoğul biçiminde) kullanılır.

Unutulmaması gereken bir husus da şudur: İşaret sıfatıyla birlikte kullanılan sözcük (*muşârun ileyh*), daima belirlidir. Çünkü gösterilmek suretiyle diğerlerinden ayrılmakta, belirlenmiş olmaktadır: “<u>Bu adam</u> Türkçe biliyor.” veya “<u>Şu elma</u> iyidir.”, “<u>O kadınlar</u>, bizim annelerimiz.” örneklerinde olduğu gibi.

İşaret sıfatları, işaret edilen varlığın uzaklığına göre, tıpkı Türkçedeki gibi, farklı farklıdır. Ne var ki, Arapçada yaygın olarak “yakın” ve “uzak” için olanları kullanılır. Bununla birlikte uzak için kullanılan işaret sıfatını hem “o”, “onlar”, hem de “şu”, “şunlar” biçiminde anlamlandırmak veya hem “o”, “onlar”, hem de “şu”, “şunlar” yerinde kullanmak mümkündür. Dolayısıyla bu bölümde yakın ve uzak işaret sıfatları üzerinde durulacaktır:

Yakın için İşaret Sıfatları

a. Tekil

Eril	هذا	Bu
Dişil	هذِهِ	Bu

dikkat

هذا ve هذِهِ'nin başlarındaki هـ'lerden sonra med harfi olmadığı hâlde ilk hecelerinin *hâzâ* ve *hâzihî* şeklinde uzatılarak okunduğunu biliniz.

هذا وَلَدٌ.

Bu, bir erkek çocuktur.

هذِهِ بِنْتٌ.

Bu, bir kız çocuktur.

İkil dışındaki tüm işaret sıfatları mebnîdirler; yani son harekeleri cümle içindeki yerine göre değişiklik göstermez. Dolayısıyla i'râbları *mahallen*'dir: *mahallen merfû* veya *mahallen mansûb* ya da *mahallen mecrûr* biçiminde i'râb edilirler; ref veya nasb ya da cer alâmeti aranmaz.

Yukarıdaki cümleleri i'râb edecek olursak:

هذا ولدٌ. (Bu, bir erkek çocuktur.)

Bu cümle, isim cümlesidir. Çünkü bir fiille değil, isimle başlamıştır.

هذا : Mubtedâ, *mahallen* merfû, *ismu'l-işâra* olduğu için mebnîdir, son harekesi değişmez.

ولدٌ : Haber, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

هذه بنتٌ. (Bu, bir kız çocuktur.)

Bu cümle, isim cümlesidir. Çünkü bir isimle başlamıştır.

هذه : Mubtedâ, *mahallen* merfû, *ismu'l-işâra* olduğu için mebnîdir, son harekesi değişmez.

بنتٌ : Haber, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

Bu örnek cümleleri, aşağıdaki cümlelerle karşılaştıralım:

هذا الولدُ تلميذٌ. (Bu erkek çocuk, bir öğrencidir.)

هذِهِ البنتُ تلميذةٌ. (Bu kız çocuk, bir öğrencidir.)

Daha önce haber olarak kullanılmış olan (ولد) ve (بنت) kelimelerinin, yukarıdaki örneklerde "haber" olarak değil, mubtedâ olan işaret sıfatlarının "*muşârun ileyh*"leri olarak kullanıldığını, dolayısıyla belirli olduklarını görüyoruz. Bu cümlelerde mubtedâların haberleri, (تلميذ) ve (تلميذة) sözcükleridir ve damme ile merfûdurlar.

b. İkil: İkil olan işaret sıfatları, *mebnî* olan tekil ve çoğul işaret sıfatlarından farklı olarak *mu'reb*'tirler, i'râbları ikil kelimenin i'râbının aynısıdır: Yani *elif* ile merfû, *ye* ile mansûb ve mecrûr olurlar. Merfû, mansûb ve mecrûr durumları itibariyle yakın için kullanılan ikil işaret sıfatlarını inceleyelim:

Eril	هذَيْن (mansûb-mecrûr)	هذانِ (merfû)	Bu ikisi
Dişil	هاتَيْن (mansûb-mecrûr)	هاتانِ (merfû)	Bu ikisi

dikkat

هذانِ ve هذَيْن'nin başlarındaki هـ'lerden sonra med harfi olmadığı hâlde ilk hecelerinin uzatılarak *hâzâni* ve *hâzeyni* şeklinde okunduğunu biliniz.

هذان وَلَدانِ.
Bu ikisi erkek çocuktur.

هاتان بِنْتانِ.
Bu ikisi kız çocuktur.

Bu cümlelerin iʿrâbını yapalım:

(Bu ikisi, erkek çocuktur.) هذانِ ولدانِ.

هذان : Mubtedâ, merfû, ref alâmeti *elif*, çünkü ikil.

ولدان : Haber, merfû, ref alâmeti *elif*, çünkü ikil.

(Bu ikisi, kız çocuktur.) هاتانِ بنتانِ.

هاتان : Mubtedâ, merfû, ref alâmeti *elif*, çünkü ikil.

بنتان : Haber, merfû, ref alâmeti *elif*, çünkü ikil.

Şimdi bu cümlelerde haber olarak kullanılan sözcükleri işaret sıfatlarının *muşârun ileyh*'leri olarak kullanıp, onların öğrenci (تلميذ) olduklarını söylemek istersek nasıl söyleriz?

Şöyle olacaktır:

(Bu iki erkek çocuk, öğrencidir.) هذانِ الوَلَدانِ تِلْميذانِ.

(Bu iki kız çocuk, öğrencidir.) هاتانِ البِنْتانِ تِلْميذَتانِ.

Bu örneklerde muşârun ileyh haline getirebilmek için ilgili sözcükleri belirli kullandığımızı fark etmiş olmalısınız.

Şimdi ikil olan işaret sıfatlarının mansûb ve mecrûr durumlarına örnek verelim:

(Bu iki kitabı okudum.) قَرَأْتُ هذينِ الكتابَيْنِ.

قرأتُ (okudum) : Mâzî fiil, fâʿil bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

هذين : Nesne (mefʿûlun bih), mansûb, nasb alâmeti "*ye*", çünkü ikil.

الكتابين : Muşârun ileyh, mansûb (çünkü işaret sıfatına uymak zorunda), nasb alâmeti "*ye*", çünkü ikil.

(Bu iki şehre gittim.) ذهبتُ إلى هاتَيْنِ المدينَتَيْنِ.

ذهبتُ (gittim) : Mâzi fiil, fâʿil bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

إلى : Harf-i cer

هاتين : Mecrûr, cer alâmeti "*ye*", çünkü ikil.

المدينتين : Muşârun ileyh, mecrûr (çünkü işaret sıfatına uymak zorunda), cer alâmeti "*ye*", çünkü ikil.

c. Çoğul: Çoğul işaret sıfatı, eril ve dişil için aynı olup mebnîdir, dolayısıyla iʿrâbı *mahallen*'dir.

Eril	هؤُلاءِ	Bunlar
Dişil	هؤُلاءِ	Bunlar

dikkat

هؤلاء'nin başındaki هـ'den sonra med harfi olmadığı hâlde ilk hecesinin uzatılarak *hâulâi* şeklinde okunduğuna dikkat ediniz.

Çoğul şekil هؤلاء (*hâ'ulâi*, bunlar) eril ve dişil için ortaktır.

هؤُلاءِ بَناتٌ.
Bunlar kız çocuktur.

هؤُلاءِ أولادٌ.
Bunlar erkek çocuktur.

Şimdi çoğul işaret sıfatlarının i'râb durumlarına örnek verelim:

عَرَفْتُ هؤُلاءِ الأَطْفالَ. (Bu çocukları tanıdım.)

عَرَفْتُ (tanıdım) : Mâzî fiil, fâ'il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

هؤُلاءِ : Nesne (mef'ûlun bih), *mahallen* mansûb çünkü mebnî.

الأَطْفالَ : Muşârun ileyh mansûb (çünkü işaret sıfatına uymak zorunda), nasb alâmeti fetha.

رَأَيْتُ هؤُلاءِ الطبيباتِ. (Bu kadın doktorları gördüm.)

رَأَيْتُ (gördüm) : Mâzî fiil, fâ'il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

هؤُلاءِ : Nesne (mef'ûlun bih), *mahallen* mansûb çünkü mebnî.

الطبيباتِ : Muşârun ileyh mansûb (çünkü işaret sıfatına uymak zorunda), nasb alâmeti kesra çünkü düzenli dişil çoğul.

هذا طِفْل.
Bu bir çocuktur.

هذا شابّ.
Bu bir gençtir.

هذا رَجُل.
Bu bir adamdır.

Uzak İçin İşaret Sıfatları

Uzak için kullanılan işaret sıfatlarının tekil ve çoğul biçimleri kullanılır, ikil formları pek kullanılmaz. Tekil için eril ve dişil formu vardır, çoğul formu ise eril ve dişil için ortaktır. Her üç işaret sıfatı mebnîdir, son harekeleri hep aynıdır, dolayısıyla i'râbları *mahallen*'dir. Tabloda şu şekilde göstermek mümkündür:

Tekil (Eril)	ذلِكَ	Şu/O
Tekil (Dişil)	تِلْكَ	Şu/O
Çoğul (Eril-dişil)	أُولِئكَ	Şunlar/Onlar

ذلِكَ جَبَل.

Şu bir dağdır.

تِلْكَ سَفينَة.

Şu bir gemidir.

أُولِئكَ حُجّاج.

Şunlar hacılardır.

dikkat

! ذلِكَ'nin başındaki ذ'den sonra med harfi olmadığı hâlde ilk hecenin uzatılarak *zâlike* şeklinde okunduğunu biliniz.

! أُولِئكَ'de أ'den sonra و olmasına rağmen ilk hecenin kısa olarak ve لِ'dan sonra med harfi olmamasına rağmen ikinci hecenin uzatılarak *ulâike* şeklinde okunduğuna dikkat ediniz.

dikkat

Gayr-ı ʿâkil çoğullar tekil-dişil hükmünde olduğu için işaret sıfatları bu tür çoğullar için kullanılırken, tekil-dişile özgü yapısıyla kullanılırlar.

تِلْكَ زُهور.
Şunlar çiçeklerdir.

هذِهِ كُتُب.
Bunlar kitaplardır.

Bazı işaret isimleri de yer bildirmektedirler.

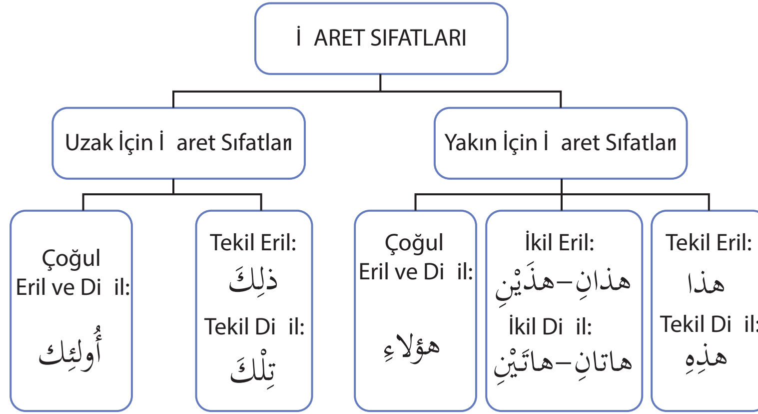
Yakında bulunan bir yer için هُنا (*hunâ*); uzakta bulunan bir yer için هُناكَ (*hunâke*) veya هُنالِكَ (*hunâlike*) kullanılır. Yer bildiren işaret sıfatları da mebnîdirler, dolayısıyla onların iʿrâbları da *mahallen*'dir.

Örneğin;

Erkek öğrenci buradadır.	الطّالِبُ هُنا.
Kız öğrenci oradadır.	الطالِبَة هُناك.
Kız öğrenci oradadır.	الطالِبَة هُنالِك.

Şimdi işaret sıfatlarının hepsini bir tablo içinde görelim.

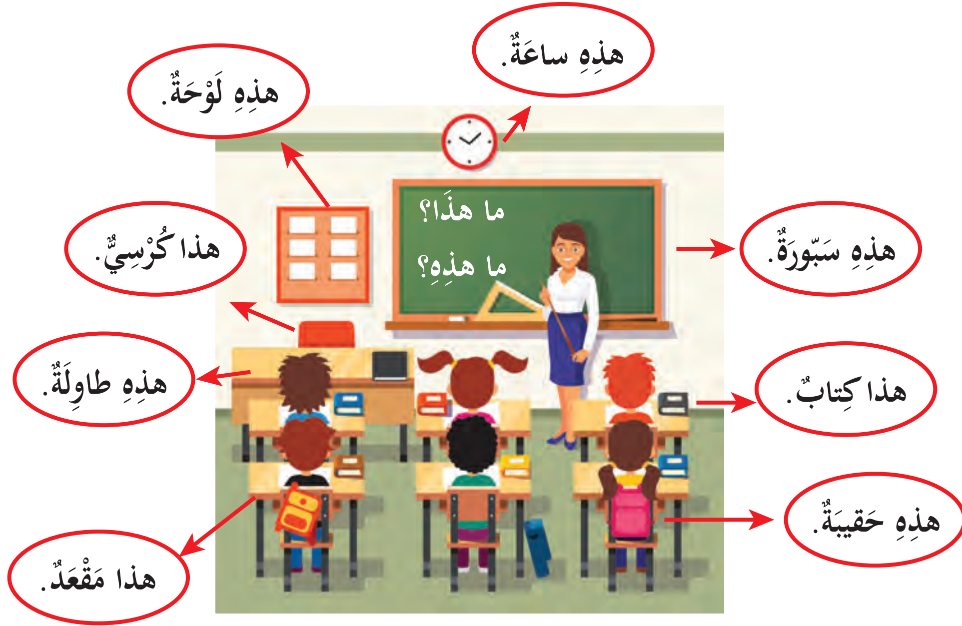

dikkat

Uzak için kullanılan işaret sıfatlarının ikil olanları günlük hayatta kullanılmadığı için burada yer verilmemiştir.

Öğrenme Çıktısı

2 İşaret sıfatlarını tanıyabilme, bu sıfatları cümle içinde kurabilme becerisi kazanma

Araştır/ Tekrarla 2

“Bu kitabı gördüm.”, “Bu iki kitabı gördüm.”, “Bu kitapları gördüm”, “Şu adamı tanıdım.”, “Şu adamları tanıdım.” cümlelerini Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur’ân-ı Kerîm’in “Bakara Suresi” 2. ayet-i kerimesini, “Haşr Suresi” 21. ayet-i kerimesini ve “Tîn Sûresi” 3. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayetlerde geçen işaret sıfatlarına ve işaret ettikleri isimlerin yapısına dikkat ediniz.

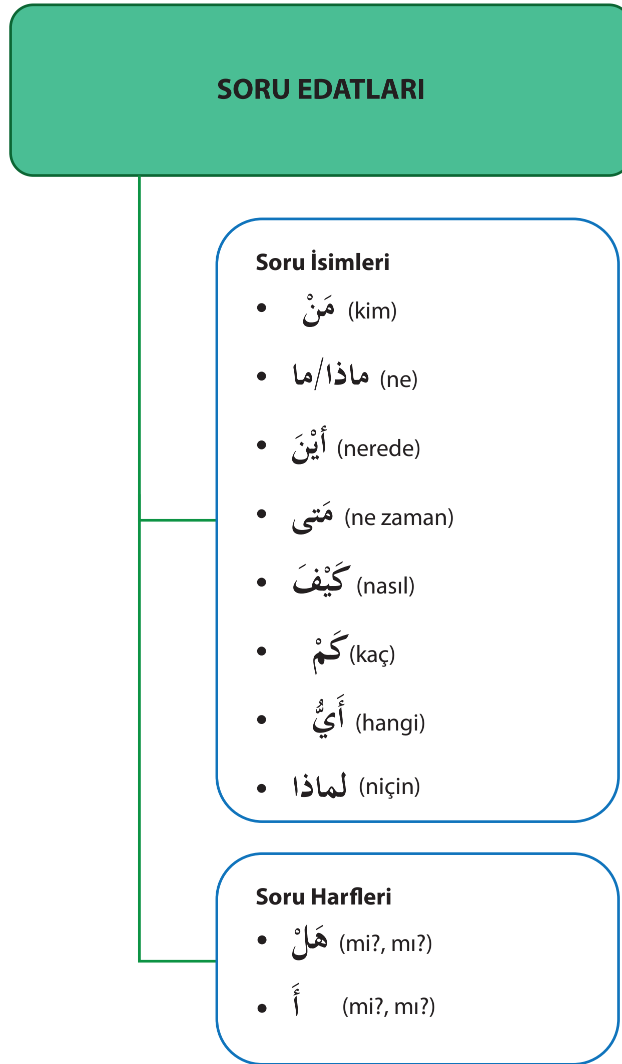
Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birlikte içinde bulunduğunuz ortamdaki eşyaları birbirinize göstererek “Bu nedir?-Bu…..dir.” şeklinde soru cevap oyunu oynayınız.

SORU EDATLARI

أدوات الاستفهام

Arapçada soru ifadelerinin başında kullanılan edatlar isim ve harf olarak ikiye ayrılır. Bu edatların bazılarını daha önceki bölümlerden tanıyoruz. Bu bölümde hepsini bir tablo içinde inceleyeceğiz.

Şimdi sırasıyla soru edatlarını tanıyarak soru cümleleri oluşturalım.

مَنْ soru edatıyla bir soru sorduğumuzda öznenin kim olduğunu sorarız. Cevap özel bir isim ya da özneye işaret eden kelime olabilir.

Bu kimdir?	مَنْ هَذا؟
Bu, imamdır.	هذا إمام.

مَنْ soru edatının başına مَعَ (ile) eki geldiği zaman مَعَ مَنْ şeklinde *kiminle* anlamına gelen sorular sorulabilir.

Örneğin,

(Sınava kiminle çalıştın?) مَعَ مَنْ دَرَسْتَ للامتِحانِ؟

Aynı soru edatının başına مِنْ harf-i ceri gelince مِنْ+مَنْ birleşerek مِمَّنْ (*mimmen*) *kimden* şeklinde sorular oluşturulabilir.

Örneğin,

(İlacı kimden aldın?) مِمَّنْ أخَذْتِ الدّواءَ؟

ما / ماذا soru edatlarıyla öznenin veya nesnenin ne olduğunu ya da ne yaptığını sorarız. Cevap olarak bir isim gelebildiği gibi bir zamir de gelebilir. Örneğin,

(Bu o'dur.) هذا هو.

Bu nedir?	ما هذا؟	Bu nedir?	ما هذه؟
Bu bir cep telefonudur.	هذا جوّال.	Bu bir gözlüktür.	هذه نَظّارة.

Ne içiyorsun?	ماذا تَشْرَبُ؟	Kahvaltıda ne yedin?	ماذا أكَلْتِ في الفُطور؟
Çay içiyorum.	أشْرَبُ الشّايَ.	Yumurta yedim.	أكَلْتُ بَيْضًا.

أيْنَ soru edatıyla bir nesnenin yerini, öznenin nerede olduğunu, nereye gittiğini sorabiliriz. Cevap mutlaka bir yer ismine işaret etmelidir. Bu soru edatının başına مِنْ harf-i ceri gelince مِنْ أيْنَ *nereden* şeklinde sorular oluşturulabilir. Örneğin nerelisin diye sormak için مِنْ أيْنَ أنْتَ؟ deriz.

مَتى soru edatıyla bir işin, eylemin ne zaman olduğunu sorabiliriz. Cevap mutlaka bir zamana işaret etmelidir. Bunu yaparken سنة, شهر, ساعة, دقيقة, فصل, يوم gibi zaman bildiren sözcüklerin başına بَعْدَ، قَبْلَ gibi zaman zarfları getirebiliriz.

أَيٌّ soru edatıyla, öznenin veya nesnenin hangi zamanda, mekanda olduğunu ya da ne olduğunu sorabiliriz. Bu soru edatından sonra gelen isimler daima mecrûrdur. Diğer soru edatları mebnî olmasına rağmen أَيٌّ mebnî değil, muʿrebdir. Yani cümledeki konumuna göre harekesi değişir. Örneğin soruda geçen isim konum olarak merfû ise أيٌّ, mansûb ise أيَّ, mecrûr ise أيِّ olarak gelir.

Örneğin,

إلى أين تَذهبُ؟ ومَتى تَرجِعُ؟
Nereye gidiyorsun? Ve ne zaman dönüyorsun?

أَذهبُ إلى أسكيشهير وأرجِعُ بَعْدَ يَوْمَيْنِ.
Eskişehir'e gidiyorum. İki gün sonra dönüyorum.

أيَّ درسٍ تَدْرُسين؟
Hangi derse çalışıyorsun?

أدْرُسُ العَرَبِيّةَ.
Arapçaya çalışıyorum.

كَيْفَ soru edatıyla nasıl sorusuna cevap ararız. “Nasıl, nasılsın, nasıl yaptın, nasıl gittin …” gibi soruları bu edatla sorarız. Cevap olarak da kişinin, nesnenin ya da eylemin nasıl olduğunu belirtiriz.

كَمْ soru edatıyla “……kaç?, kaç ….var?” gibi sorulara cevap ararız. Bu soru edatının başına بِ harf-i cerini getirince بِكَمْ şeklinde fiyat olarak “…kaça?” şeklinde bir soru sorabiliriz. Bu soru edatının cevabıyla ilgili kapsamlı örnekler sayılarla birlikte verilecektir.

كَيْفَ تحضُرين إلى المدرسة؟

Okula nasıl geliyorsun?

أحْضُرُ إلى المدرسةِ عَلى الأقْدام.

Okula yürüyerek geliyorum.

كَمْ كِتابًا في الحقيبة؟

Çantada kaç kitap var?

في الحقيبةِ كُتُبٌ كَثيرةٌ.

Çantada çok kitap var.

لِماذا soru edatıyla niçin sorusuna cevap ararız. Bu soruya cevap verirken cümlemize لِأَنَّ (*li-enne*, çünkü) diyerek başlarız. Bu ifadeden sonra isim gelebildiği gibi, bitişik nesne zamirleri de gelebilir. Bitişik zamir doğrudan لِأَنَّ nin sonuna eklenir. Örneğin لِأَنَّكَ (*li-enneke*, çünkü sen). لِأَنَّ yâu'l-mutekellim'e bitiştiğinde ise iki tür kullanım uygundur: Birincisi li-enne'nin son harekesini koruyabilmek ve kolay okuyabilmek için araya nûn-u vikâye adı verilen bir kaynaştırma harfi eklenerek لِأَنَّنِي (*li-ennenî*, çünkü ben) biçiminde; ikincisi, nûn-u vikâye olmaksızın لِأَنِّي (*li-ennî*, çünkü ben) şeklindeki kullanım.

Örneğin,

لماذا تَعِبْتَ؟
Niçin yoruldun?

لِأنّني عَمِلْتُ كثيراً.
Çünkü ben çok çalıştım.

Şimdi de soru harflerini kullanarak örnek sorular ve cevaplar verelim.

Soru harfleriyle oluşturulan sorularda "….mı, …..mi, …… midir, ……mudur?" gibi sorulara cevap verilir. Temel soru cümleleri bu soru harfleriyle kurulur.

هَلْ هذا طَيرٌ ؟
Bu bir kuş mudur?

نعم، هذا طيرٌ.
Evet, bu bir kuştur.

dikkat

Soru harfleriyle sorulan sorulara cevap olarak evet نعم veya hayır لا sözcükleri kullanılır. Bu sorulara verilen olumsuz cevaplar 9. bölümde olumsuzlukla birlikte anlatılacaktır.

Bu bir bulmaca mıdır?	أَ هذا لُغْزٌ؟
Evet, bu bir bulmacadır.	نعم، هذا لُغْزٌ.

Öğrenme Çıktısı

3 Arapça soru sorma üslubunu tanıyabilme, farklı soru edatlarıyla ve işaret sıfatlarının yer aldığı ifadelerle bunu pekiştirme

Araştır/ Tekrarla 3

"Evde kim var?", "Bu kitabı kimden aldın?", "Nereden geliyorsun?", "Hangi kitabı okudun?", "Nasıl döndün?", "Niçin gittin?", "Bu bir defter mi?" "Bu bir masa mı?" soru cümlelerini Arapçaya çeviriniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Fîl Sûresi" 1. ayet-i kerimesini ve "Tekvîr Suresi" 26. ayet-i kerimesini okuyunuz. Bu ayetlerde geçen soru edatlarını fark ediniz. "Rahman Sûresi"nde "أَيُّ" soru isminin nasıl kullanıldığına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

Bu bölümde öğrendiğiniz soru edatlarını kullanarak arkadaşlarınızla soru-cevap oyunu oynayınız.

NEREDE ÇALIŞIYORSUN?

أَيْنَ تَعْمَلُ؟

مرحَبًا. أَنا مُنى. أنا مُهَنْدِسَة في هذا المَصْنَع.
هؤلاء العُمّالُ يَعْمَلونَ معي.

Merhaba.
Ben Muna. Bu fabrikada mühendisim.
Bu işçiler benimle çalışıyorlar.

مرحَبًا. أنا صالِح. أنا أُسْتاذٌ في هذِهِ الجامِعة.
وأدرِّسُ في هذه القاعَة و هؤلاء طُلاّبي.

Merhaba. Ben Salih. Bu üniversitede
hocayım ve bu salonda ders veriyorum.
Bunlar öğrencilerim.

هَل يَعْمَل صالِح في المُسْتَشْفَى؟
Salih hastanede mi çalışıyor?

لا، هُوَ يَعْمَل في تِلْكَ الجامِعة.
Hayır, o, şu üniversitede çalışıyor.

أَيْنَ يُدَرِّسُ صالِح؟
Salih nerede ders veriyor?

هُوَ يُدَرِّسُ في تِلْكَ القاعَة.
O, şu salonda ders veriyor.

مَنْ أولئِكَ؟
Şunlar kim?

أُولئك طُلاّبُه.
Şunlar onun öğrencileri.

أَيْنَ تَعْمَلُ مُنى؟
Muna nerede çalışıyor?

هِيَ تَعْمَلُ في ذلكَ المَصْنَع.
Muna şu fabrikada çalışıyor.

هَلْ أولئك العُمال يَعْمَلُونَ مَعَ مُنى؟
Şu işçiler Muna ile mi çalışıyorlar?

نَعَم، أولئك العُمال يَعْمَلُونَ مَعَها.
Evet, şu işçiler onunla çalışıyorlar.

okuma

قراءة

هذه عائلتي

هذا بَيْتُنا و هَذِه حَديقَتُنا. فِي حَديقَتِنا أشْجارٌ و أَزْهارٌ.نَسْكُنُ في هَذا البَيْتِ مُنْذُ زَواجِنا. هذا زَوْجِي أَحْمَد. هُوَ أُسْتاذٌ فِي الجامعَةِ. و هؤلاء أطفالي. هذه بِنْتي مَرْيَم. هِي تِلْميذة في المَدْرَسَة. و هذانِ إِبْراهيمُ وإِسْماعِيل. هما تِلميذانِ في المدْرَسة أَيْضًا. و أولئِكَ أَصْدِقاؤُهُم. أطفالي يَلْعَبونَ هُنا مَع أصْدِقائِهِم. ونَحْنُ نَجْلِسُ معَ الجيرانِ تَحْتَ هاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْن في المساء. ذلكَ أَبي. هُوَ مُتَقاعِدٌ مِنْ وظيفتِهِ في الدّيانَةِ. يَزْرَعُ الخُضْراواتِ والأَزْهارَ الآن في حَديقَتِنا. و تِلْكَ أُمّي. هِي الآن تَطْبُخُ لَنا الطعامَ في المَطْبَخِ. وعندها خالَتي أَمينَة وتَغسِلُ الأواني هُناك. بعد ساعَةٍ يَحضُرُ الأولادُ من الحَديقةِ و نأكُلُ الغداءَ معًا في البيتِ. هذه عائِلَتي و هي سَعيدة.

Bu Ailemdir

Bu bizim evimiz ve bu bizim bahçemiz. Bahçemizde ağaçlar ve çiçekler var. Evlendiğimizden beri bu evde oturuyoruz. Bu, eşim Ahmet, o üniversitede hocadır ve bunlar da çocuklarım. Bu, kızım Meryem. O okulda öğrencidir. Bu ikisi İbrahim ve İsmail. Onlar da okulda öğrenci. Şunlar, onların arkadaşlarıdır. Çocuklarım burada arkadaşlarıyla oynarlar. Biz komşularla akşamleyin bu iki ağacın altında otururuz. Şu babam, o Diyanet'teki görevinden emeklidir. Şimdi bahçemize sebze ve çiçek ekiyor. Şu da annem. O şimdi bize mutfakta yemek pişiriyor. Teyzem Emine onun yanında orada bulaşıkları yıkıyor. Bir saat sonra çocuklar bahçeden gelirler ve evde birlikte öğle yemeğini yeriz. Bu benim ailem, mutlu.

Öğrenme Çıktısı

4 Günlük hayatta soru edatlarını kullanabilme ve kendisini tanıtırken nerede çalıştığı ile ilgili kısa bilgi verebilme

Araştır/ Tekrarla 4

Öğrendiğiniz işaret sıfatlarını kullanarak defterinize en az 10 cümle yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Arapçada ve Türkçede soru sorarken soru edatlarının cümlenin neresinde kullanıldığını karşılaştırınız.

Anlat/ Paylaş

Arkadaşlarınızla birlikte karşılıklı olarak "Nerede oturuyorsun? Bu evde oturuyorum.", "Nerede çalışıyorsun? Bu fabrikada çalışıyorum." "Nereye gidiyorsun? Şu camiye gidiyorum." cümlelerini birbirinize sorarak yanıtlamaya çalışınız.

alıştırmalar — التَدْريبات

1- Aşağıdaki boşlukları parantez içindeki işaret sıfatlarıyla doldurunuz.

(هذان، هذا، هذه، هؤلاء، هاتان)

1. ....الطفلةُ جميلة.
2. .... معلّمانِ في المدرسة.
3. .... الطبيبتانِ في المستشفى.
4. .... الطُلاب في الصّف.
5. .... الكِتاب جديدٌ.

2- Aşağıdaki cümleleri, mubtedanın başına uzak için kullanılan işaret sıfatı getirerek yeniden yazınız.

1. الفَتاة جميلةٌ. (...........................)
2. البِناء كبيرٌ. (...........................)
3. الطالِب مُجْتهِد. (...........................)
4. البَيْت واسِعٌ. (...........................)
5. الكُتُب كَثيرةٌ. (...........................)

3- Aşağıdaki boşlukları parantez içindeki sözcüğe uygun işaret sıfatlarıyla (yakın için kullanılan) tamamlayınız ve soruları cevaplayınız.

1. ما ....؟ (شجرة) .... شجرة.
2. من ....؟ (عُمّال) .... عُمّال.
3. ما ....؟ (قِطار) .... قطار .
4. ما ....؟ (صورة) .... صورة.
5. من ....؟ (مُدَرّس) .... مُدرّس.

4- Aşağıdaki boşlukları cevaba uygun soru edatlarıyla doldurunuz.

(أ، كَمْ، أيَّ، مَتى، كَيْفَ، ماذا، مَنْ، هل، أيْنَ، مِمَّن)

1. –..........رجعت من المدرسة؟	–قَبْلَ ساعةٍ.
2. –..........ذَهَبَ إلى الطبيب؟	–عليّ ذهب إلى الطبيب.
3. –..........يكتبُ الطالبُ؟	–يَكتب الطالبُ الدّرسَ.
4. –..........تذهبين إلى البيتِ؟	–أذهَبُ إلى البيتِ بالحافلة.
5. –.......... يومًا تَعْمَلُ في الأسبوعِ؟	–أعمَلُ يَوْمَيْنِ في الأسبوعِ.
6. –.......... الكِتابُ الآن ؟	–الكِتابُ على الطّاولة.
7. –.......... هذه السَيّارَةُ لَكَ ؟	–نَعَمْ، هذه السيّارة لي.
8. –..........دَرْسٍ تَدْرُسين؟	–أدْرُسُ العربيّة.
9. –..........هو مُهَنْدِسٌ؟	–نَعَم، هو مُهَنْدِسٌ.
10. –..........أخذْتَ هذا الكتابَ؟	–أخذْتُ هذا الكتابَ من مصطفى.

5- Aşağıdaki sorulara anlamlı cevaplar veriniz?

1. هَلْ هذه شَجَرَةٌ؟
2. متى تَرْجِعُ إلى البيتِ؟
3. كَيْفَ تَحْضُرُ إلى الجامِعة؟
4. مَنْ يَطْبُخُ الطّعامَ في البيتِ؟
5. أيْنَ تَسْكُنُ الآن؟
6. ماذا فَعَلْتَ قَبْلَ يَوْمَينِ؟

6- Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz

1. Bu bizim evimizdir.
2. Şu bir köpektir.
3. Ev burada, okul oradadır.
4. Şunlar bahçede oturuyorlar.
5. Bu ikisi doktordur.
6. Bunlar bize mektup yazdılar.
7. Şu çiçekler harikadır.
8. Bu araba evin önündedir.
9. Bu ikisi kız öğrencidir.
10. Bu iki kıza gittim.

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيص

1 Günlük hayatta "Bu kimdir?", "Bu nedir?" gibi soru ifadelerini kullanabilme

Günlük Hayatımızda Arapça 6

Bu ifadeler günlük dilde sık kullanılan ifadelerdir. Diyaloglarla bunların pekiştirilmesi sağlanmıştır.

2 İşaret sıfatlarını tanıyabilme, bu sıfatları cümle içinde kullanabilme becerisi kazanma

Arapçada İşaret Sıfatları

Yakın İçin İşaret Sıfatları			
Çoğul	İkil	Tekil	
هؤُلاءِ	هذانِ/هذَيْنِ	هذا	Eril
هؤُلاءِ	هاتَانِ/هاتَيْنِ	هذِهِ	Dişil
Uzak İçin İşaret Sıfatları			
أُولئِكَ		ذلِكَ	Eril
أُولئِكَ		تِلْكَ	Dişil

3 Arapça soru sorma üslubunu tanıyabilme, farklı soru edatlarıyla ve işaret sıfatlarının yer aldığı ifadelerle bunu pekiştirme

Soru Edatları

Arapçada soru sorulurken Türkçedekinin tersine soru edatları başta kullanılır. Soru edatlarına verilen her cevap cümlede bir ögeyi ifade etmektedir.

4 Günlük hayatta mekâna ilişkin soru edatlarını kullanabilme ve kendini tanıtırken nerede çalıştığı ile ilgili kısa bilgi verebilme

Nerede çalışıyorsun?

Soru cevap tarzındaki ifadelerle günlük hayatta soru edatlarını kullanarak bir kişiyi tanıyabilmenin sağlanması amaçlanmıştır.

1 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bir işaret sıfatı **değildir?**

A. هذا
B. هذه
C. أنتُنَّ
D. هؤلاء
E. هذان

2 "هذه السَّيّارةُ سَريعةٌ." ifadesinin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A. Bu bir arabadır.
B. Bu araba hızlıdır.
C. Bu hızlı bir arabadır.
D. Bu bir araba hızıdır.
E. Hızlı araba budur.

3 İşaret sıfatlarıyla ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **söylenemez?**

A. Arapça karşılığı muşâru'n-ileyh'tir.
B. Tekil, ikil ve çoğul şekilleri vardır.
C. Çoğul şekilleri eril ve dişil için ortaktır.
D. İkil yapıları dışındakiler mebnîdirler.
E. İşaret edilenin yakın ve uzak oluşuna göre değişirler.

4 مَتى تَذْهَبُ إلى الجامعة؟

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki soruya verilen uygun bir cevap olabilir?

A. أذهَبُ إلى الجامعة مع أبي.
B. أذهَبُ إلى الجامعة بالحافلة.
C. أذهَبُ إلى الجامعة في الصباح.
D. أذهَبُ إلى الجامِعة لِلدراسة.
E. أذْهَبُ إلى جامعة الأناضول.

5 الطالباتُ في الحديقة.

Yukarıdaki cümle hangi soru edatıyla sorulan bir sorunun cevabı olmalıdır?

A. أيْنَ
B. لماذا
C. كَمْ
D. ماذا
E. أيُّ

6 Bir işi yapanın kim olduğunu öğrenmek istiyorsak hangi soru edatını kullanmamız gerekmektedir?

A. ما
B. أينَ
C. مَنْ
D. هَل
E. كَمْ

7 "Bu iki köye sabah gittim." cümlesinin Arapça karşılığı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. ذَهَبْتُ إلى هاتين القريتين.
B. ذَهَبْتُ إلى هاتان القريتان في الصباح.
C. ذَهَبْتُ إلى تلك القُرى في الصباح.
D. ذَهَبْتُ إلى هاتين القريتين في الصباح.
E. ذهبتُ إلى هاتين القريتين في الظّهر.

8 مَنْ تَطْبُخُ الغداءَ في المَطْبَخ؟

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki soruya verilen bir cevap olabilir?

A. الأَبُ
B. الدّجاجة
C. الطِّفْلة
D. الأُمّ
E. السلطة

9 Aşağıdaki işaret isimlerinden hangisi yakın için **kullanılmaz?**

A. هاتان
B. هذان
C. ذلك
D. هؤلاء
E. هذه

10 Aşağıdaki soru edatlarından hangisi diğerlerinden farklıdır?

A. هَلْ
B. أينَ
C. متى
D. مَن
E. ماذا

1. C	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İşaret Sıfatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.	6. C	Yanıtınız yanlış ise "Soru Edatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. B	Yanıtınız yanlış ise "Yakın için İşaret Sıfatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.	7. D	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İşaret Sıfatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. A	Yanıtınız yanlış ise "Arapçada İşaret Sıfatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.	8. D	Yanıtınız yanlış ise "Soru Edatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. C	Yanıtınız yanlış ise "Soru Edatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.	9. C	Yanıtınız yanlış ise "Uzak için İşaret Sıfatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. A	Yanıtınız yanlış ise "Soru Edatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.	10. A	Yanıtınız yanlış ise "Soru Edatları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

6 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 1

1.ما هذا؟ هذا كِتابٌ.2. ما هذِه؟ هذِهِ حَقيبَتي. 3. ما هذِه؟ هذِهِ دَرَّاجَةٌ.
4. ما هذا؟ هذا قَلَمي. 5. مَنْ هذِهِ؟ هذِهِ أُمِّي. 6. منْ هذا؟ هذا مُدَرِّسي./ مَنْ هذِه؟ هذِهِ مُدرِّسَتي. 7. منْ ذلِكَ؟ ذَلِكَ مُديرُنا./ مَنْ تِلْكَ؟ تِلْكَ مُديرَتُنا.
8. مَنْ تِلْكَ؟ تِلْكَ جَدّتي.

Araştır 2

1. رَأيْتُ هذا الكِتابَ. 2. رَأَيْتُ هذَيْنِ الكِتَابَيْنِ. 3. رَأَيْتُ هذهِ الكُتُبَ.
4. عَرَفْتُ ذلِكَ الرَّجُلَ. 5. عَرَفْتُ أُولئكَ الرِّجالَ.

Araştır 3

1. مَنْ في البَيْتِ؟ 2. مِمَّنْ أَخَذْتَ/أَخَذْتِ هذا الكِتابَ؟ 3. مِنْ أَيْنَ تَحْضُرُ/ تَحْضُرين؟ 4. أَيَّ كِتابٍ قَرَأْتَ/قَرَأْتِ؟ 5. كَيْفَ رَجَعْتَ/رَجَعْتِ؟
6. لِماذا ذَهَبْتَ/ذَهَبْتِ؟ 7. أَ هذا دَفْتَرٌ؟/هَلْ هذا دَفْتَرٌ؟
8. أَ هذِهِ طاوِلَةٌ؟/هَلْ هذِهِ طاوِلَةٌ؟

6 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

Aşağıdaki boşlukları parantez içindeki işaret sıfatlarıyla doldurunuz.

1. هذه الطفلةُ جميلةٌ.
2. هذان معلّمانِ في المدرسةِ.
3. هاتان الطبيبتان في المستشفى.
4. هؤلاء الطُّلاب في الصّفِّ.
5. هذا الكِتابُ جديدٌ.

Alıştırma 2

Aşağıdaki cümleleri, mubtedanın başına uzak için kullanılan işaret sıfatı getirerek yeniden yazınız.

1. تلك الفتاة جميلةٌ.
2. ذلك البناء كبيرٌ.
3. ذلك الطالب مجتهدٌ.
4. ذلك البيت واسعٌ.
5. تلك الكتب كثيرةٌ.

Alıştırma 3

Aşağıdaki boşlukları parantez içindeki sözcüğe uygun işaret sıfatlarıyla (yakın için kullanılan) tamamlayınız ve soruları cevaplayınız.

1. ما هذه؟ (شجرة) هذه شجرةٌ.
2. من هؤلاء؟ (عُمّال) هؤلاء عُمّالٌ.
3. ما هذا؟ (قِطار) هذا قطارٌ.
4. ما هذه؟ (صورة) هذه صورةٌ.
5. من هذا؟ (مُدَرّس) هذا مدرّسٌ.

Alıştırma 4

Aşağıdaki boşlukları cevaba uygun soru edatlarıyla doldurunuz.

1. مَتى رجعت من المدرسة؟
2. مَنْ ذَهَبَ إلى الطبيب؟
3. ماذا يكتبُ الطالبُ؟
4. كَيْفَ تذهبين إلى البيتِ؟
5. كَمْ يوماً تَعْمَلُ في الأسبوعِ؟
6. أينَ الكِتابُ الآن ؟
7. هَلْ هذه السَيّارَةُ لَكَ ؟
8. أيَّ دَرْسٍ تَدْرُسين؟
9. أ هو مُهَنْدِسٌ؟
10. مِمَّن أخذْتَ هذا الكتابَ؟

6 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 5

Aşağıdaki sorulara anlamlı cevaplar veriniz?

1. هَلْ هذه شَجَرَةٌ؟ — نَعَمْ، هذه شَجَرَةٌ.
2. مَتى تَرْجِعُ إلى البيتِ؟ — أرْجِعُ إلى البيتِ في المساءِ.
3. كَيْفَ تَحْضُرُ إلى الجامِعة؟ — أحْضُرُ إلى الجامِعَة بالباصِ.
4. مَنْ يَطْبُخُ الطَّعامَ في البيتِ؟ — أمّي تَطْبُخُ الطّعامَ في البيتِ.
5. أيْنَ تَسْكُنُ الآن؟ — أسْكُنُ في شَقَّةٍ الآن.
6. ماذا فَعَلْتَ قَبْلَ يَوْمَينِ؟ — ذَهَبْتُ إلى السِّينَما قبْلَ يَوْمين.

Alıştırma 6

Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz.

1. Bu bizim evimizdir. هذا بيتُنا.
2. Şu bir köpektir. ذلكَ كَلْبٌ.
3. Ev burada, okul oradadır. البيتُ هنا و المدرسة هناك.
4. Şunlar bahçede oturuyorlar. أولئك يَجْلِسونَ في الحديقَةِ.
5. Bu ikisi doktordur. هذانِ طَبيبانِ. / هاتانِ طَبيبَتانِ.
6. Bunlar bize mektup yazdılar. هؤلاء كَتَبوا إلينا رِسالَةً. / هؤلاء كَتَبْنَ إلَيْنا رسالَةً.
7. Şu çiçekler harikadır. تِلْكَ الأزهارُ رائِعَةٌ.
8. Bu araba evin önündedir. هذه السيّارةُ أمامَ البيتِ.
9. Bu ikisi kız öğrencidir. هاتان طالِبتانِ.
10. Bu iki kıza gittim. ذهبتُ إلى هاتيْن البنتيْنِ.

bölümün kelimeleri كَلِماتُ القِسم

أَجَلْ (*ecel*) **evet, kabul**

أطفال (*atfâl*) **çocuklar,** (t.) طفل (*tıfl*)

أَقارِب (*ekârib*) **akrabalar,** (t.) قَريب (*karîb*)

أَقدام (*akdâm*) **ayaklar,** (t.) قَدَم (*kadem*)

أَلْبوم (*albûm*) **albüm**

العَرَبِيَّة (*el-ʿarabiyye*) **Arapça**

ألمانيا (*elmânyâ*) **Almanya**

أَ لَيْسَ كَذلِكَ؟ (*e leyse kezâlik*) **öyle değil mi?**

أواني (*evânî*) **kap-kacak (bulaşık)**

باص (*bâs*) **otobüs**

بَلَى (*belâ*) **evet, bilakis evet (olumsuz soruya verilen olumlu yanıtlarda)**

جَبَل (*cebel*) **dağ**

جَوّال (*cevvâl*) **cep telefonu**

حُجّاج (*huccâc*) **hacılar,** (t.) حاجّ (*hâcc*)

خال (*hâl*) **dayı**

خالَة (*hâle*) **teyze**

دَقيقَة (*dakîka*) **dakika**

دِيانَة (*diyâne*) **diyanet**

رائِع (*râʾiʿ*) **harika**

رَوْضة (*ravda*) **kreş, ana okulu**

زَميل (*zemîl*) **iş /okul arkadaşı**

ساعَة (*sâʿa*) **saat**

سَبّورَة (*sebbûra*) **yazı tahtası**

سَفينَة (*sefîne*) **gemi**

سَنَة (*sene*) **sene, yıl**

سينَما (*sînemâ*) **sinema**

شابّ (*şâbb*) **genç, delikanlı**

شَرِكَة (*şerike*) **şirket**

شَقّة/شُقّة (*şakka* / *şukka*) **apartman dairesi**

شَهر (*şehr*) **ay**

صَغير (*sagîr*) **küçük**

طَيْر (*tayr*) **kuş**

ظُهْر (*zuhr*) **öğle**

عائِلَة (*ʿâile*) **aile**

عُرْس (*ʿurs*) **düğün**

على الأَقْدام (*ʿaleʾl-akdâm*) **yürüyerek**

عَمّ (*ʿamm*) **amca**

عَمَّة (*ʿamme*) **hala**

غداء (*gadâʾ*) **öğle yemeği**

فَصْل (*fasl*) **sınıf; mevsim**

قاعَة (*kâʿa*) **salon**

قَرَأْتُ (*karaʾtu*) **okudum**

قِطار (*kıtâr*) **tren**

كَثير (*kesîr*) **çok**

لُغْز (*lugz*) **bulmaca**

لَوْحة (*levha*) **levha, pano**

مَدينة (*medîne*) **şehir**

مُتَقاعِد (*mutekâʿid*) **emekli**

مَحْبوب (*mahbûb*) **sevimli**

مِسْطَرَة (*mistara*) **cetvel**

معًا (*meʿan*) **beraber, birlikte**

مِقَصّ (*mikass*) **makas**

نَظّارَة (*nazzâra*) **gözlük**

وَرَق (*varak*) **kağıt**

يَوْم (*yevm*) **gün**

Bölüm 7

Arapçada İsim Tamlaması

öğrenme çıktıları

1

Günlük Hayatımızda Arapça 7

1 Günlük hayatta “Hangi mevsimdeyiz?”, “Bugün günlerden ne?”, “Hangi aydayız?” gibi soru ifadelerini cümle içinde kullanabilme ve cevabını verebilme

2

İsim Tamlaması

2 Arapça isim tamlamasını, anlamlarını, kullanım şekillerini ve i‘râbını görsellerle ve örnek cümlelerle pekiştirme, isim tamlamasının belirtili ve belirtisiz isim tamlaması, zincirleme isim tamlaması olarak türlerini tanıma ve i‘râbını yapabilme, isim tamlamasını tekil, ikil ve çoğul isimlerle kurabilme becerisi kazanma

3

Evde Ne Var?

3 Evin bölümlerini ve bazı ev eşyalarını Arapça olarak cümle içinde kullanabilme

Anahtar Sözcükler الكلمات المفتاحية: • İzafet الإضافة • İsim Tamlamasının Türleri أنواع الإضافة الاسميّة

GİRİŞ

مُقَدّمَة

Arapçada en az iki ismin yan yana gelerek oluşturduğu tamlamaya isim tamlaması adı verilir. İsim tamlamasının ögelerinden tamlanana muzâf, tamlayana ise muzâfun ileyh denir.

Arapçada önce tamlanan, sonra tamlayan kullanılır. Arapçada isim tamlamasının ögelerinin sıralanışı Türkçedeki sıralanışın tam tersidir. Türkçe bir isim tamlamasını Arapçaya çevirirken sözcüklerin altına Arapçalarını yazmak yeterlidir.

Arapçada günler, aylar, mevsimler, evin bölümleri gibi birçok kullanım isim tamlaması ile ifade edilir.

Bu bölümde isim tamlaması oluşturma ve tamlamaları cümle içinde doğru kullanabilme becerisi kazandırma yanı sıra günlük hayatta sıkça kullanılan isim tamlamalarına yer verilmek suretiyle öğrencinin sözcük dağarcığını geliştirmek de amaçlanmaktadır.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 7

العربية في حياتنا اليومية ٧

Günler, Aylar, Mevsimler

Öğretmen:	Günaydın.
Sınıf:	Günaydın öğretmenimiz.
Öğretmen:	Bugün nasılsınız?
Sınıf:	İyiyiz, teşekkürler.
Öğretmen:	Güzel, öyleyse dersimize başlayalım. Dersimizin konusu günler, aylar ve mevsimler. Bugün hava nasıl çocuklarım?
Ahmet:	Bugün hava güneşli.
Öğretmen:	Hangi mevsimdeyiz Fatma?
Fatma:	İlkbahar mevsimindeyiz.
Öğretmen:	Aferin Fatma. Mevsimlerin sayısı kaçtır Hatice?
Hatice:	Mevsimlerin sayısı dörttür. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış.
Öğretmen:	Harika, Hatice. Yaz mevsiminde hava nasıldır Selim?
Selim:	Hava, yaz mevsiminde sıcaktır öğretmenim.

الأيّامُ و الشّهور و الفُصول

المُعَلّمُ:	صَباحُ الخير.
الصّفّ:	صباحُ النّور يا أُستاذَنا.
المُعَلّم:	كيف حالُكُم اليوم؟
الصّف:	نَحْن بخير، شكراً.
المعلم:	جَميل، إذاً نَبْدَأ دَرْسَنا. مَوضوعُ دَرْسِنا الأيّام و الشّهور و الفُصول. كَيف الجَوّ اليوم يا أولادي؟
أحمد:	الجَوّ مُشْمِسٌ اليَومَ.
المعلم:	في أيِّ فصْلٍ نحن يا فاطمة؟
فاطمة:	نحن في فَصْلِ الرَّبيعِ.
المُعَلّمُ:	أحْسَنْتِ يا فاطمة و ما عَدَدُ الفُصولِ يا خديجة؟
خديجة:	عَدَدُ الفصولِ أرْبَعَةٌ. الرّبيع والصّيف و الخَريف و الشّتاء.
المُعَلّم:	رائع يا خديجة. كيفَ الجَوُّ في فَصْلِ الصّيف يا سليم؟
سليم:	الجَوّ حارٌّ في فصلِ الصّيف يا أستاذي.

Öğretmen: Sonbahar mevsiminde hava nasıldır Melek?

Melek: Sonbahar mevsiminde hava ılıktır öğretmenim.

Öğretmen: Aferin size. Son olarak peki kış mevsiminde hava nasıldır?

Ayşe: Kış mevsiminde hava soğuk ve karlıdır.

Öğretmen: Haftanın günlerinin sayısı kaçtır?

Nur: Haftanın günleri yedidir öğretmenim.

Öğretmen: Nedir onlar?

Nur: Bugün Pazartesi, yarın Salı, yarından sonra Çarşamba, sonra Perşembe, Cuma, Cumartesi ve Pazar.

Öğretmen: Çok iyi, Nur. Cevap doğru. Şimdi tahtaya şemsî ve kamerî ayların adlarını yazacağım. Siz de defterlerinize yazıyorsunuz.

Sınıf: Hemen yazıyoruz, öğretmenimiz.

Şemsî (Mîlâdî) Aylar: Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim, Kasım, Aralık.

Kamerî (Hicrî) Aylar: Muharrem, Safer, Rebiu'l-evvel, Rebîu'l-Âhar, Cumâda'l-ûlâ, Cumâda'l-âhira, Receb, Şaban, Ramazan, Şevvâl, Zu'l-ka'de, Zu'l-hıcce.

المعلّم: كيف الجوُّ في فصلِ الخَريف يا مَلَك؟

ملك: الجوّ مُعْتَدِلٌ في فصلِ الخَريف يا أستاذي.

المُعَلّمُ: أحْسَنْتُمْ و أخيرًا كيفَ الجوّ في فَصْلِ الشِّتاء؟

عائشة: الجَوّ باردٌ و مُثْلِجٌ في فَصْلِ الشّتاء.

المُعَلّمُ: ما عَدَدُ أيّامِ الأسْبوعِ ؟

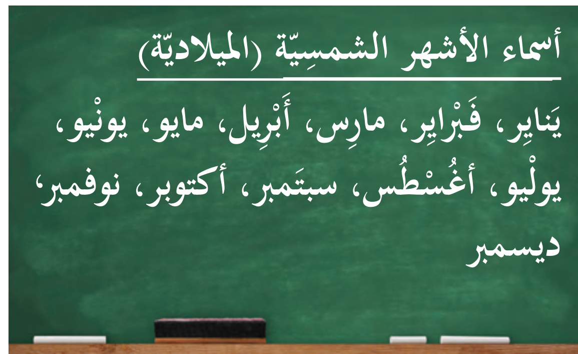
نور: عَدَدُ أيّامِ الأسبوعِ سَبْعَةٌ يا أستاذي.

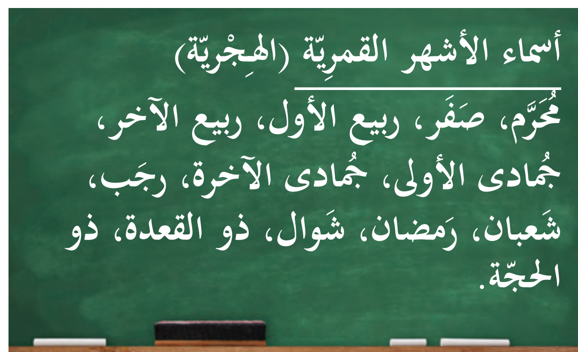
المُعَلّمُ: ما هي؟

نور: اليومُ يَوْمُ الإِثْنَين و غَدًا يَوْمُ الثّلاثاء و بَعْدَ غَدٍ يوم الأَرْبِعاء، ثُمَّ يوم الخَميس و يَوْمُ الجُمْعَة و يَوْم السَّبْت و يَوْم الأَحد.

المُعَلّمُ: مُمْتاز يا نور. الإجابَةُ صَحيحَة. و الآن أَكْتُبُ أسماءَ الأَشهُر الشمسِيّة والقَمَريّة على السّبورة. و أنْتم تَكْتُبونها على دَفاتِرِكم.

الصّفّ: نَكْتُبُها فورًا يا أستاذنا.

Haftanın günlerini kolay ezberlemek için linkteki şarkıyı dinleyiniz.
https://www.youtube.com/watch?v=a9yuw9_vHMg

Arapça şemsî ayların okunuşlarını iyi kavramak için aşağıdaki videoyu izleyiniz.
https://www.youtube.com/watch?v=NIpCgnz7k-0

Arapça kamerî ayları daha kolay ezberlemek için linkteki şarkıyı dinleyiniz.
https://www.youtube.com/watch?v=fIf4nM35P2U

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta "Hangi mevsimdeyiz?", "Bugün günlerden ne?", "Hangi aydayız?" gibi soru ifadelerini cümle içinde kullanabilme ve cevabını verebilme

Araştır/ Tekrarla 1

Mevsimlerin, haftanın günlerinin, şemsî ve kamerî ayların Arapça isimlerini defterinize yazarak tekrar ediniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerim'in "Fâtiha Sûresi" 4. ayet-i kerimesini ve "Kadir Sûresi" 1. ayet-i kerimesini okuyunuz.
Bu ayetlerdeki isim tamlamalarına dikkat ediniz.

Anlat/ Paylaş

"Günlerden ne ?" ve "Hangi mevsimdeyiz?" şeklindeki soruları Arapça öğrenen arkadaşlarınıza yöneltiniz.

DİLBİLGİSİ: ARAPÇADA İSİM TAMLAMASI

القواعد: الإضافة

En az iki ismin yan yana gelerek oluşturduğu tamlamaya isim tamlaması denir. Arapçada tamlamanın ögelerinden tamlanana *muzâf* (مُضاف), tamlayana *muzâfun ileyh* (مُضاف إليه) adı verilir. Türkçedekinin tersine Arapçada önce tamlanan, sonra tamlayan kullanılır. Türkçe bir isim tamlamasını Arapçaya çevirirken sözcüklerin altına Arapçalarını yazmak yeterlidir.

Örneğin,

Ali'nin	kitabı
عَليّ	كتاب

Tamlamanın Ögeleri

1- Muzâf

Arapça tamlamanın ilk ögesidir. Yani tamlanandır. Hiçbir zaman başında harf-i ta‘rîf (belirlilik takısı, ال) bulunmaz. Buna mukabil sonu da hiçbir zaman tenvinlenmez, tek hareke ile harekelenir. Cümle içindeki yerine göre son harekesi değişir. Özne durumunda damme, nesne durumunda fetha, başında harf'i cer veya zarf bulunduğunda kesra ile harekelenir.

dikkat

Arapçada bir isim ya belirli kullanılır ya da belirsiz. Belirlilik alâmeti kelimenin başında kullanılan ال takısı; belirsizlik alâmeti ise kelimenin sonunda kullanılan çift hareke (tenvîn)dir. Bir kelimenin başında ال takısı varsa o kelime belirlidir ve artık sonuna belirsizlik göstergesi olan çift hareke asla gelmez. Başta ال takısı yoksa, o kelime belirsizdir ve sonuna belirsizlik göstergesi tenvîn gelir. İsim tamlamasının muzâf olan ögesinin bu kurala uymadığını fark ediniz.

2- Muzâfun İleyh

Arapçada isim tamlamasının ikinci ögesidir. Yani tamlayandır. Daima mecrûrdur.

Örneğin,

قَلَمُ الوَلَدِ **Çocuğun kalemi**

قلم: Muzâf (tamlanan) (Cümle içindeki durumuna göre merfû, mansûb veya mecrûr olabilir).

الولدِ: Muzâfun ileyh (tamlayan), mecrûr

Tamlamanın Türleri

Arapça tamlamalar belirtili, belirtisiz ve zincirleme isim tamlaması olmak üzere üçe ayrılır. Tamlamanın belirtili veya belirtisiz oluşu muzâfun ileyh'in yani tamlayanın belirli veya belirsiz oluşuna bağlıdır. Bu öge belirliyse tamlama belirtili isim tamlaması, belirsizse tamlama belirtisiz isim tamlaması olur. Buna göre tamlamanın anlamı da değişir.

Örneğin,

Bahçenin kapısı (Belirtili isim tamlaması) — **بابُ الحَديقَةِ**

Bahçe kapısı, herhangi bir bahçenin kapısı (Belirtisiz isim tamlaması) — **بابُ حَديقَةٍ**

Şimdi isim tamlamasıyla oluşmuş aşağıdaki cümlelerin i‘râbını yapalım. Muzâf'ın farklı durumlarda merfû, mansûb veya mecrûr oluşunu örneklerle görelim.

(Hocanın kitabı, yenidir.) — **كِتابُ الأُسْتاذِ جَديدٌ.**

Bu cümle, isim cümlesidir. Çünkü bir fiille değil, isimle başlamıştır.

كِتابُ : Mubtedâ, merfû, ref alâmeti sondaki damme, muzâf.

الأُسْتاذِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

كِتابُ الأُسْتاذِ : Belirtili isim tamlaması, çünkü tamlayanı belirli bir isim.

جَديدٌ : Haber, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

أَخَذْتُ مِفْتاحَ الحَديقَةِ. (Bahçenin anahtarını aldım.)

Bu cümle, fiil cümlesidir. Çünkü bir fiille başlamıştır.

أَخَذْتُ : Mâzî fiil, fâ'il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

مِفْتاحَ : Nesne (mef'ûlun bih), mansûb, nasb alâmeti fetha, muzâf.

الحَديقَةِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

مِفْتاحَ الحَديقَةِ : Belirtili isim tamlaması, çünkü tamlayanı belirli bir isim.

جَلَسْتُ في حَديقَةِ الكُلّيّةِ. (Fakültenin bahçesinde oturdum.)

جَلَسْتُ : Mâzî fiil, fâ'il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

في : Harf-i cer

حَديقَةِ : Mecrûr, cer alâmeti kesra, muzâf.

الكُلّيّةِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti kesra.

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere muzâfun ileyh (tamlayan) olmak, mecrûr olmayı gerektirirken, muzâf olmak başlı başına her hangi bir harekeyi gerektirmemekte; cümle içindeki yerine göre, hangi öge konumunda ise o ögenin alması gereken i'râbla merfû, mansûb veya mecrûr olabilmektedir. Bu sözcük esas itibariyle ya fâ'ildir, ya mef'ûldür, ya mubtedadır, ya haberdir veya mecrûr konumundadır.

Arapçada ikiden fazla ismin bir araya gelmesiyle oluşan tamlamaya zincirleme isim tamlaması denir. Bu tür tamlamalarda belirlilik takısı en sonda yer alan isme eklenir, diğer isimler bir önceki ismin muzâfun ileyhi olarak kesra ile harekelenirler. Örneğin,

مِفْتاحُ بابِ البيتِ — Evin kapısının anahtarı -Belirtili

غُرْفَةُ عَميدِ كُلّيّةِ الجامِعَةِ — Üniversitenin fakültesinin dekanının odası -Belirtili

زُجاجُ بابِ سَيّارَةِ مُديرِ مَدْرَسَةٍ — Bir okul müdürünün arabasının kapısının camı -Belirtisiz

dikkat

Burada sıralama oluşturulurken sözcüklerin Türkçe tamlamaya göre sondan başa doğru sıralandığına dikkat ediniz. Tamlamanın belirtili veya belirtisiz oluşunu en sondaki tamlayanın belirli veya belirsiz oluşunun belirlemiş olduğunu da fark ediniz.

Şimdi zincirleme isim tamlamasıyla oluşmuş birkaç cümlenin i'râbını yapalım.

جَوُّ شاطِئِ البَحْرِ حارٌّ. (Deniz kıyısının havası sıcaktır.)

جَوُّ : Mubtedâ , merfû, ref alâmeti sondaki damme, muzâf.

شاطِئِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra, aynı zamanda muzâf. (Aynı zamanda muzâf olduğu için sonu tek hareke ve başında ال takısı yok.)

البَحْرِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

حارٌّ : Haber, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

أَخَذْتُ مِفْتاحَ بابِ مَكْتَبِ الرَّجُلِ. (Adamın ofisinin kapısının anahtarını aldım.)

أَخَذْتُ : Mâzî fiil, fâ'il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

مِفْتاحَ : Nesne (mef'ûlun bih), mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha, muzâf.

بابِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra, aynı zamanda muzâf. (Aynı zamanda muzâf olduğu için sonu tek hareke ve başında ال takısı yok.)

مَكْتَبِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra, aynı zamanda muzâf. (Aynı zamanda muzâf olduğu için sonu tek hareke ve başında ال takısı yok.)

الرَّجُلِ : Muzâfun ileyh, mecrûr. (Bu en son tamlayan belirli olduğu için tamlamamız belirtili isim tamlamasıdır.)

Yukarıdaki örneklerde zincirleme isim tamlamalarının ögelerinin harekelerine dikkat ettiğinizde, ilk muzâf olan kelimenin cümledeki yerine göre harekesinin değiştiğini, ama sonraki her tamlayanın mecrûr olduğunu (çünkü muzâfun ileyh olmak mecrûr olmayı zorunlu kılıyor), ancak her biri aynı zamanda bir sonraki tamlayanın muzâfı konumunda bulunduğundan ال takısı ve tenvin alamamış olduğunu görürsünüz. Tamlamanın en son ögesi bir başka kelimeye muzâf olmadığından, belirlilik veya belirsizlik alâmetlerini üzerinde taşıyabilmektedir.

Muzâf olan sözcük ikil veya düzenli eril çoğul olduğunda, ikil veya düzenli eril çoğul olan kelimenin sonundaki nûn (ن) harfi düşürülür.

Örneğin,

İki öğretmen geldi. حضَر مُعلّمانِ.

Okulun iki öğretmeni geldi. حضَرَ مُعلّما المَدْرسَةِ.

İki öğretmen gördüm. رَأَيْتُ مُعلّمَيْنِ.

Okulun iki öğretmenini gördüm. رَأَيْتُ مُعلّمَيْ المَدْرسَةِ.

Öğretmenler geldi. حضَر مُعلّمونَ.

Okulun öğretmenleri geldi. حضَر مُعلّمو المَدْرسَةِ.

Öğretmenler gördüm. رَأَيْتُ مُعلّمِينَ.

Okulun öğretmenlerini gördüm. رَأَيْتُ مُعلّمِي المَدْرسَةِ.

Öğretmenlerden aldım. أخَذْتُ من المُعَلّمِينَ.

Okulun öğretmenlerinden aldım. أخَذْتُ من مُعَلّمِي المَدْرسَةِ.

dikkat

Muzâfun ileyh daima mecrûrdur. Muzâfun ileyh olan sözcük, ikil veya düzenli eril çoğul olduğunda hareke (kesra) ile değil, harf (ي) ile mecrûr olduğunu unutmayınız.

İki öğretmenin kitabı كِتابُ المُدَرِّسَيْنِ

Öğretmenlerin kitabı كِتابُ المُدَرِّسِينَ

Aşağıdaki cümlelerin i‘râbını yapalım.

خَرَجَ طَبيبا العِيادَةِ. (Kliniğin iki doktoru çıktı.)

خَرَجَ : Fiil-i mâzî, 3. tekil şahıs, eril.

طَبيبا : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki elif (ا), çünkü ikil. Aynı zamanda muzâf'tır.

العِيادَةِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

خَرَجَ مُديرو المَصْنَعِ إلى الحديقَةِ. (Fabrikanın müdürleri bahçeye çıktı.)

خَرَجَ : Fiil-i mâzî, 3. tekil şahıs, eril.

مُديرو : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki vâv (و), çünkü düzenli eril çoğul. Aynı zamanda muzâf'tır. Muzâf olduğu için مُديرون'nin sonundaki nun (ن) düşürülmüştür.

المَصْنَعِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

إلى : Harf-i cer

الحديقَةِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

Bitişik Nesne Zamirleri (ضمائر النّصب المتّصِلة) herhangi bir ismin sonuna geldiklerinde muzâfun ileyh olurlar. Daha önce geçtiği üzere bütün zamirler mebnîdirler, yani değişmezler. Bu yüzden muzâfun ileyh olan zamirin i‘râbını yaparken “mahallen mecrûr” denir ve cer alâmeti aranmaz.

Örneğin,

أخَذَ مُحَمّدٌ قَلَمَهُ مِنْ صَديقِهِ. (Muhammet kalemini arkadaşından aldı.)

أخَذَ : Fiil-i mâzî, 3.tekil şahıs, eril.

مُحَمّدٌ : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

قَلَمَهُ : قَلَمَ: mef‘ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha, ayrıca muzâftır. Sondaki (ـهُ) zamiri muzâfun ileyh'tir, mahallen mecrûrdur, çünkü zamirdir.

مِنْ : Harf-i cer

صَديقِهِ : صَديقِ: mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra, ayrıca muzâftır. Sondaki (ـهِ) zamiri muzâfun ileyh'tir, mahallen mecrûrdur, çünkü zamirdir.

Arapçada كُلّ sözcüğü ile belirtili veya belirtisiz isim tamlamaları oluşturulabilir. Tamlayanı belirsiz olduğunda كُلّ kelimesi “ her” anlamındadır. Tamlayanı belirli ise كُلّ kelimesi “bütün” anlamına gelir.

bütün insanlar	كُلّ النّاسِ	her insan	كُلّ إنْسانٍ
bütün gün	كُلّ اليَوْمِ	her gün	كُلّ يَوْمٍ
bütün hafta	كُلّ الأسْبوعِ	her hafta	كُلّ أسْبوعٍ

Örneğin,

أَذْهَبُ إلى السّينَما كُلَّ يَوْمٍ. (Her gün sinemaya giderim.)

عَمِلْتُ كُلَّ اليَوْم. (Bütün gün çalıştım.)

Arapçada haftanın günleri de birer isim tamlaması yapısındadır. Haftanın günlerini inceleyiniz.

Pazartesi günü	يَوْمُ الاثْنَين
Salı günü	يَوْمُ الثُّلاثاء
Çarşamba günü	يَوْمُ الأربِعاء
Perşembe günü	يَومُ الخَميس
Cuma günü	يَوْمُ الجُمعة
Cumartesi günü	يَوْمُ السَّبْتِ
Pazar günü	يَوْمُ الأحد

dikkat

Aşağıdaki sayı isimlerini inceleyiniz ve bazı gün isimleriyle sayı isimlerinin arasındaki ilintiyi fark ediniz.

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠
واحد	اثنانِ	ثَلاثَة	أَرْبَعَة	خَمْسَة	سِتّة	سَبْعَة	ثَمانِيَة	تِسْعَة	عَشَرَة
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

internet

1-10 arası sayıları kolay ezberlemek için linkteki şarkıyı dinleyiniz.
https://www.youtube.com/watch?v=fJ50Po9_yYo

Öğrenme Çıktısı

2 Arapça isim tamlamasını, anlamlarını, kullanım şekillerini ve i'râbını görsellerle ve örnek cümlelerle pekiştirme, isim tamlamasının belirtili ve belirtisiz isim tamlaması, zincirleme isim tamlaması olarak türlerini tanıma ve i'râbını yapabilme, isim tamlamasını tekil, ikil ve çoğul isimlerle kurabilme becerisi kazanma

Araştır/ Tekrarla 2

"Sizce muzâfın başında el takısı olmamasına rağmen sonu neden tenvin kabul etmez, araştırınız?"

İlişkilendir/ Karşılaştır

"Cennet annelerin ayakları altındadır." meâlindeki hadis-i şerifin Arapçasını araştırıp bulunuz. Bu hadis-i şerif içerisinde yer alan isim tamlamasının yapısını öğrendiklerinizle ilişkilendiriniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birlikte kim daha uzun isim tamlaması üretebilir oyunu oynayınız.

EVDE NE VAR?

ماذا في البَيْتِ؟

مَرحَبًا. أنا حَسَن. هذا بيتي. فِي بيتي غُرْفَةُ جُلوسٍ و غُرْفَةُ نَوْمٍ ومَطْبَخٌ و حمّام. بيتي صَغيرٌ و مُريحٌ.

Merhaba. Ben Hasan. Bu benim evim. Evimde bir oturma odası, bir yatak odası, bir mutfak ve bir banyo var. Evim küçük ve rahattır.

مَرحَبًا.أنا نور. هذا بيتي. في بيتي صالَةٌ و غُرَفُ جُلوسٍ و غُرَفُ نَومٍ و غُرْفَة طَعام ومَطْبَخٌ و حمّامان. و لَهُ حَديقةٌ كَبيرَةٌ. بيتي كبير و هادِئٌ.

Merhaba. Ben Nur. Bu benim evim. Evimde bir salon, oturma odaları, yatak odaları, yemek odası, bir mutfak ve iki banyo vardır. Evimin büyük bir de bahçesi var. Evim büyük ve sakindir.

ماذا في بَيْتِ حسن؟
Hasan'ın evinde ne vardır?

في بيتِ حَسَن غُرْفَةُ جُلوسٍ و غُرْفَةُ نومٍ و مَطْبَخٌ و حَمّام.
Hasan'ın evinde bir oturma odası, bir yatak odası, bir mutfak ve bir banyo vardır.

هَلْ بَيْتُ حَسَن كَبيرٌ؟
Hasan'ın evi büyük müdür?

لا، بيتُه صَغيرٌ.
Hayır, onun evi küçüktür.

ماذا في بيت نور؟
Nur'un evinde ne vardır?

في بيتها صالَة و غُرَفُ نومٍ وغُرَفُ جلوس و غرفة طَعام وحَمّامانِ.
Onun evinde bir salon, yatak odaları, oturma odaları, yemek odası ve iki banyo vardır.

هَلْ بيتُ نور كبيرٌ؟
Nur'un evi büyük mü?

نَعَم، بيتها كبيرٌ.
Evet, onun evi büyüktür.

Evin Bölümleri

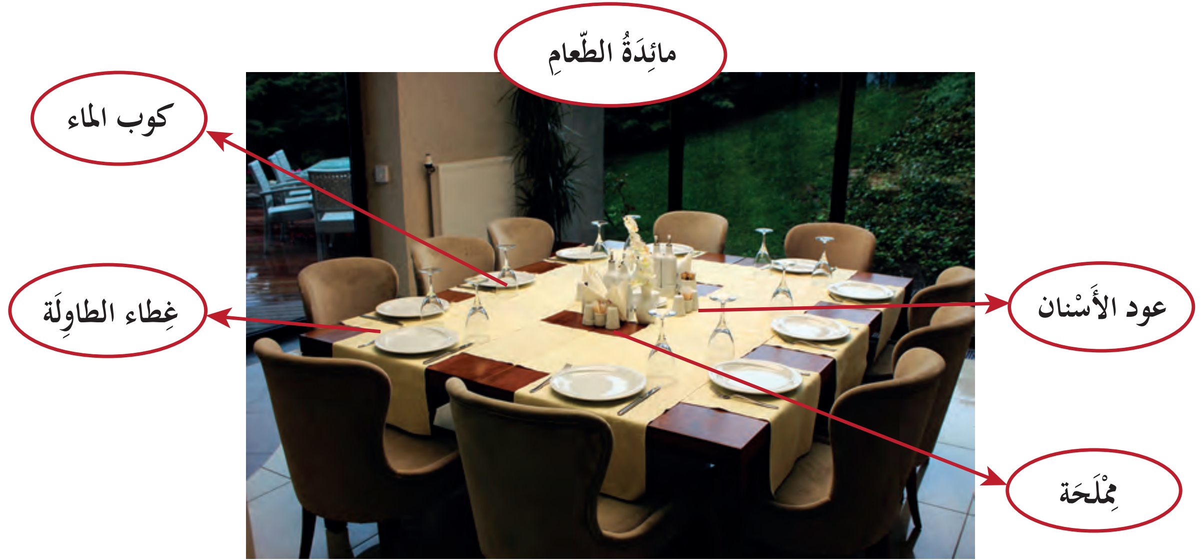
Mutfak

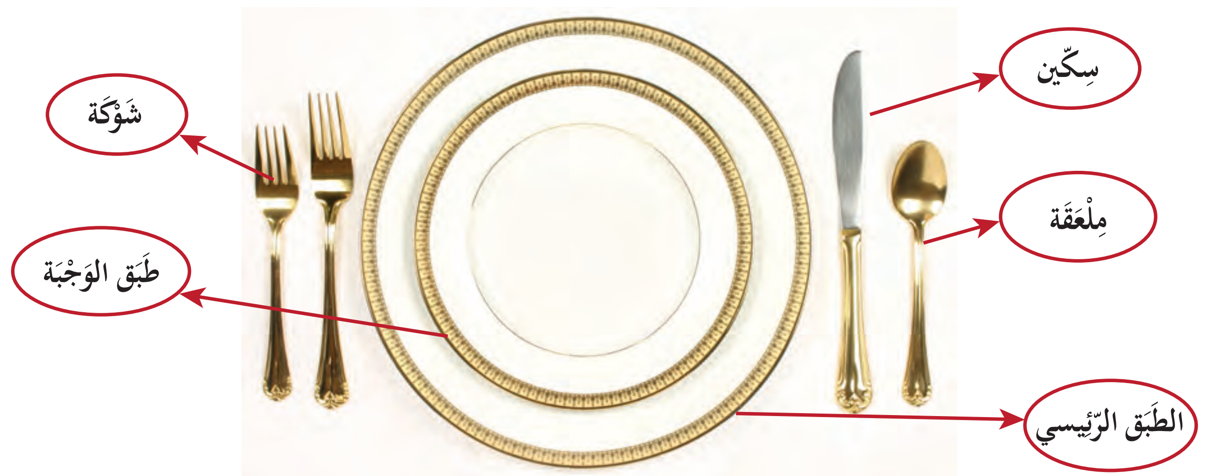
مَطْبَخ

Yemek Odası

غُرْفَة الطّعام

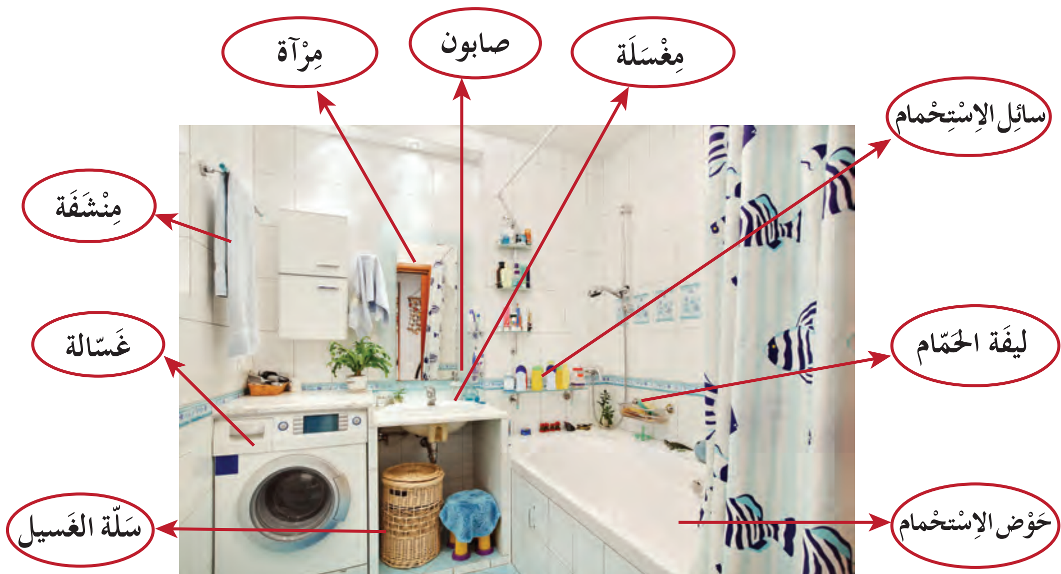
Oturma Odası

غُرْفَة الجُلوس

Banyo

حَمّام

okuma

قراءة

حياةٌ بَيْنَ الْجامِعَة و الْمُسْتَشْفى

أنا محمّد نور. أسْكُنُ في أسكيشهير. درسْتُ في كُلِّيّةِ الطِبِّ بجامعة أنقرة. وأكْمَلْتُ تَخَصُّصِي قَبْلَ سَنَتَيْنِ في مَجالِ طِبِّ الأَطْفالِ في جامِعَةِ إسْطَنْبول. وأنا أعْمَلُ الآنَ كطَبِيبِ أطفالٍ في مُسْتَشْفَى المَدينةِ. دَخَلْتُ قَبْلَ سَنَةٍ في كُلِّيةِ التَّعْليمِ المفتوحِ بجامعةِ الأناضول. جامِعَة الأناضول واحِدةٌ من أَكْبَرِ الجامِعات فِي العالم. كُلِّيةُ التَّعْليمِ المفتوحِ تَمْنَحُ لنا فُرْصَةَ الدِّراسَة في أيِّ مكانٍ و في أيِّ زمانٍ. أنا أدْرُسُ في قسمِ الإلهيّاتِ. عِندما أَرْجِعُ مِن الْعَمَلِ إلى الْبَيْتِ مساءً آكُلُ (أَأْكُلُ) طَعامَ العَشاءِ ثُمَّ أَجْلِسُ إلى مَكْتَبِ الدِّراسَة، أَفْتَحُ كُتُبي و أَدْرُس. وفي بَعْضِ الأيّامِ أَقْرَأُ كِتابَ التَّفْسِير أو كِتابَ الحَدِيث أو كتابَ الفِقْه أو كتابَ التاريخِ الإسْلامي. أَحْيانًا أدْرُسُ عَن طَرِيقِ الإنْتَرْنَتْ، أجْلِسُ أمامَ الحاسُوبِ و أَفْتَحُ صَفحاتِ الجامِعَة على الإنْتَرْنَتْ ثُمَّ أُشاهِدُ المُحاضَرات.

أنا عادَةً أَذْهَبُ إِلى الْفِراش مُبَكِّراً و أَنْهَضُ في الصَّباح مُبَكِّراً، ثُمَّ آكُلُ (أَأْكُلُ) الْفُطور وأخْرُجُ من الْبَيْتِ وأَذْهَبُ بِالسيارة إلى الْمُسْتَشْفى. بَيْتي قَرِيبٌ من الْمُسْتَشْفى. عندما يَحْضُرُ إليَّ طِفْلٌ مَريضٌ في الْمُسْتَشْفى أَفْحَصُهُ وأَكْتُبُ لَهُ الدَّواءَ. آكُلُ (أَأْكُلُ) طعامَ الغَداء في الْمُسْتَشْفَى. أعْمَلُ طولَ اليَوْمِ.

أنا مَبْسوطٌ و محظوظٌ جِدّاً لأنّي طبيبٌ و أَدْرُسُ الآنَ لُغَةَ دِيني و عُلومَ ديني.

Üniversite ve Hastane Arasında Bir Yaşam

Ben Muhammet Nur, Eskişehir'de yaşıyorum. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde okudum. Uzmanlığımı iki yıl önce çocuk doktorluğu alanında İstanbul Üniversitesinde tamamladım. Şu anda şehir hastanesinde çocuk doktoru olarak çalışıyorum. Bir yıl önce Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesine girdim. Anadolu Üniversitesi dünyadaki en büyük üniversitelerden biridir. Açıköğretim Fakültesi bize her yerden ve her zaman eğitim görme fırsatı sunuyor. Ben ilahiyat bölümünde okuyorum. Akşamleyin işten eve döndüğümde akşam yemeğimi yiyorum sonra çalışma masasına oturuyorum, kitaplarımı açıyorum ve çalışıyorum. Bazı günler tefsir kitabını ya da hadis kitabını veya fıkıh kitabını veya İslam tarihi kitabını okuyorum. Bazen de internet yoluyla çalışıyorum. Bilgisayarın karşısına geçip üniversitenin web sayfalarını açıyorum sonra da dersleri seyrediyorum.

Genellikle erken yatıyorum ve sabah erken kalkıyorum. Sonra kahvaltımı yapıyorum, evden çıkıyorum ve arabayla hastaneye gidiyorum. Evim hastaneye yakın. Hastanede bana hasta bir çocuk geldiğinde onu muayene ediyorum ve ona ilaç yazıyorum. Öğle yemeğini hastanede yiyorum. Gün boyu çalışıyorum.

Mutluyum ve çok şanslıyım. Çünkü ben doktorum ve şimdi dinimin dilini ve dinimin bilimlerini öğreniyorum.

Öğrenme Çıktısı

3 Evin bölümlerini ve yerleştirilen bazı ev eşyalarını tanıma

Araştır/ Tekrarla 3

Öğrendiğiniz ev eşyası isimlerini kullanarak defterlerinize kendi evinizi anlatan bir metin yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Evinizde bulunan eşyaları inceleyiniz. Bu eşyaların isimlerini Arapçalarıyla ilişkilendiriniz ve aile üyeleriyle paylaşınız.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birbirinize "Evinizde ne var?" sorusunu yöneltiniz. Farklı olan eşyaları belirtiniz.

alıştırmalar التَدْريبات

1- Aşağıdaki boşlukları parantez içindeki sözcüklerle doldurunuz.

(شَهْر ، الجُمْعة ، فَصْلُ ، الشّتاء ، الصّيف)

1. فَصْلُ............... حارٌّ.
2. ....رمضان مُبارَكٌ.
3. يَومُ............... عُطْلَة عِنْدَ العَرَبِ.
4. .... الرّبيعِ مُعْتَدِلٌ.
5. فَصْلُ............... بارِدٌ.

2- Aşağıdaki sözcükleri kullanarak anlamlı belirtili isim tamlamaları oluşturunuz.

1. فتاة، حَقيبَة (..........................)
2. بيت، حِكْمَة (..........................)
3. قِطار، مَحَطّة (..........................)
4. كِتاب، مُدَرّس (..........................)
5. شُهور، سنة (..........................)

3- Aşağıdaki sözcükleri kullanarak anlamlı belirtisiz isim tamlamaları oluşturunuz.

1. حَديقَة، شجرة (..........................)
2. مُدير، شَرِكَة (..........................)
3. طالب، جامِعَة (..........................)
4. سَيّارة، رَجُل (..........................)
5. وَلَد، كَلْب (..........................)

4- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları uygun gün, ay ve mevsim isimleriyle doldurunuz.

اليَوم يَومُ السَّبْتِ و غَداً يَوْمُ .... و أمس يَومُ ....

الأشْهُرُ المباركة هي رَجَب و .... و رَمضان.

فُصولُ السَّنَة أرْبَعَةٌ. هي: الخَريف،...............،...............،...............

أيّامُ الأسبوعِ سَبْعَةٌ: يَومُ الاثنين،...............،...............،...............،...............،...............،...............

5- a. Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.
b. Cümlelerde yer alan isim tamlamalarında muzâf ve muzâfun ileyh olan sözcükleri belirtiniz.

1. عِيادَةُ الطَّبيبِ قَريبَةٌ.
2. هَواءُ شاطِئِ البَحْرِ مُريحٌ.
3. الكَعْبَةُ بَيْتُ اللهِ.
4. أبْوابُ المَدْرَسَةِ مَفتوحَة.
5. دَرَسْتُ عُلومَ الدّينِ في الكُلّيّة.
6. مِفْتاحُ بابِ المَدْرَسَةِ مَفقودٌ.
7. بابُ سَيّارَةِ المُديرِ مُغْلَقٌ.
8. أوراقُ شَجَرَةِ الزّيتونِ على الأرضِ.
9. طَعامُ العشاء جاهزٌ.
10. طَريقُ قَرْيَةِ الوَلَدِ مَسْدودٌ.

6- Aşağıdaki cümlelerde yer alan muzâfları ikil ve çoğul yaparak cümleleri yeniden yazınız.

1. ذَهَبْتُ إلى مُعَلِّمِ المَدْرَسَةِ.

İkil : ....

Çoğul : ....

2. شَرِبْتُ الشّايَ مع مُديرِ الشَّرِكَةِ.

İkil : ....

Çoğul : ....

3. مُهَنْدِسُ المَصْنَعِ يَعْمَلُ كَثيرًا.

İkil : ……..……………………………………………….

Çoğul : ……..……………………………………………….

4. مُدَرِّسُ الجامِعَةِ مُجْتَهِدٌ.

İkil : ……..……………………………………………….

Çoğul : ……..……………………………………………….

5. مُوَظَّفُ المَكْتَبِ في غُرْفَتِهِ.

İkil : ……..……………………………………………….

Çoğul : ……..……………………………………………….

7. Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz.

    1. Evimizin penceresi açıktır.
    2. Sınıfın kapısı kapalıdır.
    3. Ali’nin annesinin evi yakındır.
    4. Genç kızın çantası eskidir.
    5. Memurların arabası yenidir.
    6. Ali’nin evinin odaları azdır.
    7. Teyzemin yemeğinin lezzeti harikadır.
    8. Evin banyosunun aynası kırıktır.
    9. Yemek masasının örtüsü temizdir.
    10. Gülün kokusu güzeldir.

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيص

1 Günlük hayatta "Hangi mevsimdeyiz?", "Bugün günlerden ne?", "Hangi aydayız?" gibi soru ifadelerini cümle içinde kullanabilme ve cevabını verebilme

Günlük Hayatımızda Arapça 7

Bu ifadeler günlük dilde sık kullanılan ifadelerdir. Diyaloglarla bunların pekiştirilmesi sağlanmıştır.

2 Arapça isim tamlamasını, anlamlarını, kullanım şekillerini ve i'râbını görsellerle ve örnek cümlelerle pekiştirme, isim tamlamasının belirtili ve belirtisiz isim tamlaması, zincirleme isim tamlaması olarak türlerini tanıma ve i'râbını yapabilme, isim tamlamasını tekil, ikil ve çoğul isimlerle kurabilme becerisi kazanma

İsim Tamlaması

Arapçada en az iki ismin yan yana gelerek oluşturduğu tamlamaya isim tamlaması denir. Tamlanan muzâf (مُضاف), tamlayan ise muzâfun ileyh (مُضاف إليه) olarak isimlendirilir. Türkçedekinin tersine Arapçada önce tamlanan, sonra tamlayan kullanılır. Türkçe bir isim tamlamasını Arapçaya çevirirken sözcüklerin altına Arapçalarını yazmak yeterlidir.

Evin	Kapısı
البَيْتِ	باب

Muzâf, Arapça tamlamanın ilk ögesi, yani tamlanandır. Hiçbir zaman başında harf-i ta'rîf (belirlilik takısı, ال) bulunmaz. Buna mukabil sonu da hiçbir zaman tenvinlenmez. Cümle içindeki yerine göre son harekesi değişir. Muzâfun ileyh isim tamlamasının ikinci ögesidir. Yani tamlayandır. Daima mecrûrdur.

Örneğin,

قَلَمُ الوَلَدِ Öğrencinin kalemi

Arapça tamlamalar belirtili, belirtisiz ve zincirleme isim tamlaması olmak üzere üçe ayrılır. Tamlamanın belirtili veya belirtisiz oluşu, muzâfun ileyh'in yani tamlayanın belirli veya belirsiz oluşuna bağlıdır. Bu öge belirliyse tamlama belirtili isim tamlaması, belirsizse tamlama belirtisiz isim tamlaması olur. Buna göre tamlamanın anlamı da değişir. İkiden fazla ismin oluşturduğu tamlamalar ise zincirleme isim tamlaması olarak değerlendirilir. Örneğin, "Müdürün masasının çekmecesi" tamlamasını دُرْجُ مَكْتَبِ الْمُدِيرِ olarak ifade ederiz.

3 Evin bölümlerini ve bazı ev eşyalarını Arapça olarak cümle içinde kullanabilme

Evde Ne Var?

Evin tüm odaları, mutfak ve banyoda bulunan tüm eşyaların isimlerini kullanabilme becerisi kazanma.

1 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bir isim tamlaması **değildir?**

A. بابُ الصَّفِّ

B. مُعَلّمَةُ المَدْرَسَةِ

C. كِتابُ طالِبٍ

D. النّافِذَةُ مَفْتوحَةٌ

E. مُديرا المَصْنَعِ

2 İsim tamlamasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

A. İki ögesi bulunmaktadır.
B. Tamlanana muzâf adı verilir.
C. Muzâfun ileyhin belirli ya da belirsiz oluşu tamlamanın türünü gösterir.
D. Tamlayana muzâfun ileyh adı verilir.
E. Muzâfun ileyhin i'rabı değişkendir.

3 ذَهَبْتُ إلى حَديقَةِ بَيتِ جَدّتي في الصّباحِ.

Yukarıdaki cümlede kaç tane muzâf bulunmaktadır?

A. 1
B. 2
C. 3
D. 4
E. 5

4 Aşağıdakilerden hangisi kamerî (hicrî) aylardan biri **değildir?**

A. رَبيع الأوّل
B. مُحَرّم
C. صَفَر
D. مارس
E. رَجب

5 Aşağıdakilerden hangisi bir mevsim ismidir?

A. رَبيعُ الأوّل
B. يَناير
C. رَبيعٌ
D. شَعْبان
E. رَبيعُ الآخر

6 "Bahçenin ağacının meyvelerinden yedim." cümlesinin Arapça karşılığı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. أكَلْتُ من أثْمار الحَديقَةِ.

B. أكَلْتُ من أثْمارِ شَجَرَةِ الحَديقَةِ.

C. أكَلْتُ من أثْمارٍ في شَجَرَةِ الحَديقَةِ.

D. أكَلْتُ من الأثْمارِ من شَجَرَةِ حَديقَةٍ.

E. أكَلْتُ من أثْمارِ الشَجَرَةِ في الحَديقَةِ.

7 Aşağıdakilerden hangisi bir mutfak eşyası **değildir?**

A. سَلّة الغَسيل
B. ثَلّاجة
C. صِينِيّة
D. إبْريق الشاي
E. قِدْر

8 Aşağıdakilerden hangisi haftanın günlerinden biri **değildir?**

A. يَومُ الأحد
B. يَومُ السّبتِ
C. يَوْمُ جُمْعَة
D. يَوْمُ خَميس
E. جُمادي الأولى

9 طُلّاب الصّفِّ يَجْلِسونَ في القاعَةِ.

Yukarıdaki cümlede muzâfun ileyh olan kelime aşağıdakilerden hangisidir?

A. طُلّابُ
B. الصّفّ
C. القاعَة
D. في
E. يَجْلِسونَ

10 مِفْتاحُ بابِ البَيْتِ في حَقيبَتي. ifadesinin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A. Evin anahtarı çantamdadır.
B. Kapının anahtarı çantamdadır.
C. Çantamda evin kapısının anahtarı vardır.
D. Evin kapısının anahtarı çantamdadır.
E. Evin kapısının anahtarını çantama koydum.

1. D — Yanıtınız yanlış ise “İsim Tamlaması” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

2. E — Yanıtınız yanlış ise “İsim Tamlaması” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

3. C — Yanıtınız yanlış ise “Zincirleme İsim Tamlaması” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

4. D — Yanıtınız yanlış ise “Günlük Hayatımızda Arapça 7” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

5. C — Yanıtınız yanlış ise “Günlük Hayatımızda Arapça 7” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

6. B — Yanıtınız yanlış ise “Zincirleme İsim Tamlaması” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

7. A — Yanıtınız yanlış ise “Evin Bölümleri” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

8. E — Yanıtınız yanlış ise “Tamlamanın Türleri” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

9. B — Yanıtınız yanlış ise “İsim Tamlaması” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

10. D — Yanıtınız yanlış ise “Zincirleme İsim Tamlaması” konusunu yeniden gözden geçiriniz.

7 Araştır / Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 2

Örneğin “anahtar” dediğimizde, açmaya yarayan bir nesne olduğunu düşünüyoruz, ama bu anahtarın ne anahtarı olduğunu bilmiyoruz. Kapı anahtarı olabileceği gibi, cevap anahtarı da olabilir, bir bilmeceyi çözmeye yarayan bir sözcük de olabilir, bir İngiliz anahtarı da, bijon anahtarı da. Fakat anahtar sözcüğünü bir sözcükle tamladığımızda, bu tamlayan belirsiz bile olsa anahtar diğerlerinden ayrılarak belli bir tanıma kavuşur, yani bir dereceye kadar veya tam olarak belirlenir. “Kapı anahtarı” belirtisiz isim tamlaması olsa da, anahtarın türünü belirler, tür olarak diğerlerinden ayırır. “Kapının anahtarı” dediğimizde tam olarak belirlenmiş, herhangi bir kapının değil, belli bir kapının anahtarı anlamını kazanmıştır. İşte bu yüzdendir ki, isim tamlamasında muzâf olan kelime hiçbir zaman el takısı almadığı halde sonu belirsizlik alameti olan tenvin ile de harekelenmez.

Kısacası muzâf olan kelimenin sonunun çift hareke ile harekelenmemesinin veya belirlilik göstergesi olan tek hareke ile harekelenmesinin sebebi; onun muzâfun ileyh tarafından kısmen veya tamamen belirli hale getiriliyor olmasındandır.

7 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

1- Aşağıdaki boşlukları parantez içindeki sözcüklerle doldurunuz.

(شَهْر، الجُمْعة، فَصْلُ، الشّتاء، الصّيف)

1. فَصْلُ الصّيفِ حارٌّ.
2. شَهْرُ رمضان مُبارَكٌ.
3. يومُ الجُمْعَةِ عُطْلَة عِنْدَ العَرَبِ.
4. فَصْلُ الرّبيعِ مُعْتَدِلٌ.
5. فَصْلُ الشّتاءِ بارِدٌ.

Alıştırma 2

2- Aşağıdaki sözcükleri kullanarak anlamlı belirtili isim tamlamaları oluşturunuz.

1. فتاة، حَقيبَة (حَقيبَةُ الفَتاةِ)
2. بيت، حِكْمَة (بيت الحكمة)
3. قِطار، مَحَطّة (مَحَطّةُ القِطارِ)
4. كِتاب، مُدَرّس (كِتابُ المُدَرّسِ)
5. شُهور، سنة (شُهور السّنةِ)

Alıştırma 3

3- Aşağıdaki sözcükleri kullanarak anlamlı belirtisiz isim tamlamaları oluşturunuz.

1. حَديقَة، شجرة (شَجَرَةُ حَديقَةٍ)
2. مُدير، شَرِكَة (مُديرُ شَرِكَةٍ)
3. طالب، جامِعَة (طالِبُ جامِعَةٍ)
4. سَيّارة، رَجُل (سَيّارة رَجُلٍ)
5. ولد، كلب (كَلْبُ وَلَدٍ)

Alıştırma 4

4- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları uygun gün, ay ve mevsim isimleriyle doldurunuz.

اليَوم يَومُ السّبْتِ و غَداً يَوْمُ الأحد و أمس يَومُ الجُمْعَة.

أشْهُرُ المباركة هي رَجَب و شَعْبان و رَمضان.

فُصولُ السّنَة أرْبَعَةٌ. هي: الخَريف، الشّتاء، الرّبيعُ، الصّيفُ.

أيّامُ الأسبوعِ سَبْعَةٌ: يَوْمُ الاثْنين، يَوْمُ الثّلاثاء، يَوْمُ الأرْبِعاء، يَوْمُ الخَميس، يَوْمُ الجُمُعَة، يَوْمُ السَّبْت، يَومُ الأحد.

7 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 5

5- a. Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.
b. Cümlelerde yer alan isim tamlamalarında muzâf ve muzâfun ileyh olan sözcükleri belirtiniz.

عِيادَةُ الطَّبيبِ قَرِيبَةٌ. Doktorun muayenehanesi yakındır.

muzâf: عِيادَةُ muzâfun ileyh: الطَّبيبِ

هَواء شاطِئِ البَحْرِ مُريحٌ. Deniz kenarının havası ferahtır.

muzâf: هَواء hem muzâf, hem muzâfun ileyh: شاطِئِ

muzâfun ileyh : البَحْرِ

الكَعْبَةُ بَيْتُ اللهِ. Kabe Allah'ın evidir.

muzâf: بَيْتُ muzâfun ileyh: اللهِ

أبْوابُ المَدْرَسَةِ مَفتوحَة. Okulun kapıları açıktır.

muzâf: أبْوابُ muzâfun ileyh: المَدْرَسَةِ

دَرَسْتُ عُلومَ الدّينِ في الكُلّيّة. Fakültede din bilimleri okudum.

muzâf: عُلومَ muzâfun ileyh: الدّينِ

مِفْتاحُ بابِ المَدْرَسَةِ مَفقودٌ. Okulun kapısının anahtarı kayıptır.

muzâf: مِفْتاحُ hem muzâf, hem muzâfun ileyh: بابِ

muzâfun ileyh : المَدْرَسَةِ

بابُ سَيّارَةِ المُديرِ مُغْلَقٌ. Müdürün arabasının kapısı kapalıdır.

muzâf: بابُ hem muzâf, hem muzâfun ileyh: سَيّارَةِ

muzâfun ileyh : المُديرِ

أوراقُ شَجَرَةِ الزّيتونِ على الأرضِ. Zeytin ağacının yaprakları yerdedir.

muzâf: أوراقُ hem muzâf, hem muzâfun ileyh: شَجَرَةِ

muzâfun ileyh : الزّيتونِ

طَعامُ العشاء جاهزٌ. Akşam yemeği hazırdır.

muzâf: طَعامُ muzâfun ileyh: العشاء

طَريقُ قَرْيَةِ الوَلَدِ مَسْدودٌ. Çocuğun köyünün yolu kapalıdır.

muzâf: طَريقُ hem muzâf, hem muzâfun ileyh: قَرْيَةِ

muzâfun ileyh : الوَلَدِ

7 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 6

6- Aşağıdaki cümlelerde yer alan muzâfları ikil ve çoğul yaparak cümleleri yeniden yazınız.

ذَهَبْتُ إلى مُعَلّمِ المَدْرَسَةِ.

İkil : ذَهَبْتُ إلى مُعَلّمَيْ المدْرَسَةِ.   Çoğul : ذَهَبْتُ إلى مُعَلّمِي المدْرَسَةِ.

شَرِبْتُ الشّايَ مع مُديرِ الشَّرِكَةِ.

İkil : شَرِبْتُ الشّايَ مع مُديرَيْ الشَّرِكَةِ.   Çoğul : شَرِبْتُ الشّايَ مع مُديرِي الشَّرِكَةِ.

مُهَنْدِسُ المَصْنَعِ يَعْمَلُ كَثيراً.

İkil : مُهَنْدِسا المَصْنَعِ يَعْمَلانِ كَثيراً.   Çoğul : مُهَنْدِسو المَصْنَعِ يَعْمَلون كَثيراً.

مُدَرّسُ الجامِعَةِ مُجْتَهِدٌ.

İkil : مُدَرّسا الجامِعَةِ مُجْتَهِدانِ.   Çoğul : مُدَرّسو الجامِعَةِ مُجْتَهِدون.

مُوَظَّفُ المَكْتَبِ في غُرْفَتِهِ.

İkil : مُوَظَّفا المَكْتَبِ في غُرْفَتِهِما.   Çoğul : مُوَظَّفو المَكْتَبِ في غُرْفَتِهِم.

Alıştırma 7

7- Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz.

1- Evimizin penceresi açıktır. نافِذَةُ بَيْتِنا مَفْتوحَةٌ.

2- Sınıfın kapısı kapalıdır. بابُ الصّفِّ مُغْلَقٌ.

3- Ali'nin annesinin evi yakındır. بَيْتُ أمِّ عَلِيٍّ قَريبٌ.

4- Genç kızın çantası eskidir. حَقيبَةُ الفتاةِ قَديمَةٌ.

5- Memurların arabası yenidir. سَيارَةُ المُوَظّفِينَ جَديدَةٌ.

6- Ali'nin evinin odaları azdır. غُرَفُ بَيْتِ عَلِيٍّ قَليلَةٌ.

7- Teyzemin yemeğinin lezzeti harikadır. لَذّة طَعامِ خالتي رائِعَةٌ.

8- Evin banyosunun aynası kırıktır. مِرْآةُ حَمّامِ البيتِ مَكْسورَةٌ.

9- Yemek masasının örtüsü temizdir. غِطاءُ طاوِلَةِ الطّعامِ نَظيف.

10- Gülün kokusu güzeldir. رائِحَة الوَرد ذَكِيّةٌ.

bölümün kelimeleri كَلِماتُ القِسم

إبْريق الشّاي (*ibrîku'ş-şây*) **çaydanlık**

أبريل (*ebrîl*) **nisan**

أَثْمار (*esmâr*) **mevveler,** (t.) ثَمَرَة (*semera*)

أحْسَنْتُمْ (*ahsentum*) **aferin size**

أريكَة (*erîke*) **kanepe**

أُشاهِدُ (*uşâhidu*) **izliyorum**

أغُسطس (*agustus*) **ağustos**

أكْتوبر (*uktûbır*) **ekim ayı**

أَكَلَ - يَأْكُلُ (*ekele- ye'kelu*) **yemek yemek**

أَكْمَلْتُ (*ekmeltu*) **tamamladım**

إنْتَرْنَتْ (*internet*) **internet**

أَوْ (*ev*) **ya da, veya**

بارِد (*bârid*) **soğuk**

تَخَصُّص (*tahassus*) **uzmanlık, ihtisas**

تَعْليم (*ta'lîm*) **öğretim**

تَفْسير (*tefsîr*) **Tefsir; açıklama , yorum**

ثَلّاجة (*sellâce*) **buzdolabı**

جَديد (*cedîd*) **yeni**

حارّ (*hârr*) **sıcak**

حَديث (*hadîs*) **Hadis; konuşma**

حَمّام (*hammâm*) **banyo**

حَوْضُ الإسْتِحْمام (*havdu'l-istihmâm*) **banyo küveti**

خريف (*harîf*) **son bahar**

دُرْج (*durc*) **çekmece**

ديسمبر (*dîsember*) **aralık ayı**

رائِحَة (*râiha*) **koku**

رائِحَة ذَكِيّة (*râ'iha zekiyye*) **güzel koku**

راعي (*râ'î*) **çoban**

رَبيع (*rabî'*) **ilk bahar**

رَسول (*resûl*) **elçi (peygamber)**

زَهْرِيّة (*zehriyye*) **vazo**

سَائِلُ الإسْتحمام (*sâ'ilu'l-istihmâm*) **duş jeli**

سِتارَة (*sitâre*) **perde**

سِكّين (*sikkîn*) **bıçak**

سَلّة الغَسيل (*selletu'l-gasîl*) **çamaşır sepeti**

شاطِئ (*şâti'*) **kıyı**

شِتاء (*şitâ'*) **kış**

شَفّاط المَطْبَخ (*şeffâtu'l-matbah*) **aspiratör**

شوْكَة (*şevke*) **çatal**

صابون (*sâbûn*) **sabun**

صَفَحاتُ (*safahât*) **sayfalar,** (t.) صَفْحة (*safha*)

صَيف (*sayf*) **yaz**

صينِيَّة (*sîniyye*) **tepsi**

طاولَة القَهْوَة (*tâviletu'l-kahve*) **sehpa**

طاولَة الطّعام (*tâviletu't-ta'âm*) **yemek masası**

طاولَة المَطْبَخ (*tâviletu'l-matbah*) **mutfak masası**

طَبَق (*tabak*) **tabak**

الطّبَق الرّئيسي (*et-tabaku'r-re'îsî*) **ana tabak**

طَبَقُ الوَجْبَة (*tabaku'l-vecbe*) **öğün tabağı**

طولَ اليَوْم (*tûle'l-yevm*) **gün boyunca, bütün gün**

عَميد (*'amîd*) **dekan**

عَدَد (*'aded*) **sayı**

عَشاء (*'aşâ'*) **akşam yemeği**

عودُ الأَسْنان (*'ûdu'l-esnân*) **kürdan**

غَدًا (*gaden*) **yarın**

غَسّالَة (*gassâle*) **çamaşır makinesi**

غَسّالَةُ الأَطْباق (*gassâletu'l-atbâk*) **bulaşık makinesi**

غِطاء الطاولة (*gitâ'u't-tâvile*) **masa örtüsü**

فَبْرَاير (*febrâyır*) **şubat**

فِراش (*firâş*) **yatak**

فُرْصَة (*fursa*) **fırsat**

فُرْن (*furn*) **fırın**

فُرْن مايكروويف (*furn maykrûvayf*) **mikrodalga fırın**

فُصول (*fusûl*) **mevsimler,** (t.) فَصْل (*fasl*)

فِقه (*fıkh*) **fıkıh**

فَوْرًا (*fevren*) **derhal**

قِدْر (*kıdr*) **tencere**

قَديم (*kadîm*) **eski**

قَليل (*kalîl*) **az**

لِأنَّني (*li-ennenî*) **çünkü ben**

لِلْجامِعَة (*li'l-câmi'ati*) **üniversitenin, üniversiteye ait; üniversite için**

لِيفَة الحَمّام (*lîfetu'l-hammâm*) **banyo lifi**

مارس (*mâris*) **mart**

مائِدة (*mâide*) **sofra**

مايو (*mâyu*) **mayıs**

مَبْسُوط (*mebsût*) **mutlu**

مَجْلى (*meclâ*) **evye, mutfak lavabosu**

مُحاضَرَة (*muhâdara*) **konferans, üniversite dersi**

مَحْظُوظ (*mahzûz*) **şanslı**

مِرْآة (*mir'ât*) **ayna**

مُريح (*murîh*) **ferah, rahat**

مِزْيَتَة (*mizyete*) **yağlık**

مُثْلِج (*muslic*) **karlı**

مَسْدود (*mesdûd*) **kapalı**

مُشْمِس (*muşmis*) **güneşli**

مصْنَع (*masna'*) **fabrika**

مُعْتَدِل (*mu'tedil*) **ılık, ılıman**

مِغْسَلَة (*migsale*) **evye, lavabo**

مَفْقود (*mefkûd*) **kayıp**

مَكْتَب (*mekteb*) **yazı masası, çalışma masası; ofis, büro**

مَكْسور (*meksûr*) **kırık**

مِلْعَقَة (*mil'aka*) **kaşık**

مُمْتاز (*mumtâz*) **çok iyi**

مِمْلَحَة (*mimleha*) **tuzluk**

مِن أَكْبَرِ الجامِعات (*min ekberi'l-câmi'ât*) **en büyük üniversitelerden**

مَنَحَ - يَمْنَحُ (*meneha - yemnahu*) **vermek, ihsan etmek**

مِنْشَفَة (*minşefe*) **havlu**

نَظيف (*nazîf*) **temiz**

نَهَضَ - يَنْهَضُ (*neheda-yenhedu*) **kalkmak (yataktan, oturduğu yerden)**

نوفمبر (*nûfember*) **kasım**

وَحْدَةُ التّلْفاز (*vahdetu't-tilfâz*) **televizyon ünitesi**

يَناير (*yenâyır*) **ocak ayı**

يُولْيو (*yulyû*) **temmuz**

يونْيو (*yunyû*) **haziran**

يَوْم الاثْنين (*yevmu'l-isneyn*) **pazartesi**

يَوْم الثّلاثاء (*yevmu's-sulâsâ*) **salı**

يَوْم الأحَد (*yevmu'l-ehad*) **pazar**

يَوْم الأرْبِعاء (*yevmu'l-erbi'â*) **çarşamba**

يَوْم الجُمْعَة (*yevmu'l-cum'a*) **cuma**

يَوْم الخَميس (*yevmu'l-hamîs*) **perşembe**

يَوْم السَّبْت (*yevmu's-sebt*) **cumartesi**

Bölüm 8

Arapçada Sıfat Tamlaması

öğrenme çıktıları

1 Günlük Hayatımızda Arapça 8

1 Günlük hayatta “Neyin var? Ağrın var mı? Ateşin var mı?” gibi soru ifadelerini cümle içinde kullanabilme ve cevabını verebilme

2 Sıfat Tamlaması

2 Arapça sıfat tamlaması oluşturma ve tamlamaları cümle içinde doğru kullanabilme becerisi kazanabilme

3 Ben bir doktorum

3 Vücut organlarının bazılarının isimlerini ve işlevlerini tanıyabilme

Anahtar Sözcükler الكلمات المفتاحية: • Sıfat ve Mevsûf الصّفة و المَوْصوف • Sağlık الصِّحة • Vücut البَدن

GİRİŞ

مُقَدّمَة

Arapçada bir ismin ardından gelerek o ismi niteleyen sözcüklere *sıfat* diyoruz. Sıfatlar sözcüklerin anlamlarını sayı, renk, şekil, durum vb. yönlerden nitelerler. “Niteleyen” anlamında Türkçede de kullanılan “sıfat” sözcüğü aslen Arapçadır ve Arapçada da aynı anlamda kullanılmaktadır. Bir sıfat tarafından nitelenen sözcüğe *mevsûf* adı verilir. Sıfat ve mevsûfun bir araya gelmesiyle oluşan tamlamaya sıfat tamlaması denir.

Bir sıfat tamlamasında sıfat ile mevsûf diğer bir deyişle niteleyen ve nitelenen dört bakımdan birbiriyle uyumlu olmak zorundadır: Cinsiyet bakımından, sayı bakımından, belirlilik ve belirsizlik bakımından, i‘râb bakımından. Bu bölümde sıfat tamlamasının uyumluluk açısından her bir türüne yeteri kadar örnek verilerek konunun pekiştirilmesi sağlanacaktır.

Bölüm içerisinde doktor muayenehanesinde geçen diyalogda ve okuma parçasında bolca sıfat tamlaması kullanılmaktadır. Vücut organlarının tanıtılmasına yönelik görseller de günlük dilde sıklıkla kullanılan bazı kelimeler pekiştirilmesine ve ezberlenmesine fayda sağlayacaktır.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 8

العربية في حياتنا اليومية ٨

Doktor Muayenehanesinde

Muhenned çalışkan bir öğrencidir. Hukuk fakültesinde okumaktadır. Çalışkan öğrencilerle beraber öğrenci yurdunda kalmaktadır. İki gün önce öksürükle birlikte boğazında şiddetli bir ağrı hissetti ve bugün yurda yakın bir polikliniğe gitti.

Doktor: Hoş geldin. Buyur. Neyin var, şikâyetin nedir?

Muhenned: Şiddetli öksürüğüm var, boğazım ağrıyor ve baş ağrım da var.

Doktor: Nefes almada zorluğun var mı?

Muhenned: Evet.

Doktor: Ne zamandan beri sende bu belirtiler var?

Muhenned: Bir süredir.

Doktor: Ateşin yüksek mi?

Muhenned: Evet, bazen şiddetli ateşim oluyor.

dikkat

“أشعُرُ بِألَم في حَلْقي” ifadesinin Arapçası “Boğazımda bir ağrı hissediyorum.” olmakla birlikte Türkçede yaygın olarak “Boğazım ağrıyor” denir.

في عِيادةِ طبيب

مُهَنَّد طالِبٌ مُجْتَهِد. هُوَ يَدْرُسُ في كُلِّيَّةِ الحُقوق. يَسْكُن مَعَ الطُّلَّاب المُجْتَهِدينَ في سَكَنِ الطّلاب. شَعَرَ قَبْلَ يَوْمَيْنِ بِألَمَ شَديد في حَلْقِه مَعَ سُعال و ذَهَبَ اليَوْمَ إلى عِيادَة قَريبَة مِنَ السَّكَن:

الطّبيب: أهْلاً و سَهْلاً. تَفَضَّلْ. ماذا بِك؟ ما شِكايَتُك؟

مُهَنَّد: عِنْدي سُعالٌ شَديد و أشعُرُ بِألَم في حَلْقي وعِنْدي صُداع أيضاً.

الطّبيب: هَلْ عِنْدَك صُعوبَة في التَّنَفُّس.

مُهَنَّد: نَعَم.

الطّبيب: مُنْذُ متى لَدَيك هذه الأَعْراض؟

مُهَنَّد: مُنْذُ بَعْضِ الوَقْت.

الطّبيب: هَل حَرارَتُك عالِيَة؟

مُهَنَّد: نَعم عِندي حَرارَةٌ شَديدَة أحْيانًا.

الطّبيب: الآن تَفْتَحُ فَمَكَ، وأنا أفْحَصُ حَلْقَك بشَكْلٍ جيِّد.

مُهَنَّد: طَبْعًا. آآآآآآ!

الطّبيب: حَلْقُكَ مُلْتَهِب و عندكَ حرارة قليلَة. والآن تَكْشِفُ ظَهْرَك و أنا أفْحَصُهُ بالسّمّاعَة.

مُهَنَّد: طيِّب.

الطّبيب: رئتاكَ سَليمَتانِ الحمد لله.

مُهَنَّد: الحمد لله. ماذا عِنْدي يا طبيب؟

الطبيب: عِنْدَك زُكامٌ خَفيف و الْتِهابٌ بَسيط في حَلْقِك.

مُهَنَّد: ماذا أفْعَلُ؟

الطّبيب: الآن أَكْتُبُ بَعْضَ الأدْوِيَة و تَأْخُذُها ثُمّ تَرْجِعُ إلَيَّ للمعاينة من جَديد.

مُهَنَّد: إنْ شاء الله. شُكْرًا جَزيلاً يا دكتور.

الطّبيب: لا شُكْرَ على الواجِب، سلامَتَك.

مُهَنَّد: سَلَّمَكَ الله يا دكتور.

Doktor: Şimdi ağzını açıyorsun ve boğazını iyi bir şekilde muayene ediyorum.

Muhenned: Tabii, aaa!

Doktor: Boğazın iltihaplı, biraz ateşin var, şimdi sırtını açıyorsun ve stetoskopla muayene ediyorum.

Muhenned: Peki.

Doktor: Allah'a şükür ciğerlerin iyi.

Muhenned: Allah'a şükür. Neyim var doktor?

Doktor: Hafif bir soğuk algınlığın ve boğazında biraz iltihap var.

Muhenned: Ne yapayım?

Doktor: Şimdi birkaç ilaç yazıyorum, onları alırsın sonra tekrar muayene için bana geri gelirsin.

Muhenned: İnşallah, çok teşekkür ederim doktor.

Doktor: Rica ederim, görevimiz, geçmiş olsun.

Muhenned: Teşekkür ederim.

dikkat

“رئتاكَ سَليمَتانِ” ifadesinde, رِئَتانِ kelimesi zamire muzâf olunca sonundaki nûn (ن) harfi düşmüştür.

dikkat

Birine “Geçmiş olsun” anlamında Arapçada kullanılan ifade “سلامتك – selâmetek”tir. Bu ifadenin karşılığı olarak Türkçede “Sağ ol” veya “Teşekkür ederim” karşılıkları kullanılırken Arapçada ise “سَلَّمَكَ الله – sellemeke'l-lâh” veya daha yaygın şekliyle “الله يُسَلِّمَك – Allah yusellimek” karşılığı kullanılır. Arapça bu kullanımın kelime anlamı ise: “Allah seni sağlam kılsın”dır.

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta "Neyin var? Ağrın var mı? Ateşin var mı?" gibi soru ifadelerini cümle içinde kullanabilme ve cevabını verebilme

Araştır/ Tekrarla 1

Bu diyaloğu defterlerinize yazınız, soru ifadelerini ezberleyiniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerim'in "Kâri'a Sûresi" 4., 5., 7., 11. ayet-i kerimelerini okuyunuz. Bu ayetlerdeki sıfat tamlamalarını tespit ediniz.

Anlat/ Paylaş

Siz doktor, arkadaşınız hasta yerine geçerek bu diyaloğu canlandırınız.

DİLBİLGİSİ: ARAPÇADA SIFAT TAMLAMASI

القواعد: الصّفة و المَوْصوف

Arapçada bir ismin ardından gelerek o ismi niteleyen sözcüklere *sıfat* (صِفة) diyoruz. Sıfatlar sözcüklerin anlamlarını sayı, renk, şekil, durum vb. yönlerden nitelerler. "Niteleyen" anlamında Türkçede de kullanılan "sıfat" sözcüğü aslen Arapçadır ve Arapçada da aynı anlamda kullanılmaktadır. Bir sıfat tarafından nitelenen sözcüğe *mevsûf* (مَوصوف) adı verilir.

Bir sıfat tamlamasında sıfat ile mevsûf, diğer bir deyişle niteleyen ve nitelenen dört bakımdan birbiriyle uyumlu olmak zorundadır: Cinsiyet bakımından, sayı bakımından, belirlilik ve belirsizlik bakımından, i'râb bakımından.

Sözcüklerin sıralanışı açısından sıfat tamlaması Türkçe sıfat tamlamasından farklıdır. Türkçede sıfat, nitelediği sözcükten önce gelir. Arapçada ise tam tersi ister belirli ister belirsiz bir sıfat tamlaması olsun sıfat nitelediği sözcükten sonra gelmektedir. Örneğin Türkçede yeni kitap derken görüldüğü üzere yeni sözcüğünü kitap sözcüğünün önüne getiriyoruz. Arapçada ise durum tam tersidir. Dolayısıyla Türkçe bir sıfat tamlamasını oluşturan sözcüklerin altına Arapça karşılıkları yazıldığında doğru bir Arapça sıfat tamlaması oluşturulmuş olur.

Örneğin "yeni kitap" biçimindeki tamlama, Arapçada aşağıdaki gibidir:

yeni	kitap
الجَديدُ	الكتابُ
↓ sıfat	↓ mevsûf

Arapçada mevsûf önce kullanıldığı için, sıfatın mevsûfuna dört bakımdan uyma zorunluluğu vardır:

1. Ma‘rifelik ve nekiralık (belirlilik ve belirsizlik) bakımından: Mevsûf belirli ise sıfatı da belirli, mevsûf belirsiz ise sıfatı da belirsiz kullanılmak zorundadır. Örneğin;

الرّجل الغنيُّ (zengin adam)

رَجُلٌ غنيٌّ (zengin bir adam)

2. Cinsiyet bakımından: Mevsûf erilse sıfat da eril, mevsûf dişilse sıfat da dişil olmalıdır. Örneğin;

الطّالِب المُجْتَهِد (çalışkan erkek öğrenci) (eril)

الطّالِبَة المُجْتَهِدَة (çalışkan kız öğrenci) (dişil)

3. İ‘râb bakımından: Sıfat, mevsûfun i‘râbına tabidir; mevsûf merfû ise sıfat da merfû, mevsûf mansub ise sıfat da mansub, mevsûf mecrur ise sıfat da mecrur olur. Örnek:

خَرَجَ العالمُ الكبيرُ. (Büyük bilgin çıktı.)

رَأَيْتُ العالمَ الكبيرَ. (Büyük bilgini gördüm.)

ذَهَبْتُ إلى العالمِ الكبيرِ. (Büyük bilgine gittim.)

4. Sayı bakımından: Mevsûf tekilse sıfat da tekil, mevsûf ikil ise sıfat da ikil, mevsûf çoğul ise sıfat da ona uygun yapıda gelmelidir.

المُعَلِّم المُخْلِصُ (ihlaslı öğretmen)

المُعَلِّمانِ المُخْلِصانِ (ihlaslı iki öğretmen)

المُعَلِّمُون المُخْلِصونَ (ihlaslı öğretmenler)

المُعَلّمَةُ المُخْلِصةُ (ihlaslı kadın öğretmen)

المُعلمَتانِ المُخْلِصَتانِ (ihlaslı iki kadın öğretmen)

المُعَلّماتُ المُخْلِصاتُ (ihlaslı kadın öğretmenler)

Şimdi belirsiz bir tamlama üzerinde tüm bu kuralları bir tabloda inceleyelim.

Çoğul	İkil	Tekil		
مُعَلِّمونَ مُسْلِمونَ	مُعَلِّمانِ مُسْلِمانِ	مُعَلِّمٌ مُسْلِمٌ	حَضَرَ	Merfû (eril)
مُعَلِّماتٌ مُسْلِماتٌ	مُعَلِّمَتانِ مُسْلِمَتانِ	مُعَلِّمَةٌ مُسْلِمَةٌ	حَضَرَتْ	Merfû (dişil)
مُعَلِّمِينَ مُسْلِمِينَ	مُعَلِّمَيْنِ مُسْلِمَيْنِ	مُعَلِّمًا مُسْلِمًا	رَأَيْتُ	Mansûb (eril)
مُعَلِّماتٍ مُسْلِماتٍ	مُعَلِّمَتَيْنِ مُسْلِمَتَيْنِ	مُعَلِّمَةً مُسْلِمَةً		Mansûb (dişil)
مُعَلِّمِينَ مُسْلِمِينَ	مُعَلِّمَيْنِ مُسْلِمَيْنِ	مُعَلِّمٍ مُسْلِمٍ	جَلَسْتُ مَعَ	Mecrûr (eril)
مُعَلِّماتٍ مُسْلِماتٍ	مُعَلِّمَتَيْنِ مُسْلِمَتَيْنِ	مُعَلِّمَةٍ مُسْلِمَةٍ		Mecrûr (dişil)

Arapçada düzensiz (kırık) çoğul formundaki gayr-i ‘âkil (akılsız) sözcüklerin tekil dişil kabul edildiklerini daha önce görmüştük. Dolayısıyla bu tür sözcüklerin sıfatları tekil dişil yapıda kullanılır. Örneğin,

قَلَمٌ قَديمٌ (eski bir kalem)

أقْلامٌ قَديمَةٌ (eski kalemler)

Şimdi içinde sıfat tamlaması barındıran aşağıdaki cümlelerin i‘râbını yapalım.

قَرَأتُ كِتابًا جَديدًا. (Yeni bir kitap okudum.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir, çünkü fiil ile başlamıştır.

قَرَأتُ : Mâzî fiil, fâ‘il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

كِتاباً : Mef‘ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha, aynı zamanda mevsûf.

جَديداً :(كِتابًا)'in sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi tekil, eril, belirsiz ve mansûbdur (nasb alâmeti sondaki fetha).

يَذْهَبُ الرَّجُلُ الكَريمُ إلى المَسْجِدِ. (Cömert adam camiye gidiyor.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir, çünkü fiille başlamıştır.

يَذْهَبُ : Muzâri fiil, üçüncü tekil şahıs, eril.

الرّجُلُ : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki damme, mevsûf.

الكَريمُ : (الرَّجُلُ)'nün sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi tekil, eril, belirli ve merfûdur (ref alâmeti sondaki damme).

إلى : Harf-i cer

المَسْجِدِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

كَتَبْتُ إلى الطّالبَيْنِ الناجِحَيْنِ. (Başarılı iki erkek öğrenciye yazdım.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir, çünkü fiille başlamıştır.

كَتَبْتُ : Mâzi fiil, fâ‘il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

إلى : Harf-i cer

الطّالبَيْنِ : Mecrûr, cer alâmeti (ي), çünkü ikil, mevsûf.

الناجِحَيْنِ : (الطّالبَيْنِ)'nin sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi ikil, eril, belirli ve mecrûrdur (cer alâmeti ي 'dir, çünkü ikildir).

حَضَرَتْ مُدَرِّسَتانِ جَديدَتانِ إلى الجامِعَةِ. (Üniversiteye iki yeni kadın hoca geldi.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir, çünkü fiille başlamıştır.

حَضَرَتْ : Mâzî fiil, üçüncü tekil şahıs, dişil.

مُدَرِّستانِ : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti elif (ا), çünkü ikil, aynı zamanda mevsûf.

جديدتانِ : (مدَرِّستانِ)'nin sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi ikil, dişil, belirsiz ve merfûdur (ref alâmeti elif (ا) çünkü ikildir).

إلى : Harf-i cer

الجامِعَةِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

خَرَجَ طِفْلٌ صَغيرٌ مِنَ البَيْتِ. (Küçük bir çocuk evden çıktı.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir, çünkü fiille başlamıştır.

خَرَجَ : Mâzî fiil, üçüncü tekil şahıs, eril.

طِفْلٌ : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki damme, aynı zamanda mevsûf.

صَغيرٌ : (طِفْلٌ)'un sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi tekil, eril, belirsiz ve merfûdur (ref alâmeti sondaki damme).

مِنْ : Harf-i cer

البَيْتِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

قَرَأْتُ كُتُبًا كَثيرَةً فِي المَكْتَبَةِ. (Kütüphanede birçok kitap okudum.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir, çünkü fiille başlamıştır.

قَرَأْتُ : Mâzî fiil, fâ‘il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

كُتُبًا : Mef'ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha, aynı zamanda mevsûf.

كَثيرَةً : (كُتُبًا)'in sıfatıdır; كُتُب kelimesi gayr-i âkil düzensiz çoğul olduğu için tekil dişil sayılır, dolayısıyla sıfatı da bu yüzden tekil, dişil, belirsiz ve mansûbdur (nasb alâmeti sondaki fetha).

في : Harf-i cer

المَكْتَبَةِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

فِي الحَدِيقَةِ أَشْجارٌ كَثيرَةٌ. (Bahçede birçok ağaç var.)

Bu cümle, bir isim cümlesidir, çünkü isimle başlamıştır.

في الحديقة : Şibih cümle (câr-mecrûr) olarak öne geçmiş haber, mahallen merfû.

أشجارٌ : Sona kalmış mubtedâ, merfû, ref alâmeti sondaki damme, mevsûf.

كَثيرَةٌ : (أَشْجارٌ)'un sıfatıdır; أَشْجارٌ kelimesi gayr-i âkil düzensiz çoğul olduğu için tekil dişil sayılır, dolayısıyla sıfatı da bu yüzden tekil, dişil, belirsiz ve merfûdur (ref alâmeti sondaki damme).

Arapçada sıfat, tek bir kelime olabileceği gibi bir niteleme cümlesi de olabilir. Bir cümlenin niteleme cümlesi olabilmesi için belirsiz bir isimden sonra (bu isim tekil de olabilir, çoğul da) kullanılmış olması gerekir. Başka bir deyişle, belirsiz isimlerden sonra gelen cümleler niteleme cümleleridir, dolayısıyla sıfattır. Hatırlayacağınız üzere cümlelerin i‘râbı mahallendir, yani bulunduğu konum itibariyle i‘râbı "mahallen merfû" veya "mahallen mansûb" ya da "mahallen mecrûr" biçiminde yapılır; ref veya nasb ya da cer alameti aranmaz. Sözgelimi, cümlenin nitelediği isim merfû ise sıfat cümlesi mahallen merfû olur. Örnek verecek olursak;

حَضَرَ رَجُلٌ يَعْمَلُ فِي المَصْنَعِ.

Fiil cümlesi **sıfat** | Fâ'il **mevsûf** | Mâzi fiil

Şimdi de sıfatı cümle olan birkaç cümlenin i ‘râbını yapalım:

حَضَرَ رَجُلٌ يَعْمَلُ فِي المَصْنَعِ. (Fabrikada çalışan bir adam geldi.)

حَضَرَ	: Mâzi fiil, üçüncü tekil şahıs, eril.
رَجُلٌ	: Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki damme, mevsûf.
يَعْمَلُ	: Muzâri fiil, dolayısıyla kendisiyle birlikte yeni bir fiil cümlesi başlıyor; üçüncü tekil şahıs, eril; fâ‘ili gizli zamir (هو).
فِي	: Harf-i cer
المَصْنَعِ	: Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.
يَعْمَلُ فِي المَصْنَعِ	: Fiil cümlesi hâlinde sıfat, mahallen merfû; çünkü mevsûfu olan (رَجُلٌ) merfû.

يَطْلُبُكَ مُعَلِّمُون يَجْلِسونَ فِي الصَّفِّ. (Sınıfta oturan öğretmenler seni istiyor.)

يَطْلُبُكَ	: يَطْلُبُ: Muzâri fiil, üçüncü tekil şahıs, eril; (كَ) bitişik nesne zamiri, mef’ûlun bih, mahallen mansûb, çünkü zamirler mebnî.
مُعَلِّمُون	: Fâ‘il, merfû, ref alâmeti vâv (و), çünkü düzenli eril çoğul, aynı zamanda mevsûf.
يَجْلِسونَ	: Muzâri fiil, kendisiyle birlikte yeni bir fiil cümlesi başlıyor, fâ‘ili bitişik zamir olan *vâvu’l-cemâ‘a* (و).
فِي	: Harf-i cer
الصَّفِّ	:Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.
يَجْلِسونَ فِي الصَّفِّ	: Fiil cümlesi hâlinde sıfat, mahallen merfû; çünkü mevsûfu olan (مُعَلِّمُون) merfû.

ذَهَبْتُ إلى مُوَظَّفاتٍ يَعْمَلْنَ فِي الوِزارَةِ. (Bakanlıkta çalışan kadın memurlara gittim.)

ذَهَبْتُ	: Mâzi fiil, fâ‘il bitişik zamir olan *tâu’l-muteharrike* (ت).
إلى	: Harf-i cer
مُوَظَّفاتٍ	: Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra, mevsûf.
يَعْمَلْنَ	: Muzârî fiil, kendisiyle birlikte yeni bir fiil cümlesi başlıyor, fâ‘ili bitişik zamir olan *nûnu’n-nisve* (ن).
فِي	: Harf-i cer
الوِزارَةِ	: Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.
يَعْمَلْنَ فِي الوِزارَةِ	: Fiil cümlesi hâlinde sıfat, mahallen mecrûr; çünkü mevsûfu olan (مُوَظَّفاتٍ) mecrûr.

Şimdi daha önce öğrendiğimiz tamlamaları ve işaret sıfatlarını kullanarak sıfat tamlamalı farklı cümleler kurmaya çalışalım. Bunu yaparken öncelikle aşağıdaki Türkçe ifadeleri Arapçaya aktarmaya çalışalım ve aradaki farkı birlikte inceleyelim.

Öncelikle bir sıfat tamlaması yazmaya ne dersiniz? *Çalışkan bir öğrenci* diyelim mesela. Bunu Arapça olarak yazalım:

طالِبٌ مُجْتَهِدٌ

Evet, şimdi yukarıdaki sıfat tamlamasıyla birlikte bir kelime daha ekleyerek bir isim tamlaması oluşturmaya ne dersiniz? Örneğin aynı sıfat tamlamasını kullanarak *çalışkan bir öğrencinin odası,* diyelim. Bunu Arapça olarak yazalım:

غُرْفَةُ طالِبٍ مُجْتَهِدٍ

Bu tamlama şu anda belirtisiz bir isim tamlaması oldu; ancak içinde bir de sıfat tamlaması barındırıyor. Şimdi bu tamlamayı zincirleme bir isim tamlamasına çevirmeye ne dersiniz. Örneğin *çalışkan bir öğrencinin odasının hâli* diyelim, şimdi de hep birlikte bu tamlamayı Arapça ifade etmeye çalışalım.

حَالَةُ غُرْفَةِ طالِبٍ مُجْتَهِدٍ

Bu ifadeyle farklı cümleler kurmaya ne dersiniz. Örneğin,

Bu bir odadır.	هَذِه غُرْفَةٌ.
Bu bir öğrenci odasıdır.	هَذِهِ غُرْفَةُ طالِبٍ.
Bu çalışkan bir öğrenci odasıdır.	هَذِهِ غُرْفَةُ طالِبٍ مُجْتَهِدٍ.
Bu çalışkan bir öğrenci odasının hâlidir.	هَذِهِ حالَةُ غُرْفَةِ طالِبٍ مُجْتَهِدٍ.
Bu, çalışkan öğrencinin odasının hâlidir.	هَذِه حَالَةُ غُرْفَةِ الطالِبِ المُجْتَهِدِ.

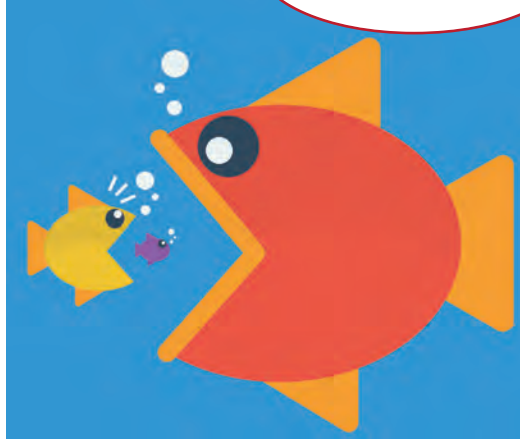
Bu çerçevede aşağıdaki tablodaki kullanımları inceleyelim ve kelimelerin yeri ve yapısı değiştikçe anlamın da nasıl değişmekte olduğunu fark edelim.

Fakir bir adam	رَجُلٌ فَقيرٌ
Fakir adam	الرّجُلُ الفَقِيرُ
Adamın fakirliği	فَقْرُ الرّجُلِ
Adam fakirdir.	الرّجُلُ فَقيرٌ.
Bu adam fakirdir.	هذا الرّجُلُ فَقيرٌ.
Bu fakir adam vefalıdır.	هذا الرّجُلُ الفَقيرُ وَفِيٌّ.
Bu vefalı fakir adam amcamın oğludur.	هذا الرّجُلُ الفَقيرُ الوَفِيُّ اِبْنُ عَمّي.

Aşağıda Arapçada sık kullanılan bazı sıfatlar zıt anlamlarıyla birlikte verilmektedir.

Öğrenme Çıktısı

2 Arapça sıfat tamlaması oluşturma ve tamlamaları cümle içinde doğru kullanabilme becerisi kazanabilme

Araştır/ Tekrarla 2	İlişkilendir/ Karşılaştır	Anlat/ Paylaş
"Uzak şehirlere gittim.", "Küçük ağaçları diktim.", cümlelerini Arapçaya çeviriniz.	Kur'ân-ı Kerim'in, "Saff Sûresi" 10, 12 ve 13. ayetikerîmelerinde geçen sıfat tamlamalarını tespit ediniz ve ne çeşit bir sıfat tamlaması olduğunu fark ediniz.	Çevrenizde gördüğünüz varlıkları inceleyiniz. Bu varlıkların özelliklerine göre sıfatlar düşünüp, Arapça sıfat tamlamaları oluşturunuz.

BEN BİR DOKTORUM

أنا طَبيب

مَرْحَبًا. أنا يوسف. أنا طَبيبُ أطْفالٍ.
عِنْدي عِيادَةٌ صَغيرَةٌ وأفْحَصُ هنا الأطْفالَ
المَحْبوبينَ.

Merhaba. Ben Yusuf. Çocuk doktoruyum. Küçük bir muayenehanem var. Burada sevimli çocukları muayene ediyorum.

مَرْحَبًا. أنا زينب. أنا طبيبة أسْنانٍ. أعْمَلُ في مُسْتَشْفى كبير. نَصيحَتي: لِابْتِسامةٍ جَميلَةٍ العِنايَةُ بالأسْنانِ مُهِمّةٌ.

Merhaba. Ben Zeynep. Diş doktoruyum. Büyük bir hastanede çalışıyorum. Tavsiyem: Güzel bir gülüş için diş bakımı önemlidir.

هَلْ يوسف طَبيبُ أسْنانٍ؟
Yusuf diş doktoru mudur?

لا، هو طبيبُ أطْفالٍ.
Hayır, çocuk doktoru.

أيْنَ يَعْمَلُ يوسف؟
Yusuf nerede çalışıyor.

هو يَعْمَلُ في عِيادَتِه.
O, muayenehanesinde çalışıyor.

هَلْ زينب تَعْمَلُ في العِيادة؟
Zeynep muayenehanede mi çalışıyor?

لا، هي تَعْمَلُ في مُسْتشفى كبيرٍ.
Hayır, büyük bir hastanede çalışıyor.

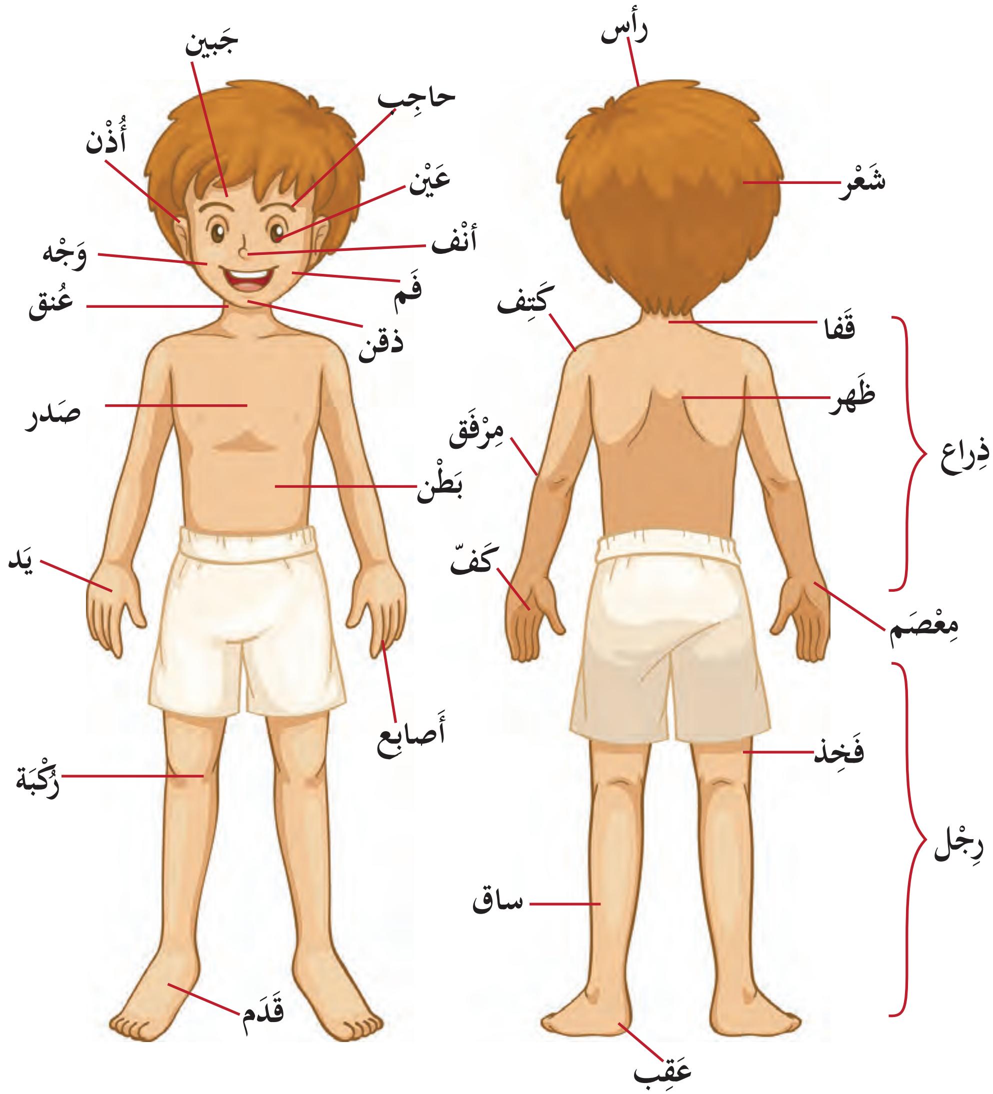
هَلْ زينب طبيبةُ أطْفالٍ؟
Zeynep çocuk doktoru mu?

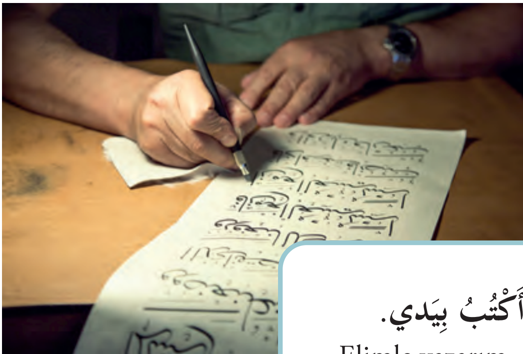
لا، هي طبيبةُ أسْنانٍ.
Hayır, o diş doktoru.

İnsan Vücudu

جِسْمُ الإنْسان

أَكْتُبُ بِيَدي.
Elimle yazarım.

أَنْظُرُ بِعَيْني.
Gözümle bakarım.

أَسْمَعُ بِأُذْنِي.
Kulağımla duyarım.

أَرْكُضُ بِأَقْدامي.
Ayaklarımla koşarım.

أَشُمُّ بِأَنْفِي.
Burnumla koklarım.

أَعْزِفُ بِأَصابِعِي.
Parmaklarımla çalarım.

Öğrenme Çıktısı

3 Vücut organlarının isimlerini ve işlevlerini tanıyabilme

Araştır/ Tekrarla 3

Defterinize bir insan vücudu çizip, vücut organlarının Arapçalarını karşılarına yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Mâide Sûresi" 6. ve 45. ayet-i kerimelerinde geçen vücut organlarını tespit ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arkadaşlarınızla işlevlerini söylediğiniz vücut organlarının isimlerini bulma oyununu oynayınız.

okuma قراءة

يَوْم لِلسَّيِّدَة سَميرَة

السَّيِّدَة سَميرَة طَبيبَةٌ شابَّةٌ ناجِحَةٌ، تَنْهَضُ مِنْ النّوْم مُبَكّرا، تَذْهَبُ إلى الحَمّام الكَبيرِ في الطّابِقِ الأوّلِ، وتَغْسِلُ يَدَيْها وَوَجْهَها أَوْ تَأْخُذُ حَمّامًا، ثُمّ تَذْهَبُ إلى المَطْبَخِ وتَجْلِسُ إلى مائِدَةِ الفطور، تَأْكُلُ قِطْعَةً صَغيرَةً مِنَ الجُبْنِ وبَيضَةً مَسْلوقَةً ومِلْعَقَةً كَبيرَةً مِن القِشْطَةِ وقَليلاً من العَسَلِ والزّيتونِ وتَشْرَبُ كوبًا كبيرًا من الحَليب. ثُمّ تَخْرُجُ من البيتِ وتَرْكَبُ المترو وتَذْهَبُ إلى عِيادَةِ الجامِعَة. قَبْلَ الظّهْر تَفْحَصُ الطّالِباتِ المَريضاتِ وتَكْتُبُ لَهُنّ الدّواءَ أو تَطْلُبُ مِنْهُنّ الذَّهاب إلى المُخْتَبَرِ المَرْكَزِيِّ للجامعة حيْثُ تأخُذُ مِنْهُنّ المُمَرّضاتُ الماهِراتُ الدّمَ لِبَعْض الفُحوصِ الطّبِّيَّةِ.

وفي الظُّهْر هي تَأْكُلُ طَعامَ الغَداء في المَطْعَمِ الواسِعِ المُنيرِ للجامعة وبعد الغَداء تَشْرَب عادَةً فِنْجانًا من القهوةِ التُرْكِيّةِ. وبَعْدَ الظّهْر هي تَذْهَب إلى المَكْتَبَةِ المَرْكَزِيّةِ للجامعة وتَجْلِسُ حَوالي ساعةٍ مع طبيباتٍ شابّاتٍ يَعْمَلْنَ في المُسْتَشْفى التّخَصّصيِّ للجامعة وتأخُذُ مِنْهنّ المَعْلوماتِ الأخيرَةَ حَوْلَ الإنْجازات في المُسْتَشْفى التّخَصّصِيِّ، وتَقْرَأُ الصُّحُفَ اليَوْمِيّةَ والمَجَلاّتِ الطِّبِّيَّة، ثُمّ تَرْجِعُ إلى عَمَلِها في العِيادَة. تَأتي إليها الطالِباتُ المَرِيضاتُ بِنَتائج فَحْصِ الدَّم ويَطْلُبْنَ منها التّوْصِيَة، أو كِتابَةَ وَصْفَةٍ طِبّيّةٍ. وهي تَكْتُب لَهُنّ وَصْفَةً طِبّيّةً أو تُعْطِيهنّ النَصيحَةَ وهنّ يَشْكُرْنَها على اِهْتِمامها بِهِنّ.

وفي المَساء تَخْرُجُ من العِيادة وتَرْكَب المترو من مَحَطّة الجامِعة وتَنْزِلُ مِنْه في مَحَطّة «المَدينَةِ القَديمَةِ» وتَمْشي إلى بَيتها بِخُطُواتٍ بَطيئَةٍ ثابِتَةٍ. تَأْكُلُ طَعامَ العشاء في البَيت، وفي وَجْبَة العشاء تَشْرَبُ عادَةً شورباء وعَصيرَ فاكِهَة، وتَأْكُلُ عادَةً سَمَكَةً مَشْوِيّةً في الفُرْن أو لَحْمًا مَسْلوقًا وسلاطَةً لَذيذَةً مثلَ سَلاطةِ الطَماطِم والخِيار أو سَلاطَة الخُضَرِ المَسْلوقَةِ أو سلاطةٍ مَشْوِيّةٍ. ثُمّ تَشْرَب كوبًا أو كوبَيْنِ من الشّاي الأخْضَرِ وتُشاهِدِ التلفزيونَ ساعَةً، وتَقْرَأُ ديوانَ شِعْر أو كتابَ رِوايَة، ثُمّ تَذْهَبُ إلى فِراشِها للنّوْم.

Semîra Hanımın Bir Günü

Semîra Hanım başarılı genç bir kadın doktordur. Uykudan erken kalkar, birinci kattaki büyük banyoya gider, ellerini ve yüzünü yıkar veya duş alır. Sonra mutfağa gider ve kahvaltı sofrasına oturur. Küçük bir parça peynir, haşlanmış bir yumurta, büyük bir kaşık kaymak, biraz bal ve zeytin yer, büyük bir bardak süt içer. Sonra evden çıkar, metroya biner ve üniversitenin polikliniğine gider. Öğleden önce hasta kız öğrencileri muayene eder, onlara ilaç yazar veya onlardan üniversitenin merkez laboratuvarına gitmelerini ister. Orada maharetli hemşireler onlardan birtakım tıbbî tahliller için kan alırlar.

Öğlen üniversitenin aydınlık, geniş lokantasında öğle yemeğini yer. Öğle yemeğinden sonra genellikle bir fincan Türk kahvesi içer. Öğleden sonra üniversitenin merkezî kütüphanesine gider. Bir saat kadar üniversitenin ihtisas hastanesinde çalışan genç kadın doktorlarla oturur ve onlardan ihtisas hastanesindeki faaliyetler hakkında son bilgileri alır, günlük gazeteleri ve tıp dergilerini okur. Sonra poliklinikteki işine döner. Hasta kız öğrenciler kan tahlili sonuçlarıyla gelirler ve ondan tavsiye veya tıbbi reçete yazmasını isterler. O da onlara tıbbi reçete yazar veya öneride bulunur. Onlar da ilgisinden ötürü kendisine teşekkür ederler.

Akşam poliklinikten çıkar, Üniversite istasyonundan metroya biner ve "Eskikent" istasyonunda iner. Ağır sabit adımlarla evine yürür. Evde akşam yemeği yer. Akşam öğününde genellikle çorba ve meyve suyu içer. Fırında kızartılmış balık veya haşlanmış et ve lezzetli bir salata yer; domates-salatalık salatası veya haşlanmış sebze salatası veya közleme salatası gibi. Sonra bir veya iki bardak yeşil çay içer, bir saat televizyon izler ve bir şiir divanı veya bir roman okur sonra uyumak üzere yatağına gider.

alıştırmalar — التَدْريبات

1- Yukarıdaki okuma parçasında geçen sıfat tamlamalarını yazınız.

2- Aşağıdaki sözcükleri kullanarak anlamlı belirtili sıfat tamlamaları oluşturunuz (merfû durumda).

1. فتاة، جَميل (güzel kız:……………..............)
2. سَيّارة، سَريع (hızlı araba:……………..............)
3. طالبان، مُجْتَهد (çalışkan iki öğrenci:……………..............)
4. كِتاب، مُفيد (faydalı kitap:……………..............)
5. وَلَد ، نَحيف (zayıf çocuk:……………..............)
6. طُرُق ، جَديد (yeni yollar:.............................)
7. طَبيبات ، مسلم (Müslüman kadın doktorlar:.............................)
8. مؤمنون ، مُخْلِص (samimi müminler:.............................)
9. عمارتان ، قَديم (eski iki apartman:.............................)
10. مَساجِد، كَبير (büyük camiler:.............................)

3- Aşağıdaki cümlelerdeki sıfat tamlamalarının altını çiziniz ve ifadeleri Türkçeye çeviriniz.

أحمد طالِبٌ جَديدٌ في الصّفِّ الأوّلِ. هُو من أضنة. أضَنَة مَدينَةٌ جَميلَةٌ في جَنوبِ تُرْكِيا. يَسْكُنُ أحمد في بَيْتٍ قَريبٍ من المَدْرَسَةِ. يَحْضُرُ أحمد إلى مَدْرَسَتِهِ الجَديدَة على الأَقْدام. هُوَ يَلْعَبُ وَقْتاً طويلاً في الحَديقَةِ مع أصْدِقائِهِ.

4- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara anlamca uygun sıfatlar yazınız.

(البَعيدَتَيْنِ، القَريبةُ، السّريعةُ، سَمينٌ، الصّغيرةُ، الوَفِيُّ، مُفيدَةً، يَلْعَبونَ، الجَديدَةَ، القَصيرِ)

1. السَّيّارةُ .... غالِيَة.
2. هو رَجُلٌ ....و وَزْنُه كَثير.
3. المَدرسَةُ ....مِن البيتِ قَديمَةٌ.
4. ذَهَبْتُ إلى المَدينَتَيْنِ ....في الصّيفِ.
5. حَضَرْتُ إلى البيتِ مِنْ الطّريقِ ....
6. فَقدْتُ حَقيبَتي ....في حَديقَةِ الكُلّيَة.
7. الطّفْلَة ....تَشْرَبُ الحَليبَ.
8. قرأتُ كُتُبًا ....في الجامِعَةِ.
9. الصَديقُ..........دائِمًا مَعَكَ.
10. نَظَرْتُ إلى أطْفالٍ ....في المَسْجِدِ.

5- Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen sözcükler arasından anlamca ve i'râb yönüyle uygun mevsûflarla doldurunuz.

(المساجدِ، الفتاةُ ، مُدَّةً، الحِصانِ، الطّالبُ)

1. ....الغَنِيّةُ من عائِلَةٍ كَبيرَةٍ.
2. رَكَضْتُ........... طَويلَةً في الغابَةِ.
3. نَجَحَ ....الذَكِيُّ في الإمْتِحانِ.
4. رَكِبَ الوَلَدُ على.......... السَريعِ.
5. ذَهَبَ المُهَنْدِسُ إلى............ التّاريخِيّةِ في الصّيف.

6- Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz, cümlenin türünü belirleyiniz, i'râbını yapınız.

1. كَسرَ النّجّارُ الخَشَبَ الكَبيرَ في المَزْرَعَةِ.
2. شَرِبَتْ المُعَلّمَةُ الجَديدَةُ من هذا الشّايِ.
3. شَعَرَ عَلِيٌّ بِألَمٍ شَديدٍ في بَطْنِه.
4. الطّالِبُ المُجْتَهِدُ نَجَحَ في دُروسِهِ.
5. بابُ السّيارَةِ الجديدَةِ مَفْتوحٌ.

7- Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları işlevlerine uygun vücut organı adlarıyla doldurunuz.

1. سَمِعْتُ الموسيقى بِ.........
2. نَظَرْتُ إلى المَنْظَرِ بِ.........
3. عَزَفْتُ العودَ بِ..............
4. أشُمُّ الرّائِحَةَ بِ.............
5. رَكَضْتُ في الطّريقِ بِ........

8- Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz

1. Sınıfın çalışkan öğrencisi geldi.
2. Doktor, hasta çocuğu muayene etti.
3. Dedem bize uzak bir evde oturuyor.
4. Babam çarşıdan yeni bir top aldı.
5. Okulun iki yeni kadın öğretmeni geldi.
6. Fakir adam, zengin adamın yanında çalıştı.
7. Uzun adam basketbol oynuyor.
8. Mutlu insan için hayat güzeldir.
9. Okulun yeni müdürünün çantası hafiftir.
10. Bu güzel cami bizim şehrimizdedir.

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيص

1 Günlük hayatta "Neyin var? Ağrın var mı? Ateşin var mı?" gibi soru ifadelerini cümle içinde kullanabilme ve cevabını verebilme

Günlük Hayatımızda Arapça 8

Bu ifadeler günlük hayatta sıklıkla kullandığımız ifadelerdir. Hemen hemen herkesin doktorla arasında bir diyalog geçer. Bu kısımda verilen diyalogla günlük hayatta çok önemli bir yeri olan sağlık sorunlarının ve doktorla yapılabilecek konuşmaların Arapçasının pekiştirilmesi sağlanmıştır.

2 Arapça sıfat tamlaması oluşturma ve tamlamaları cümle içinde doğru kullanabilme becerisi kazanabilme

Sıfat Tamlaması

Arapçada bir ismin ardından gelerek o ismi niteleyen sözcüklere *sıfat* diyoruz. Sıfatlar sözcüklerin anlamlarını sayı, renk, şekil, durum vb. yönlerden nitelerler. "Niteleyen" anlamında Türkçede de kullanılan "sıfat" sözcüğü aslen Arapçadır ve Arapçada da aynı anlamda kullanılmaktadır. Bir sıfat tarafından nitelenen sözcüğe *mevsûf* adı verilir.

Bir sıfat tamlamasında sıfat, mevsûfuna dört bakımdan uymak zorundadır: Cinsiyet bakımından, sayı bakımından, belirlilik ve belirsizlik bakımından, i'râb bakımından.

3 Vücut organlarının bazılarının isimlerini ve işlevlerini tanıyabilme

Ben Bir Doktorum

Günlük Arapçada çok kullanılan bu sözcükler, beş duyu organı ve işlevlerinin resimli örneklerle tanıtılması sağlanmıştır.

1 Aşağıdakilerden hangisi bir sıfat tamlamasıdır?

A. بابُ البَيْتِ
B. المُعَلّمَةُ الجَديدَةُ
C. كِتابُ الطّالِبِ
D. السّيّارَةُ سَريعَةٌ
E. قَلَمُ طالِبَةٍ

2 Sıfat tamlamasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A. İki ögesi bulunmaktadır.
B. Nitelenen isme mevsûf adı verilir.
C. Ögeleri arasında i‘râb bakımından uyum olmalıdır.
D. Ögelerinin biri belirli biri belirsiz olarak gelebilir.
E. Ögeleri sayı bakımından birbirine uymalıdır.

3 فَحَصَ الطّبيبُ النّحيفُ المَريضَ في العِيادَةِ.

Yukarıdaki cümlede hangi sözcük sıfattır?

A. فَحَصَ
B. المَريضَ
C. الطّبيبُ
D. العِيادَةِ
E. النّحيفُ

4 Aşağıdakilerden hangisi kafada bulunan bir vücut organı **değildir?**

A. أذنٌ
B. ظَهْرٌ
C. أنْفٌ
D. عَيْنٌ
E. فَمٌ

5 "Semîra Hanım başarılı genç bir kadın doktordur." cümlesinin Arapça karşılığı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. السَّيّدَة سَميرَة طَبيبَةٌ.
B. السَّيّدَة سَميرَة طَبيبَةٌ شابَّةٌ.
C. السَّيّدَة سَميرَة طَبيبَةٌ شابَّةٌ في المُسْتشْفى.
D. السَّيّدَة سَميرَة طَبيبَةٌ شابَّةٌ ناجحَةٌ.
E. السَّيّدَة سَميرَة طَبيبَةٌ ناجحَةٌ.

6 Aşağıdaki sıfatlardan hangisinin anlamı olumsuzdur?

A. جَميل
B. قَبيح
C. جَيّد
D. غَنِيّ
E. سَعيدٌ

7 Aşağıdakilerden hangisi bir sıfat **değildir?**

A. كَبير
B. جَديد
C. قَصير
D. طاوِلَة
E. فَقير

8 حَضَرَتْ المُدَرّستانِ .... (قَديم) إلى الكُلّيّة.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere getirilmesi uygun olan sıfat hangi seçenekte verilmiştir?

A. القَديمُ
B. القَديمَيْنِ
C. القَديمَتانِ
D. القَديمانِ
E. القَديمَة

9 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi sağlıkla ilgili bir kavram **değildir?**

A. سُعال
B. عِيادَة
C. صُداعٌ
D. زُكْبَة
E. زُكام

10 ذَهَبْتُ إلى الطَّبيبِ الجَديدِ في المُسْتَشْفى للمُعايَنَة.

Yukarıdaki Arapça cümlenin Türkçe karşılığı aşağıdakilerden hangisinde tam olarak verilmektedir?

A. Hastanenin yeni doktoru beni muayene etti.
B. Hastanede yeni bir doktor vardır.
C. Hastanenin yeni doktoruna gittim.
D. Hastanedeki yeni doktora muayene oldum.
E. Hastanedeki yeni doktora muayene için gittim.

1. B	Yanıtınız yanlış ise "Sıfat Tamlaması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. D	Yanıtınız yanlış ise "Sıfat Tamlaması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. E	Yanıtınız yanlış ise "Sıfat Tamlaması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. B	Yanıtınız yanlış ise "İnsan Vücudu" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. D	Yanıtınız yanlış ise "Okuma Parçası"nı yeniden gözden geçiriniz.
6. B	Yanıtınız yanlış ise "Sıfatlar ve Zıt Anlamlarının Verildiği Görselleri" yeniden gözden geçiriniz.
7. D	Yanıtınız yanlış ise "Sıfatlar ve Zıt Anlamlarının Verildiği Görselleri" yeniden gözden geçiriniz.
8. C	Yanıtınız yanlış ise "Sıfat Tamlaması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. D	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 8" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. E	Yanıtınız yanlış ise "Sıfat Tamlamalı Cümle Yapısı Örneklerini" yeniden gözden geçiriniz.

8 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 2

"Uzak şehirlere gittim.", "Küçük ağaçları diktim.", cümlelerini Arapçaya çeviriniz.

ذَهَبْتُ إلى المُدنِ البَعيدَةِ.

زَرَعْتُ الأشْجارَ الصّغيرَةَ.

8 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

1. Yukarıdaki okuma parçasında geçen sıfat tamlamaları yazınız.

طَبيبَة شابَّة ناجِحَة/ الحَمّام الكَبير / الطّابِق الأوّل/ قِطْعَة صَغيرَة/
بَيضَة مَسْلوقَة/ مِلْعَقَة كَبيرَة/ كوبا كبيرا/ الطّالِبات المريضات/
المُخْتَبَر المَرْكَزي/ المُمَرّضات الماهِرات/ الفُحوص الطّبّيّة/
المَطْعَم الواسِع المُنير/ القهوة التُرْكِيّة/ المكْتَبَة المرْكَزِيّة/ طبيبات شابّات/
المسْتَشْفى التّخَصّصي/ طبيبات شابّات يَعْمَلْنَ في المسْتَشْفى التّخَصّصي/
المعْلومات الأَخيرَة/ الصُّحُفَ اليَوْمِيّة/ والمَجَلاّت الطّبّيّة/ الطالِبات المريضات/
وَصْفَة طِبّيّة/ المَدينَة القَديمَة/ خُطُوات بَطيئَة ثابِتَة/ سَمَكَة مَشْوِيّة/ لَحْما مَسْلوقا/
سلاطة لَذيذة/ الخُضَر المَسْلوقَة/ سلاطة مَشْوِيّة/ الشّاي الأخْضَر

8 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 2

2. Aşağıdaki sözcükleri kullanarak anlamlı belirtili sıfat tamlamaları oluşturunuz (merfû durumda).

1. فتاة، جميل — güzel kız (الفَتاةُ الجميلَةُ)
2. سَيّارة، سَريع — hızlı araba (السَّيّارَةُ السَّريعَةُ)
3. طالبان، مُجْتَهد — çalışkan iki öğrenci (الطّالِبانِ المُجْتَهِدانِ)
4. كِتاب، مُفيد — faydalı kitap (الكِتابُ المُفيدُ)
5. وَلَد، نَحيف. — zayıf çocuk (الوَلَدُ النّحيفُ)
6. طُرُق، جَديد — yeni yollar (الطرقُ الجَديدةُ)
7. طَبيبات، مسلم — Müslüman kadın doktorlar (الطَّبيباتُ المُسْلِماتُ)
8. مؤمنون، مُخْلِص — samimi müminler (المُؤمنونَ المُخْلِصون)
9. عمارتان، قَديم — eski iki apartman (العِمارَتانِ القَديمَتانِ)
10. مَساجِد، كَبير — büyük camiler (المَساجِدُ الكَبيرَةُ)

Alıştırma 3

3. Aşağıdaki cümlelerdeki sıfat tamlamalarının altını çiziniz ve ifadeleri Türkçeye çeviriniz.

أحمد طالِبٌ جَديدٌ في الصّفِّ الأوّلِ. هُو من أضَنة. أضَنَة مَدينَةٌ جَميلَةٌ في جَنوبِ
تُرْكِيا. يَسْكُنُ أحمد في بَيْتٍ قَريبٍ من المَدْرَسَةِ. يَحْضُرُ أحمد إلى مَدْرَسَتِهِ
الجَديدَةِ على الأَقْدام. هُوَ يَلْعَبُ وَقْتًا طويلاً في الحَديقَةِ مع أصْدِقائِهِ.

Ahmet birinci sınıfta yeni bir öğrencidir. Adanalıdır. Adana Türkiye'nin güneyinde güzel bir şehirdir. Ahmet okula yakın bir evde oturur. Ahmet yeni okuluna yürüyerek gelir. Bahçede uzun zaman arkadaşlarıyla oynar.

8 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 4

4. Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşluklara parantez içinden anlamca uygun sıfatları yazınız.

(البَعِيدَتَيْنِ، القَرِيبةُ، السّريعةُ، سَمينٌ، الصّغيرةُ، الوَفِيُّ، ، مُفيدَةً، يَلْعَبونَ، الجَديدَةُ، القَصيرِ)

1. السَيارَةُ السّريعَةُ غالِيَة.

2. هو رَجُلٌ سَمينٌ و وَزْنُه كَثير.

3. المَدرسَةُ القَرِيبَةُ مِن البيتِ قَديمَةٌ.

4. ذَهَبْتُ إلى المَدينَتَيْنِ البَعيدَتَيْنِ في الصّيفِ.

5. حَضَرْتُ إلى البيتِ مِنْ الطّريقِ القَصيرِ.

6. فَقدْتُ حَقيبَتي الجَديدَةَ في حَديقَةِ الكُلّيَة.

7. الطِّفْلَةُ الصّغيرَةُ تَشْرَبُ الحَليبَ.

8. قرأتُ كُتُبًا مُفيدَةً في الجامِعَةِ.

9. الصَديقُ الوَفِيُّ دائِماً مَعَكَ.

10. نَظَرْتُ إلى أطْفالٍ يَلْعَبونَ في المَسْجِدِ.

8 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 5

5. Aşağıdaki boşlukları parantez içinde verilen sözcükler arasından anlamca ve i‘râb yönüyle uygun mevsûflarla doldurunuz.

(المساجدِ، الفتاةُ، مُدَّةً، الحِصانِ، الطّالبُ)

1. الفَتاةُ الغَنِيَّةُ من عائِلَةٍ كَبيرَةٍ.

2. رَكَضْتُ مُدَّةً طَويلَةً في الغابَةِ.

3. نَجَحَ الطّالِبُ الذَكِيُّ في الإمْتِحانِ.

4. رَكِبَ الوَلَدُ على الحِصانِ السَريعِ.

5. ذَهَبَ المُهَنْدِسُ إلى المساجدِ التّاريخِيَّةِ في الصَّيفِ.

Alıştırma 6

6. Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz, cümlenin türünü belirleyiniz, i‘râbını yapınız.

1. كَسَرَ النَّجّارُ الخَشَبَ الكَبيرَ في المَزْرَعَةِ.
(Marangoz büyük tahtayı çiftlikte kırdı.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir. Çünkü bir fiille başlamıştır.

كَسَرَ : Mâzî fiil, üçüncü tekil şahıs, eril.

النَّجّارُ : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

الخَشَبَ : Mef‘ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha, aynı zamanda mevsûf.

الكَبيرَ : (الخَشَبَ)’nin sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi tekil, eril, belirli ve mansûbdur (nasb alâmeti sondaki fetha).

في : Harf-i cer

المَزْرَعَةِ : Mecrûr, cer alâmeti kesra.

2. شَرِبَتْ المُعَلّمَةُ الجَديدَةُ من هذا الشّاي.
(Yeni öğretmen bu çaydan içti.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir. Çünkü bir fiille başlamıştır.

شَرِبَتْ : Mâzî fiil, üçüncü tekil şahıs, dişil.

المُعَلّمَةُ : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki damme, mevsûf.

الجَديدَةُ: (المُعَلّمَةُ)’nun sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi tekil, dişil, belirli ve merfûdur (ref alâmeti sondaki damme).

من : Harf-i cer

هذا : İşaret sıfatı (ismu’l-işâra), mahallen mecrûr, çünkü mebnî.

الشّاي : Muşârun ileyh, mecrûr, cer alâmeti kesra.

8 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 6

6. Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz, cümlenin türünü belirleyiniz, i'râbını yapınız.

3. شَعَرَ عَلِيٌّ بِأَلَمٍ شَدِيدٍ فِي بَطْنِهِ.

(Ali karnında şiddetli bir ağrı hissetti.)

Bu cümle, bir fiil cümlesidir. Çünkü bir fiille başlamıştır.

شَعَرَ : Mâzî fiil, üçüncü tekil şahıs, eril.

عَلِيٌّ : Fâ'il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

بِأَلَمٍ : بِ : harf-i cer, أَلَمٍ : mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra, mevsûf.

شَدِيدٍ : (أَلَمٍ)'in sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi tekil, eril, belirsiz ve mecrûrdur (cer alâmeti sondaki kesra).

فِي : Harf-i cer

بَطْنِهِ : بَطْنِ Mecrûr, cer alâmeti sonundaki kesradır, aynı zamanda muzâf, sondaki (ـهِ) zamiri muzâfun ileyh'tir, mahallen mecrûrdur, çünkü zamirdir ve zamirler de mebnîdir.

4. الطّالِبُ المُجْتَهِدُ نَجَحَ فِي دُروسِهِ.

(Çalışkan öğrenci derslerinde başarılı oldu.)

Bu cümle, bir isim cümlesidir. Çünkü isimle başlamıştır.

الطّالِبُ : Mubteda, merfû, ref alâmeti sondaki damme, aynı zamanda mevsûf.

المُجْتَهِدُ : (الطّالِبُ)'nun sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi tekil, eril, belirli ve merfûdur (ref alâmeti sondaki damme).

نَجَحَ : Mâzî fiil, üçüncü tekil şahıs, eril. Öznesi gizli zamir (هو)'dir. Bu fiil ile başlayan fiil cümlesi, mubteda olan (الطّالِبُ)'nun haberidir, mahallen merfûdur. Çünkü cümlelerin i'râbı mahallendir.

فِي : Harf-i cer

دُروسِهِ : دُروسِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra. Aynı zamanda muzâf, sondaki (ـهِ) zamiri muzâfun ileyh'tir, mahallen mecrûrdur, çünkü zamirdir ve zamirler mebnîdir.

8 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 6

6. Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz, cümlenin türünü belirleyiniz, i‘râbını yapınız.

.5 بابُ السّيارَةِ الجديدَةِ مَفْتوحٌ.
(Yeni arabanın kapısı açıktır.)

Bu cümle, bir isim cümlesidir.

بابُ : Mubteda, merfû, ref alâmeti sondaki damme, aynı zamanda muzâf.

السّيارَةِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra; aynı zamanda mevsûf.

الجديدَةِ : (السّيارَةِ)'nin sıfatıdır; dolayısıyla onun gibi tekil, dişil, belirli ve mecrûrdur (cer alâmeti sondaki kesra).

مَفْتوحٌ : Haber, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

Alıştırma 7

7. Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları işlevlerine uygun vücut organlarıyla doldurunuz.

.1 سَمِعْتُ الموسيقى بِأُذْني.

.2 نَظَرْتُ إلى المَنْظَرِ بِعَيْني.

.3 عَزَفْتُ العودَ بِأصابِعي.

.4 أشُمُّ الرّائِحَةَ بِأنْفي.

.5 رَكَضْتُ في الطّريقِ بِأقْدامي.

8 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 8

8. Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz.

1.	Sınıfın çalışkan öğrencisi geldi.	حَضَرَ الطالِبُ المجتهدُ لِلصّفِّ.
2.	Doktor hasta çocuğu muayene etti.	فَحَصَ الطّبيبُ الوَلَدَ المَريضَ.
3.	Dedem bize uzak bir evde oturuyor.	يَسْكُنُ جَدّي في بَيْتٍ بَعِيدٍ عَنّا.
4.	Babam çarşıdan yeni bir top aldı.	أخَذَ أبي كُرَةً جَديدَةً من السّوقِ.
5.	Okulun iki yeni kadın öğretmeni geldi.	حَضرَتْ المُعَلّمتانِ الجَديدَتانِ للمَدْرَسَةِ.
6.	Fakir adam, zengin adamın yanında çalıştı.	عَمِلَ الرّجُلُ الفَقيرُ عِنْدَ الرَجُلِ الغَنِيِّ.
7.	Uzun adam basketbol oynuyor.	يَلْعَبُ الرّجُلُ الطّوِيلُ كرةَ السَّلَّةِ.
8.	Mutlu insan için hayat güzeldir.	الحياةُ جَميلَةٌ للإنْسانِ السَّعيدِ.
9.	Okulun yeni müdürünün çantası hafiftir.	حَقيبَةُ المُديرِ الجديدِ للمَدْرَسَةِ خَفيفَةٌ.
10.	Bu güzel cami bizim şehrimizdedir.	هذا المَسْجِدُ الجَميلُ في مَدينَتِنا.

bölümün kelimeleri

كَلِماتُ القِسم

اِبْتِسام (*ibtisâm*) **gülümseme**

آثار (*âsâr*) **eserler,** (t.) أَثَر (*eser*)

أَخير (*ahîr*) **son**

أَدْوِيَة (*edviye*) **ilaçlar,** (t.) دَواء (*devâ*)

إِصْبَع (*isba'*) **parmak,** (ç.) أَصابع (*asâbi'*)

إضافَةً إِلى... (*idâfeten ilâ*) **…e ek olarak, ilaveten**

أَعْراض (*a'râd*) **belirtiler,** (t.) عَرَض (*arad*)

اِلْتِهاب (*iltihâb*) **iltihap**

أَلَم (*elem*) **ağrı, acı**

اِنجازات (*incâzât*) **faaliyetler, uygulamalar**

أَنف (*enf*) **burun**

اِهْتِمام (*ihtimâm*) **ilgi, ihtimam**

بَطْن (*batn*) **karın**

بَطيء (*batî'*) **yavaş**

تَأْتي (*te'tî*) **(o –kadın-) gelir, geliyor**

تَأْخُذُ (*te'huzu*) **(o –kadın-) alır, alıyor**

تَأْخُذُ حَمّامًا (*te'huzu hammâmen*) **(o–kadın-) banyo yapar, banyo yapıyor**

تَمْشي (*temşî*) **(o –kadın-) yürür, yürüyor**

تُعْطي (*tu'tî*) **(o –kadın-) verir, veriyor**

تَنَفّس (*teneffus*) **nefes alma, solunum**

تَوْصِيَة (*tavsiye*) **tavsiye, öğüt**

جَبين (*cebîn*) **alın**

حاجِب (*hâcib*) **kaş**

حَرارَة (*harâre*) **ateş**

حَلْق (*halk*) **boğaz**

حَوالَيْ (*havâley*) **yaklaşık olarak**

حَوْلَ (*havle*) **çerçevesinde, etrafında**

خَشَب (*haşeb*) **tahta, kereste**

خُطْوَة (*hutve*) **adım**

خُضَر (*hudar*) **sebze**

دَم (*dem*) **kan**

ذِراع (*zira'*) **kol**

ذِقْن (*zıkn*) **çene**

ذَهاب (*zehâb*) **gitmek, gidiş**

رَأْس (*re's*) **baş**

رِجْل (*ricl*) **bacak (tüm bacak)**

رُكْبَة (*rukbe*) **diz**

رِوايَة (*rivâye*) **roman**

زُكام (*zukâm*) **soğuk algınlığı, nezle**

ساق (*sâk*) **bacak (diz ve bilek arası)**

سُعال (*su'âl*) **öksürük**

سَمّاعَة (*semmâ'a*) **stetoskop**

سَمين (*semîn*) **şişman**

شابّ (*şâb*) **genç**

شُورْباء (*şurbâ'*) **çorba**

شَعْر (*şa'r*) **saç**

شَكَرَ – يَشْكُرُ (*şekere - yeşkuru*) **teşekkür etmek**

شَمَّ – يَشُمُّ (*şemme - yeşummu*) **koklamak**

شاي أَخْضَر (*şây ahdar*) **yeşil çay**

صُداع (*sudâ'*) **baş ağrısı**

صَدْر (*sadr*) **göğüs**

طَويل (*tavîl*) **uzun**

ظَهْر (*zahr*) **sırt**

عادَةً (*'âdeten*) **genellikle**

عَزَفَ – يَعْزِفُ (*'azefe - ya'zifu*) **müzik aleti çalmak**

عَقِب (*'akib*) **topuk**

عِمارَة (*'imâra*) **apartman**

عُنُق (*'unuk*) **boyun**

عود (*'ud*) **ud (çalgı)**

عَيْن (*'ayn*) **göz**

غَنِيّ (*ganî*) **zengin**

فَحْص (*fahs*) **tahlil, tedkik, inceleme,** (ç.) فُحوص (*fuhûs*)

فَخِذ (*fahiz*) **baldır**

فِراش (*firâş*) **yatak**

فَم (*fem*) **ağız**

قِشطَة (*kışta*) **kaymak**

قِطْعَة (*kıt'a*) **parça**

قَصير (*kasîr*) **kısa**

كَتِف (*ketif*) **omuz**

كَفّ (*keff*) **avuç**

كَشَفَ – يَكْشِفُ (*keşefe - yekşifu*) **açmak**

لُوَز (*luvez*) **bademcik**

ماهِر (*mâhir*) **becerikli, maharetli**

مُبَكِّر (*mubekkir*) **erken**

مَشى (*meşâ*) **yürüdü**

مِتْرو (*mitrû*) **metro**

مَجَلّة (*mecelle*) **dergi**

مُخْتَبَر(*muhteber*) **laboratuvar**

مِرْفَق (*mirfak*) **dirsek**

مَسْجِد (*mescid*) **câmi,** (ç.) مَساجِد (*mesâcid*)

مَسافَة (*mesâfe*) **mesafe**

مَسْلوق (*meslûk*) **(suda) haşlanmış**

مَشَقّة (*meşakka*) **zorluk**

مَشوِيّ (*meşvî*) **ızgarada yapılmış, ızgara…, közlenmiş, kızartılmış (fırın, ızgara)**

مُعايَنَة (*mu'âyene*) **muayene**

مِعْصَم (*mi'sam*) **bilek**

مُغْلَق (*muglak*) **kapalı**

مَفْتوح (*meftûh*) **açık**

مُلْتَهِب (*multehib*) **iltihaplı**

مَنْظَر (*manzar*) **manzara, görünüş**

مُنير (*munîr*) **aydınlık**

نَتيجَة (*netîce*) **sonuç,** (ç.) نَتائِج (*netâ'ic*)

نَجّار (*neccâr*) **marangoz**

نَحيف (*nahîf*) **zayıf**

نَصيحَة (*nasîha*) **nasihat, tavsiye**

نَهَضَ – يَنْهَضُ (*neheda - yenhedu*) **kalkmak, uyanmak**

نَوْم (*nevm*) **uyku**

واسِع (*vâsi'*) **geniş**

وِزارَة (*vizâre*) **bakanlık**

وَجْبَة (*vecbe*) **öğün**

وَجْه (*vech*) **yüz**

وَصْفَة طِبِّيَّة (*vasfe tıbbiyye*) **reçete**

وَفِيّ (*vefiy*) **vefalı**

يَد (*yed*) **el**

bölümün deyimleri — تَعْبيرات القِسم

سلامَتَك (selâmetek) **Geçmiş olsun!**

سَلَّمَك الله (sellemeke'llâh) veya يُسَلِّمك الله (Allah yusellimek) [سلامَتَك (Geçmiş olsun!)]'a yanıt olarak : **Teşekkür ederim**

لا شُكْر عَلى الواجب (lâ şukra 'ale'l-vâcib) [شُكرًا (Teşekkür ederim)]'e yanıt olarak : **Bir şey değil, rica ederim, görevimiz**

Bölüm 9

Arapça Fiillerde Olumsuzluk, Emir, Nehiy

öğrenme çıktıları

1 Günlük Hayatımızda Arapça 9

1 Günlük hayatta mutfak ihtiyaçlarından söz edebilme; markette, manavda, kasapta bulunan yiyecek isimlerini kullanabilme

2 Fiillerde Olumsuzluk

2 Arapça mâzî ve muzâri fiilleri olumsuz olarak kullanma becerisi kazanma, (لَمْ) cezm edatı ile olumsuz mâzî yapabilme ve bununla ilişkili olarak cezm alâmetlerini tanıyabilme

3 Arapçada Emir Kipi

3 Arapça fiilleri emr-i hâzır ve nehy-i hâzır formlarına çevirebilme

4 Neye İhtiyacın Var?

4 Mutfak alışverişi yaparken neye ihtiyacı olduğunu söyleyebilme; bazı yiyecek isimlerinin renk sıfatlarıyla birlikte kullanılıyor olmaları dolayısıyla önemli bazı ana renkleri tanıyabilme

Anahtar Sözcükler الكلمات المفتاحية: • Olumsuzluk النَّفْيُ • Emir الأَمْرُ • Nehiy النَّهْيُ

GİRİŞ

مُقَدّمَة

Arapça fiillerde olumsuzluk, fiilin başına getirilen olumsuzluk (nefiy) edatıyla yapılmaktadır. Sözgelimi mâzî fiilin başına (ما); muzâri fiilin başına (لا veya ما) olumsuzluk edatları getirilmek suretiyle fiilin anlamı olumsuza çevrilmektedir. Bu olumsuzluk edatları, anlamı olumsuza çevirmenin ötesinde fiilin son harekesi veya yapısında herhangi bir değişikliğe yol açmazlar.

Olumsuz mâzî anlamı, mûzâri fiilin başına (لَمْ) edatı getirmek suretiyle de elde edilir. (لَمْ) başına geldiği muzâri fiili cezm eder ve fiilin anlamını da olumsuz mâzîye çevirir. Bu edatın merfû olan muzâri fiili nasıl meczûma dönüştürdüğü anlatılırken cezm alâmetleri de verilecek ve bu tür fiillerin iʿrâbına değinilecektir.

Bu bölümde Arapça fiillerin emr-i hâzır veya nehy-i hâzır kipine nasıl çevrildiğine de yer verilecektir. Fiiller emir veya nehiy formuna girdiklerinde meczûm (“cezim”li) olmak zorundadırlar.

Bölüm içinde emr-i hâzır ve nehy-i hâzır yapısındaki fiillerin kullanıldığı bir diyalog ve bir metin yer almaktadır. Ayrıca günlük dilde sıklıkla kullanılan bazı sebze, meyve adları ve marketten alınan bazı yiyeceklerin isimleri de görsellerle birlikte verilmektedir.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 9

العربية في حياتنا اليومية ٩

Alışveriş Listesi

Anne: Günaydın Ahmet.
Oğul: Günaydın anneciğim. Kahvaltı hazır mı?
Anne: Evet oğlum, kahvaltı mutfakta.
Oğul: Acelem var, kahvaltıdan sonra çarşıya çıkıyorum.
Anne: Kahvaltıdan sonra hemen evden çıkma. Çarşıdan bazı mutfak ihtiyaçlarını istiyorum. Önce ihtiyaç listesini yaz.
Oğul: Neye ihtiyacımız var?
Anne: Peki, ihtiyaçları orada sebzelerin yanındaki deftere yaz.
Oğul: Tabi.
Anne: İlk olarak markete git. Bir paket tuz, bir paket çay, bir paket şeker ve iki paket makarnaya ihtiyacımız var.
Oğul: Tamam yazdım, başka ne?

قائِمَةُ التّسَوّق

الأمّ: صَباحُ الخيرِ يا أحمد.
الابن: صباحُ النّورِ يا أمّي. هَلْ الفُطورُ جاهِز؟
الأمّ: نَعَم يا ولدي، الفُطورُ في المَطْبَخ.
الابن: أنا مُسْتَعْجِل، أَخْرُجُ إلى السّوقِ بَعْدَ الفُطور.
الأمّ: لا تَخْرُجْ من البَيتِ فَوْراً بَعْدَ الفُطور. أَطْلُبُ بَعْضَ لَوازِمِ المَطْبَخ من السّوق. أُكْتُبْ قائِمَةَ الحاجاتِ أوّلاً.
الابن: ماذا نَحْتاجُ؟
الأمّ: طَيِّب، أُكْتُبْ اللّوازمَ على الدّفْتَرِ هناك عِنْدَ الخُضارِ.
الابن: طَبْعًا.
الأمّ: اِذْهَبْ أوّلاً إلى البقالة. نَحْنُ بِحاجَةٍ إلى عُلْبَةٍ من المِلْحِ وعُلْبَةٍ من الشّاي و عُلْبَةٍ من السُّكّر وعُلْبَتَيْنِ من المَعْكَرونَة.
الابن: حَسَنًا، كَتَبْتُها و ماذا أيضًا؟

الأمّ: ثُمَّ اِذْهبْ إلى الخُضَرِيّ وَ انْظُرْ إلى الخُضار هُناك. أحْضِرْ باقَةً من البَقْدونَس والبَصَل الأخْضَر و الخَسِّ، وقليلاً من الطَماطِمِ والخِيار و الفُلْفُل الأخْضَرِ و الجَزَر. لا تأخُذْ من الخُضارِ الفاسِدَة. هل كَتَبْتَها كُلَّها؟

الابن: نعم كَتَبْتُ.

الأمّ: طَيّب، بَعْدَ الخُضَرِيِّ اِذْهَبْ إلى الجَزّار. وأَطْلُبُ مِن هُناك اللّحْمَ المَفْرومَ واللّحْمَ المُقَطّع.

الابن: تَمام، قائمةُ الحاجاتِ طويلة. أنا أَخْرُجُ فَوْرًا.

الأمّ: لا، لا، لا تَخْرُجْ الآن، ما ذَكَرْتُ فَواكِهَ نَحْتاجُ إلَيْها. أُكْتُبْ أيْضًا الفَواكِهَ مِثْلَ التُّفاحِ والمَوْز و العِنَب و البَطّيخ.

الابن: إذًا عِنْدي عَمَل كَثير في السّوق.

الأمّ: نَعَمْ ، اِرْجِعْ بِسُرْعَة. عِنْدَنا ضُيوف على العَشاء.

الابن: السّوقُ قريبٌ و أذْهَبُ بالسّيارةِ وأرْجِعُ خِلالَ ساعَتينِ إن شاء الله.

Anne: Sonra manava git ve orada sebzelere bak. Bir demet maydanoz ve yeşil soğan, marul, biraz domates, salatalık, yeşil biber ve havuç getir. Bozulmuş sebzelerden alma. Hepsini yazdın mı?

Oğul: Evet yazdım.

Anne: Güzel, manavdan sonra kasaba git. Oradan kıyma ve kuşbaşı et istiyorum.

Oğul: Tamam, ihtiyaç listesi uzun, ben hemen çıkıyorum.

Anne: Hayır hayır, şimdi çıkma, ihtiyacımız olan meyveleri söylemedim. Elma, muz üzüm ve karpuz gibi meyveleri de yaz.

Oğul: Öyleyse çarşıda çok işim var.

Anne: Evet ve çabuk dön. Akşam yemeğine misafirlerimiz var.

Oğul: Çarşı yakın ve arabayla gidiyorum, iki saat içinde dönerim inşallah.

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta mutfak ihtiyaçlarından söz edebilme; markette, manavda, kasapta bulunan yiyecek isimlerini kullanabilme

Araştır / Tekrarla 1

Yukarıdaki diyalogda geçen meyve, sebze ve yiyecek isimlerini defterlerinize yazarak tekrar ediniz.

İlişkilendir / Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in Türkçe mealini okuduğunuzda ismi geçen meyvelerin Arapça karşılıklarını bulunuz.

Anlat / Paylaş

Mutfak ihtiyaçlarınızı belirten Arapça bir alışveriş listesi oluşturunuz.

DİLBİLGİSİ: FİİLLERDE OLUMSUZLUK

القَواعِد: النّفْيُ في الأفعال

Arapça fiillerin geçmiş zaman, şimdiki/geniş zaman çekimlerini önceki bölümlerde incelemiştik. Arapça fiiller olumsuz hâle çevrilirken mâzî fiilin başına (ما); muzâri fiilin başına (ما veya لا) olumsuzluk edatları getirilir. Mâzî veya muzâri fiilin son harekesinde veya yapısında herhangi bir değişiklik yapılmaz.

Mâzî Fiilin Olumsuzu

Arapça mâzî fiil olumsuz yapılırken fiilin hemen başına (ما) olumsuzluk edatı getirilir. Bu (ما)'ya olumsuzluk mâ'sı anlamında "mâ en-nâfiye - ما النّافِيَة" denir.

Mâzî fiilin olumsuz çekimini aşağıdaki tabloda görelim.

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ ما كَتَبُوا Onlar yazmadılar	هُما ما كَتَبَا O ikisi yazmadılar	هُوَ ما كَتَبَ O yazmadı	Gâib
هُنَّ ما كَتَبْنَ Onlar yazmadılar	هُما ما كَتَبَتَا O ikisi yazmadı	هِيَ ما كَتَبَتْ O yazmadı	Gâibe
أَنْتُمْ ما كَتَبْتُمْ Sizler yazmadınız	أَنْتُما ما كَتَبْتُمَا Siz ikiniz yazmadınız	أَنْتَ ما كَتَبْتَ Sen yazmadın	Muhâtab
أَنْتُنَّ ما كَتَبْتُنَّ Sizler yazmadınız	أَنْتُما ما كَتَبْتُمَا Siz ikiniz yazmadınız	أَنْتِ ما كَتَبْتِ Sen yazmadın	Muhataba
نَحْنُ ما كَتَبْنَا Biz yazmadık		أَنا ما كَتَبْتُ Ben yazmadım	Mutekellim

Dikkat edileceği üzere, olumsuzluk (ما)'sının başa gelmesiyle mâzî fiil çekimimizde, fiilin son harekesinde veya yapısında herhangi bir değişiklik olmadı. Şimdi mâzî fiilin olumsuz kullanımıyla ilgili birkaç örnek cümle yapalım.

هلْ كَتَبْتَ الدّرسَ يا أحْمَد؟ (Dersi yazdın mı Ahmet?)

لا، ما كَتَبْتُ الدّرْسَ. (Hayır, dersi yazmadım.)

هلْ ذهبْتِ إلى أنطاليا يا فاطمة؟ (Antalya'ya gittin mi Fatma?)

لا، ما ذهبْتُ إلى أنطاليا. (Hayır, Antalya'ya gitmedim.)

هلْ جَلَسْتُم مع المُدير؟ (Müdür ile oturdunuz mu?)

لا، ما جَلَسْنا مَعَه. (Hayır, onunla oturmadık.)

Şimdi de fiili geçmiş zamanın olumsuz yapısında olan bazı cümlelerin i'râbını yapalım.

ما شَرِبْتُ مِنْ هذا الحَليبِ. (Bu sütten içmedim.)

ما : Mâ en-nâfiye

شَرِبْتُ : Mâzî fiil, fâ'il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

من : Harf-i cer

هذا : İşaret sıfatı (ismu'l-işâra), mahallen mecrûr, çünkü mebnî.

الحَليبِ : Muşârun ileyh mecrûr (çünkü işaret sıfatına uymak zorunda), cer alâmeti sondaki kesra.

ما فَهِمْتُ الدّرْسَ. (Dersi anlamadım.)

ما : Mâ en-nâfiye

فَهِمْتُ : Mâzî fiil, fâ'il bitişik zamir olan *tâu'l-muteharrike* (ت).

الدّرْسَ : Mef'ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

Muzâri Fiilin Olumsuzu

Arapça muzâri fiil olumsuz yapılırken başına (ما veya لا) olumsuzluk edatlarından biri getirilir; ancak لا olumsuzluk edatı daha yaygın olarak kullanılır. Bu (لا)'ya olumsuzluk lâ'sı anlamında "lâ en-nâfiye - لا النّافِيَة" adı verilir.

Muzârî fiilin olumsuz çekimini aşağıdaki tabloda görelim.

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ لا يَكْتُبُونَ Onlar yazmıyorlar	هُما لا يَكْتُبانِ O ikisi yazmıyor	هُوَ لا يَكْتُبُ O yazmıyor	Gâib
هُنَّ لا يَكْتُبْنَ Onlar yazmıyorlar	هُما لا تَكْتُبانِ O ikisi yazmıyor	هِيَ لا تَكْتُبُ O yazmıyor	Gâibe
أَنْتُمْ لا تَكْتُبونَ Sizler yazmıyorsunuz	أَنْتُما لا تَكْتُبانِ Siz ikiniz yazmıyorsunuz	أَنْتَ لا تَكْتُبُ Sen yazmıyorsun	Muhâtab
أَنْتُنَّ لا تَكْتُبْنَ Sizler yazmıyorsunuz	أَنْتُما لا تَكْتُبانِ Siz ikiniz yazmıyorsunuz	أَنْتِ لا تَكْتُبِينَ Sen yazmıyorsun	Muhataba
نَحْنُ لا نَكْتُبُ Biz yazmıyoruz		أَنا لا أَكْتُبُ Ben yazmıyorum	Mutekellim

Dikkat edileceği üzere, olumsuzluk (لا)'sının başa gelmesiyle muzârî fiil çekimimizde, fiilin son harekesinde veya yapısında herhangi bir değişiklik olmadı. Şimdi muzârî fiilin olumsuz kullanımıyla ilgili birkaç örnek cümle yapalım.

هلْ تَذْهَبُ إلى السّوق؟ (Pazara mı gidiyorsun?)

لا، لا أذْهَبُ إلى السّوق. (Hayır, pazara gitmiyorum.)

هلْ تَشْرَبِينَ القَهوَة؟ (Kahve içer misin?)

لا، لا أشْرَبُ القَهْوَة. أَشْرَبُ الشاي. (Hayır, kahve içmem. Çay içerim.)

Şimdi de fiili olumsuz muzârî yapısında olan bazı cümlelerin i‘râbını yapalım.

لا نَذْهَبُ إلى المَسْرَحِ. (Tiyatroya gitmiyoruz.)

لا : Lâ en-nâfiye

نَذْهَبُ : Muzârî fiil ve fâ‘ili gizli zamir (نحن).

إلى : Harf-i cer

المَسْرَحِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

لا أضْحَكُ على هذه القِصَّة. (Bu hikâyeye gülmüyorum.)

لا : Lâ en-nâfiye

أضْحَكُ : Muzârî fiil ve fâ‘ili gizli zamir (أنا).

على : Harf-i cer

هذه : İşaret sıfatı (ismu'l-işâra), mahallen mecrûr, çünkü mebnî.

القِصّةِ : Muşârun ileyh, mecrûr (çünkü işaret sıfatına uymak zorunda), cer alâmeti sondaki kesra.

لَمْ ile Olumsuz Mâzî

لَمْ (lem), bir cezm edatıdır. Sadece muzâri fiilin başına gelir. Cezm edatı olduğu için, başına geldiği muzâri fiili cezm eder. Fiilin muzâri anlamını da değiştirerek olumsuz mâzîye çevirir. Dolayısıyla olumsuz mâzî (olumsuz di'li geçmiş) anlamı iki yolla elde edilir:

1. Fiilin mâzî formunun başına olumsuzluk "mâ"sı getirmek;
2. Fiilin muzârisinin başına "lem" cezm edatı getirmek. Her iki şekilde de aynı anlam elde edilmiş olur.

Örneğin;

لَمْ يَكتُبْ = ما كَتَبَ (yazmadı)

لَمْ 'in kendisinden sonraki muzâri fiil üzerinde i'râb yönünden nasıl bir etki yaptığını, merfû olan muzâri fiili nasıl meczûma dönüştürdüğünü anlayabilmek için cezm alâmetlerinin veya göstergelerinin neler olduğunu bilmemiz gerekmektedir.

Cezm Alâmetleri

Cezm, isimlerle ilgili bir kavram olmayıp, sadece fiillerle ilgili bir kavramdır ve fiillerin de son harfinin harekeleri veya son ekleriyle alakalıdır. Cezm veya Türkçe kullanımıyla "cezim", şu şekilde tanımlanabilir: "Bir fiilin sonunun 'sükûn' ile harekelenmesi veya 'sükûn' harekesinin yerine geçecek başka bir alâmeti barındırması durumudur". Üzerinde cezm alâmeti barındıran fiile "*meczûm*" (yani cezm edilmiş, cezimli) denir. Her fiil kipi için cezm söz konusu değildir; başında cezm edatı bulunan muzâri fiiller, emir veya nehiy kipine dönüşen muzâri fiiller meczûmdurlar. Dolayısıyla sadece muzâri fiiller cezm edilebilirler, mâzî fiil için veya gelecek zaman kipi için cezim söz konusu değildir.

Çekim biçimini daha önce görmüş olduğumuz muzâri fiil, aslında "merfû" haldeki muzâri fiildir. Merfû haldeki bu muzâri fiil, başında bir cezm edatı kullanıldığında veya emir ya da nehiy kipine dönüştürüldüğünde aşağıdaki işlemlerden biri ile meczûm yapılır. Başka bir deyişle, aşağıdaki işlemler, bir muzâri fiilin cezm edilmiş olduğunun göstergeleri, alâmetleridir:

1. Muzâri fiilin son harfinin damme harekesinin sükûna çevrilmesi:

Bildiğiniz gibi bir muzâri fiilin 3. tekil şahıs eril ve dişil, 2. tekil şahıs eril ve 1. tekil ve 1. çoğul şahıs yapıları sonlarına ek almazlar, son harflerinin harekeleri damme'dir. Aslında bu damme, fiilin merfû oluşunun alâmetidir ve "sükûn" harekesine dönüştüğünde fiil meczûm olmuş olur. Fiilin cezm edilmiş olduğunun alâmeti, yani cezm alâmeti, damme harekesinin sükûna dönüşmüş olmasıdır. Ama biz kısaca, cezm alâmeti "sükûn" deriz. Şimdi bunu, ilgili muzâri fiil yapılarının başına bir cezm edatı, mesela (لَمْ) getirerek örneklendirelim.

هو يَكْتُبُ → هو لَمْ يَكْتُبْ
هي تَكْتُبُ → هي لَمْ تَكْتُبْ
أنتَ تَكْتُبُ → أنتَ لَمْ تَكْتُبْ
أنا أَكْتُبُ → أنا لَمْ أَكْتُبْ
نحن نَكْتُبُ → نحن لَمْ نَكْتُبْ

Dikkat edileceği üzere, yukarıdaki örneklerde damme ile merfû olan muzâri fiiller, bir cezm edatı olan (لَمْ) dolayısıyla meczûm oldular. Bu örneklerde meczûm fiillerin cezm alâmetleri, sonlarındaki damme harekesinin "sükûn"a dönüşmüş olmasıdır; kısaca "sükûn"dur.

2. Merfû hâldeki muzâri fiilin sonunda bulunan (ـان) (ـون) (ـين) eklerindeki nûn'ların düşürülmesi.

3. ikil eril ve dişil şahıslarda, 3. ve 2. çoğul eril şahıslarda ve 2. tekil dişil şahısta fiilin sonuna gelen eklerdeki nûn'ların varlığı ref alâmeti iken, düşürülmesi cezm alâmetidir. Şunu da unutmayalım ki, eril çoğullarda düşürülen nûn harfinin yerine vâv'lardan sonra mutlaka bir elif harfi getirilir.

Şimdi bunları yine muzâri fiilin ilgili yapılarını (لَمْ) ile kullanarak örneklendirelim.

هما يَكْتُبَانِ ← هما لَمْ يَكْتُبَا

هما تَكْتُبَانِ ← هما لَمْ تَكْتُبَا

أنتِ تَكْتُبِينَ ← أنتِ لَمْ تَكْتُبِي

أنتما تَكْتُبَانِ ← أنتما لَمْ تَكْتُبَا

هم يَكْتُبُونَ ← هم لَمْ يَكْتُبُوا

أنتم تَكْتُبُونَ ← أنتم لَمْ تَكْتُبُوا

Dikkat edileceği üzere, yukarıdaki örneklerde nûn'ların varlığı ile merfû olan muzâri fiiller, bir cezm edatı olan (لَمْ) dolayısıyla meczûm oldular. Bu örneklerde meczûm fiillerin cezm alâmetleri, sonlarındaki nûn'ların düşmüş olmasıdır (*hazfu'n-nûn* veya *sukûtu'n-nûn*).

Fiilin 3. ve 2. çoğul eril formlarında nûn'ların düşürülmesinden sonra yerlerine elif getirilmiş olduğunu fark etmiş olmalıyız.

Not: Muzâri fiilin 3. ve 2. çoğul şahıs dişil formlarındaki nûn'lar (nûnu'n-nisve'ler) fiile bitişik özne zamiri olmaları dolayısıyla hiçbir zaman düşmezler, her durumda varlıklarını muhafaza ederler. Örnek:

هُنّ يَكْتُبْنَ ← هُنّ لَمْ يَكْتُبْنَ

أنتُنّ تَكْتُبْنَ ← أنتُنّ لَمْ تَكْتُبْنَ

Dikkat edileceği üzere yukarıdaki örneklerde muzâri fiilin başına bir cezm edatı olan (لَمْ) gelmesine rağmen, muzâri fiilin yapısında hiçbir değişiklik olmadı.

3. Muda"af fiillerde şeddenin üstündeki damme harekesinin fethaya dönüştürülmesi.

Bilindiği üzere şedde harekesi tıpkı sükûn harekesi gibi harfin kendi sesini verir, ünsüzdür. Şedde ve sükûn işlevsel olarak aynı olduğundan birlikte bulunamazlar. Bu yüzden sâlim fiillerden farklı olarak, muda"af fiillerin sonuna ek almayan muzâri formları (bunlar, 1. maddede de belirtildiği üzere muzâri fiilin 3. tekil eril ve dişil şahıs, 2. tekil eril şahıs ve 1. tekil ve 1. çoğul şahıs yapılarıdır) cezm edilirken, şeddenin üstündeki damme harekesi fetha harekesine dönüştürülür ve cezm alâmeti muda"af fiilin ilgili formları için "fetha" olarak kabul edilir. Örnek:

هو يَمُرُّ ← هو لَمْ يَمُرَّ

4. Nâkıs ve lefîf fiillerde sondaki illetli harfin düşürülmesi.

Nâkıs ve lefîf fiillerin lâmu'l-fiilleri, yani son harfleri illetlidir. Bu fiillerin muzârilerinde illetli harfler sadece kendilerinden önceki harfin harekesini uzatan med harfleri konumundadırlar ve meczûm olacaklarında sondaki illetli harf düşürülür. Cezm alâmeti, illetli harfin düşürülmesi (*hazf harfi'l-'ille* veya *sukût harfi'l-'ille*)'dir. Örnek:

هو يَمْشِي ← هو لَمْ يَمْشِ

هو يَدْعُو ← هو لَمْ يَدْعُ

Her iki örnekte de, "lem" cezm edatından dolayı meczûm olan muzâri fiillerde cezm alâmeti illetli harfin düşürülmesidir, çünkü bu fiiller nâkıs fiillerdir.

هو يَرْوِي ← هو لَمْ يَرْوِ

Bu örnekte de, lefîf fiilin muzârisi "lem"den dolayı meczûmdur ve cezm alâmeti illetli harfin düşürülmesidir, çünkü lefîf fiildir.

Şimdi muzâri bir fiili (لَمْ) ile çekelim ve muzâri fiilin sonunda meydana gelen değişimi cezm alâmetleri yönünden inceleyelim:

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ لَمْ يَكْتُبُوا Onlar yazmadılar	هُما لَمْ يَكْتُبَا O ikisi yazmadı	هُوَ لَمْ يَكْتُبْ O yazmadı	Gâib
هُنَّ لَمْ يَكْتُبْنَ Onlar yazmadılar	هُما لَمْ تَكْتُبَا O ikisi yazmadı	هِيَ لَمْ تَكْتُبْ O yazmadı	Gâibe
أَنْتُمْ لَمْ تَكْتُبوا Sizler yazmadınız	أَنْتُما لَمْ تَكْتُبَا Siz ikiniz yazmadınız	أَنْتَ لَمْ تَكْتُبْ Sen yazmadın	Muhâtab
أَنْتُنَّ لَمْ تَكْتُبْنَ Sizler yazmadınız	أَنْتُما لَمْ تَكْتُبَا Siz ikiniz yazmadınız	أَنْتِ لَمْ تَكْتُبِي Sen yazmadın	Muhataba
نَحْنُ لَمْ نَكْتُبْ Biz yazmadık		أَنا لَمْ أَكْتُبْ Ben yazmadım	Mutekellim

Şimdi (لَمْ) ile kullanılmış fiillerle oluşturulan iki cümlenin i‘râbına bir göz atalım:

لَمْ يَذْهَبْ اللّاعِبُ إلى المَلْعَبِ. (Oyuncu stadyuma gitmedi.)

لَمْ : Cezm edatı, fiil-i muzâriyi cezm eder ve anlamını olumsuz mâzîye çevirir.
يَذْهَبْ : Muzâri fiil, meczûm, cezm alâmeti sondaki sükûn.
اللاعِبُ : Fâ‘il, merfû, ref alâmeti sondaki damme.
إلى : Harf-i cer
المَلْعَبِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

لَمْ تَشْرَبِي قَهْوَةً تُرْكِيّةً بَعْدَ الفطور. (Kahvaltıdan sonra bir Türk kahvesi içmedin.)

لَمْ : Cezm edatı, fiil-i muzâriyi cezm eder ve anlamını olumsuz mâzîye çevirir.
تَشْرَبِي : Muzâri fiil, meczûm, cezm alâmeti nûn harfinin düşürülmesi, fâ‘ili bitişik zamir olan *yâu'l-muhâtaba* (ي).
قَهْوَةً : Mef'ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha, aynı zamanda mevsuf.
تُرْكِيّةً : قَهْوَةً 'in sıfatıdır, dolayısıyla onun gibi tekil, dişil, belirsiz ve mansûbtur.
بَعْدَ : Zarf, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha, muzâf.
الفطور : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

Öğrenme Çıktısı

2 Arapça mâzî ve muzâri fiilleri olumsuz olarak kullanma becerisi kazanma, (لَمْ) cezm edatı ile olumsuz mâzî yapabilme ve bununla ilişkili olarak cezm alâmetlerini tanıma

Araştır / Tekrarla 2

عَلِمَ fiili dördüncü kalıptandır. Bu fiilin mâzî ve muzâri formda olumsuz çekimini, ayrıca "لَمْ" ile çekimini defterinize yazınız.

İlişkilendir / Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Beyyine" ve "İhlâs" sûrelerinde yer alan olumsuz fiilleri tespit ediniz.

Anlat / Paylaş

Arkadaşlarınızla bir fiil belirleyiniz ve bu fiili mâzî ve muzâri formda olumsuza çevirme oyunu oynayınız.

ARAPÇADA EMİR KİPİ

الأمر

Arapçada emir kipi, Türkçedekinden farklı olarak, emrin olumlu ve olumsuz oluşuna göre ikiye ayrılır. Olumlu emir "emir", olumsuz emir ise "nehiy" olarak adlandırılır. Ayrıca Türkçede dilek istek kipi olarak adlandırdığımız üçüncü şahıslara yönelik zaman kipi Arapçada yine olumlu veya olumsuz oluşuna bağlı olarak "emir" ve "nehiy" biçiminde adlandırılır. Bu yüzden emre veya nehye muhatap kişinin durumuna bağlı olarak Arapçada emir kipi; emr-i hâzır, nehy-i hâzır, emr-i gâ'ib, nehy-i gâ'ib biçiminde dört gruba ayrılır.

Emr-i Hâzır

Emr-i hâzır, ikinci şahıslara, yani karşımızdakine dönük emir kipidir. Bu bakımdan Türkçede "emir kipi" olarak adlandırılan kipin tam karşılığıdır.

Türkçede fiilin mastar ekinden arınmış hâli emir kipini oluştururken (git-mek: git, gibi), Arapçada sülâsî fiillerde emr-i hâzır kipi, fiilin ilgili şahsa ait muzâri çekiminden elde edilir. Dolayısıyla emr-i hâzır için şu ayrık özne zamirlerine ait muzâri fiiller kullanılmaktadır:

أَنْتَ، أَنْتُما، أنتم

أَنْتِ، أَنْتُما، أَنْتُنَّ

Arapçada sülâsî bir fiilden emr-i hâzır elde etmek için şu yol izlenir:

1. Fiilin, ilgili şahsa ait muzârisi alınır. (Biz burada ikinci tekil eril şahsa yönelik emr-i hazır kipini bulalım. Fiilimiz كَتَبَ 1. kalıptan olduğu için muzârisi يَكْتُبُ dur. Burada ilgili şahsın muzârisi أَنْتَ تَكْتُبُ dur.)
2. Fiilin başındaki muzâraat harfi atılır.(Bu durumda fiilimizin başındaki ت muzâraat harfini atıyoruz ve geriye كْتُبُ kısmı kalıyor.)
3. Baştaki muzâraat harfini attıktan sonra ardından gelen harf okunmuyorsa, yani sükûn ile harekeliyse:
   a. Bu harfi okuyabilmek için fiilin başına bir elif harfi getirilir. Bu elifi harekelemek için aynu'l-fiilin harekesine bakılır. Aynu'l-fiil damme ile harekeliyse elif damme ile; damme ile harekeli değil ise elif kesra ile harekelenir.
   b. Muzâraat harfini attıktan sonra ardından gelen harf okunabiliyorsa, yani harekeliyse başa elif getirilmez.
4. Son olarak fiilimizin sonu cezm edilir: أُكْتُبْ

يَكْتُبُ ← (أنتَ) تَكْتُبُ ← كْتُبُ ← أُكْتُبُ ← أُكْتُبْ

أَنْتَ تَكْتُبُ *sen yazıyorsun* anlamındayken; أَنْتَ أُكْتُبْ *sen yaz* anlamına gelir.

Gerek emir kipleri, gerekse nehiy kipleri meczûm olmak zorunda olduklarından, "cezm"in ve "cezm alâmetleri"nin ne olduğunun iyi bilinmesi önem taşımaktadır.

Emr-i hâzır bulma kuralını, ikinci şahsa ait diğer formlar üzerinde de uygulayacak olursak, şöyle bir sonuç elde ederiz (Kural gereği düşürülecek olan nûn harfleri kırmızı ile gösterilmiştir):

أنْتما تَكْتُبانِ ← اُكْتُبا

أنْتُمْ تَكْتُبونَ ← اُكْتُبوا

أنْتِ تَكْتُبينَ ← اُكْتُبي

أنْتُما تَكْتُبانِ ← اُكْتُبا

أنْتُنّ تَكْتُبْنَ ← اُكْتُبْنَ

Bu sonucu, emr-i hâzır kipinin çekim biçimi olarak şu şekilde düzenleyebiliriz:

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
أَنْتُمْ اُكْتُبوا Sizler yazınız	أنْتُما اُكْتُبا Siz ikiniz yazın	أَنْتَ اُكْتُبْ Sen yaz	Muhâtab
أَنْتُنّ اُكْتُبْنَ Sizler yazınız	أنْتُما اُكْتُبا Siz ikiniz yazın	أنْتِ اُكْتُبي Sen yaz	Muhâtaba

Bir fiilin emr-i hâzırını doğru olarak bulabilmek için o fiilin aynu'l-fiilinin muzârideki harekesini, bir başka ifadeyle hangi kalıptan olduğunu bilmemiz gerektiğini de unutmayalım. Örneğin,

"جَلَسَ fiili ikinci kalıptandır. Emr-i hâzır çekimini yapınız?" şeklinde bir soru ile karşılaştığımızda ilk olarak fiilimizi muzâriye çevirecek, daha sonra ilgili şahsın muzârisini alacağız. Burada جَلَسَ fiilinin muzârisi يَجْلِسُ, ilgili şahsın muzârisi ise أَنْتَ تَجْلِسُ *sen oturuyorsun*'dur. Buradan *–otur* anlamında emr-i hâzır elde etmek için fiilin başındaki muzâraat harfini atıyoruz. Kalan kısmı "cim"in sükûn ile harekeli olması dolayısıyla okuyamadığımız için fiilin başına bir elif getiriyoruz. Elifi harekelerken aynu'l-fiilin harekesine bakıyoruz. Burada aynu'l-fiilimizin harekesi damme olmadığı için elifi kesra ile harekeliyoruz. Son olarak fiilimizin sonunu cezm ediyoruz ve اِجْلِسْ emir fiilini elde ediyoruz.

يَجْلِسُ ← (أنتَ) تَجْلِسُ ← جْلِسُ ← اِجْلِسُ ← اِجْلِسْ

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
أَنْتُمْ اِجْلِسوا Sizler oturunuz	أَنْتُما اِجْلِسا Siz ikiniz oturun	أَنْتَ اِجْلِسْ Sen otur	Muhâtab
أَنْتُنّ اِجْلِسْنَ Sizler oturunuz	أَنْتُما اِجْلِسا Siz ikiniz oturun	أَنْتِ اِجْلِسي Sen otur	Muhâtaba

Şimdi de 3. kalıptan bir fiil olan (فَتَحَ - *açtı*) fiilinin emr-i hâzırını bularak çekelim. Fiilimiz 3. Kalıptan olduğu için muzâride aynu'l-fiilin harekesi fethadır: يَفْتَحُ

يَفْتَحُ ← (أنتَ) تَفْتَحُ ← فْتَحُ ← اِفْتَحُ ← اِفْتَحْ

Burada elifi harekelemek için aynu'l-fiilin harekesine baktık. Damme olmadığını görünce elifi kesra ile harekeledik. Sülâsî fiillerin emr-i hâzır kiplerinde elifin hiçbir zaman fetha ile harekelenmeyeceğini unutmuyoruz.

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
أَنْتُمْ اِفْتَحُوا Sizler açınız	أَنْتُما اِفْتَحا Siz ikiniz açın	أَنْتَ اِفْتَحْ Sen aç	Muhâtab
أَنْتُنَّ اِفْتَحْنَ Sizler açınız	أَنْتُما اِفْتَحا Siz ikiniz açın	أَنْتِ اِفْتَحِي Sen aç	Muhâtaba

Şimdi de emr-i hâzır ile başlayan birkaç fiil cümlesinin i'râbını yapalım:

أُكْتُبْ الدّرسَ فِي الصّفِّ! (Dersi sınıfta yaz!)

أُكْتُبْ : Emr-i hâzır, ikinci şahıs tekil, eril, meczûm, cezm alâmeti sükûn, fâ'ili gizli zamir (أَنْتَ).

الدّرسَ : Mef'ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

فِي : Harf-i cer

الصّفِّ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

اِجْلِسا تَحْتَ الشَّجَرةِ! (-İkiniz- ağacın altına oturun!)

اِجْلِسا : Emr-i hâzır, ikinci şahıs, ikil, meczûm, cezm alâmeti nûn harfinin düşürülmesi, fâ'ili bitişik zamir olan *elifu'l-isneyn* (ا).

تَحْتَ : Zarf, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha, aynı zamanda muzâf.

الشَّجَرةِ : Muzâfun ileyh, mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

أُطْبُخْنَ الطّعامَ لَنا! (Bize yemek pişirin!)

أُطْبُخْنَ : Emr-i hâzır, fâ'ili bitişik zamir olan *nûn-u nisve* (ن) . Buradaki nûn, zamir olduğu için hiçbir zaman düşmez.

الطّعامَ : Mef'ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

لَنا : لِ : Harf-i cer, نا : mahallen mecrûr, çünkü zamir.

Nehy-i Hâzır

Nehiy sözcüğü Arapçada yasaklama anlamındadır. Nehy-i hâzır, ikinci şahsa yönelik olumsuz emir demektir. İlgili şahsa ait muzâri fiilin başına nehiy lâ'sı (لا الناهية lâ en-nâhiye) getirilerek yapılır. Nehiy lâ'sı, başına geldiği muzâri fiili cezm eder, nehiy lâ'sı ile nefiy lâ'sını birbirinden ayıran tek özellik de budur. Nefiy lâ'sı, hatırlanacağı üzere, başına geldiği muzâri fiilin i'râbında hiçbir değişiklik yapmayıp sadece anlamı olumsuza çevirirken, nehiy lâ'sı başına geldiği muzâri fiili cezm eder ve anlamı olumsuz emre çevirir.

Şimdi yine (كَتَبَ) fiilini kullanarak nehy-i hâzır çekimini görelim:

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
أَنْتُمْ لا تَكْتُبوا Sizler yazmayınız	أَنْتُما لا تَكْتُبا Siz ikiniz yazmayın	أَنْتَ لا تَكْتُبْ Sen yazma	Muhâtab
أَنْتُنَّ لا تَكْتُبْنَ Sizler yazmayınız	أَنْتُما لا تَكْتُبا Siz ikiniz yazmayın	أَنْتِ لا تَكْتُبي Sen yazma	Muhâtaba

Şimdi de nehy-i hâzırla kurulan bir cümlenin i'râbını yapalım.

لا تدْخُلْ إلى البَيْتِ! (Eve girme!)

لا : Lâ en-nâhiye, muzâri fiilin başına gelir, onu cezm eder ve anlamını olumsuz emre çevirir.

تَدْخُلْ : Muzâri fiil, ikinci şahıs, tekil, eril, başındaki *lâ en-nâhiye*'den dolayı meczûm, cezm alâmeti sükûn, fâ'ili gizli zamir (أَنْتَ).

إلى : Harf-i cer

البَيْتِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

لا تَذْهَبوا إلى الحديقة! (Bahçeye gitmeyin!)

لا : Lâ en-nâhiye, muzâri fiilin başına gelir, onu cezm eder ve anlamını olumsuz emre çevirir.

تَذْهَبوا : Muzâri fiil, ikinci şahıs, çoğul, eril, başındaki *lâ en-nâhiye*'den dolayı meczûm, cezm alâmeti nûn harfinin düşürülmesi (*hazfu'n-nûn*), fâ'ili bitişik zamir olan *vâvu'l- cemâ'a* (و).

إلى : Harf-i cer

الحديقةِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

Öğrenme Çıktısı

3 Arapça fiilleri emr-i hâzır ve nehy-i hâzır formlarına çevirebilme

Araştır / Tekrarla 3

خَرَجَ fiili birinci kalıptandır. Emr-i hâzır ve nehy-i hâzırının çekimini defterinize yazınız.

İlişkilendir / Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in ilk vahiy ayetleri olan " 'Alak Sûresi" ilk iki ayetinde ve "Zuhruf Sûresi" 70. ayette bulunan emr-i hâzırları tespit ediniz.

Anlat / Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birlikte farklı kalıplardan fiilleri küçük kâğıtlara yazınız, her biriniz rast gele bir kâğıt alıp üzerinde yazan fiilinin emri hâzırını ve nehy-i hâzırını söyleyiniz.

NEYE İHTİYACIN VAR?

ماذا تَحْتاجُ؟

مَرحَبًا. أنا مُحَمّد. أنا عِنْدَ الخُضَرِيّ. أحْتاجُ إلى الفُلْفُل الأحْمَر و البَصَل و البَطاطِس والخِيار والطّماطِم.

Merhaba. Ben Muhammet. Manavdayım. Kırmızı bibere, soğana, patatese, salatalık ve domatese ihtiyacım var.

مَرحَبًا.أنا ريّان. أنا في قِسْمِ اللُّحوم مِن السوبر ماركت. أحْتاجُ إلى اللّحْمِ المَفْروم واللحْمِ المُقَطّع و اللّحمِ الأَبْيَض.

Merhaba. Ben Reyyân. Süpermarketin kasap bölümündeyim. Kıymaya, kuşbaşı ete ve beyaz ete ihtiyacım var.

أيْنَ ريّان؟

Reyyân nerede?

هي في قِسْمِ اللُّحوم مِن السوبر ماركت.

O, süpermarketin kasap bölümünde.

ماذا تَحْتاجُ ريّان؟

Reyyân'ın neye ihtiyacı var?

هي تَحْتاجُ إلى اللَّحْمِ المَفروم واللَّحْمِ المُقَطَّع و اللَّحْمِ الأَبْيَض.

Onun kıymaya, kuşbaşı ete ve beyaz ete ihtiyacı var.

هل محمد يَحْتاجُ إلى اللّحوم؟

Muhammed'in ete ihtiyacı var mı?

لا، هو يَحْتاجُ إلى الخُضار.

Hayır, onun sebzeye ihtiyacı var.

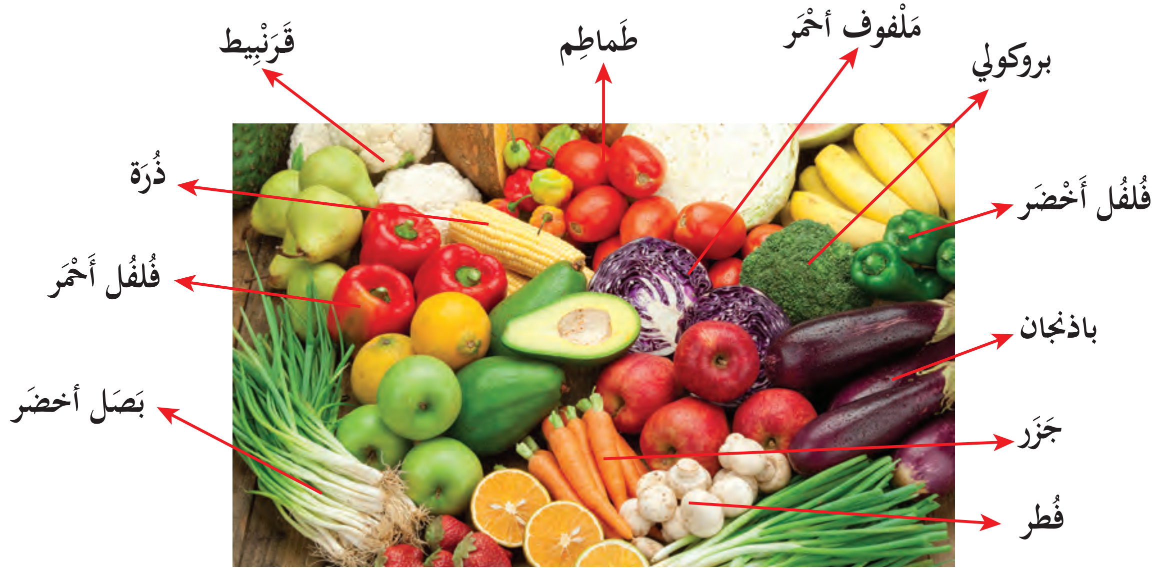
ماذا يَحْتاجُ محمّد من الخُضار؟

Muhammed'in sebzelerden neye ihtiyacı var?

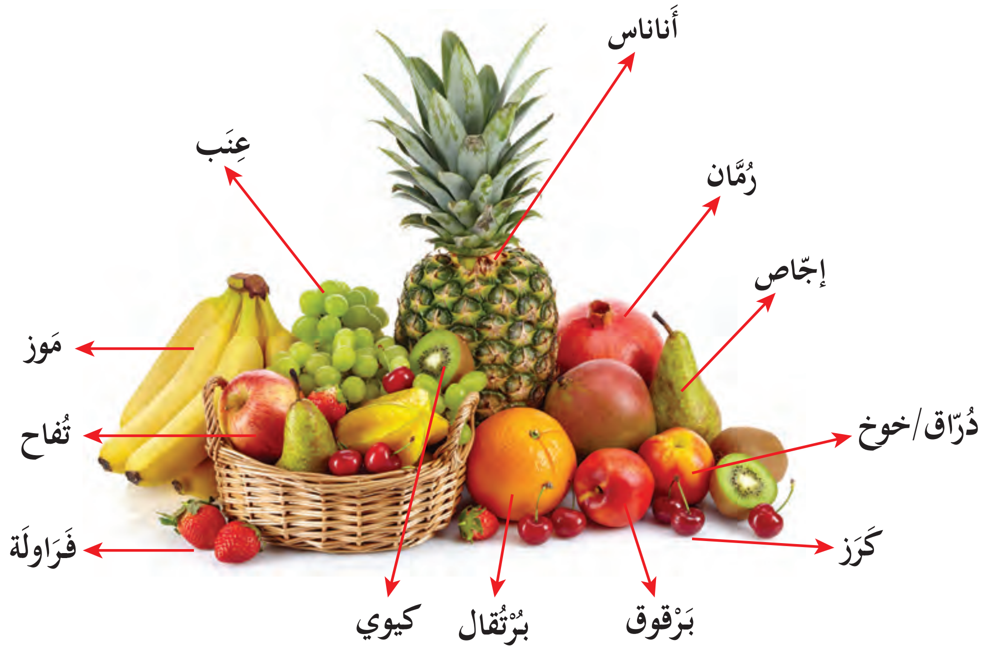
هو يَحْتاجُ إلى الفلفل الأحْمَر و البَصل و البطاطِس و الخيار و الطّماطم.

Onun kırmızı bibere, soğana, patatese, salatalığa ve domatese ihtiyacı var.

Sebzeler — الخُضار

Meyveler — الفَواكِه

Renkler

الألْوان

Arapçada kullanılan bazı ana renkler aşağıda verilmektedir. Arapçada renk adlandırmalarının eril ve dişil kullanımı vardır ama eril kullanım daha yaygındır. Dişil isimlere yönelik renk adlandırmalarında rengin de dişil formu kullanılır. Renklerin bir bölümü, o rengi taşıyan veya o renkte olan bir varlık isminin sonuna nisbet yâ'sı eklenmek suretiyle elde edilmiştir.

Örneğin,

حَقيبَةٌ حَمْراء	Kırmızı çanta
قَميصٌ أزْرَق	Mavi gömlek
فُسْتان بَنَفْسَجي	Mor elbise
قَلَمٌ أسْوَد	Siyah kalem
وَرْدَةٌ بَيْضاء	Beyaz gül
قُماش أبْيَض	Beyaz kumaş
سَيّارَةٌ سَوْداء	Siyah araba
فُلفُل أخْضَر	Yeşil biber

okuma

قراءة

صَديقي الغالي هيثم

تحية طيبة أَبْعَثُها إليك من أنقرة، عاصِمَة الجُمْهوريّة التُرْكيّة. أَكْتُبُ هذه الرّسالةَ بشَوْقٍ كَبيرٍ إليكَ وإلى أيّامِنا في لبنان. كَيفَ حالُك و كَيف حال أُسْرَتِك الكَريمَة؟

بَعْد التَّخَرُّج من الثانَويّة بَحَثْتُ عنك طِوالَ شَهْرٍ في كُلّ مَكانٍ في بيروت ولكن للأَسَف ما وَجَدْتُك. ذهبتُ إلى مَنْزِلك وطَرَقْتُ بابَك ولكن ما فتح أَحَدٌ البابَ. سألتُ جيرانَك فقالوا لي هُم لا يَعْرِفون أين أنت. وصُدْفَةً رأيتُ قبل يومَين زَميلَنا المُشْتَرَك يوسف في أَحَدِ شَوارِعِ أنقرة، وسَعِدْتُ جدا بلِقائِهِ في أنقرة. كانت مُفاجَأَةً كبيرةً بالنِّسْبَةِ إليّ. وسَأَلْتُهُ عنك هل هو يعرِفُ أَين أنت أَمْ لا يعرِفُ، فقال لي أنت رَجَعْتَ إلى بِلادِك السعودية، وبَدَأْتَ العَمَلَ في الرِّياض ولا تريدُ العَوْدَةَ إلى لبنان وتُفكّر في الذّهابِ إلى الوِلايات المُتَّحِدَة الأَمْريكيّة للدّراسة وأَخَذْتُ منه عُنْوانَك وأكتبُ إليك.

بعد التَخرّج مِنْ الثّانَويَّة أنا ما بقِيْتُ في لبنان مُدَّة طَويلة، بَلْ بَعْدَ شَهْرٍ ونِصْفِ شَهْرٍ رَجَعْتُ إلى مِصر، ودَخَلْتُ في كلّية الحُقوق في جامِعَةِ القاهرة. نَجَحْتُ في الامتحانات النِّهائيّة وأَتَيْتُ إلى أنقرة لقَضاء العُطْلَة الصَّيفِيّة عند عَمَّتي. أنا في الحقيقة لم أشْعُرْ بالغُرْبَة في تركيا. عاداتُنا وتَقاليدُنا مُشْتَرَكَة. أنا أنْصَحُك بالذّهاب إلى تركيا. لا تَذْهَبْ إلى الولايات المتّحدة الأمريكية، اِذهبْ إمّا إلى القاهرة وإما إلى إسطنبول للدّراسة الجامعيّة.

أنا بَعْدَ شَهْرٍ أَرْجِعُ إلى القاهرة. من فَضْلِك أُكْتُبْ إليّ بِشَكْلٍ طَويل و لا تَطْلُبْ مني التّسامُح في هذا المَوْضوع.

مع خالِص التَّحِيَّة والمَحَبَّة،

صَديقُك عَمّار الدرويش

Değerli Dostum Heysem

Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara'dan sana güzel selamlar gönderiyorum. Bu mektubu sana ve Lübnan'daki günlerimize olan büyük bir özlemle yazıyorum. Nasılsın? Değerli ailen nasıl?

Liseden mezun olduktan sonra bir ay boyunca Beyrut'ta seni her yerde aradım ama maalesef bulamadım. Evine gittim, kapını çaldım ama kimse kapıyı açmadı. Komşularına sordum, bana senin nerede olduğunu bilmediklerini söylediler. İki gün önce tesadüfen ortak arkadaşımız Yusuf'u Ankara'nın caddelerinden birinde gördüm. Onunla Ankara'da karşılaştığım için çok mutlu oldum. Benim için büyük bir sürpriz oldu. Ona senin nerede olduğunu biliyor mu yoksa bilmiyor mu diye sordum. Bana, senin ülken Suudi Arabistan'a döndüğünü, Riyad'da çalışmaya başladığını, Lübnan'a dönmek istemediğini ve okumak için Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmeyi düşündüğünü söyledi. Ondan adresini aldım ve sana yazıyorum.

Liseden mezun olduktan sonra Lübnan'da uzun bir süre kalmadım. Hatta bir buçuk ay sonra Mısır'a döndüm. Kahire Üniversitesi Hukuk Fakültesine girdim. Dönem sonu sınavlarında başarılı oldum ve halamın yanında yaz tatilini geçirmek üzere Ankara'ya geldim. Doğrusu Türkiye'de hiç yabancılık çekmedim. Âdetlerimiz ve geleneklerimiz ortak. Sana Türkiye'ye gitmeni öneririm. Amerika Birleşik Devletleri'ne gitme. Üniversite eğitimi için ya Kahire'ye ya da İstanbul'a git.

Bir ay sonra Kahire'ye dönüyorum. Lütfen bana uzun yaz, bu konuda benden müsamaha bekleme.

İçten selamlarım ve sevgilerimle,

Arkadaşın Ammar ed-Dervîş

Öğrenme Çıktısı

4 Mutfak alışverişi yaparken neye ihtiyacı olduğunu söyleyebilme; bazı yiyecek isimlerinin renk sıfatlarıyla birlikte kullanılıyor olmaları dolayısıyla önemli bazı ana renkleri tanıma

Araştır / Tekrarla 4

Arapça meyve ve sebze isimlerinin bir listesini çıkararak defterlerinize yazınız.

İlişkilendir / Karşılaştır

Arapça meyve ve sebze adlandırmalarını kendi diliniz ve bildiğiniz diğer dillerdeki isimlerle karşılaştırınız. Benzer olanları belirleyiniz.

Anlat / Paylaş

Arkadaşlarınızla gerçek meyve ve sebzelerden oluşan bir sepet hazırlayınız. Sepetteki meyve ve sebzelerin Arapça isimlerini birbirinize sorunuz.

alıştırmalar

التَدْريبات

1- Aşağıdaki boşlukları, parantez içinde verilen fiili hem “mâ” hem de “lem” ile kullanmak suretiyle anlamlı bir cümle oluşturacak şekilde doldurunuz.

1. المُدَرِّسونَ .... (جَلَسَ) في الحَديقة.
2. أنا.............. (كَتَبَ) رسالَةً إلى صَديقي في العراق.
3. الطالِباتُ...............(فَهِمَ) الدرْسَ.
4. المُديرانِ...............(ذَهَبَ) إلى المُؤْتَمَر.
5. الرِّجالُ ....(نَظَرَ) إلى الكتابِ أمامَهُ.

2- Aşağıdaki boşlukları, parantez içinde verilen fiilin uygun olumsuz muzârî biçimiyle, anlamlı bir cümle oluşturacak şekilde doldurunuz (olumsuzluk edatı olarak لا’yı tercih ediniz).

1. صديقي.............. (يكْتُبُ) رسالَةً إلَيَّ.
2. الطلاَّبُ...............(يَشْرَبُ) الشاي في المَقْصفِ.
3. العامِلانِ...............(يَعْمَلُ) في هَذا المصْنَعِ.
4. المُدَرِّساتُ .... (يَجْلِسُ) في الصّفِّ.
5. الرِّجالُ ....(يَذْهَبُ) إلى السُّوقِ.

3- فَهِمَ (*fehime*) fiili dördüncü kalıptandır. Emr-i hâzırını bularak çekimini, ilgili ayrık özne zamirleriyle birlikte yapınız.

4- دَخَلَ (*dahale*) fiili birinci kalıptandır. Emr-i hâzırını bularak çekimini, ilgili ayrık özne zamirleriyle birlikte yapınız.

5- فَتَحَ (*feteha*) fiili üçüncü kalıptandır. Nehy-i hâzır çekimini, ilgili ayrık özne zamirleriyle birlikte yapınız.

6- ضحِكَ (*dahike*) fiili dördüncü kalıptandır. Nehy-i hâzır çekimini, ilgili ayrık özne zamirleriyle birlikte yapınız.

7- عَرَفَ (*'arafe*) fiili ikinci kalıptandır. (لَمْ) ile çekimini yapınız.

8- Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. الكَلْبُ لم يَحْرُسْ البَيْتَ.
2. لا تَدْخُلْ البَيْتَ اليَوْمَ.
3. ما بَحَثْتُ عن الحَقيقَةِ.
4. لا أَنْظُرُ من النّافِذَةِ الآن.
5. لم يذْهَبْ الطلابُ إلى النُّزْهَةِ.
6. أُكْتُبْ دُروسَك في وَقْتِ الدّرْسِ.
7. لا تَخْرُجْ من البَيْتِ لَيْلاً.
8. الطِّفْلُ لا يَشْرَبُ عَصيرَ بُرْتُقال.
9. لا تَدْخُلُوا الغُرْفَةَ صَباحًا.
10. ما فَتَحْتُ البابَ لِلْغَرِيبِ.

9- Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz

1. Annem mutfakta yemek pişirmiyor.
2. Yemekten önce ellerini yıka.
3. Genç kız merdivenden inmiyor.
4. Adam her gün eve dönmez.
5. Odanın kapısını aç.
6. Her gün Allah'a secde et.
7. Eve hızla geri dön.
8. Yüksek sesle gitar çalma.
9. Her gün futbol oynama.
10. Sınav için hızlı koş.

10- A. Aşağıdaki mektupta boş bırakılan yerleri listede verilen harf-i cerleri ve parantez içinde verilen sıfatların uygun biçimlerini kullanarak doldurunuz.

في، في، من، من، إلى ، إلى ، لِ، لِ

صَديقتي الغالية زينب،

تَحِيَّةً طَيِّبَةً أبْعَثُها إليكِ مِن إزْمِير. كَيْفَ حالُكِ وكيف حالُ أُسْرَتِكِ الكَرِيمةِ؟ أَتَمَنَّى لَكُمْ صِحَّةً ________(جَيِّد) وعافِيَةً تامَّةً. اِعْلَمِي يا صَدِيقَتِي العَزِيزَة والدي فَتَحَ......ي مَحَلًّا ________ (صَغير) في إزْمير......بَيعِ الخُضار والفَواكِه وأنا أعْمَلُ ...... المَحَلِّ .... الصباح .... المساء، أنا مشغولةٌ كُلَّ يوم. ولكن يا صَدِيقَتِي اِشْتَقْتُ إلَيْكِ كثيرًا، أَرْغَبُ في زيارَتِكِ...... تونِس في العُطْلَةِ الصَّيْفِيَّةِ ________ (قادِم) إن شاء الله، هل لَكِ مانِعٌ؟ أَتَمَنّى رُؤْيَتَك قَرِيبًا....... فَضْلِكِ أُكْتُبِي.......ـي في أقْرَبِ وَقْتٍ مُمْكِنٍ.

مع المَحَبَّة،

صديقتُكِ ليلى

Kıymetli dostum Zeynep,

İzmir'den sana güzel selamlar yolluyorum. Nasılsın? Değerli ailen nasıl? Hepinize (iyi bir) sağlık ve (tam bir) afiyet diliyorum. Değerli arkadaşım, haberin olsun babam bana sebze ve meyve satmak için İzmir'de küçük bir dükkân açtı. Sabahtan akşama kadar dükkânda çalışıyorum, her gün meşgulüm. Ama arkadaşım seni çok özledim ve inşallah gelecek yaz tatilinde seni Tunus'ta ziyaret etmek istiyorum, sence bir sakınca (engel) var mı? Yakında seni görmeyi umuyorum. Lütfen bana mümkün olan en kısa zamanda yaz.

Sevgiler,

Arkadaşın Leyla

B. Yukarıdaki mektubu, Zeynep yerine Muhammed, Leyla yerine Ali isimlerini kullanmak suretiyle yeniden yazınız.

1 Günlük hayatta mutfak ihtiyaçlarından söz edebilme; markette, manavda, kasapta bulunan yiyecek isimlerini kullanabilme

Günlük Hayatımızda Arapça 9

Bölüm içinde verilen diyalogla hem dilbilgisi konuları pekiştirilmekte hem de birçok Arapça yiyecek ismi kullanılmaktadır. Bu da günlük hayatta Arapçayı kullanım becerisinin gelişimine katkı sağlamaktadır.

2 Arapça mâzî ve muzâri fiilleri olumsuz olarak kullanma becerisi kazanma, (لَمْ) cezm edatı ile olumsuz mâzî yapabilme ve bununla ilişkili olarak cezm alâmetlerini tanıyabilme

Fiillerde Olumsuzluk

Arapça fiiller olumsuz yapılırken mâzî fiilin başına (ما), muzâri fiilin başına (ما veya لا) olumsuzluk edatları getirilir. Mâzî veya muzâri fiilin harekesinde herhangi bir değişiklik yapılmaz. Mâzî veya muzâri fiilin başında kullanılan bu olumsuzluk edatı (ما)'ya Arapçada "mâ en-nâfiye" adı verilir. Muzâri fiilin başında kullanılan bu (لا)'ya da "lâ en-nâfiye" denir.

Olumsuz mâzî anlamı elde etmek için kullanılan edatlardan biri de (لَمْ)'dir. (لَمْ), bir cezm edatı olduğu için, sadece muzâri fiilin başında kullanılır, başına geldiği muzâri fiili cezm eder ve anlamını da olumsuz mâzîye çevirir.

Bir muzâri fiilin cezm edilmiş olduğunun göstergeleri ya da daha yaygın deyişle alâmetleri şunlardır:

1. Muzâri fiilin sonundaki damme harekesinin sükûna dönüşmesi (kısaca sükûn).
2. Fiilin sonundaki ـَانِ , ـُونَ ve ـِينَ eklerindeki nûn harflerinin düşürülmesi (kısaca nûn'un düşürülmesi - hazfu'n-nûn veya sukûtu'n-nûn). 3. ve 2. çoğul dişil formların sonundaki nûnu'n-nisve'ler bitişik zamir olmaları dolayısıyla, hiçbir zaman düşmezler.
3. Muda"af fiillerde şedde üstündeki damme harekesinin fethaya dönüşmesi (kısaca fetha).
4. Nâkıs ve lefif fiillerde, yani lâmu'l-fiili illetli harf olan fiillerde illetli harfin düşmesi (hazf harfi'l-'ille veya sukût harfi'l-'ille).

Özetle belirtecek olursak, farklı farklı yerlerde olmak üzere sükûn, nûn'un düşürülmesi, fetha (muda"af fiillerde) ve son olarak da illetli harfin düşürülmesi (nâkıs ve lefif fiillerde) cezm alâmetidir.

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيصُ

3 Arapça fiilleri emr-i hâzır ve nehy-i hâzır formlarına çevirebilme

Arapçada Emir Kipi

Emr-i hâzır, ikinci şahıslara, yani karşımızdakine yönelik emir kipidir. Bu bakımdan Türkçedeki "emir kipi"nin tam karşılığıdır.

Emr-i hâzır ikinci şahıs muzâri fiillerden elde edilir. Sülâsî bir fiilden emr-i hâzır elde etmek için şu yol izlenir:

1. İlgili şahsın muzârisi alınır, baştaki muzâraat harfi atılır.
2. a) Muzâraat harfi atıldıktan sonra ardındaki harf okunabiliyorsa, yani harekeli ise, fiilin sonu cezm edilir ve böylece emir biçimi elde edilmiş olur.
   b) Muzâraat harfi atıldıktan sonra ardındaki harf okunamıyorsa, yani sükûn ile harekeliyse, bu sükûnu okuyabilmek için başa bir elif getirilir. Elif, ya damme ile harekelenir, ya da kesra ile harekelenir, hiçbir zaman fetha ile harekelenmez. Elifi harekeleyebilmek için 'aynu'l-fiilin harekesine bakılır, bu hareke şayet damme ise elif damme ile; 'aynu'l-fiil damme ile harekeli değilse (ister fetha ile harekeli olsun, isterse kesra ile) elif kesra ile harekelenir.
3. Son işlem olarak fiilin sonu cezm edilir ve böylece emir biçimi elde edilmiş olur.

يَكْتُبُ ← (أنتَ) تَكْتُبُ ← كْتُبُ ← أُكْتُبُ ← أُكْتُبْ Yaz!

Nehy-i hâzır, ikinci şahıslara yönelik olumsuz emirdir, Türkçedeki olumsuz emir kipinin tam karşılığıdır. İlgili şahsa ait muzâri fiilin başına nehiy lâ'sı (lâ en-nâhiye) getirilmek suretiyle yapılır. Nehiy lâ'sı muzâri fiili cezm ettiği için, nehy-i hazır daima meczûmdur. لا تَكْتُبْ! (Yazma!)

Merfû haldeki muzâri fiiller emir veya nehiy formuna girerken daima meczûm hâle dönüşürler, yani cezm edilirler.

4 Mutfak alışverişi yaparken neye ihtiyacı olduğunu söyleyebilme; bazı yiyecek isimlerinin renk sıfatlarıyla birlikte kullanılıyor olmaları dolayısıyla önemli bazı ana renkleri tanıyabilme

Neye İhtiyacın Var?

Verilen görseller ve "ماذا تَحْتاجُ؟" (Neye ihtiyacın var?) başlığı altında kullanılan meyve, sebze vb. yiyecek isimleri ve bunlarla ilgili olarak yer verilen soru cevap uygulamaları, hedeflenen becerinin kazanılmasını sağlanmaktadır.

1 Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bir meyve ismi **değildir?**

A. كَرَز
B. بُرتُقال
C. جَزَر
D. فَراوِلة
E. إجّاص

2 Cezm alâmetleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

A. Hem mâzî, hem de muzâri fiillerde cezm alâmeti bulunur.
B. Muzâri fiilin damme olan son harekesinin sükûna çevrilmesi cezm alâmetidir.
C. İkil muzârilerde fiilin sonundaki nûn harfinin düşmesi bir cezm alâmetidir.
D. Muda"af fiillerde şedde üstündeki damme harekesinin fethaya dönüşmesi cezm alâmetidir.
E. Nâkıs ve lefîf fiillerde sondaki illetli harflerin düşmesi cezm alâmetidir.

3 لا تَكْتُبْ ifadesinin başında bulunan لا'nın Arapça ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A. Lâ en-nâfiye
B. Nehiy lâ'sı
C. Lâ en-nâhiye
D. Yasaklama lâ'sı
E. Cezm eden lâ

4 Aşağıdakilerden hangisi emr-i hâzır çekimi **değildir?**

A. اِجْلِس
B. اُكْتُبوا
C. اِشْرَبِي
D. تَدْخُلِين
E. أُخْرُجْنَ

5 Aşağıdakilerden hangisi لَعِبَ fiilinin أنْتُما zamiri için nehy-i hâzırıdır?

A. لا تَلْعَبْ
B. لا تَلْعَبانِ
C. لا تَلْعَبا
D. لا تَلْعَبي
E. لا تَلْعَبْنَ

6 "Okulun müdürünün arabasının kapısını aç!" cümlesinin Arapça karşılığı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. اِفْتَحْ باب سَيّارَةِ مُديرِ المَدْرَسَةِ !
B. لا تَفْتَحْ باب سَيّارَةِ مُديرِ المَدْرَسَةِ !
C. أَفْتَحْ باب سَيّارَةِ مُديرِ المَدْرَسَةِ !
D. اِفْتَح باب سَيّارَةِ المَدْرَسَةِ !
E. اِفْتَحْ باب سَيّارَةِ المدير !

7 Aşağıdakilerden hangisi kasapta bulunan bir yiyecek **değildir?**

A. بَصَل
B. اللّحْمُ المَفْروم
C. اللّحْم المُقَطّع
D. اللّحْمُ الأبْيَض
E. لَحْم

8 لا تَلْعَبوا كَثيراً في الحَديقَةِ و اكْتُبوا واجِبَكُم أوّلاً!

Yukarıdaki cümlenin Türkçesi aşağıdakilerden hangisidir?

A. Bahçede fazla oynamayınız, ödevinizi yazınız.
B. Bahçede fazla oynama, ödevini yaz.
C. Bahçede fazla oynamayınız, önce ödevinizi yazınız.
D. Bahçede oynamak yerine ödevlerinizi yazınız.
E. Bahçede oynamayınız, ödevinizi yazınız.

9 Aşağıdaki renklerden hangisi bir varlığın isminden türetilmiştir?

A. أخْضَر
B. بُرْتُقالي
C. أحْمَر
D. أزْرَق
E. أصْفَر

10 Aşağıdaki kullanımlardan hangisinde (لَمْ)'den sonraki muzâri fiil doğru olarak kullanılmıştır?

A. لَمْ يَدْخُلون
B. لَمْ يَسْمَعانِ
C. لَمْ تَكْتُبِين
D. لَمْ يَشْرَبْنَ
E. لَمْ تَجْلِسُونَ

1. C	Yanıtınız yanlış ise "Meyve ve Sebzeler" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. A	Yanıtınız yanlış ise "Cezm Alâmetleri" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. A	Yanıtınız yanlış ise "Dilbilgisi" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. D	Yanıtınız yanlış ise "Emr-i Hâzır" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. C	Yanıtınız yanlış ise "Nehy-i Hâzır" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. A	Yanıtınız yanlış ise "Emr-i Hâzır" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. A	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 9" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. C	Yanıtınız yanlış ise "Nehy-i Hâzır" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. B	Yanıtınız yanlış ise "Renkler" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. D	Yanıtınız yanlış ise "لَمْ ile Olumsuz Mâzî" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

9 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 2

عَلِمَ fiili dördüncü kalıptandır. Bu fiilin mâzî ve muzâri formda olumsuz çekimini, ayrıca لَمْ ile çekimini defterinize yazınız.

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Müfred)	
هُمْ ما عَلِموا Onlar bilmediler	هُما ما عَلِما O ikisi bilmediler	هُوَ ما عَلِمَ O bilmedi	Gâib
هُنَّ ما عَلِمْنَ Onlar bilmediler	هُما ما عَلِمَتَا O ikisi bilmediler	هِيَ ما عَلِمَتْ O bilmedi	Gâibe
أَنْتُمْ ما عَلِمْتُمْ Sizler bilmediniz	أَنْتُما ما عَلِمْتُما Siz ikiniz bilmediniz	أَنْتَ ما عَلِمْتَ Sen bilmedin	Muhâtab
أَنْتُنَّ ما عَلِمْتُنَّ Sizler bilmediniz	أَنْتُما ما عَلِمْتُما Siz ikiniz bilmediniz	أَنْتِ ما عَلِمْتِ Sen bilmedin	Muhâtaba
نَحْنُ ما عَلِمْنا Biz bilmedik		أَنا ما عَلِمْتُ Ben bilmedim	Mutekellim

9 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Müfred)	
هُمْ لا يَعْلَمُونَ Onlar bilmiyorlar	هُما لا يَعْلَمانِ O ikisi bilmiyor	هُوَ لا يَعْلَمُ O bilmiyor	Gâib
هُنَّ لا يَعْلَمْنَ Onlar bilmiyorlar	هُما لا تَعْلَمانِ O ikisi bilmiyor	هِيَ لا تَعْلَمُ O bilmiyor	Gâibe
أَنْتُمْ لا تَعْلَمونَ Sizler bilmiyorsunuz	أَنْتُما لا تَعْلَمانِ Siz ikiniz bilmiyorsunuz	أَنْتَ لا تَعْلَمُ Sen bilmiyorsun	Muhâtab
أَنْتُنَّ لا تَعْلَمْنَ Sizler bilmiyorsunuz	أَنْتُما لا تَعْلَمانِ Siz ikiniz bilmiyorsunuz	أَنْتِ لا تَعْلَمينَ Sen bilmiyorsun	Muhâtaba
نَحْنُ لا نَعْلَمُ Biz bilmiyoruz		أَنا لا أَعْلَمُ Ben bilmiyorum	Mutekellim

Araştır 2

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ لَمْ يَعْلَمُوا Onlar bilmediler	هُما لَمْ يَعْلَما O ikisi bilmedi	هُوَ لَمْ يَعْلَمْ O bilmedi	Gâib
هُنَّ لَمْ يَعْلَمْنَ Onlar bilmediler	هُما لَمْ تَعْلَما O ikisi bilmedi	هِيَ لَمْ تَعْلَمْ O bilmedi	Gâibe
أَنْتُمْ لَمْ تَعْلَموا Sizler bilmediniz	أَنْتُما لَمْ تَعْلَما Siz ikiniz bilmediniz	أَنْتَ لَمْ تَعْلَمْ Sen bilmedin	Muhâtab
أَنْتُنَّ لَمْ تَعْلَمْنَ Sizler bilmediniz	أَنْتُما لَمْ تَعْلَما Siz ikiniz bilmediniz	أَنْتِ لَمْ تَعْلَمي Sen bilmedin	Muhâtaba
نَحْنُ لَمْ نَعْلَمْ Biz bilmedik		أَنا لَمْ أَعْلَمْ Ben bilmedim	Mutekellim

9 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 3

خَرَجَ fiili birinci kalıptandır. Emr-i hâzır ve nehy-i hâzırının çekimini defterinize yazınız.

Emr-i Hâzır Çekimi

أَنْتُمْ اُخْرُجوا Sizler çıkınız	أَنْتُما اُخْرُجا Siz ikiniz çıkın	أَنْتَ اُخْرُجْ Sen çık
أَنْتُنَّ اُخْرُجْنَ Sizler (kadın) çıkınız	أَنْتُما اُخْرُجا Siz ikiniz (kadın) çıkın	أَنْتِ اُخْرُجي Sen (kadın) çık

Nehy-i Hâzır Çekimi

أَنْتُمْ لا تَخْرُجوا Sizler çıkmayınız	أَنْتُما لا تَخْرُجا Siz ikiniz çıkmayın	أَنْتَ لا تَخْرُجْ Sen çıkma
أَنْتُنَّ لا تَخْرُجْنَ Sizler (kadın) çıkmayınız	أَنْتُما لا تَخْرُجا Siz ikiniz (kadın) çıkmayın	أَنْتِ لا تَخْرُجي Sen (kadın) çıkma

9 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

Aşağıdaki boşlukları, parantez içinde verilen fiili hem "mâ" hem de "lem" ile kullanmak suretiyle anlamlı bir cümle oluşturacak şekilde doldurunuz.

(ما) ile:

1. المُدَرّسونَ ما جَلَسُوا في الحَديقة.
2. أنا ما كَتَبْتُ رسالَةً إلى صَديقي في العراق.
3. الطالِباتُ ما فَهِمْنَ الدرْسَ.
4. المُديرانِ ما ذَهَبا إلى المُؤْتَمَرِ.
5. الرّجُلُ ما نَظَرَ إلى الكِتابِ أمامَهُ.

(لَمْ) ile:

1. المُدَرّسونَ لَمْ يَجْلِسُوا في الحَديقة.
2. أنا لَمْ أَكْتُبْ رسالَةً إلى صَديقي في العراق.
3. الطالِباتُ لَمْ يَفْهَمْنَ الدرْسَ.
4. المُديرانِ لَمْ يَذْهَبا إلى المُؤْتَمَرِ.
5. الرّجُلُ لَمْ يَنْظُرْ إلى الكِتابِ أمامَهُ.

Alıştırma 2

Aşağıdaki boşlukları, parantez içinde verilen fiilin uygun olumsuz muzâri biçimiyle, anlamlı bir cümle oluşturacak şekilde doldurunuz (olumsuzluk edatı olarak لا'yı tercih ediniz).

1. صديقتي لا تَكْتُبُ رسالَةً إلَيّ.
2. الطلاَّبُ لا يَشْرَبونَ الشاي في المَقْصَفِ.
3. العاملانِ لا يَعمَلانِ في هَذا المصْنَعِ.
4. المدرِّساتُ لا يَجْلِسْنَ في الصّفِّ.
5. الرّجُل لا يَذْهَبُ إلى السُّوقِ.

9 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 3

فَهِمَ (*fehime*) fiili dördüncü kalıptandır. Emr-i hâzırını bularak çekimini, ilgili ayrık özne zamirleriyle birlikte yapınız.

فَهِمَ – يَفْهَمُ – أَنْتَ تَفْهَمُ – ...فْهَمُ – افْهَمْ – اِفْهَمْ – اِفْهَمْ

أَنْتَ اِفْهَمْ Sen anla	أَنْتُما اِفْهَما Siz ikiniz anlayın	أَنْتُمْ اِفْهَموا Sizler anlayınız
أَنْتِ اِفْهَمي Sen (kadın) anla	أَنْتُما اِفْهَما Siz ikiniz (kadın) anlayın	أَنْتُنَّ اِفْهَمْنَ Sizler (kadın) anlayınız

Alıştırma 4

دَخَلَ (*dahale*) fiili birinci kalıptandır. Emr-i hâzırını bularak çekimini, ilgili ayrık özne zamirleriyle birlikte yapınız.

دَخَلَ – يَدْخُلُ – أَنْتَ تَدْخُلُ – ...دْخُلُ – ادْخُلْ – أُدْخُلْ – أُدْخُلْ

أَنْتَ أُدْخُلْ Sen gir	أَنْتُما أُدْخُلا Siz ikiniz girin	أَنْتُمْ أُدْخُلوا Sizler giriniz
أَنْتِ أُدْخُلي Sen (kadın) gir	أَنْتُما أُدْخُلا Siz ikiniz (kadın) girin	أَنْتُنَّ أُدْخُلْنَ Sizler (kadın) giriniz

Alıştırma 5

فَتَحَ (*feteha*) fiili üçüncü kalıptandır. Nehy-i hâzır çekimini, ilgili ayrık özne zamirleriyle birlikte yapınız.

أَنْتَ لا تَفْتَحْ Sen açma	أَنْتُما لا تَفْتَحا Siz ikiniz açmayın	أَنْتُمْ لا تَفْتَحُوا Sizler açmayınız
أَنْتِ لا تَفْتَحِي Sen (kadın) açma	أَنْتُما لا تَفْتَحا Siz ikiniz (kadın) açmayın	أَنْتُنَّ لا تَفْتَحْنَ Sizler (kadın) açmayınız

9 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 6

ضَحِكَ (*dahike*) fiili dördüncü kalıptandır. Nehy-i hâzır çekimini, ilgili ayrık özne zamirleriyle birlikte yapınız.

أَنْتُمْ لا تَضْحَكُوا Sizler gülmeyin	أَنْتُما لا تَضْحَكا Siz ikiniz gülmeyin	أَنْتَ لا تَضْحَكْ Sen gülme
أَنْتُنَّ لا تَضْحَكْنَ Sizler (kadın) gülmeyiniz	أَنْتُما لا تَضْحَكا Siz ikiniz (kadın) gülmeyin	أَنْتِ لا تَضْحَكي Sen (kadın) gülme

Alıştırma 7

عَرَفَ (*'arafe*) fiili ikinci kalıptandır. (لَمْ) ile çekimini yapınız.

هُمْ لَمْ يَعْرِفُوا Onlar bilmediler	هُما لَمْ يَعْرِفا O ikisi bilmedi	هُوَ لَمْ يَعْرِفْ O bilmedi
هُنَّ لَمْ يَعْرِفْنَ O (kadınlar) bilmediler	هُما لَمْ تَعْرِفا O ikisi (kadın) bilmedi	هِيَ لَمْ تَعْرِفْ O (kadın) bilmedi
أَنْتُمْ لَمْ تَعْرِفُوا Sizler bilmediniz	أَنْتُما لَمْ تَعْرِفا Siz ikiniz bilmediniz	أَنْتَ لَمْ تَعْرِفْ Sen bilmedin
أَنْتُنَّ لَمْ تَعْرِفْنَ Sizler (kadınlar) bilmediniz	أَنْتُما لَمْ تَعْرِفا Siz ikiniz (kadın) bilmediniz	أَنْتِ لَمْ تَعْرِفِي Sen (kadın) bilmedin
نَحْنُ لَمْ نَعْرِفْ Biz bilmedik		أنا لَمْ أَعْرِفْ Ben bilmedim

9 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 8

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. الكَلْبُ لَمْ يَحْرُسْ البَيْتَ. Köpek evi korumadı.
2. لا تَدْخُلْ البَيْتَ اليَوْمَ. Bugün eve girme.
3. ما بَحَثْتُ عن الحَقيقَةِ. Gerçeği aramadım.
4. لا أنْظُرُ من النّافِذَةِ الآن. Şimdi pencereden bakmıyorum.
5. لم يذْهَبْ الطلابُ إلى النُّزْهَةِ. Öğrenciler pikniğe gitmediler.
6. أُكْتُبْ دُروسَك في وَقْتِ الدّرْسِ. Derslerini ders zamanında yaz.
7. لا تَخْرُجْ من البَيْتِ لَيْلاً. Geceleyin evden çıkma.
8. الطِّفْلُ لا يَشْرَبُ عَصيرَ بُرْتُقال. Çocuk portakal suyu içmiyor.
9. لا تَدْخُلوا الغُرْفَةَ صَباحًا. Sabahleyin odaya girmeyiniz.
10. ما فَتَحْتُ البابَ لِلْغَريبِ. Kapıyı yabancıya açmadım.

Alıştırma 9

Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz.

1. Annem mutfakta yemek pişirmiyor. أمّي لا تَطْبُخُ الطّعامَ في المَطْبَخِ.
2. Yemekten önce ellerini yıka. إغْسِلْ يَدَيْكَ قَبْلَ الطّعامِ.
3. Genç kız merdivenden inmiyor. الفَتاةُ لا تَنْزِلُ من الدّرَجِ.
4. Adam her gün eve dönmez. لا يَرْجِعُ الرَّجُلُ إلى الْبَيْتِ كُلَّ يَوْمٍ.
5. Odanın kapısını aç. إفْتَحْ بَابَ الغُرْفَةِ.
6. Her gün Allah'a secde et. أُسْجُدْ لِلّهِ كُلَّ يَوْمٍ.
7. Eve hızla geri dön. اِرْجِعْ إلى البَيْتِ بِسُرْعَةٍ.
8. Yüksek sesle gitar çalma. لا تَعْزِفْ القيثارَةَ بِصَوْتٍ عالٍ.
9. Her gün futbol oynama. لا تَلْعَبْ كُرَةَ القَدَمِ كُلَّ يَوْمٍ.
10. Sınav için hızlı koş. أُرْكُضْ سَريعًا لِلْإمْتِحانِ.

9 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 10

A. Aşağıdaki mektupta boş bırakılan yerleri listede verilen harf-i cerleri ve parantez içinde verilen sıfatların uygun biçimlerini kullanarak doldurunuz.

في، في، من، من، إلى ، إلى ، لِ، لِ

صَديقتي الغالية زينب،

تَحِيَّةً طَيِّبَةً أبْعَثُها إليكِ مِن إزْمير. كَيْفَ حالُكِ وكيف حالُ أُسْرَتِكِ الكَرِيمَةِ؟ أَتَمَنَّى لَكُمْ صِحَّةً جَيِّدَةً وعافِيَةً تامَّةً. اِعْلَمِي يا صَدِيقَتِي العَزيزَة والدي فَتَحَ لي مَحَلًّا صَغيراً في إزْمير لِبَيعِ الخُضار والفَواكِه وأنا أعْمَلُ في المَحَلِّ مِنَ الصباح إِلى المساء، أنا مشغولةٌ كُلَّ يوم. ولكن يا صَدِيقَتِي اِشْتَقْتُ إِلَيْكِ كثيرًا، أَرْغَبُ في زيارَتِكِ في تونِس في العُطْلَةِ الصَّيْفِيَّةِ القادِمةِ إن شاء الله، هل لَكِ مانِعٌ؟ أَتَمَنَّى رُؤْيَتَكِ قَريبًا. مِنْ فَضْلِكِ أُكْتُبِي إِلَيَّ في أَقْرَبِ وَقْتٍ مُمْكِن.

مع المَحَبَّة،

صديقَتُكِ ليلى

B. Yukarıdaki mektubu, Zeynep yerine Muhammed, Leyla yerine Ali isimlerini kullanmak suretiyle yeniden yazınız.

صَديقي الغالي مُحَمّد،

تَحِيَّةً طَيِّبَةً أبْعَثُها إِلَيْكَ من إزْمير. كَيْفَ حالُكَ وكيف حالُ أُسْرَتِكَ الكَرِيمَةِ؟ أَتَمَنَّى لَكُمْ صِحَّةً جَيِّدَةً وعافِيَةً تامَّةً. اِعْلَمْ يا صَدِيقي العَزيز والدي فَتَحَ لي مَحَلًّا صَغيراً في إزْمير لِبَيعِ الخُضار والفَواكِه وأنا أعْمَلُ في المَحَلِّ من الصّباح إلى المَساء، أنا مشغولٌ كُلَّ يوم. ولكن يا صَدِيقي اِشْتَقْتُ إِلَيْكَ كثيرًا، أَرْغَبُ في زيارَتِكَ في تونِس في العُطْلَةِ الصَّيْفِيَّةِ الْقادِمَةِ إن شاء الله، هل لَكَ مانِعٌ؟ أَتَمَنَّى رُؤْيَتَكَ قَريبًا. مِن فَضْلِكَ أُكْتُبْ إِلَيَّ في أَقْرَبِ وَقْتٍ مُمْكِن.

مع المَحَبَّة،

صديقُكَ عَلِي

bölümün kelimeleri
كَلِماتُ القِسم

أَتَمَنّى (*etemennâ*) **diliyorum, dilerim, temenni ederim**

أَتَيْتُ (*eteytu*) **geldim (إلى : bir yere)**

إجّاص (*iccâs*) **armut**

أبْيَض (*abyad*) **beyaz**

اِحْتِرام (*ihtirâm*) **saygı, ihtiram**

أَحْضِرْ (*ahdır*) **getir ! (emir kipi)**

أحْمَر (*ahmar*) **kırmızı**

أَخْضَر (*ahdar*) **yeşil**

أَزْرَق (*azrak*) **mavi**

أَسْوَد (*esved*) **siyah**

اِشْتَقْتُ (*iştaktu*) **özledim (إلى : birini, bir şeyi)**

أَصْفر (*asfar*) **sarı**

إمّا.....و إمّا (*immâ…va immâ*) **ya….ya….**

أَمْ (*em*) **yoksa**

أناناس (*anânâs*) **ananas**

باذِنْجان (*bâzincân*) **patlıcan**

باقَة (*bâka*) **demet, buket**

بالنِّسبة إلَيّ (*bin'nisbeti ileyye*) **bana göre, bence**

بِحاجَة إلى ... (*bi hâce ilâ…*) **…-e ihtiyacı olmak**

بَحَثَ – يَبْحَثُ (*behase - yebhasu*) **aramak, araştırmak (عَن: bir şeyi, birini)**

بَدَأَ – يَبْدَأُ (*bede'e - yebde'u*) **başlamak**

بُرتقالي (*burtukâlî*) **turuncu**

بَرْقوق (*berkûk*) **erik**

بُروكولي(*burûkûlî*) **brokoli**

بَصَل (*basal*) **soğan**

بَطاطِس (*batâtis*) **patates**

بَطّيخ (*battîh*) **karpuz**

بَقْدونَس (*bakdûnes*) **maydonoz**

بَقيْتُ (*bakıytu*) **kaldım**

بَلْ (*bel*) **hatta, bilakis, bununla beraber**

بَنَفْسَجي (*benefsecî*) **mor**

تام (*tâm*) **tam, eksiksiz**

تَخَرُّج (*teharruc*) **mezuniyet, mezun olma**

تُريدُ (*turîdu*) **istiyorsun, istersin**

تَسامُح (*tesâmuh*) **hoşgörü**

تُفَكِّرُ (*tufekkiru*) **düşünüyorsun, düşünürsün**

تَقاليد (*tekâlîd*) **gelenek, görenek, anane**

جَزّار (*cezzâr*) **kasap**

حاجَة (*hâce*) **ihtiyaç, gereksinim**

حَرَسَ – يَحْرُسُ (*harese - yahrusu*) **korumak, gözetmek**

خَسّ (*hass*) **marul**

خُضار – خُضَر (*hudâr-hudar*) **sebzeler**

خُضَريّ (*hudârî*) **manav**

خِلالَ (*hılâle*) **boyunca, süresince**

خَوْخ (*havh*) **şeftali; erik (Suriye)**

دِراسَة جامِعيَّة (*dirâse câmi'iyye*) **üniversite eğitimi**

دَرَج (*derec*) **merdiven**

ذُرة (*zura*) **mısır**

ذَهاب (*zehâb*) **gitmek, gidiş**

رُؤْيَة (*ru'ye*) **görmek, görüş**

رُمّان (*rummân*) **nar**

سَأَلَ – يَسْأَلُ (*se'ele - yes'elu*) **sormak, (ه : birine, عن : birini, birşeyi)**

سَجَدَ – يَسْجُدُ (*secede - yescudu*) **secde etmek**

سَعِدَ – يَسْعَدُ (*sa'ide - yes'adu*) **mutlu olmak, memnun olmak**

شَهْر (*şehr*) **ay (takvim)**

شَوارِع (*şevâri'*) **caddeler,** (t.) شارِع **(şâri')**

صُدْفَةً (*sudfeten*) **tesadüfen**

ضَحِكَ – يَضْحَكُ (*dahike - yadhaku*) **gülmek (على : birine, bir şeye)**

طازِج (*tâzic*) **taze**

طِوالَ (*tıvâle*) **...boyunca, …süresince**

طَيِّب (*tayyib*) **iyi, hoş, güzel**

عُطْلَة صَيْفِيَّة (*'utla sayfiyye*) **yaz tatili**

عادات (*âdât*) **adetler,** (t.)عادَة (**âde)**

عافِيَة (**'âfiye) sağlık, afiyet**

عَزيز (*'azîz*) **değerli, şerefli, saygın**

عُلْبَة (*'ulbe*) **kutu**

عِنَب (*'ineb*) **üzüm**

عُنْوان (*'unvân*) **adres**

غالي (*gâlî*) **değerli, kıymetli**

غَلَقَ – يَغْلِقُ **(galaka - yagliku) kapatmak (kapı vb.)**

فاسِد (*fâsid*) **çürük, bozuk**

فُطْر **(futr) mantar**

فَقَدَ – يَفْقِدُ (*fakade - yefkıdu*) **yitirmek, kaybetmek**

فَوْرًا (*favran*) **hemen, derhal**

في أقْرَبِ وقْت مُمْكِن (*fî akrabi vaktin mumkin*) **mümkün olan en kısa zamanda**

قادِم (*kâdim*) **gelecek, gelen, izleyen (yıl, ay, gün vb.)**

قالُوا (*kâlû*) **dediler, söylediler (لِ : birine)**

قَرْنَبيط (*karnabît*) **karnabahar**

قَضاء (*kadâ*) **(vakit) geçirmek**

قيثارَة (*kîsâre*) **gitar**

كانَ (*kâne*) **…idi**

كَثافَة (*kesâfe*) **sıklık, yoğunluk**

كيوي (*kîvî*) **kivi**

اللّحْمُ المَفْروم (*el-lahmu'l-mefrûm*) **kıyma**

اللّحْمُ المُقطّع (*el-lahmu'l-mukatta'*) **kuşbaşı et**

لَعِبَ – يَلْعَبُ (*la'ibe - yel'abu*) **oynamak**

لِقاء (*likâ*) **karşılaşmak, buluşmak**

لَوازِم (*levâzım*) **ihtiyaçlar**

مُؤْتَمَر (*mu'temer*) **konferans**

مانِع (*mâni'*) **engel, mâni**

مَحَبَّة (*mahabbe*) **sevgi**

مَحَلّ (*mahall*) **dükkân**

مَدرَسَة ثانَوِيّة / الثّانَوِيّة (*medrese sâneviyye*) **lise**

مَسْرَح (*mesrah*) **tiyatro**

مُشْتَرَك (*muşterek*) **ortak**

مَعَ (*me'a*) **ile**

مَعْكَرونَة (*ma'kerûna*) **makarna**

مُفاجَأَة (*mufâce'e*) **sürpriz**

مِن فَضْلِك (*min fadlik*) **lütfen**

مَوْز (*mevz*) **muz**

نَجَحَ – يَنْجَحُ **(neceha - yencahu) başarılı olmak**

نَحْتاجُ (*nahtâcu*) **ihtiyaç duyuyoruz, ihtiyaç duyarız**

نُزْهَة (*nuzhe*) **piknik, gezi**

نَصَحَ – يَنْصَحُ (*nasaha - yansahu*) **nasihat etmek**

وَجَدْتُ (*vecedtu*) **buldum (ـه : birini, birşeyi)**

Bölüm 10

Arapça Fiillerde Emr-i Gâib ve Nehy-i Gâib

öğrenme çıktıları

1 Günlük Hayatımızda Arapça 10

1 Günlük hayatta spor türlerini tanıma ve sporun önemini anlama

2 Fiillerde Emr-i Gâib ve Nehy-i Gâib Çekimi

2 Arapça fiilleri emr-i gâib ve nehy-i gâib formlarına çevirebilme

3 Ayrık Nesne Zamirleri (Mansûb Munfasıl Zamirler)

3 Arapçada mansûb munfasıl zamirleri tanıma

4 Hangi Sporu Yapıyorsun?

4 Hangi sporu yaptığından ve bu sporun insan sağlığına yararından bahsedebilme

Anahtar Sözcükler الكلمات المِفْتاحية: • Emir أمْر الغائب • Nehiy نَهْي الغائب • Mansûb Munfasıl Zamirler ضمائر النصب المنفصلة

GİRİŞ

مُقَدّمَة

Bu bölümde Arapça fiillerin emr-i gâib ve nehy-i gâib kipine nasıl çevrildiği ele alınacaktır. Daha önceki bölümde değinildiği üzere fiiller emir veya nehiy formuna girdiklerinde *meczûm* ("cezim"li) olmak zorundadırlar. Dolayısıyla sülâsî fiiller emr-i gâib ve nehy-i gâib formuna çevrilirken de sonları cezm edilir. Bu tür fiillerin i'râbının işlendiği bu bölümde ayrıca mansûb munfasıl zamirler bir tablo halinde verilmekte ve bunlara dair i'râb örnekleri yer almaktadır.

Bölüm içinde emr-i gâib ve nehy-i gâib yapısındaki fiillerin kullanıldığı bir diyalog ve bir metin bulunmaktadır. Ayrıca günlük dilde sıklıkla ifade edilen bazı spor kavramları ve "Hangi sporu yapıyorsun?" sorusu ve bu soruya verilen cevaplar da bölümün konusu kapsamında ele alınmaktadır.

GÜNLÜK HAYATIMIZDA ARAPÇA 10

العربية في حياتنا اليومية ١٠

Spor Sevgisi

Spor öğretmeni çocuklara şöyle sordu: Spor çeşitlerinden neler yapıyorsunuz?

Semîr: Ben futbol oynuyorum.

Öğretmen: Bu sporun faydası nedir, Semîr?

Semîr: Hareket ve arkadaşlarla yardımlaşmadır öğretmenim.

Heyfâ: Ben ip atlama oyunu oynuyorum ve kendimi kuş gibi hissediyorum.

Öğretmen: Sen hangi sporu yapıyorsun Sinan?

Sinan: Ben daima yüzerim. Yüzme vücudum için faydalı, sürekli havuza giderim.

Öğretmen: Sen hangi sporu yapıyorsun Heyfâ?

Heyfâ: Maalesef ben yüzme bilmiyorum. Ben koşu yapıyorum.

Cemile: Ben basketbol oynuyorum.

حُبُّ الرّياضَة

سألَتْ مُعَلّمةُ الرّياضَةِ الأطْفالَ:

ماذا تُمارِسون مِنْ أنْواعِ الرّياضة؟

سمير: أنا ألْعَبُ كُرَةَ القَدم.

المُعَلّمة: ما فائِدَةُ هذه الرّياضة يا سمير؟

سمير: الحَرَكَةُ و التّعاون مع الأصْدِقاء يا معلّمَتي.

هَيْفاء: أنا ألْعَبُ لُعْبَةَ القَفْزِ على الحَبْلِ و أشْعُرُ نَفْسِي مثل الطّيْرِ.

المُعَلّمة: أنتَ، أيَّ رياضةٍ تُمارِسُ يا سنان؟

سِنان: أنا أسْبَحُ دائِمًا و السّباحَة مُفِيدَةٌ لِجسمي و أذْهَبُ دائِمًا إلى الْمَسْبَح.

المُعَلّمة: أنتِ، أيَّ رياضةٍ تُمارِسِينَ يا هَيْفاء ؟

هيفاء: لِلْأسف أنا لا أعْلَمُ السِّباحَة، أنا أُمارِسُ الجَرْي.

جَميلة: أنا ألْعَبُ كُرَةَ السَّلَّةِ.

المُعَلمة: شُكْراً لَكُم. أَلْعابُكُمْ مُفيدَة و مُسَلّيَة،
الأَلْعابُ الرّياضِيّةُ مُفيدَة للأَجْسام والعقول.
الْعَقْلُ السَّليم في الْجِسْمِ السَّليم.
سمير: الرّياضَة مُفيدَةٌ للصِحّة يا مُعَلّمتي.
المُعَلمة: نَعَم يا سمير. أيْنَ مُحَمد اليَومَ؟ لِماذا لَمْ يَحْضُرْ إلى المَدرَسَة؟
سمير: هو مَريض يا مُعَلّمتي، عَرِقَ بَعْدَ الرّياضَة و شَرِبَ ماءً بارِدًا.
المُعلّمة: لا يَشْرَبْ ماءً بارِداً بَعْدَ الرّياضَة في المَرّةِ القادِمة و أنتم لا تَشْرَبوا أيضًا.
جَميلة: شكرا يا مُعَلّمتي. ماذا نَلْعَبُ اليَوْمَ؟
المُعَلّمة: نَلْعَبُ اليَوْمَ كُرة الطّائِرَة.
هَيفاءِ: جَميل جدًّا.
المُعَلّمة: أينَ الكُرة؟ هَيّا نَبْدَأْ اللُعْبَة.

Öğretmen: Sizlere teşekkürler. Oyunlarınız faydalı ve eğlenceli. Spor oyunları vücut ve akıl için faydalıdır. Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur.
Semîr: Spor sağlık için faydalı öğretmenim.
Öğretmen: Evet Semîr. Muhammed bugün nerede, niçin okula gelmedi?
Semîr: O hasta öğretmenim, spordan sonra terledi ve soğuk su içti.
Öğretmen: Bir dahaki sefere spordan sonra soğuk su içmesin ve sizler de içmeyin.
Cemile: Teşekkürler öğretmenim. Bugün ne oynuyoruz?
Öğretmen: Bugün voleybol oynuyoruz.
Heyfâ: Çok güzel.
Öğretmen: Top nerede? Haydi oyuna başlayalım.

dikkat

(مارَسَ – يُمارِسُ, أَنا أُمارِسُ) *(mârese – yumârisu, ene umârisu)* fiilinin, çeşitli spor türleri için yerine göre … yapmak, … çalışmak gibi anlamlarla karşılanabildiğini fark ediniz. Örnek:

Ben koşu yapıyorum: أنا أُمارِسُ الجَرْي
Ben halter çalışıyorum: أنا أُمارِسُ رَفْعَ الأَثْقال
Ben spor yapıyorum: أنا أُمارِسُ الرِّياضة

Öğrenme Çıktısı

1 Günlük hayatta spor türlerini tanıma ve sporun önemini anlama

Araştır/ Tekrarla 1

Yukarıdaki diyalogda geçen spor türlerinden hangisini yapıyorsunuz? Diğer spor türlerini araştırınız ve yararlarını Arapça olarak ifade ediniz.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Arapça haber kanallarından birinde spor haberlerini izleyeniz ve spor adlarını fark ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arkadaşlarınızla birlikte Arapça spor adlarını tekrar ediniz.

DİLBİLGİSİ: EMR-İ GÂİB VE NEHY-İ GÂİB

القواعِد: أمر الغائِب و نَهْي الغائب

Emr-i Gâib

Üçüncü şahıslara dönük emir kipidir. Aslında Türkçede dilek-istek kipinin karşılığı olmasına rağmen, Arapçada “emir kipi” olarak anılır. İlgili fiilin muzârisinin başına emir lâm'ı (لام الأمر) getirilerek yapılır. Sürekli kesra ile harekeli olan bu “emir lâmı (لِ)” başında kullanıldığı muzâri fiili cezm eder, fiilin anlamını da dilek-istek kipine çevirir.

Şimdi (كَتَبَ) fiilinin emr-i gâib çekimini aşağıdaki tabloda inceleyelim.

Çoğul (Cem‘)	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هُمْ لِيَكْتُبوا Onlar yazsınlar	هُما لِيَكْتُبَا O ikisi yazsın	هُوَ لِيَكْتُبْ O yazsın	Gâib
هُنَّ لِيَكْتُبْنَ Onlar yazsınlar	هُما لِتَكْتُبَا O ikisi yazsın	هِيَ لِتَكْتُبْ O yazsın	Gâibe

Şimdi örnek cümlelerle bu çekimi daha iyi kavrayalım.

لِيَشْرَبْ مِنْ هذا الماءِ. (Bu sudan içsin.)

لِ : Lâmu'l-emr

يَشْرَبْ : Muzâri fiil, üçüncü şahıs, tekil, eril, başındaki *lâmu'l emr*'den dolayı meczûm, cezm alâmeti sondaki sükûn, fâ‘il gizli zamir (هُو).

مِنْ : Harf-i cer

هذا : İşaret sıfatı (ismu'l-işâra), mahallen mecrûr, çünkü mebnî.

الماءِ : Muşârun ileyh, mecrûr (çünkü işaret sıfatına uymak zorunda), cer alâmeti sondaki kesra.

لِيَعْبُدُوا رَبَّ هذا الْبَيْتِ. (Bu evin Rabbine ibadet etsinler.)

لِ : Lâmu'l-emr

يَعْبُدُوا : Muzâri fiil, üçüncü şahıs, çoğul, eril, başındaki *lâmu'l emr*'den dolayı meczûm, cezm alâmeti sondaki nûn'un düşmesi (*hazfu'n-nûn*), fâ‘il bitişik özne zamiri *vâvu'l-cemâ‘a* (و).

رَبَّ : Mef‘ûlun bih, mansûb, nasb alameti sondaki fetha, ayrıca muzâf.

هذا : Muzâfun ileyh, mahallen mecrûr, çünkü işaret sıfatı olduğu için mebnî.

الْبَيْتِ : Muşârun ileyh, mecrûr (çünkü işaret sıfatına uymak zorunda), cer alâmeti sondaki kesra.

Nehy-i Gâib

Daha önce de değinildiği gibi nehiy sözcüğü Arapçada yasaklama anlamındadır. Nehy-i gâib, üçüncü şahsa yönelik olumsuz emir demektir. İlgili şahsa ait muzâri fiilin başına nehiy lâ'sı (لا الناهية *lâ en-nâhiye*) getirilerek yapılır. Nehiy lâ'sı, başına geldiği muzâri fiili cezm eder ve anlamı olumsuz emir kipine çevirir.

Şimdi (كَتَبَ) fiilinin nehy-i gâib çekimini görelim:

Çoğul (Cem')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
هم لا يَكْتُبوا Onlar yazmasınlar	هما لا يَكْتُبا O ikisi yazmasın	هو لا يَكْتُبْ O yazmasın	Gâib
هُنّ لا يَكْتُبْنَ Onlar yazmasınlar	هما لا تَكْتُبا O ikisi yazmasın	هِي لا تَكْتُبْ O yazmasın	Gâibe

Şimdi de nehy-i gâible kurulan cümlelerin i'râbını yapalım.

لا يَفْتَحْ البَابَ لِلغريبِ! (Kapıyı yabancıya açmasın!)

لا : Lâ en-nâhiye (muzâri fiilin başına gelir, onu cezm eder ve anlamını olumsuz emir kipine çevirir.)

يَفْتَحْ : Muzâri fiil, üçüncü şahıs, tekil, eril, başındaki *lâ en-nâhiye*'den dolayı meczûm, cezm alâmeti sondaki sükûn, fâ'il gizli zamir (هُوَ).

البَابَ : Mef'ûlun bih, mansûb, nasb alâmeti sondaki fetha.

لِ : Harf-i cer

الغريبِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

لا يَنْظروا مِن النافِذَةِ! (Pencereden bakmasınlar!)

لا : Lâ en-nâhiye (muzâri fiilin başına gelir, onu cezm eder ve anlamını olumsuz emir kipine çevirir.)

يَنْظروا : Muzâri fiil, üçüncü şahıs, çoğul, eril, başındaki *lâ en-nâhiye*'den dolayı meczûm, cezm alâmeti sondaki nûn'un düşmesi (*hazfu'n-nûn*), fâ'ili bitişik özne zamiri *vâvu'l-cemâ'a* (و).

من : Harf-i cer

النافِذَةِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

Şimdi Arapçadaki tüm emir çekimlerini bir arada tablo olarak inceleyelim.
İkinci şahıs muzâri çekimi:

Sen oturuyorsun.	تَجْلِسُ	أَنْتَ
Siz ikiniz oturuyorsunuz.	تَجْلِسانِ	أَنْتُما
Siz oturuyorsunuz.	تَجْلِسُونَ	أَنْتُمْ
Sen (kadın) oturuyorsun.	تَجْلِسِينَ	أَنْتِ
Siz ikiniz oturuyorsunuz.	تَجْلِسانِ	أَنْتُما
Siz (kadınlar) oturuyorsunuz.	تَجْلِسْنَ	أَنْتُنَّ

Nehy-i Hâzır

Sen oturma!	لا تَجْلِسْ	أَنْتَ
Siz ikiniz oturmayın!	لا تَجْلِسا	أَنْتُما
Siz oturmayın!	لا تَجْلِسُوا	أَنْتُمْ
Sen (kadın) oturma!	لا تَجْلِسي	أَنْتِ
Siz ikiniz oturmayın!	لا تَجْلِسا	أَنْتُما
Siz (kadınlar) oturmayınız!	لا تَجْلِسْنَ	أَنْتُنَّ

Emr-i Hâzır

Sen otur!	اِجْلِسْ	أَنْتَ
Siz ikiniz oturun!	اِجْلِسا	أَنْتُما
Siz oturun!	اِجْلِسُوا	أَنْتُمْ
Sen (kadın) otur!	اِجْلِسي	أَنْتِ
Siz ikiniz oturun!	اِجْلِسا	أَنْتُما
Siz (kadınlar) oturunuz!	اِجْلِسْنَ	أَنْتُنَّ

Üçüncü şahıs muzâri çekimi:

O oturuyor.	يَجْلِسُ	هُوَ
O ikisi oturuyorlar.	يَجْلِسانِ	هُما
Onlar oturuyorlar.	يَجْلِسُونَ	هُمْ
O (kadın) oturuyor.	تَجْلِسُ	هِيَ
O ikisi (kadın) oturuyorlar.	تَجْلِسانِ	هُما
Onlar (kadınlar) oturuyorlar.	يَجْلِسْنَ	هُنَّ

Nehy-i Gâib

O oturmasın!	لا يَجْلِسْ	هُوَ
O ikisi oturmasınlar!	لا يَجْلِسا	هُما
Onlar oturmasınlar!	لا يَجْلِسُوا	هُمْ
O (kadın) oturmasın!	لا تَجْلِسْ	هِيَ
O ikisi (kadın) oturmasınlar!	لا تَجْلِسا	هُما
Onlar (kadınlar) oturmasınlar!	لا يَجْلِسْنَ	هُنَّ

Emr-i Gâib

O otursun!	لِيَجْلِسْ	هُوَ
O ikisi otursunlar!	لِيَجْلِسا	هُما
Onlar otursunlar!	لِيَجْلِسُوا	هُمْ
O (kadın) otursun!	لِتَجْلِسْ	هِيَ
O ikisi (kadın) otursunlar!	لِتَجْلِسا	هُما
Onlar (kadınlar) otursunlar!	لِيَجْلِسْنَ	هُنَّ

Öğrenme Çıktısı

2 Arapça fiilleri emr-i gâib ve nehy-i gâib formlarına çevirebilme

Araştır/ Tekrarla 2

عَلِمَ, ضَحِكَ fiilleri, 4. kalıptandır. Emr-i gâib ve nehy-i gâib çekimini defterinize yazınız.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Kur'ân-ı Kerîm'in "Fetih Sûresi" 5. ve "İsrâ Sûresi" 7. ayet-i kerimelerinde bulunan emr-i gâibler ile "Tâhâ Sûresi" 117. ve "Yunus Sûresi" 65. ayet-i kerimelerinde bulunan nehy-i gâibleri tespit ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birlikte karton üzerine emri gâib ve nehy-i gâib tabloları hazırlayınız. Ezberlediğiniz çekimleri birbirinize okuyunuz.

AYRIK NESNE ZAMİRLERİ (MANSÛB MUNFASIL ZAMİRLER)

ضمائر النصب المنفصلة

Ayrık nesne zamirleri (mansûb munfasıl zamirler) nasb durumunda olan bir ismin yerine kullanılan zamirlerdir. Bu zamirler, bitişik nesne zamirlerinin (mansûb muttasıl zamirler) başına *iyyâ* (إيّا) ön eki getirilmiş hâlidir. Aşağıdaki tabloda bu zamirleri inceleyelim.

Çoğul (Cemi')	İkil (Tesniye)	Tekil (Mufred)	
إيّاهُمْ Onları, onlara	إيّاهُما O ikisini, o ikisine	إيّاه Onu, ona	Gâib
إيّاهُنّ Onları, onlara	إيّاهُما O ikisini, o ikisine	إيّاها Onu, ona	Gâibe
إيّاكُمْ Sizleri, sizlere	إيّاكُما Siz ikinizi, siz ikinize	إيّاكَ Seni, sana	Muhâtab
إيّاكُنَّ Sizleri, sizlere	إيّاكُما Siz ikinizi, siz ikinize	إيّاكِ Seni, sana	Muhâtaba
إيّانا Bizi, bize		إيّايَ Beni, bana	Mutekellim

Örnek: (Allah Ali'yi bana bağışladı) .وَهَبَنِي اللّٰهُ عَلِيًّا

Bu cümlede iki mef'ûlun bih vardır. Birisi fiile bitişik nesne zamiri olan *mutekellim yâ'sı* (ي), diğeri ise Ali (عَلِيًّا)'dir. Ali'nin yerine zamir kullanmak istersek, bu zamir ayrık nesne zamiri (إيّاهُ) olmak zorundadır. Çünkü fiile bitişik bir nesne zamiri vardır, fiile ikinci bir nesne zamirinin bitişmesi çok nadirdir. Dolayısıyla cümle şöyle olacaktır: .وَهَبَنِي اللّٰهُ إيّاهُ – Allah onu bana bağışladı.

"Allah" lafzını "mubteda" yaparak başa alırsak, o zaman cümle şöyle olacaktır:

اللّٰهُ وَهَبَنِي إيّاهُ.

Ayrık nesne zamirleri cümle başında kullanıldığı zaman vurguyu üzerine çekip *yalnız, ancak* anlamı da kazanırlar.

Şimdi örnek cümlelerle bunları daha iyi kavrayalım.

نَعْبُدُكَ يا ربِّي. (Sana ibadet ederiz yâ Rabbi.)

Bu cümlede mef'ûlun bih olan bitişik nesne zamiri (كَ)'yi fiilin sonundan alıp ayrık nesne zamiri halinde cümle başında kullandığımızda, cümle (إيّاكَ نَعْبُدُ يا ربِّي) biçimini alır ve anlamı da "Yalnızca sana ibadet ederiz yâ Rabbi" şekline dönüşür. Şimdiye değin öğrenmiş olduğumuz bilgiler çerçevesinde "Yalnız sana ibadet ederiz - إيّاكَ نَعْبُدُ" cümlesinin i'râbını yapabiliriz:

إيّاك : Öne geçmiş (mukaddem) mef'ûlun bih, mahallen mansûb, çünkü zamir (ayrık nesne zamiri).

نَعْبُدُ : Muzâri fiil, birinci şahıs, çoğul, fâʿili gizli zamir (نَحْنُ).

وَهَبَنِي اللهُ إيّاهُمْ. (Allah onları bana bağışladı.)

وَهَبَنِي : وَهَبَ , Mâzî fiil, üçüncü şahıs, tekil, eril; ن , kaynaştırma nûn'u veya fiilin sonundaki fetha harekesini korumaya yaradığı için koruyucu nûn (*nûn-u vikâye*); ي , mef'ûlun bih, mahallen mansûb, çünkü zamir (bitişik nesne zamiri).

اللهُ : Fâʿil, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

إيّاهُمْ : Mef'ûlun bih, mahallen mansûb, çünkü zamir (ayrık nesne zamiri).

إيّاكَ مَدَحَ الوَزِيرُ فِي المُؤْتَمَرِ. (Bakan konferansta yalnız seni övdü.)

إيّاكَ : Öne geçmiş (mukaddem) mef'ûlun bih, mahallen mansûb, çünkü zamir (ayrık nesne zamiri).

مَدَحَ : Mazî fiil, üçüncü şahıs, tekil, eril.

الوَزِيرُ : Fâʿil, merfû, ref alâmeti sondaki damme.

فِي : Harf-i cer

المُؤْتَمَرِ : Mecrûr, cer alâmeti sondaki kesra.

Spor Türleri — أنْواع الرِّياضَة

Öğrenme Çıktısı

3 Arapçada mansûb munfasıl zamirleri tanıma

Araştır/ Tekrarla 3

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

إيّاها نَظَرَ المُعَلِّمُ.

سَألْتُهُ العَفْوَ.

إيّاهم سَألْتُ عن الحقيقة.

İlişkilendir/ Karşılaştır

Fatiha suresi 5. ayette bulunan mansûb munfasıl zamirleri tespit ediniz.

Anlat/ Paylaş

Arapça zamirlerden oluşan cümleler oluşturup bu zamirlerin ne türde olduklarını arkadaşlarınızla paylaşınız.

HANGİ SPORU YAPIYORSUN?

أيَّ رِياضَةٍ تُمارِسُ؟

مَرحَبًا. أنا مُحمّد علي. أنا مُدرِّبُ المُلاكَمَة. مُمارَسَةُ هذه الرّياضة جَيّدَة لِعَضَلاتِ القَلْبِ و تَقْوِيَة الجِسْمِ.

Merhaba. Ben Muhammet Ali, boks eğitmeniyim. Bu sporu yapmak kalp kasları ve vücudu güçlendirmek için iyidir.

مرْحَبًا.أنا مريم. أنا مُدَرِّبَة التَزَلّج على الثَّلْج. مُمارَسَةُ هذه الرّياضة تَمْنَحُكُمْ الحُرِّيّة. لها فائدَةٌ لِتَطْوير التّوازُن و تَقْوِية العِظام.

Merhaba. Ben Meryem. Kayak eğitmeniyim. Bu sporu yapmak size özgürlük verir. Dengeyi geliştirmeye ve kemikleri güçlendirmeye faydası vardır.

أيَّ رِياضَة يُمارِسُ محمد علي؟
Muhammet Ali hangi sporu yapıyor?

هو يُمارِس المُلاكَمَة.
O, boks yapıyor.

ما نَفْع هذه الرّياضة؟
Bu sporun faydası nedir?

هذه الرّياضة جَيدة لعَضَلاتِ القَلْبِ و تَقْوِيَة الجِسْمِ.
Bu spor kalp kasları ve vücudu güçlendirmek için iyidir.

أيَّ رياضَة تُمارِسُ مريم؟
Meryem hangi sporu yapıyor?

هي تُمارِسُ التَّزَلُّج على الثلْج.
O, kayak yapıyor.

ما فائِدَةُ هذه الرّياضة؟
Bu sporun faydası nedir?

لها فائِدَةٌ لتَطْويرِ التّوازنِ و تَقْوية العِظام.
Dengeyi geliştirme ve kemikleri güçlendirmeye faydası vardır.

سمراء: أي رياضة تمارِسُ يا فاتح؟	
فاتح: أنا أُمارِسُ	المُلاكَمة. المُصارعة. الجَري. رفعَ الأثْقال. التزلج على الثلج. رياضة المَشْي. تسَلُّق الجِبال.

أحمد: أي رياضة تُمارِسِينَ يا ليلى؟	
ليلى: أنا ألعبُ	كرةَ الطاولة. كرةَ الطائرة. كرةَ الطائرة الشاطِئِيَّة. كرةَ السلة. كرةَ اليد. تنسَ الأرض. الشَّطْرَنج.

سليم: أي رياضة تمارِسُ يا نبيل؟	
نبيل: أنا أُمارِسُ رياضةَ	الوثبِ الطويل. القفز بالزانة. الصيد. الرماية. المبارزة بالسيف.

زينب: أي رياضة تُمارِسِينَ يا نرمين؟	
نرمين: أنا	أَرْكَبُ الخَيْل. أَرْكَبُ الدَّرَّاجَة. أَسْبَح. أَمْشِي. أَرْكُض. أَرْفَعُ الأَثْقال.

okuma

قراءة

الألْعاب الأولمبيّة

بَدَأتْ الألْعابُ الأولمبيّة في بِلاد اليونان قَبْلَ الميلاد. الناسُ في اليونانِ القديمِ مارَسوا الرّياضَةَ و رَكَضوا وسَبَحوا و صارَعوا و سابَقوا على ظُهورِ الخُيول. اِحْتَفَلوا بِهذه الألْعابِ مَرةً كُلَّ أرْبَعِ سَنَواتٍ في مدينة أولمبيا. و سمّوها بالألْعابِ الأولمبيّة. تَهْدِفُ مُمارَسَةُ هذه الألْعابِ إلى تَرْبِيّةِ أبْدانِ الشّبابِ و عُقولِهِم. و من هذه الألْعابِ، سِباقُ الرَّكْضِ، و المُصارَعَة، والمُبارَزَة، و سِباقُ عَرَباتِ الخُيول.

في يَوْمنا أضافوا إليها ألْعَابَ الكُرَةِ و ألْعابَ السّاحَةِ و الميدان. و تُنَظَّمُ هذه الألْعابُ كُلَّ أرْبَعِ سَنَواتٍ في دَوْلَةٍ مُعَيّنَة. الأخْلاق الحَسَنة و حُسْنُ السّيرَة و عَدَمُ الغِشّ من شروطِ المُسابقات. يَشْعُرُ الفائزُ في هذه الألْعابِ بالاعتِزاز لِوَطَنِهِ و شَعْبِهِ. نَجاحُ الفائِزِ هو نَجاحٌ لِوَطَنِهِ و شَعْبِهِ لا شَكَّ.

Olimpiyat Oyunları

Olimpiyat oyunları Yunanistan'da milattan önce başladı. Eski Yunan'daki insanlar spor yaptılar, koştular, yüzdüler, güreştiler ve at sırtında yarıştılar. Olimpiya şehrinde bu oyunlarla dört yılda bir kutlama yaptılar ve bunları olimpiyat oyunları olarak isimlendirdiler. Bu oyunlar gençlerin beden ve akıl eğitimini hedefler. Koşu yarışı, güreş, eskrim, at arabası yarışı bu oyunlardandır.

Günümüzde bunlara top oyunları, saha ve meydan oyunları eklediler. Bu oyunlar her dört yılda bir belirli bir ülkede düzenlenir. İyi ahlak, iyi davranış, şike yapmamak yarışmaların şartlarındandır. Bu oyunlarda kazanan, vatanı ve halkı adına gurur duyar. Kazananın başarısı, kuşkusuz ülkesinin ve halkının başarısıdır.

Kaynak: ‘Abîb el-Vâ'ilî, vd. (2015), el-Kırâ'atu'l-‘Arabiyye li's-saffi'l-hâmisi'l-ibtidâ'î, Bağdat, et-tab‘atu's-sâmine, s. 63-64'te bulunan metinden uyarlanmıştır.

Öğrenme Çıktısı

4 Hangi sporu yaptığından ve bu sporun insan sağlığına yararından bahsedebilme

Araştır/ Tekrarla 4	İlişkilendir/ Karşılaştır	Anlat/ Paylaş
Bölümde geçen spora dair sözcüklerin bir listesini çıkararak defterinize yazınız.	Bazı spor adlandırmalarını içlerinde geçen vücut organı isimleriyle ilişkilendiriniz.	Arapça öğrenen arkadaşlarınızla birbirinize “Hangi sporu yapıyorsun?” sorusunu yöneltiniz ve cevaplamaya çalışınız.

alıştırmalar

التدْريبات

1- Aşağıdaki boşluklarda yer alan fiilleri emr-i gâib formuna çeviriniz.

1. الطّلابُ .... (جَلَسَ) في الصّفّ الآن.
2. الطّالِباتُ .... (كَتَبَ) الأجْوِبَةَ في الامْتِحان.
3. الطّفل .... (شرب) الحَليبَ اليَوْمَ.
4. المُهندسانِ .... (ذَهَبَ) إلى المَصْنَعِ.
5. الطَبيبُ .... (شَرَحَ) للمَريضِ مَرَضَهُ.

2- Aşağıdaki boşluklarda yer alan fiilleri nehy-i gâib formuna çeviriniz.

1. المَـريضُ .... (أَكَلَ) كَثيرًا.
2. البِنْتُ .... (فتح) البابَ الآن.
3. الرَجُلُ .... (عمل) في المَصْنَعِ.
4. الأطْفالُ .... (لَعِبَ) الكُرَةَ في الشّارِعِ.
5. الرّجال .... (نَزَلَ) إلى طابِقِ النّساء في المَسْجد.

3- دَرَسَ (*derese*) fiili birinci kalıptandır. Emr-i gâib çekimini yapınız.

4- نَزَلَ (*nezele*) fiili ikinci kalıptandır. Nehy-i gâib çekimini yapınız.

5- Aşağıdaki cümlelerde fiile bitişik nesne zamirlerini ayrık nesne zamiri olarak cümle başında kullanınız ve cümlenin önceki hali ile son hâli arasındaki anlam değişimini belirtiniz.

1. سَأَلْتُه الْعَفْوَ.
2. أَمْنَحُكِ جائزةً.
3. طَلَبَني العَميدُ لِزيارَةِ الْمَسْجِدِ.
4. شَكَرَنا الوَزيرُ أَثْناءَ خِطابِهِ.
5. مَدَحَهُنَّ المديرُ أمامَ الطَّلَبَةِ والْمُعَلِّمين.

6- Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz.

1. Çocuk yalnız seni tanıdı.
2. Eve erken gitsin.
3. Benimle futbol oynasınlar.
4. Gece dışarı çıkmasınlar (kızlar için).
5. Bugün arabayı yıkasın.
6. Öğlen denizde yüzmesin.
7. Spor yaptıktan sonra soğuk su içmesinler.
8. Öğretmen soruyu sadece sizlere sordu.
9. Salonda yalnız seni gördüm.
10. Kreşte çocuklara gülmesinler.

7- Aşağıdaki Arapça cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. لا يَأْكُلْ شَيْئاً في اللّيلِ.
2. لِيَرْجِعْ من سَفَرِه مُبَكّرًا.
3. لا يَتْرُكْ واجِبَه.
4. لِيَعْمَلوا بِجِدٍّ.
5. لِيَنْجَحْنَ في دُروسِهنّ.
6. لا يَلْعَبا الكُرَةَ.
7. لِتَرْسُمْ لَوْحَةً.
8. لا يَكْذِبوا على المعَلّم.
9. لِتَسْكُنْ مَعَنا.
10. لِيَسْمَعْ كَلامَ الأسْتاذِ.

öğrenme çıktıları ve bölüm özeti التَّلْخِيص

1 Günlük hayatta spor türlerini tanıma ve sporun önemini anlama

Günlük Hayatımızda Arapça 10

Bölüm içinde verilen diyalogla hem dilbilgisi konuları pekiştirilmekte, hem de Arapça spor kavramlarına değinilmektedir. Bununla günlük hayatta kullanılan Arapçanın gelişimine katkı sağlanmaktadır.

2 Arapça fiilleri emr-i gâib ve nehy-i gâib formlarına çevirebilme

Fiillerde Emr-i Gâib ve Nehy-i Gâib Çekimi

Emr-i gâib muzâri fiilden elde edilir. Üçüncü şahsa verilen emir demektir, ancak isim olarak emir sözcüğü kullanılsa da bu emir dilek, istek anlamı içermektedir. Emr-i gâib çekimi yapılırken üçüncü şahıs muzârî fiillerin başına kesra ile harekeli bir lâmu'l-emr (لِ) getirilir ve muzârî fiilin son harekesi cezm edilir. ! لِيَفْعَلْ (yapsın!)

Nehy-i gâib de yine muzâri fiilden elde edilir. Üçüncü şahsa yönelik olumsuz emir demektir. Nehy-i gâib çekimi yapılırken üçüncü şahıs muzârî fiillerin başına lâ en-nâhiye (yasaklama lâ'sı, لا) getirilir ve muzâri fiil cezm edilir. !لا يَفْعَلْ (yapmasın!)

3 Arapçada mansûb munfasıl zamirleri tanıma

Ayrık Nesne Zamirleri (Mansûb Munfasıl Zamirler)

Mansûb munfasıl zamirler nasb durumunda olan bir ismin yerine kullanılan zamirlerdir. Zamir oldukları için mebnîdirler, son harekeleri değişmez. Mef'ûlun bih olarak kullanıldıklarından, i'râbları mahallen mansûbdur.

Bu zamirler, bitişik nesne zamirlerinin (mansûb muttasıl zamirlerin) başına iyyâ (إِيَّا) ön eki almış biçimleridir. Bunlar şöyledir:

إِيَّاهُ، إِيَّاهُما، إِيَّاهُمْ، إِيَّاها، إِيَّاهُما، إِيَّاهُنَّ، إِيَّاكَ، إِيَّاكُما، إِيَّاكُمْ،
إِيَّاكِ، إِيَّاكُما، إِيَّاكُنَّ، إِيَّايَ، إِيَّانا

4 Hangi sporu yaptığından ve bu sporun insan sağlığına yararından bahsedebilme

Hangi Sporu Yapıyorsun?

Görseller ve "Hangi Sporu Yapıyorsun?" sorusuna verilen cevaplarla, çeşitli spor türlerinin Arapça karşılıklarının öğrenilmesi, bunları cümle içinde kullanma becerisi kazanılması, bu sporların yararına değinilmesi ve bunlarla soru cevap uygulamalarının yapılması sağlanmaktadır.

1 Aşağıdakilerden hangisi bir spor ismi **değildir?**

A. كُرَةُ القَدَم
B. كُرة اليَد
C. كُرَةُ السّلّة
D. التّنِس
E. مُمارَسَة الرّياضة

2 Emr-i gâib ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır?**

A. Üçüncü şahıslara dönük emir kipidir.
B. Anlam olarak olumsuzdur.
C. Muzâri fiilden elde edilir.
D. Fiilin başına lâmu'l-emr getirilir.
E. Fiilin sonu cezm edilir.

3 لِيَكْتُبْ ifadesinin başında bulunan lâmın ismi aşağıdakilerden hangisidir?

A. Lâ en-nâfiye
B. Lâmu'l-emr
C. Lâ en-nâhiye
D. Yasaklama lâ'sı
E. Olumsuzluk lâ'sı

4 Aşağıdaki çekimlerden hangisi emr-i gâib formundadır?

A. لا تَجْلِسْ
B. لا يَلْعَبْ
C. لِتَذْهبْ
D. لا يَدْخُلْنَ
E. أُخْرُجْ

5 Aşağıdakilerden hangisi قَبِلَ fiilinin هُنَّ zamiri için nehy-i gâibidir?

A. لا تَقْبَلِي
B. لا تَقْبَلْنَ
C. لا يَقْبَلوا
D. لا يَقْبَلْنَ
E. لا تَقْبَلا

6 "Doktor hastanede yalnız seni muayene etti!" cümlesinin Arapça karşılığı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A. إيّاكَ فَحَصَ الطّبيبُ في المُسْتَشْفى.
B. إيّاكُم فَحَصَ الطّبيبُ في المُسْتَشْفى.
C. إيّانا فَحَصَ الطّبيبُ في المُسْتَشْفى.
D. إيّاه فَحَصَ الطّبيبُ في المُسْتَشْفى.
E. إيّاهما فَحَصَ الطّبيبُ في المُسْتَشْفى.

7 Aşağıdakilerden hangisi olimpiyatlarda yapılan bir spor **değildir?**

A. المُبارَزة
B. القَفْزُ على الحَبْلِ
C. سِباقُ الرّكْضِ
D. المُصارَعَة
E. ألْعابُ الكُرة

8 لا يَجْلِسْ في البيتِ في النّهار، لِيَجْلِسْ في الحَديقة.

Yukarıdaki cümlenin Türkçesi aşağıdakilerden hangisidir?

A. Öğlen bahçede oturmasın, evde otursun.
B. Gündüz evde oturma, bahçede otur.
C. Öğlen evde oturmak için, bahçede oturmuyor.
D. Gündüz evde oturmasın, bahçede otursun.
E. Gündüz evde otursun, bahçede oturmasın.

9 بَدَأتْ الألْعابُ الأولمبيّة في بلاد اليونان.

Yukarıdaki cümlenin Türkçe çevirisi aşağıdakilerden hangisidir?

A. Olimpiyat oyunları bu yıl Yunanistan'da başladı.
B. Olimpiyatlar erken başladı.
C. Olimpiyat oyunları Yunanistan'da başladı.
D. Olimpiyat oyunları Yunan ülkesinden yayıldı.
E. Olimpiyat oyunları Yunan köylerinde doğdu.

10 Aşağıdakilerden hangisi mansûb munfasıl zamirlerden biri **değildir?**

A. إيّاها
B. إيّاكَ
C. أَيّام
D. إيّاكُمْ
E. إيّاهم

1. E	Yanıtınız yanlış ise "Günlük Hayatımızda Arapça 10" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
2. B	Yanıtınız yanlış ise "Emr-i Gâib" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
3. B	Yanıtınız yanlış ise "Emr-i Gâib" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
4. C	Yanıtınız yanlış ise "Emr-i Gâib" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
5. D	Yanıtınız yanlış ise "Nehy-i Gâib" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
6. A	Yanıtınız yanlış ise "Mansûb Munfasıl Zamirler (Ayrık Nesne Zamirleri)" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
7. B	Yanıtınız yanlış ise "Olimpiyat Oyunları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
8. D	Yanıtınız yanlış ise "Emr-i Gâib ve Nehy-i Gâib" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
9. C	Yanıtınız yanlış ise "Olimpiyat Oyunları" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
10. C	Yanıtınız yanlış ise "Mansûb Munfasıl Zamirler (Ayrık Nesne Zamirleri)" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

10 Araştır/Tekrarla Yanıt Anahtarı

Araştır 2

ضَحِكَ, عَلِمَ fiilleri, 4. kalıptandır. Emr-i gâib ve nehy-i gâib çekimini defterinize yazınız.

هُمْ لِيَعْلَموا Onlar bilsinler	هُما لِيَعْلَما O ikisi bilsin	هُوَ لِيَعْلَمْ O bilsin	Gâib
هُنَّ لِيَعْلَمْنَ Onlar bilsinler	هُما لِتَعْلَما O ikisi bilsin	هِيَ لِتَعْلَمْ O bilsin	Gâibe

هم لا يَعْلَموا Onlar bilmesinler	هما لا يَعْلَما O ikisi bilmesin	هو لا يَعْلَمْ O bilmesin	Gâib
هُنَّ لا يَعْلَمْنَ Onlar bilmesinler	هما لا تَعْلَما O ikisi bilmesin	هِيَ لا تَعْلَمْ O bilmesin	Gâibe

هُمْ لِيَضْحَكوا Onlar gülsünler	هُما لِيَضْحَكا O ikisi gülsün	هُوَ لِيَضْحَكْ O gülsün	Gâib
هُنَّ لِيَضْحَكْنَ Onlar gülsünler	هُما لِتَضْحَكا O ikisi gülsün	هِيَ لِتَضْحَكْ O gülsün	Gâibe

هم لا يَضْحَكوا Onlar gülmesinler	هما لا يَضْحَكا O ikisi gülmesin	هو لا يَضْحَكْ O gülmesin	Gâib
هُنَّ لا يَضْحَكْنَ Onlar gülmesinler	هما لا تَضْحَكا O ikisi gülmesin	هِيَ لا تَضْحَكْ O gülmesin	Gâibe

Araştır 3

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

إيّاها نَظَرَ المُعَلّمُ. : Öğretmen yalnız ona baktı.

سَأَلْتُهُ العَفْوَ. : Ondan bağışlanma diledim.

إيّاهم سَأَلْتُ عن الحقيقة. : Gerçeği sadece onlara sordum.

10 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 1

Aşağıdaki boşluklarda yer alan fiilleri emr-i gâib formuna çeviriniz.

1. الطّلابُ لِيَجْلِسوا في الصّفّ الآن.
2. الطّالِباتُ لِيَكْتُبْنَ الأجْوِبَةَ في الامْتِحان.
3. الطِّفْلُ لِيَشْرَبْ الحَليبَ اليَوْمَ.
4. المُهَنْدِسانِ لِيَذْهَبا إلى المصْنَع.
5. الطَبيبُ لِيَشْرَحْ للمَريضِ مَرَضَهُ.

Alıştırma 2

Aşağıdaki boşluklarda yer alan fiilleri nehy-i gâib formuna çeviriniz.

1. المَريضُ لا يَأْكُلْ كَثيراً.
2. البِنْتُ لا تَفْتَحْ البابَ الآن.
3. الرَجُلُ لا يَعْمَلْ في المَصْنَع.
4. الأطْفالُ لا يَلْعَبوا الكُرَةَ في الشّارِع.
5. الرّجالُ لا يَنْزِلوا إلى طابِقِ النّساءِ في الْمَسْجِد.

Alıştırma 3

دَرَسَ (*derese*) fiili birinci kalıptandır. Emr-i gâib çekimini yapınız.

Gâib	هو لِيَدْرُسْ O ders çalışsın	هما لِيَدْرُسا O ikisi ders çalışsın	هم لِيَدْرُسوا Onlar ders çalışsınlar
Gâibe	هي لِتَدْرُسْ O ders çalışsın	هما لِتَدْرُسا O ikisi ders çalışsın	هنّ لِيَدْرُسْنَ Onlar ders çalışsınlar

Alıştırma 4

نَزَلَ (*nezele*) fiili ikinci kalıptandır. Nehy-i gâib çekimini yapınız.

Gâib	هُوَ لا يَنْزِلْ O inmesin	هُما لا يَنْزِلا O ikisi inmesin	هُمْ لا يَنْزِلُوا Onlar inmesinler
Gâibe	هِيَ لا تَنْزِلْ O inmesin	هُما لا تَنْزِلا O ikisi inmesin	هُنَّ لا يَنْزِلْنَ Onlar inmesinler

10 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 5

Aşağıdaki cümlelerde fiile bitişik nesne zamirlerini ayrık nesne zamiri olarak cümle başında kullanınız ve cümlenin önceki hâli ile son hâli arasındaki anlam değişimini belirtiniz.

1. سَأَلْتُهُ الْعَفْوَ. Ondan bağışlanma diledim.

إياه سَأَلْتُ الْعَفْوَ. Yalnız ondan bağışlanma diledim.

2. أَمْنَحُكِ جائزةً. Sana ödül veriyorum.

إياكِ أَمْنَحُ جائزةً. Yalnız sana ödül veriyorum.

3. طَلَبَنِي العَميدُ لِزيارَةِ الْمَسْجِدِ. Camiyi ziyaret etmek için Dekan beni istedi.

إيّايَ طَلَبَ العَميدُ لِزيارَةِ الْمَسْجِدِ. Camiyi ziyaret etmek için Dekan sadece beni istedi.

4. شَكَرَنا الوَزيرُ أَثْناءَ خِطابِهِ. Bakan konuşması sırasında bize teşekkür etti.

إيّانا شَكَرَ الوَزيرُ أَثْناءَ خِطابِهِ. Bakan konuşması sırasında sadece bize teşekkür etti.

5. مَدَحَهُنَّ المديرُ أمامَ الطَّلَبَةِ والْمُعَلِّمِينَ.

Öğrenci ve öğretmenlerin önünde Müdür onları övdü.

إيّاهُنَّ مَدَحَ المديرُ أمامَ الطَّلَبَةِ والْمُعَلِّمِينَ.

Öğrenci ve öğretmenlerin önünde Müdür sadece onları övdü.

Alıştırma 6

Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz

1. Çocuk yalnız seni tanıdı. إيّاكَ عَرَفَ الطِّفْلُ.
2. Eve erken gitsin. لِيذْهَبْ إلى البيتِ مُبَكِّراً.
3. Benimle futbol oynasınlar. لِيَلْعَبوا كُرَةَ القَدَمِ مَعي.
4. Gece dışarı çıkmasınlar (kızlar için). لا يَخْرُجْنَ إلى الخارِجِ ليلاً.
5. Bugün arabayı yıkasın. لِيَغْسِلِ السّيارَةَ اليَوْمَ.
6. Öğlen denizde yüzmesin. لا يَسْبَحْ في البَحْرِ ظُهْراً.
7. Spor yaptıktan sonra soğuk su içmesinler. لا يَشْرَبوا ماءً بارِدًا بَعْدَ مُمارَسَةِ الرِّياضَةِ.
8. Öğretmen soruyu sadece sizlere sordu. إيّاكُم سَأَلَ المُعَلِّمُ السّؤالَ.
9. Salonda yalnız seni gördüm. إيّاكَ رَأَيْتُ في القاعَةِ.
10. Kreşte çocuklara gülmesinler. لا يَضْحَكُوا على الأَطْفالِ في الحَضانَةِ.

10 Alıştırmalar Yanıt Anahtarı

Alıştırma 7

Aşağıdaki Arapça cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. لا يَأْكُلْ شَيْئاً في اللّيلِ. Gece bir şey yemesin.
2. لِيَرْجِعْ من سَفَرِه مُبَكّرًا. Yolculuğundan erken dönsün.
3. لا يَتْرُكْ واجِبَه. Ödevini bırakmasın.
4. لِيَعْمَلوا بِجِدٍّ. Ciddiyetle çalışsınlar.
5. لِيَنْجَحْنَ في دُروسِهنّ. O kızlar derslerinde başarılı olsunlar.
6. لا يَلْعَبا الكُرَةَ. O ikisi (eril) top oynamasın.
7. لِتَرْسُمْ لَوْحَةً. Bir tablo çizsin.
8. لا يَكْذِبوا على المعَلّم. Öğretmene yalan söylemesinler.
9. لِتَسْكُنْ مَعَنا. O kız bizimle otursun.
10. لِيَسْمَعْ كَلامَ الأسْتاذِ. Hocanın sözünü dinlesin.

bölümün kelimeleri

كَلِماتُ القِسم

أَتَعَلّمُ (*ete'allemu*) **öğreniyorum**

نَتَعَلّمُ (*nete'allemu*) **öğreniyoruz**

إجازَة (*icâze*) **izin**

اِحْتَفَلوا (*ihtefelû*) **kutladılar**

التَزَلّج على الثّلْج (*et-tezelluc 'ala's-selc*) **kayak**

الوثب الطويل (*el-vesbu't- tavîl*) **uzun atlama**

اِعْتِزاز (*i'tizâz*) **övünme, gururlanma**

بِجِدٍّ (*bi ciddin*) **ciddiyetle**

تَسَلّقُ الجِبال (*teselluku'l-cibâl*) **dağa tırmanma**

تَطْوير (*tatvîr*) **geliştirme**

تَعاوُن (*te'âvun*) **yardımlaşma**

تُعْطيكُمْ (*tu'tîkum*) **size verir**

تَقْوِيَة (*takviye*) **güçlendirme**

تُمارِسُ (*tumârisu*) **yapıyorsun, uyguluyorsun** (spor vb.)

تِنِسُ الأرض / تِنِس (*tenisu'l-ard*) **tenis**

تِنِس الطّاوِلَة (*tenisu't-tâvile*) **masa tenisi**

تُنَظّمُ (*tunazzamu*) **düzenlenir**

تَوازُن (*tevâzun*) **denge**

جَرْي (*cery*) **koşu, koşma**

حَبْل (*habl*) **ip**

حُرِّيَّة (*hurriyye*) **özgürlük, hürriyet**

حَضانَة / حِضانَة (*hadâne / hıdâne*) **kreş, anaokulu**

خارِج (*hâric*) **dış, dışarı**

خَيْل (*hayl*) **at,** (ç.) خُيول (*huyûl*)

رَفْعُ الأَثْقال (*ref 'u'l-eskâl*) **halter (ağırlık kaldırma)**

رَماية (*remâye*) **atıcılık** (ok, silah vb.)

رِياضَة (riyâda) **spor**

رِياضَة المَشْي (*riyâdatu'l-meşy*) **yürüme sporu**

رِياضِيّة (*riyâdiyye*) **atletizm**

سابَقوا (*sâbakû*) **yarıştılar**

ساحة (*sâha*) **saha, alan**

سَأَلَ - يَسْأَلُ (*se'ele-yes'elu*) **dilemek, istemek; sormak**

سِباحَة (*sibâha*) **yüzme**

سِباق (*sibâk*) **yarış**

سُرْعَة (*sur'a*) **sürat, hız**

سَمّوها (*semmûhâ*) **onu isimlendirdiler**

سيرَة (*sîre*) **davranış; özgeçmiş, biyografi**

شَرَحَ - يَشْرَحُ (*şereha - yeşrahu*) **açıklamak**

شَطْرَنج (*şatranc*) **satranç**

صارَعوا (*sâra'û*) **güreştiler**

صَيْد (*sayd*) **av**

ظَهْر (*zahr*) **sırt,** (ç.) ظُهور (*zuhûr*)

عَبَدَ - يَعْبُدُ (*'abede - ya'budu*) **tapmak, kulluk etmek**

عَدَم (*'adem*) **yokluk, yoksunluk**

عَرِقَ – يَعْرَقُ (*'arika - ya'raku*) **terlemek**

عَضَلات (*'adalât*) **kaslar,** (t.) عَضَلَة (*'adale*)

عِظام (*izâm*) **kemikler,** (t.) عَظْم (*'azm*)

غِشّ (*gışş*) **hile, şike**

فائِدَة (*fâ'ide*) **yarar, fayda**

فائِز (*fâ'iz*) **kazanan**

فَريق (*ferîk*) **takım**

فَوْز (*fevz*) **kazanma, galibiyet**

قَبْلَ الميلاد (*kable'l-mîlâd*) **milattan önce**

قَصَدَ – يَقْصِدُ (*kasada - yaksidu*) **yönelmek, kast etmek**

قَفْز (*kafz*) **atlama**

القَفْزُ بالزانَة (*el-kafzu bi'z-zâne*) **sırıkla atlama**

كَذَبَ – يَكْذِبُ (*kezebe- yekzibu*) **yalan söylemek**

كُرَة السَّلّة (*kuretu's-selle*) **basketbol**

كُرَة الطّائِرَة (*kuretu't-tâ'ira*) **voleybol**

كُرَة الطّائِرَة الشاطِئِيَّة (*kuretu't-tâ'irati'ş-şâtı'iyye*) **plaj voleybolu**

كُرَة القاعِدَة (*kuretu'l-kâ'ide*) **beyzbol**

كُرَة القَدم (*kuretu'l-kadem*) **futbol**

كُرَة اليَد (*kuretu'l-yed*) **hentbol**

لُعْب (*lu'b*) **oyun,** (ç.) أَلْعاب (*el'âb*)

الأَلْعابُ الأولمبيّة (*el-el'âbu'l-ûlimbiyye*) **olimpiyat oyunları**

لا شكَّ (*lâ şekke*) **şüphesiz**

مارَسوا (*mâresû*) **yaptılar**

مُؤْتَمَر (*mu'temer*) **konferans**

مُبارَزَة (*mubâreze*) **eskrim**

مُتَعاوِن (*mute'âvin*) **yardımlaşan**

مَسْبَح (*mesbah*) **havuz**

مَدَحَ – يَمْدَحُ (*medeha - yemdehu*) **övmek, methetmek**

مُسَلِّيَة (*muselliye*) **eğlenceli**

مُفيدَة (*mufîde*) **faydalı**

مُلاكَمَة (*mulâkeme*) **boks**

مُمارَسَة (*mumârese*) **uygulama, yapma, yapılma (spor vb.)**

مُصارَعَة (*musâra'a*) **güreş**

مُعَيّن (*mu'ayyen*) **belirli, muayyen**

مَيدان (*meydân*) **meydan, alan**

نَجَحَ – يَنْجَحُ (*neceha - yencahu*) **başarılı olmak**

نِظام (*nizâm*) **düzen**

وَهَبَ (*vehebe*) **ihsan etti, bağışladı**